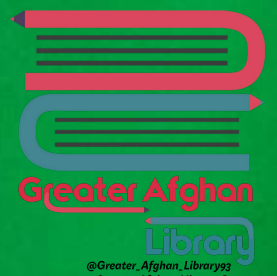


# د پښتنو قبيلو شجرې

مؤلف م، ج "سيال" مومند

[Ketabton.com](http://Ketabton.com)

يونيو رستي پاك ايجنسي  
خيبر بازار پلینبور



@Greater\_Afghan\_Library92  
@Greater\_Afghan\_Library\_Group

دخينو پښتو قبایلو  
روایاتي نبي شجرې  
اود  
مغومېني اولند تاريخ

مؤلف :

م، ج «سيال» مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونگی،



يونيو رسټي بک ليجنسي پېښور

# دکتاب پېژندنه

- د کتاب نوم : د پښتنو قبیلو شجرې  
مؤلف : م، ج «سیال» مومند  
د چاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷ هـ. ش  
د چاپ شمیر : ۱۰۰۰ زرتوکه  
بیه : -/۵۰ کلداری  
خطاط : خان بهادر «سُرچوال»

## «انتساب»

د خپل شهيد تره خان جانخان کا کا ۱۹۱۴ع کال  
او د بل تره شهيد عمرخان کا کا ۱۹۳۳ع کال او د  
خپل شهيد پلار حاجي ميا جان خان ، د خناورچيني  
د سرفاتح ۱۹۳۵ع کال ، او د خپل گران شهيد نروى  
محمد طاهر خان ۱۳۵۸ هـ ش جوزا په درنو او فنګيالو  
نومونو .

## «اهداء»

د خپل مجاهد او غازي وروڼو محمد جعفر خان حضور ،  
ته چې د خناورچيني په جنګ کښې يې دکاڼد پلټنې ته  
ماتې وړکړې وه ، ۱۹۳۵ع کال ، چې د دغه انگريز  
فوج مشر جنرال عملتن ؤ .

۲، ج "سکيال" مومند



«الف»

# فهرست

مخ	عنوان	مخ	عنوان
۳۴	اُر مهر	۱	تقریظ
۳۵	د خورشیدون شجره	۳	سرینه
۳۷	د مند شجره	۵	د کتاب ماخذونه
۳۹	داکوبن یوسف شجره	۶	قیس عبدالرشید
۴۲	سربني قبایل	۹	قیس عبدالرشید شجره
۴۳	کشران زی شجره	۱۰	د سربن او شرخبون شجره
۴۴	مشران زی شجره	۱۲	مشرفانی بن شرخبون شجره
۴۵	اتحان شجره	۱۷	بارکزی شجره
۵۰	د ری زی	۱۹	د محمد زمانخان رئیس هرات شجره
۵۱	خد و خپل	۲۲	د بارکزو دویبه حکمرانه کورنۍ
۵۲	رخځر	۲۳	میانی بن شرخبون شجره
۵۳	خاتون خپل	۲۴	اُر مهر بن شرخبون شجره
۵۴	اکو خپل	۲۵	ترین
۵۶	ماهوری	۲۵	ابد البیان
۵۷	سربني قبایل، غوری شجره	۲۳	په پښت

ع	عنوان	ع	عنوان
۱۱۱	کاکر (شجره)	۵۹	کوکو بن هومند شجره
۱۱۵	پیزی	۶۵	کسی بن شرحبون بن سرین شجره
۱۱۶	دگدون نسب نامه	۸۱	دخانی خیل و غور یا خیلو تعلقاً
۱۲۰	بهتینی قبایل - بهت نیکه شجره	۸۵	یوسفزی
۱۲۴	متوزی قبایل	۹۰	دیر
۱۲۵	دبی بی متراوشاه حسن اولاده	۹۵	مندراود هغوی خانگی
۱۲۸	حاجی میرخان (میرویس نیکه)	۹۶	رخپ
۱۳۱	غلی قبایل : برهان اولاده	۹۲	ترکانی
۱۳۳	علی خیل شجره	۹۷	باجور
۱۳۵	مندوزی //	۹۹	گیگیانی
۱۳۶	اندر //	۹۹	غور یا خیل
۱۳۹	ترکی //	۱۰۱	داووزی - خلیل
۱۴۲	لردی قبایل : ابراهیم لودی	۱۰۲	خوکنی
۱۴۹	میان خیل - دولت خیل شجره	۱۰۲	زهرانی
۱۵۱	مروت شجره	۱۰۴	دخمند اولاد
۱۵۴	موسنی خیل شجره	۱۰۶	کسی
۱۵۵	سور	۱۰۸	غور غشتی قبایل
۱۵۶	شهر شاه سوری (فرید خان)	۱۰۹	دغور غشت نسب نامه

ع	عنوان	ع	عنوان
۱۸۶	مهرپز خیل - ملک نری	۱۵۸	نیازی
۱۸۷	منگو خیل - خان خیل	۱۶۰	سروانی
۱۸۷	د مر و توپه علاقہ کی نور قامونہ:	۱۶۴	غلیجی اولودی پستانہ قبایل
۱۸۷	د شیخ شاہ روحانی اولاد	۱۶۶	ترکی
۱۸۸	میچن خیل، عیسیٰ خیل - مشواہی	۱۶۷	خدر نری
۱۹۰	سروانی	۱۶۸	ناصر
۱۹۲	کرلانی قبایل: کرلانی شجرہ	۱۷۰	خروہتی
۱۹۶	اپریدی (شجرہ)	۱۷۴	زہرمانی - خدونی
۱۹۹	خدران	۱۷۶	لودی قبایل
۲۰۱	خنک	۱۷۷	د و تانی
۲۰۴	د چنبو	۱۷۷	پرنگی قبیلہ
۲۰۵	خنک - بولاق	۱۷۸	لوانی - دولت خیل
۲۰۸	اتمان خیل	۱۸۰	د میا خلو خانگہ
۲۱۲	خوگیامنی	۱۸۱	نتور - نیازیان
۲۱۳	(وزیر) = مسعود	۱۸۲	د و تانی
۲۲۵	(وزیر) احمد نری	۱۸۲	خپسوری - بلیچ یا یلیچ
۲۲۸	مسعود	۱۸۳	مروت
۲۳۵	شیتک: (دوسرا) شجرہ	۱۸۶	ملا خیل



عنوان	عنوان	عنوان	عنوان
۲۴۷	وزیر	۲۷۵	بنگش (بنگش)
۲۴۹	گربز	۲۸۱	دلہ زاک
۲۵۱	لالی وزیر - شیٹک	۲۸۱	اورکزی
۲۵۱	تہتی	۲۸۳	منگل
۲۵۲	بنوٹی	۲۸۳	ہنی
۲۵۲	گنداپور	۲۸۵	وردک
۲۵۴	بنگش	۲۸۶	اپریدی
۲۵۷	بابر	۲۸۷	کوکی خیل - ملک دین خیل
۲۵۷	د پستونخوانہ د باندی پستانہ	۲۸۹	اکا خیل
۲۵۸	پہ یوپی کبی پستانہ	۲۹۴	خٹک
۲۶۰	پہ بہار او بنگال کبی //	۲۹۷	د خٹکور ریاست
۲۶۸	پہ راجپوتانہ کبی //	۲۹۷	د قطبی خٹکو خانان
۲۷۰	منحی ہند کبی //	۲۹۷	حدران
۲۷۰	د حیدر آباد ریاست	۲۹۸	اٹمان خیل
۲۷۱	پہ بمبئی او پرودہ کی پستانہ	۲۹۸	خوگیانی
۲۷۲	پہ مدراس کبی //	۲۹۹	پرہہ
۲۷۳	د جیسور پہ ریاست کبی //	۲۹۹	درمان - خاخی
۲۷۴	د کشمیر پہ ریاست کبی //	۲۹۹	تور یان
۲۷۴	پہ برہما کبی	۳۰۰	



## تقریظ :

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ماد بناغلي سيال صاحب ليکلی کتاب «د پښتنو قبایلو د نسب شجرې» وکوت، رښتیا چې فاضل لیکوال د دې کتاب په لیکلو او تدوین کې پوره زیار ویستلی دی او د پرې مطالعې به یې کړې وي، اولکه ده چې په ګوته کړي دي د موثقه ماخذونو نه یې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبایلی علاقې د پښتنو نه مخکې چاڅه کار نه دی کړی، نو په دې مهم کار کې زه دې یواځینې او لومړنۍ لیکوال پېژنم او د ده د قومي خدمت کولو ستاینه کوم او د زړه د اخلاصه مننه یې کوم او د لوی خدای (ج)، نه د بناغلي پوه لیکوال سيال صاحب د پاره، توفیق غواړم چې د پښتنو د تاریخ په خواړشا کې نور هم زیار وکالی او عالمانه او محققانه لیکنې وکړي چې

پښتو ته د خپل قومي تاريخ نور تياره گوټونه هم رناشي  
او د پښتون قوم راتلونکي نسل ته نور پوره تاريخي سرمايه  
او مواد په لاس ورشي ، انشاء الله تعالى ، —  
وما توفيق الا بالله على العظيم .  
مَسْعُودُ الرَّحْمٰنِ مَسْعُودُ  
پي- اي مومند ايجنسي .

## بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ط

### سریزه:

مادخه لیکلواو ځینو معلوما ترو تاریخي یادداشتونود راټولولو او لیکلود ډېر پخوانه شوق او مینه وه او دغه مینه لاشته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نوڅه کتابونه چې د مودو مودونرما د عمر سرمایه ده «اوڅه ډېره برخه یې په انقلا بونو کښی د مخه تلې هم ده چې زما په ټولو شتو کښی یواځې هم هغه قیمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نو کتابونه لولم او ځینې مهم یادداشتونه (په زړه کوڼې، د ځان سره بېل لیکم، او په دې لړۍ (سلسله) کښې هې څه ناڅه کار هم کړی دی او ځینې کتابونه هې لیکلي او چاپ شوي هم دي، اوزه به پخپل زړه کښې د خپل قام دا هم یو خدمت گڼم. په همدې سلسله کښې دا د پښتو د ځینو قبائلو د نسب شجرې او د اوسېداني مېنې هې لیکلي دي، خوزه په دې خبره پوهېږم چې دا د ټولو پښتو قبائلو د نسب شجرې نه دي

او داروایاتی شجرې یواځې د قیس عبدالرشید بابا (رح) نه را  
روانې دي او ځینې کرلابني قبائل هم پکښې راغلي دي خو د  
پښتنو د هغه لویو پاچاهانو- امیرانو- سوریانو او بهمنیانو -  
شنسبیانو، تېمنو او نورو پښتنو د نسب سلسلې نوڅه شوې؟  
او په هغې کار نه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه یې تشکیل کړي  
و و او د هند نه تر ایرانه پورې او د عرب د بحیرې نه واخله تر  
خوارزم، خپوا او بخارا پورې یې حکمرانی کړې وې، هغه نوڅوڅ  
و و، او څه شول؟ پرته د څو نامتو اشخاصو لکه علاؤالدین (جهانپور)  
او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور خوا د وڅوڅ  
پېژني هم نه. په هر حال موږ به کوښښ او سې او هاند به کوو چې  
خپلې قومي نیمگړتیاوې ورو- ورو پوره کړي شو او دا د زده کړو  
او تعلیم یافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاریخ او پاتړتیا  
او کلتور- قصو او افسانو او د خپل نسب شجره ته په پام شي او  
دا کار عملاً وکړي.

موږ: خو پخپله وسه پره یو، دادی څه ناڅه خو کوو او  
دالز کار هم یې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړیا  
موکالې ده، زموږ روح به هله خوښ وي چې زموږ دالز  
خدمت کوونکي پښتانه ومني او په کار یې راشي او پوره یې  
کړي.



په اخر کښې د خپل قام حضور ته د لۍ - د لۍ سلامونه او احترامونه  
وړاندې کوم او د دوی بری او برم له خدایه غواړم.  
م.ج «سیال» مومند

## د کتاب ماخذونه

- ۱: پښتانه د تاریخ په ریښه کې د سید بهادر شاه ظفر کاخېل تالیف .
- ۲: تاریخ مرصع ، د افضل خان خټک تالیف ، د وست حمد کامل محنتی .
- ۳: تاریخ خان جهان لودی ، یا مخزن افغانی ، د خواجہ نعمت الله هروی تالیف .
- ۴: پیتان ، د سرالف کړو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه .
- ۵: یوسفزی افغان ، د یوسفی تالیف .
- ۶: تذکره د نوی کلی د روشن خان تالیف .
- ۷: مومند بابا ، د سیال مومند تالیف .
- ۸: د کابل سلطنت بیان ، د مونت سټورانت الفنستین تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه .
- ۹: پښتون قبائل ، د لیفتننټ کرنل احسان الله خان تالیف .

## « قيس عبد الرشيد »

ځينې وايي چې قيس عبد الرشيد د کسي په غره کښې اوسېده،  
خود خالد بن وليد په ترغيب او تشويق د محمد رسول الله د -  
شرف حاصلولو د پاره په سنه / ٨ / هجري کښې مدينې منورې او  
مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول الله (ص) په حضور مشرف  
شوی ؤ، او خپل نوم يې قيس ؤ خود خداى (ج) پخمبر په قيس  
باندي عبد الرشيد هم ور ډېرکه، او د هغې نه پس په قيس  
عبد الرشيد مشهور شو او دا هم ويلى شي چې د مکې د فتحې پر  
وخت کښې دى د غازيانو ملگرى او په مجاهدينو کښې شامل او  
بڼه توره يې هم کړې وه، نوځکه ورته حضرت محمد رسول الله (ص)  
د (پتهان) خطاب هم ورکړى ؤ!<sup>(١)</sup>

او دا هم په ځينو کتابونو کښې ليکلي شته دى چې قيس عبد الرشيد

---

(١) پتهان د کشتي لاندې نه غټې ته ويلى شي، اکثراً د کلک لرگي نه جوړيږي.

بابا په  $\frac{۵۴۱}{۶۶۳ع}$  کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته  
بنخ دی .

د قیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په  
قول او د تاریخ مرصع ، افضل خان خټک ، په قول په اسرائیلی او  
آدم علیه السلام پورې رسیږي ، خواوسني پښتانه او وروستني  
کول د اقصي نه مني نومایې حکه دلت د لیکلونه څنگ کړي دی ،  
وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ..  
... .. بن افغنه ارمیا ، بن ساول ملقب به -  
ملک طالوت او ...

خوزه ترې تر شوی یم ، او د خورشید جهان مؤلف هم دا  
سمه خبره نه مني ، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه  
پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دادی چې دغه موده  
یو زرو ، شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې درې پښته  
منځ ته راځي ، نو دا سمه خبره نه گڼي .

پښتنو د کسي غره نه ځنګنې خدای (ج) خبر خو مره موده په  
نور و ځایونو او غوراو تېره کړې ده ، او چا به دا یادداشتونه  
لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي . په هر حال مونږ به له  
دې نه تیریم او خپل مطلب ته راځو .  
د پښتنو د او سخی او پاتې شجرې او قصې هم اکثر آد هند

پښتنو مشرانو په فرماينه د پښتونخوا نه لري خوا و شاليکي شوي  
خو معلوميري چې د دغو معلوماتو په راټولولو پسې پښتنو مشرانو  
لگښتونه کړي دي او ليکوال يې هرڅوک چې ووا، خودا معلومات  
يې راټول کړي دي او دادی نن زمونږ په لاس کښې د هغوی د  
کوښښ او ستړيا په نتيجه کښې څه خوشته دی، کنه مونږه بايد  
د هغوی احسان و منو او مننه يې وکړو او د هغوی کړاو او ستړيا  
ته په درنه سترگه وکړو.

۰۴ ج «سيال» مومند

عقرب - ۱۳۶۴ هـ . ش

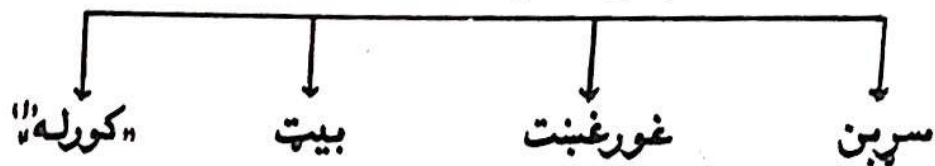
نومبر - ۱۹۸۵ ع کال

---

۱، د هغه وخت مشهور ليکوال نعمت الله هروی دی .



## قیس عبدالرشید



د قیس بابا د مشر زوی سرپن دوه زامن وو، «خلک وایي چې مخکښې یې اولاد نه و، نو خپل ورور بیت ورته خپل زوی اسمعیل ورکړو» چې د یونوم یې مشرخبون یا شرکبون یا شرف الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یا کرشبون یا خیرالدین و.

۱: د الفنستین کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ۱۸۲ مخ کښې (کورله)

د قیس خلوم زوی بولي او دا صحیح خبره ده - «سیال».

۲: نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن کښې چې سرپن، غورغنبت او بیت

نیکه دی. خوانگریزي مؤرخ الفنستین (کورله) هم د قیس بابا زوی بولي.

او مخزن افغاني هم په ۸۸۰ پاڼه کښې دغه خبره کوي.

دیکر و کتاب د پټان په ۴۳ مخ کښې یې ذکر شته، مخزن افغاني په ۸۸۰ پاڼه کښې

دامني او سرالف کړو پخپل کتاب کښې کړلای د غورغشتی خلوم زوی بولي او حیښي

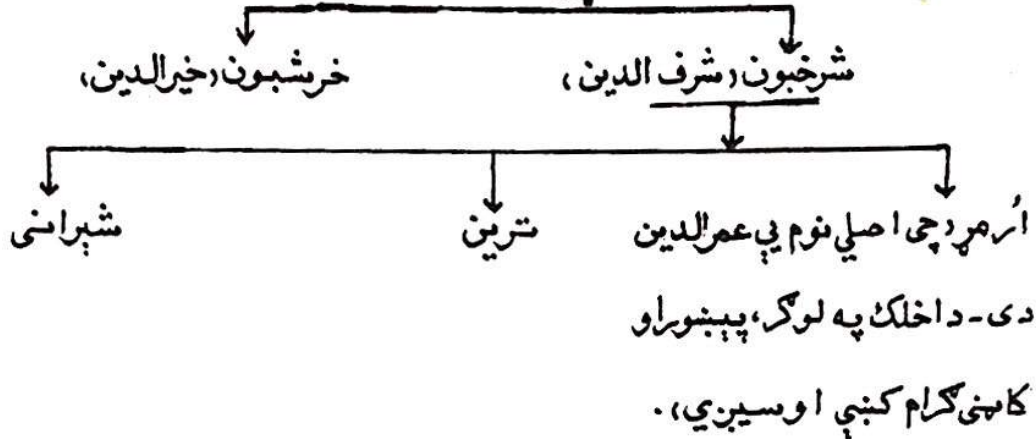
نور وایي چې نه دی د عبدالله ارمرتبني زوی او هیندلی هلک دی. خوماته په

ټولو کښې د الفنستین خبره درته او سمه بنکاري.

خوشحال خټک وایي:

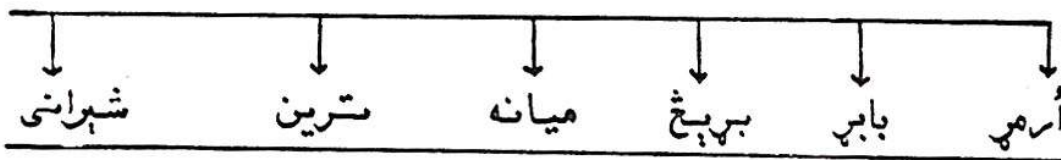
پښتون په اصل کښې سرپني دی      یا غورغشتی یا بیټنی دی  
 غلجی - لودی له بیټني له لوره      په سرپن پورې بیا کړلای دی

### سرین باباج



خونور شجره لیکونکی لیکي چې د شرخبون یا شرف الدین نامن دا وو:

### شرخبون



نوټ: شیخ خرشبون بڼه سرې او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دی دکسی غږ نه غوږې مرغی ته تللو نو دا شعرونه یې ویلي وو:

بېلتان نارې وشوه په کور باندې - نه پوهېږم چې به څه دی پېښ په وړاندې

د خپلوانو نه بېلېږم په سرو سترگو - د واره سترگې یې په وینو دي ژراندې

اسمه یله ستاناروې زړه سورې کئ - په چرود ویرې پرې سې د زړه مراندې

ځمه - ځمه او بزديون هی دکومخ ته - د یانه خورې به اچوم و ترخ ته

ستایاد به یې وي بس د زړه سخ ته - که دا ځمکه اسمان ټول سې لاندې باندې

اسمه یل دده وماره و.

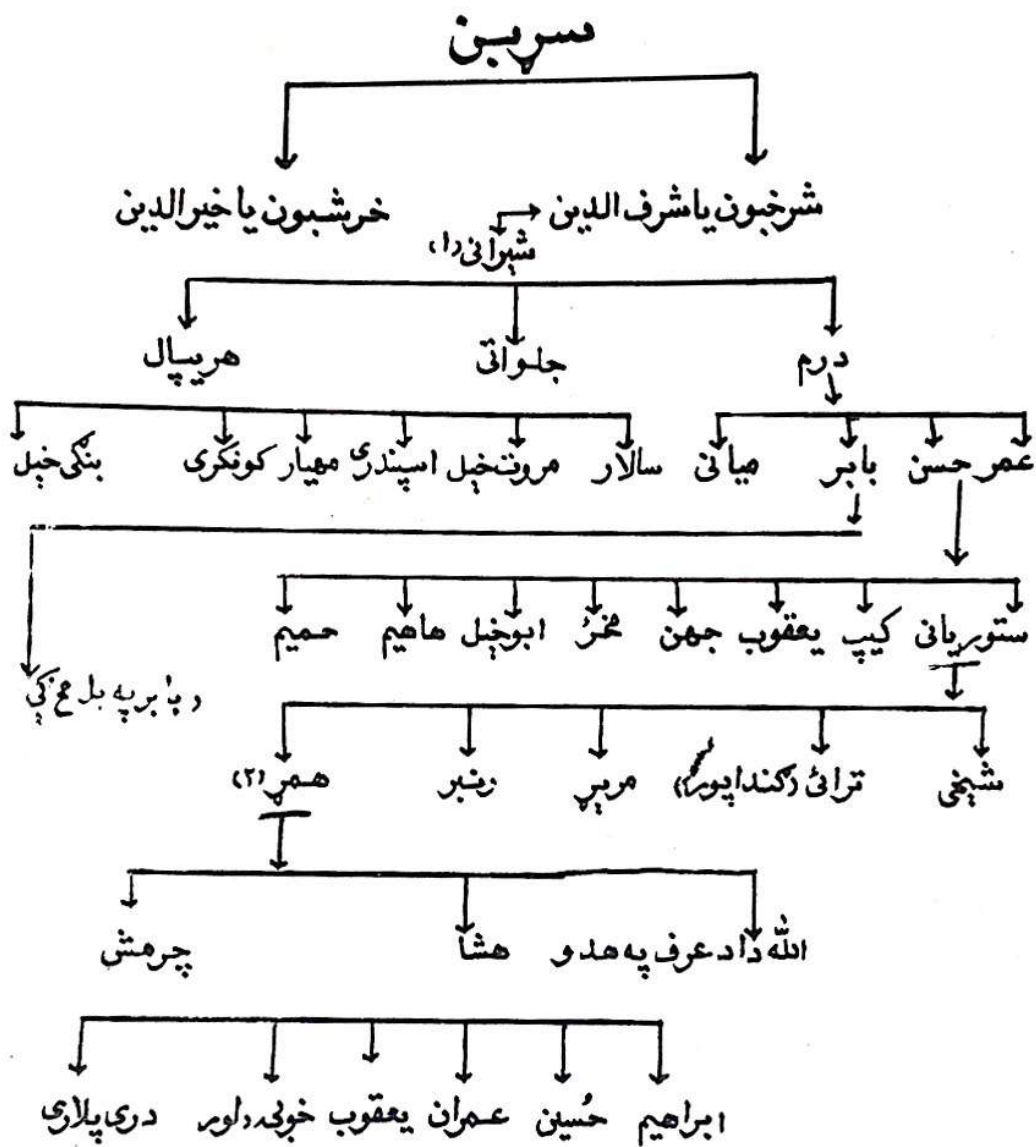
### د شېخ خرشبون په باب:

د پټې خزانې په استاد محمد هوتک ليکلي دي . سرپن او بيت نيکه سکني ورونه هم دي . داخبره اکثراً شجره نويس مني او داخبره هم منلي شوي ده چې خرشبون او شرخبون د سرپن زامن وواو ويلى شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ هـ کبني زېږېدلى دى او د شرخبون د زېږېدنې نېټه نه ده معلومه ، خوځينې وايي چې ممکنه ده چې دى به هم د خلورې هجري پېړۍ په اغاز کبني زېږېدلى وي او دا هم ويلى شي چې د خرشبون د شرونه په زمانه کبني د هغه پلار او تره (سرپن او بيت نيکه) لاشرفندي وو . په دې خبره د تذکره ليکونکوڅه شکونه شته ، خو د واياتو برابر داخبره همدغسې پرله پسې راغلي ده ، او مرکزي حيثيت يې ميندلى دى او د پښتنو ټول قبائل له همدې مرکز چورلي اکر چې دا وروستى خبره او د پښتنو د سياسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوى دى او د اتمې عيسوي پېړۍ په نيمايي کبني لاپښتانه د سپين غره شاوخوا الغمان او ننگرهار ته راغلي وو او د سبکتگين په پوځونو کبني پښتانه د پرگند شوي وو .

د پښتنو تشکيلات اکثر په دې څلورواصولو بنا دى : (۱) : د وينې نسب ، (۲) ، خپلوي ، دخور- لور و رکړه راکړه ، (۳) ، گوندي ، (۴) ، الحاق او يود بل سره تړون دى .

اوس به د شرخبون د نړوى شېراني شجره وليکو:





نوټ: شهرانی د شرخون مشر، روی اود کاکر خوری و ونو د شهرانو او

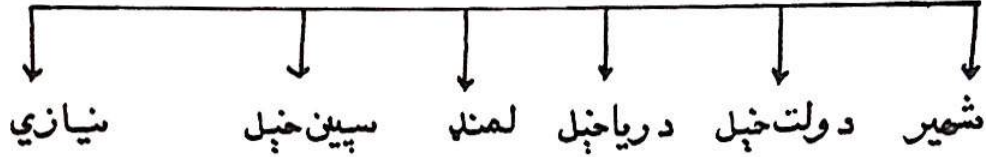
کاکر و تل یو والی له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ذیلې ۴۰۵ دی. دغسې (۱): سرسین ۱۰۵ - غورغشتی قبایل ۹۵

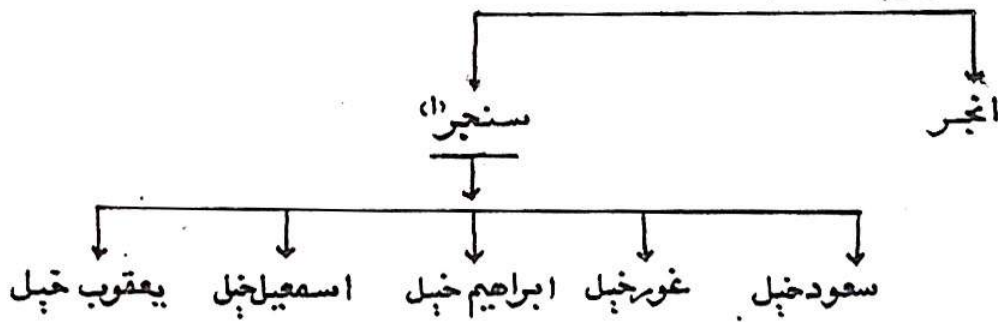
بیسین قبایل ۲۵، مستوری، غلبي، لودی ۵۲ - کرلاخی ۱۲۸ دی او ټولې خانګې ۴۰۵ دی. (۲): ستوریانی خو عمر په روی ولج نیولی و.



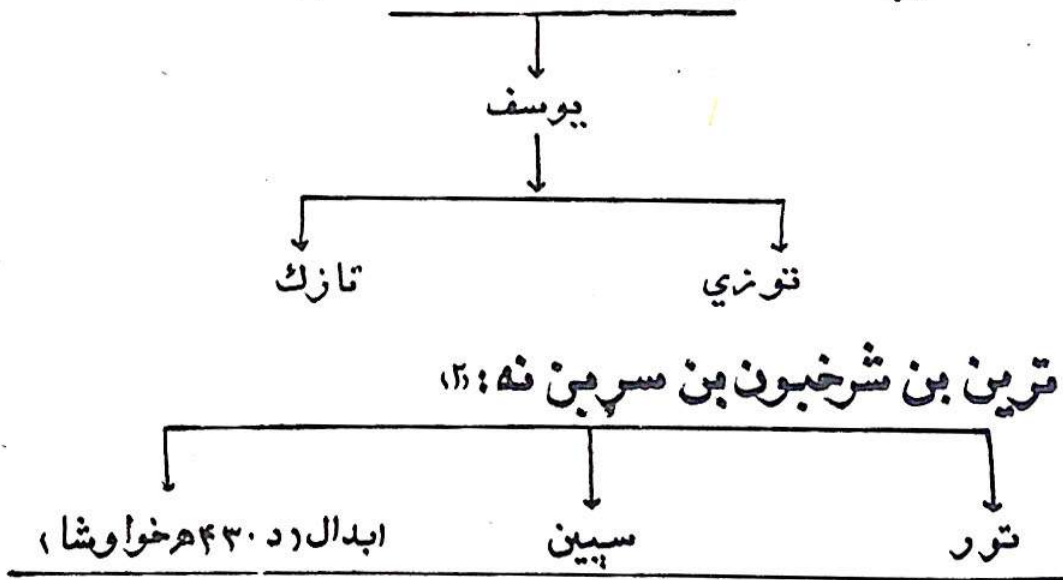
اود ابراهيم ستورانی نه:



د بابر بن درم نه:



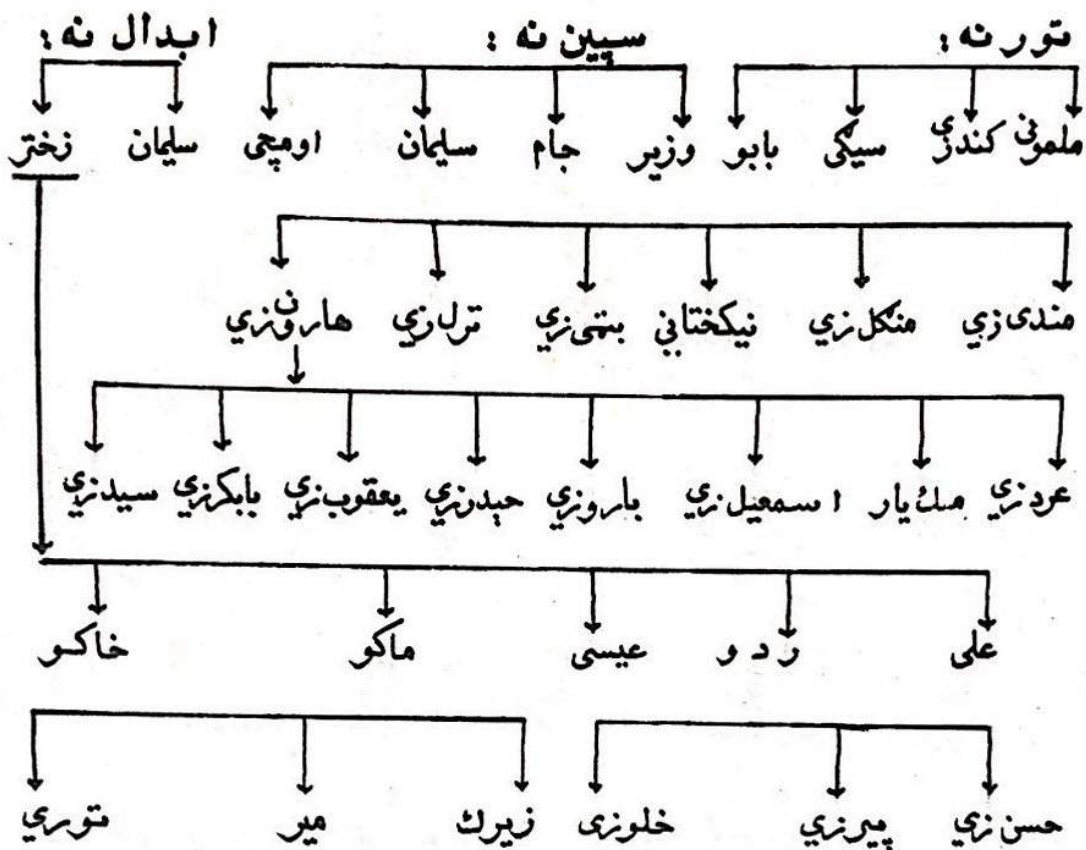
اود هريپال بن شهرانی بن شرخبون بن سرپن نه:



۱: سنجر د پخوانو واه و زامنوا ولا ده په سعود خېل او غور يا خېل يا ديري .

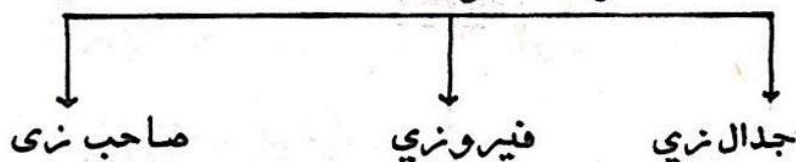
۲: ترين نه تور او سپين ليکلي مشرې ، خورسيال کاکړ خېل کتاب (د سويلي پښتونخوا)

کښې نرېر ، نقرې هم ياد کړي دي او بور ترين هم وايي .

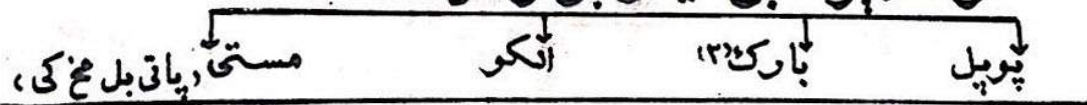


او د ميرنه اسمحاق پي اولاد ده يې اسحق زى بللى شي او تفصيل به يې وروسته راشي.

او د ماگونه:



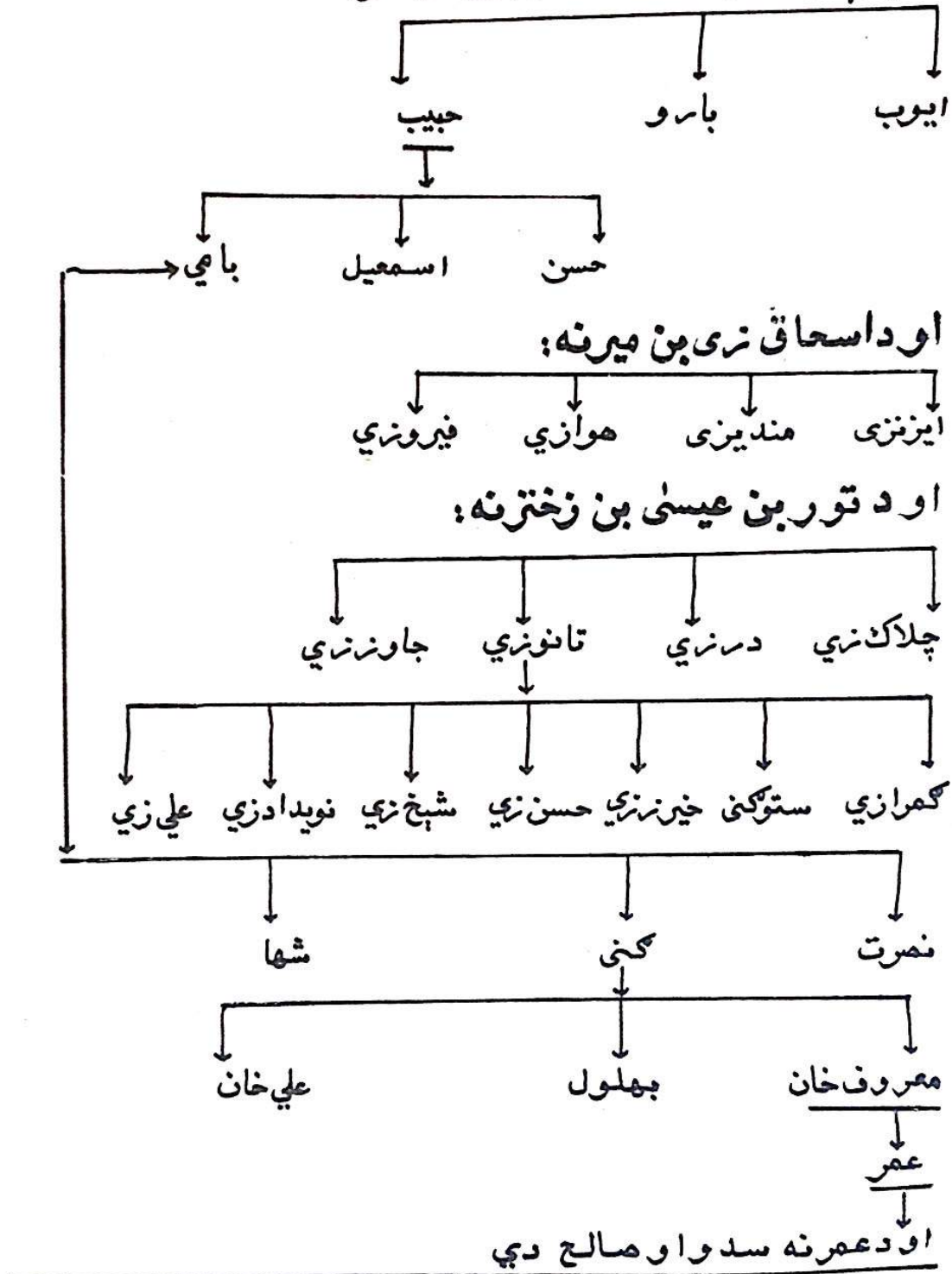
او د زيرك 'بن عيسى بن زختر نه':



نوټ: ۱۱۱، كيرو د خپل كتاب پټان په ۳۴ مخ كې وايي د ابدال زامن پنجا او زيرك

دي او د زيرك زامن اشكنزي، باركزي، پوپل زى او علي كوزى دي .  
۱۲۱: بارك په ۷۶۰ هـ خوا و شاكي و.

### د پوپل بن زيرك بن عيسى بن زخترنه :

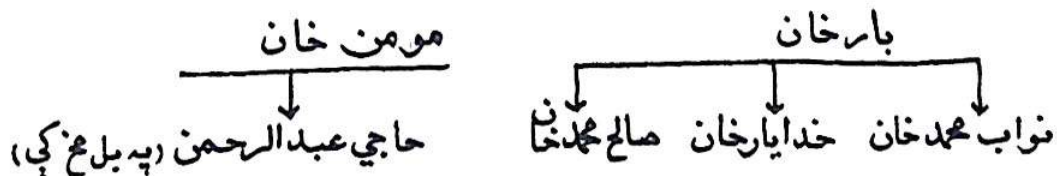


۱۰: پوپل د ۷۸۰ هـ خوا و شاګې شروندی و.

د عمر بنه ملك سدو د سد و نرو مورث اعلى د قندهار مرزبان متولد  
 په ۹۶۵ هـ كېني متوفي ۱۰۲۱ هـ او بل نروى يې ملك صالح د ۹۵۰ هـ  
 د شېرشاه معاصر او د احمد شاه دراني وزير اعظم شاه ولي خان د ده  
 د ده په اولاده كېني و .  
 او د ملك سدونه ، « خواجه خضر خان مرزبان قندهار متوفي  
 ۱۰۳۶ هـ و .

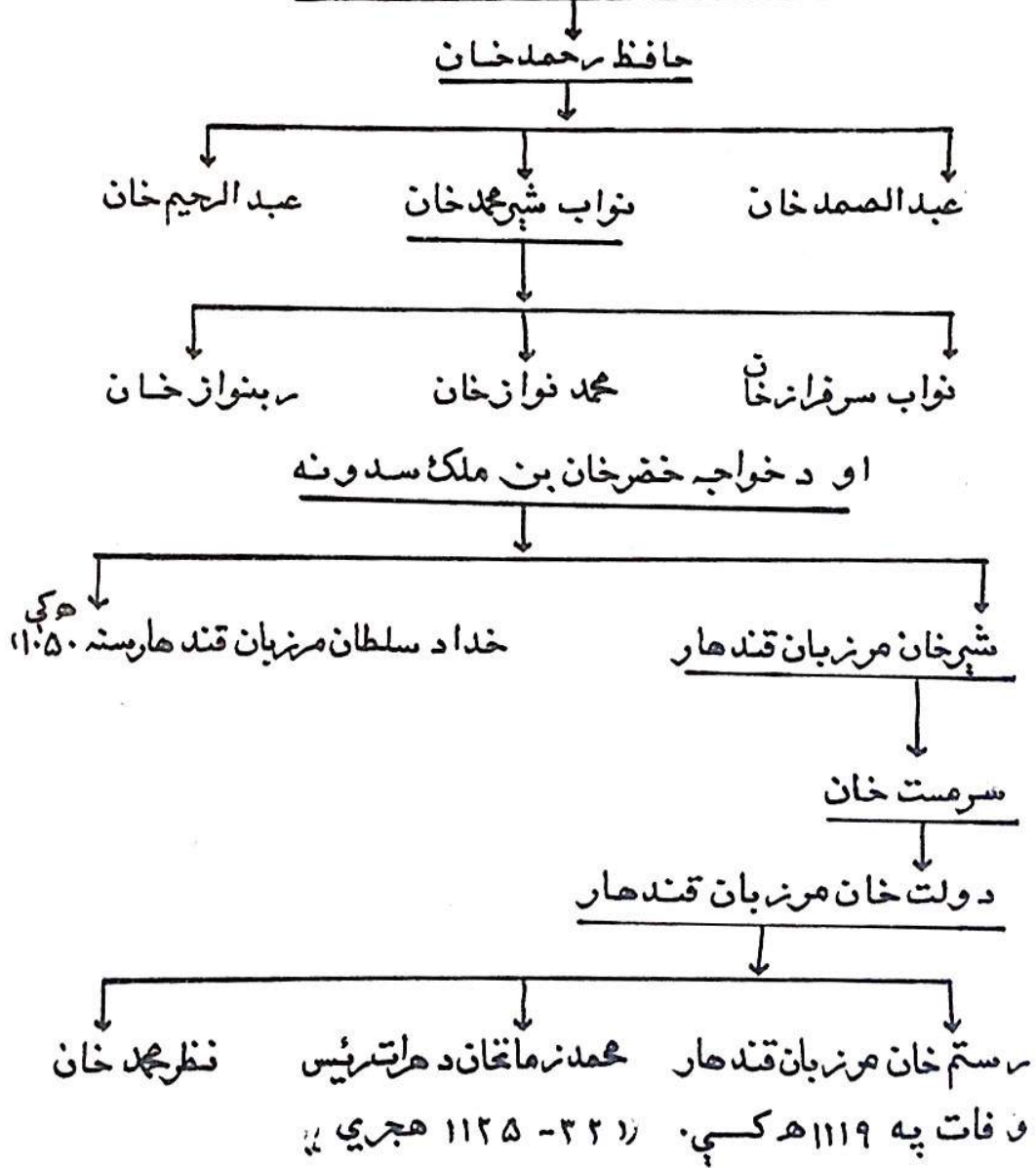
(۲) : مردود خان وفات ۱۰۵۲ هـ او د مردود خان نه حسين خان  
 وفات ۱۰۶۹ هـ . د ملتان د ناظمانو مورث اعلى و .  
 (۳) : زعفران خان ، كامران خان وفات ۱۰۵۰ هـ كېني .  
 (۴) : بهادر خان او د بهادر خان نه اسماعيل خان او د هغه نه  
 كمال خان ، محبت خان او علي خان .

د كامران خان نه : (۱) ، عيسى خان (۲) : موسى خان او د موسى خان  
 نه هارون و ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان  
 د شاه زمان سد و نري و نري ملقب په وفا دار خان و و .  
 او د محبت خان د اسماعيل خان بن بهادر خان د نروى نه  
 جعفر خان ، غازي خان ، عظمت خان ، حليم خان او د غازي خان  
 نه بارخان او مومن خان .



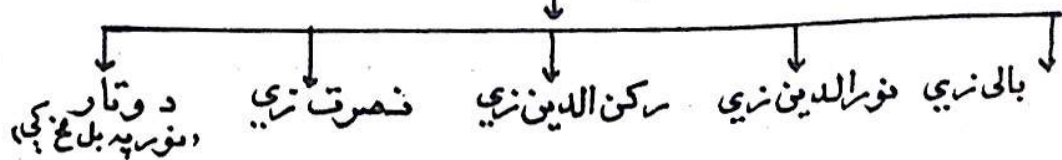


د حاجی عبدالرحمن بن مومن خان نه؛

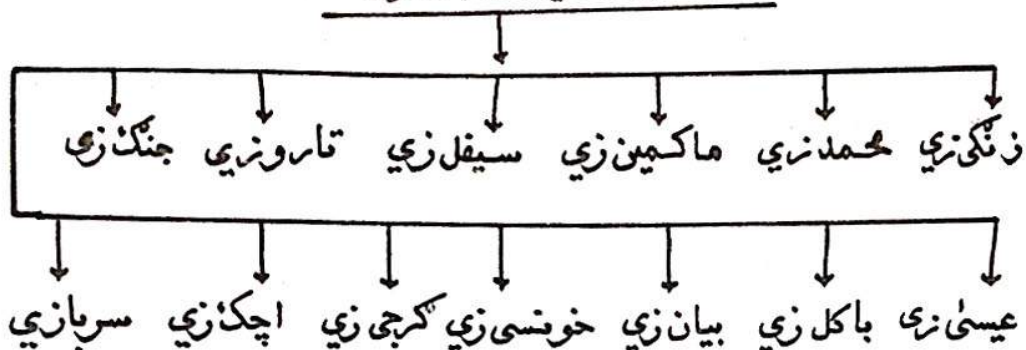


د بارکزی بن عیسیٰ بن زختر بن اول بن قرین شجره نسب؛

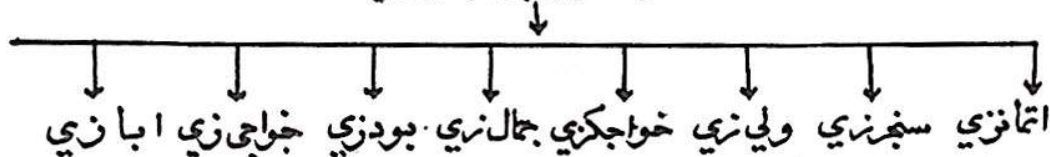
بارکزی



د رکن الدین زی بن بارکزی نه؛

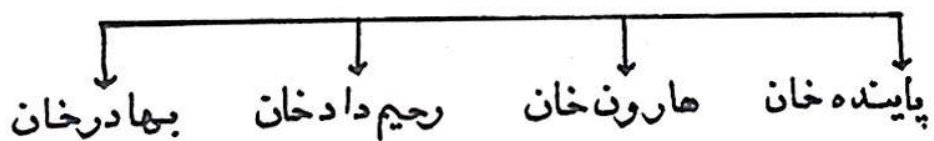


د نصرت زی بن بارکزی نه



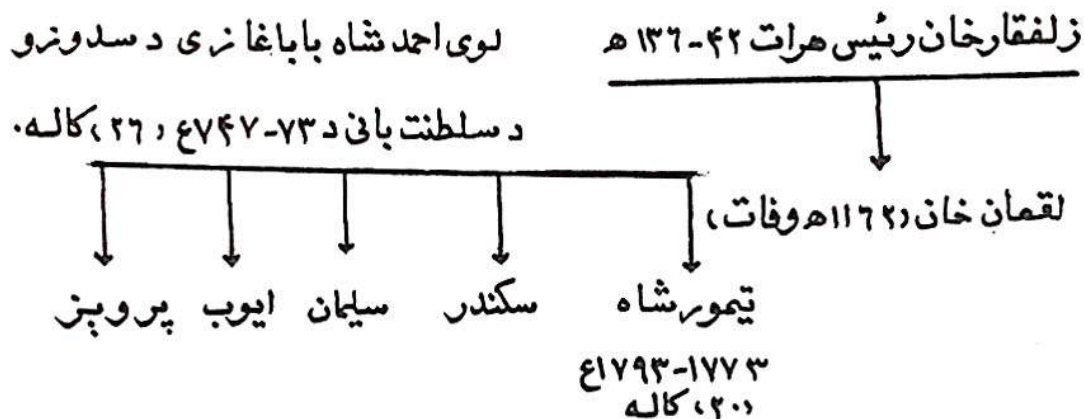
د محمد زی بن رکن الدین زی نه؛

بارونزی او د هغه نه حاجي يوسف او د هغه نه جمال خان او د جمال خان<sup>ن</sup> نرامت دا دي؛

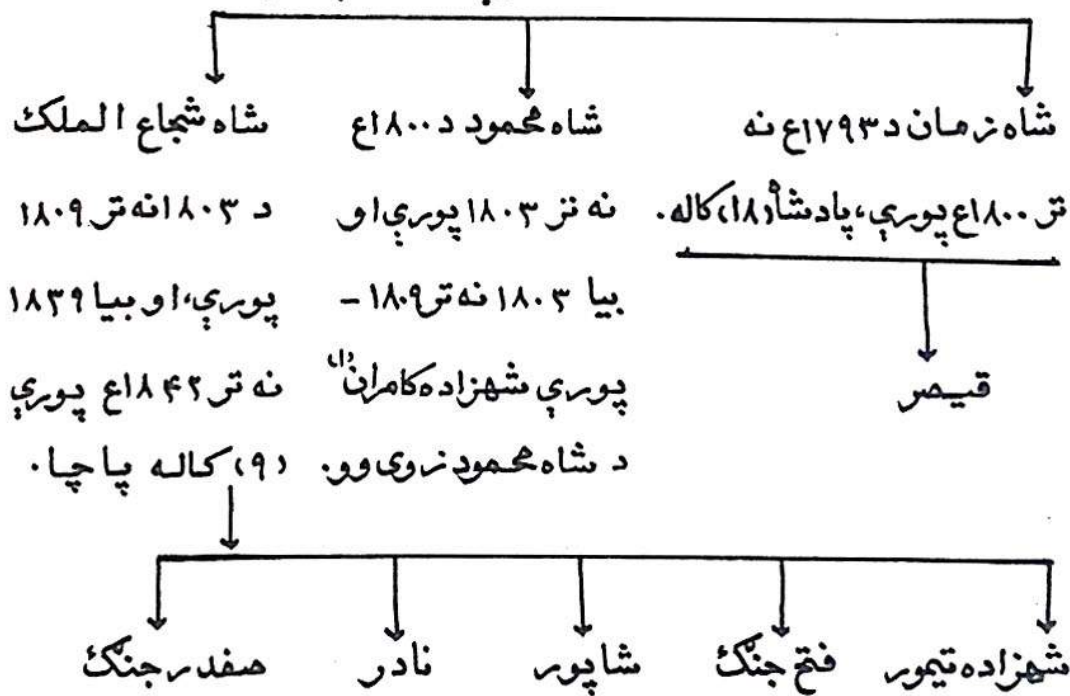


د پايينده خان لومړۍ بڼې نه نرامت وو: و نرير فتح خان، عظيم خان او تيمور خان دي.

## د محمد زمان خان رئيس هرات (۳۲-۱۱۲۵ هـ) نه :



### د تیمور شاه (۲۶) زمان وو، مشهوریې دالاندې دي :



۱: وزیر فتح خان هم د شهزاده کامران په هرات کې په اعتبار نیولی او وند کهي يې و او بيا يې په غزني کې مرکه - او شاه محمود خان م حاضر وود هغه په امر فتح خان ووژلی شو.

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان، حبیب الله او سکندر خان دی .  
او د پاینده خان د دویمې بڼې نه؛ پور د ل خان، شېر دل خان،  
کوندل خان، رحمدل خان او میرولی خان د قندهار سرداران وو .  
او د پاینده خان د بلې (۳) بڼې نه؛ امیر دوست محمد خان، امیر محمد خان  
او جمال خان وو .  
او د خلورې بڼې نه یې؛ یار محمد خان، سلطان محمد خان، پیو محمد  
خان، سید محمد خان د پېښور سرداران وو .  
د بارکنز و حکمران تېراوله کورنۍ امیر دوست محمد خان د  
۱۸۲۶ع نه ۱۸۶۲ع پورې یاد شاه .

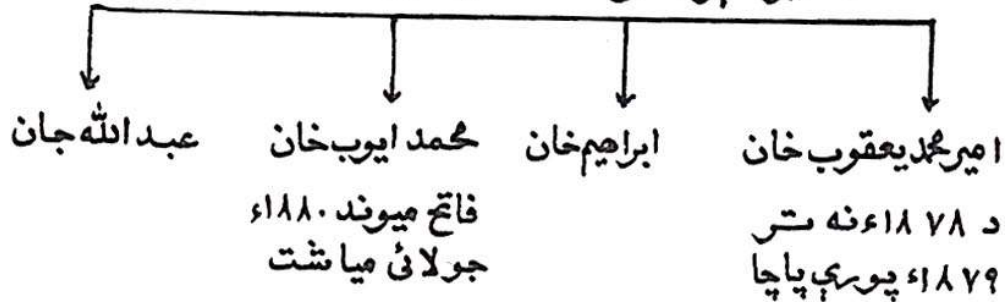
## د دوست محمد خان زامن

- ۱، محمد اسلم خان .
- ۲، محمد اعظم خان (امیر ۱۸۶۲ع نه تر ۱۸۶۹ع پورې)، (۲) کاله .
- ۳، محمد افضل خان (امیر ۱۸۶۵ع نه تر ۱۸۶۷ع پورې) (۲) کاله .  
(د دواړه یوې بڼګشې مور نه وو .)
- ۴، محمد امین خان .
- ۵، امیر شېر علی خان (امیر ۱۸۶۵ع نه تر ۱۸۶۷ع او بیا د ۱۸۶۹ع نه تر ۱۸۷۸ع پورې)،  
(۱۰) کاله .
- ۶، غلام حیدر خان .
- ۷، محمد اکبر خان (معروف وزیر اکبر خان) .



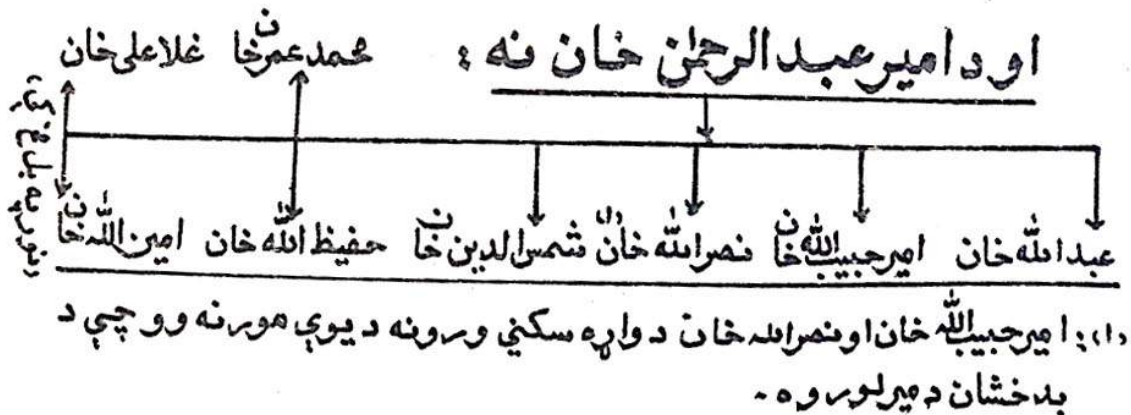
- |                   |                   |
|-------------------|-------------------|
| ۱۰، محمد حسين خان | ۱۸، محمد محسن خان |
| ۱۱، محمد صالح خان | ۱۹، محمد قاسم خان |
| ۱۳، محمد عظيم خان | ۱۲، محمد هاشم خان |
| ۱۵، محمد صادق خان | ۱۴، محمد رحيم خان |
|                   | ۱۶، محمد ولي خان  |

### د امير شېر علي خان زامن

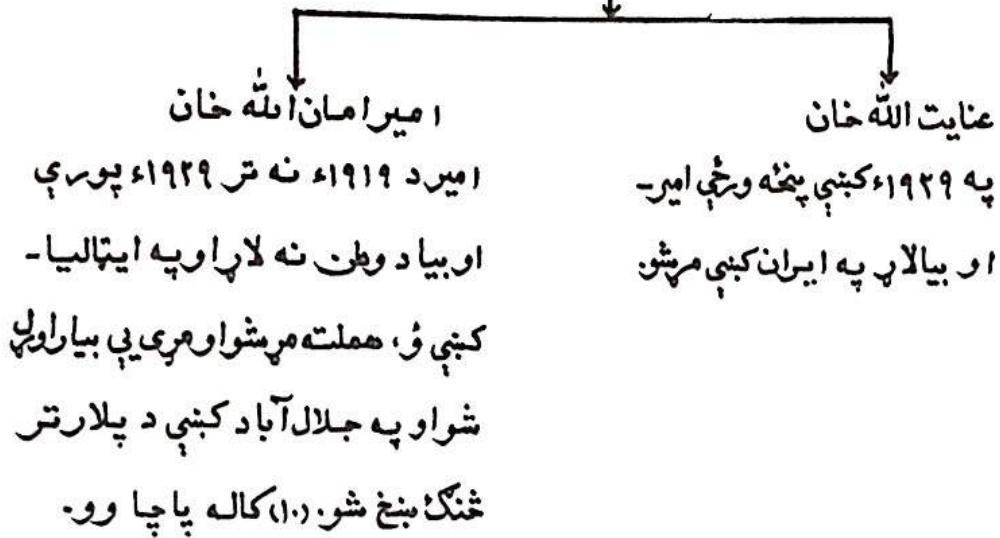


### محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

عبد الرحمن خان  
۱۸۸۱ء نه تر ۱۹۰۱ء (۲۰)، کاله باد شاه

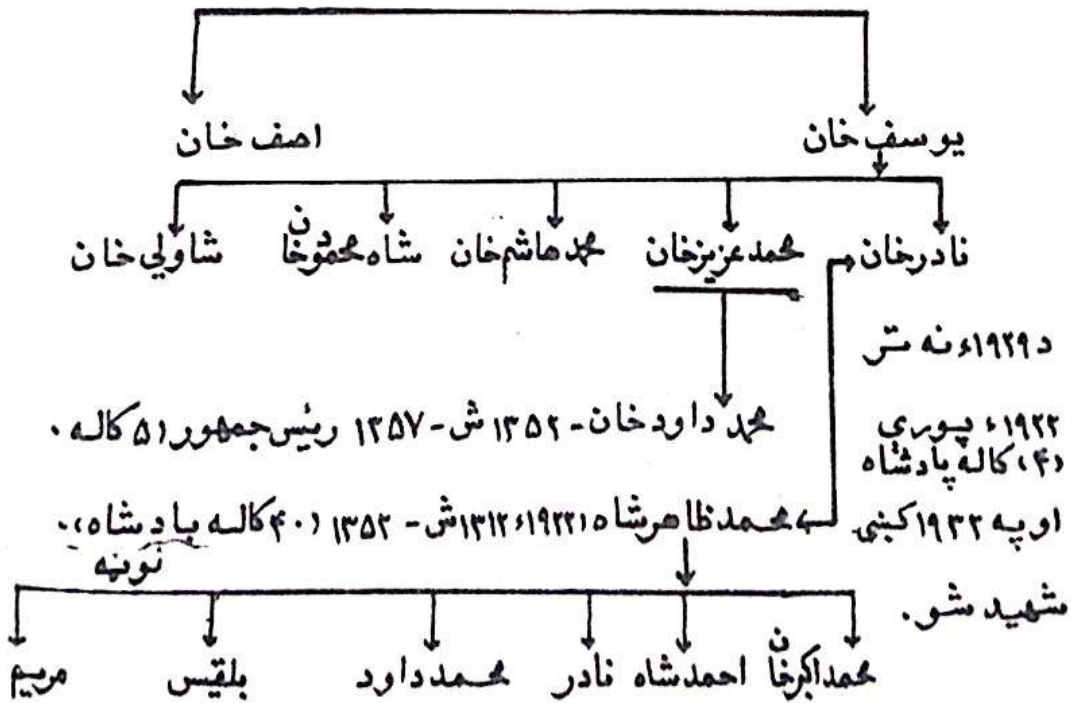


### دامیر حبیب الله خان نه

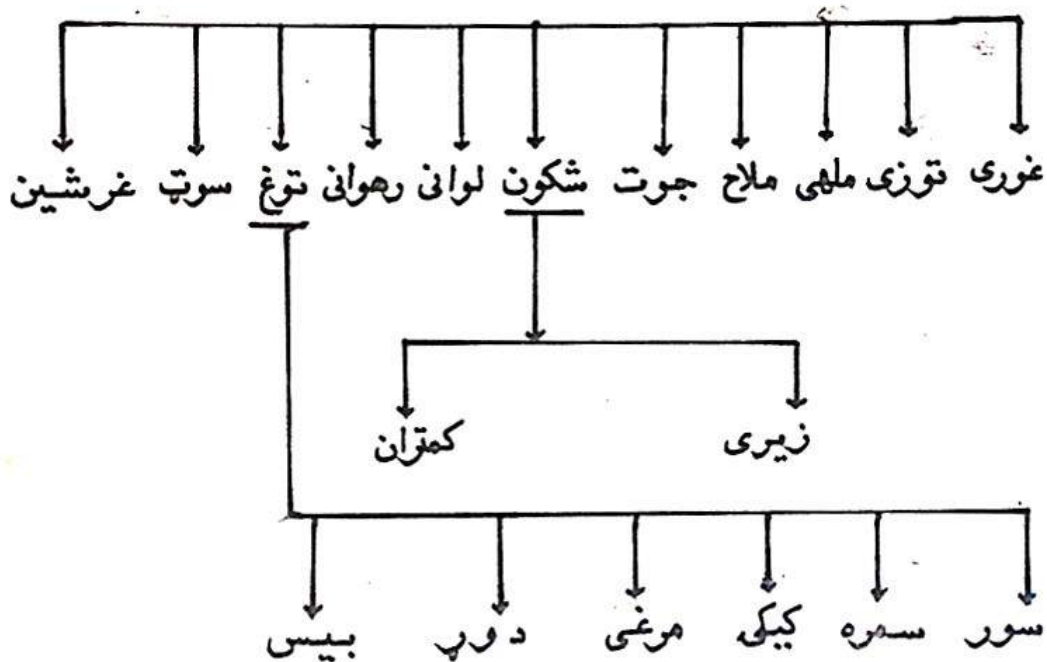


نوټه: د بارکزو د لومړۍ کورنۍ (۹۱)، کاله دوره وه.  
 د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

### سردار سلطان احمد خان

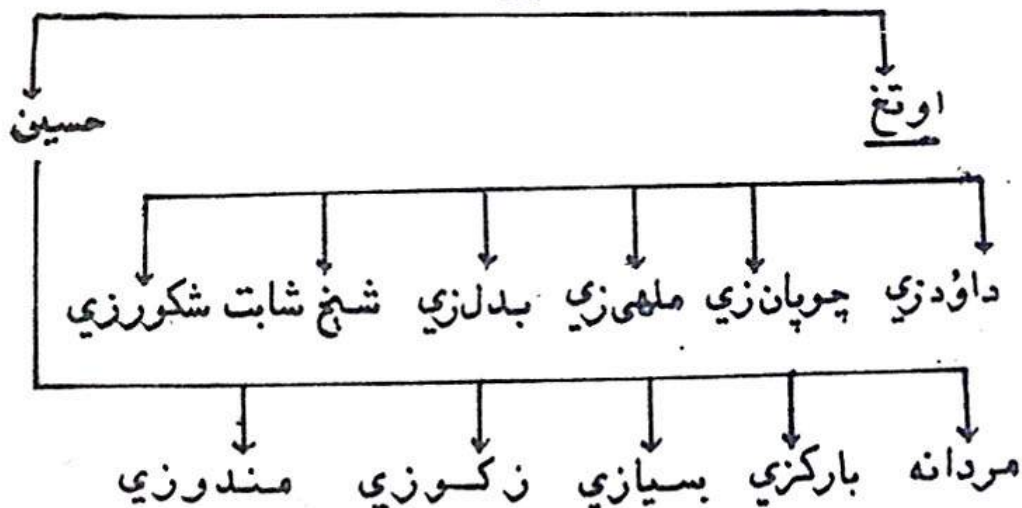


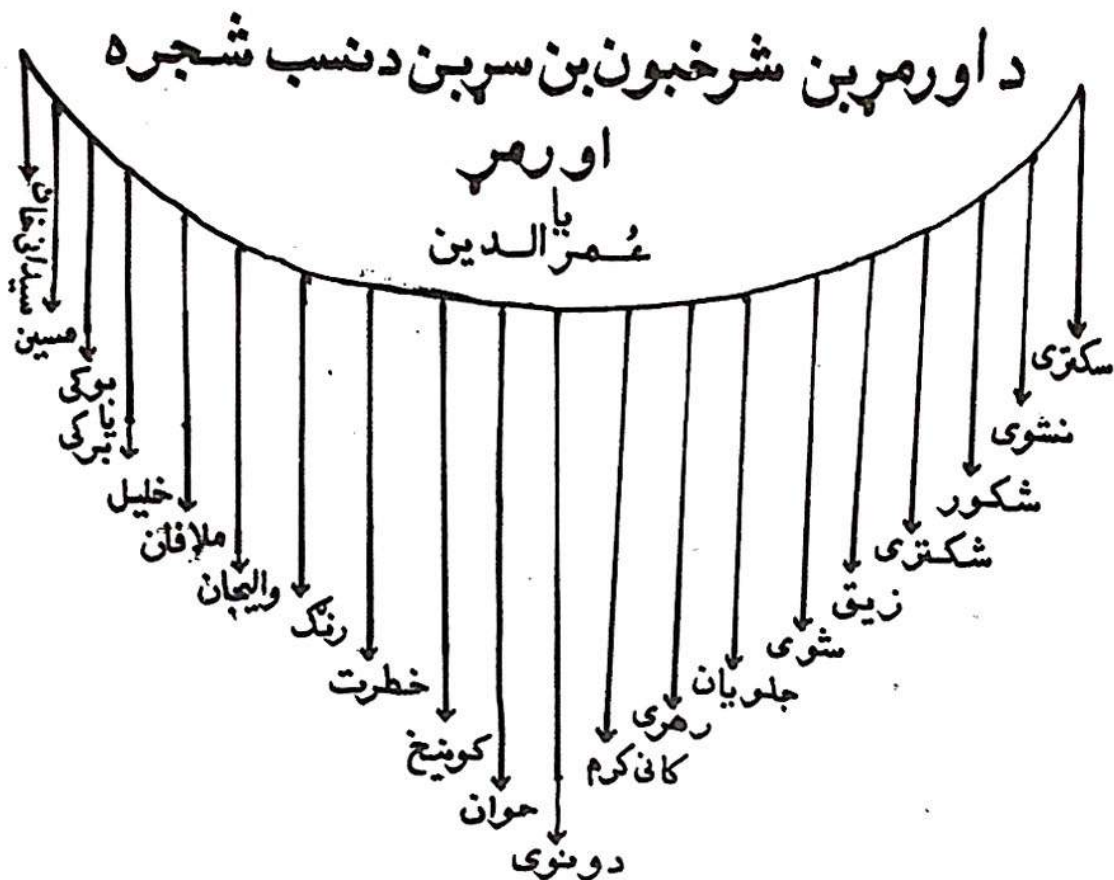
### د میانی بن شرحبون بن سرپن د نسب شجره؟



### د بریچ بن شرحبون بن د نسب شجره:

#### بریچ





لکه مخکنی چی لیکل شوی د شرحبون مشر زوی شهرانی و ، خو  
 پلار دمشری پگری ترین ته تری و ه نو ، شهرانی په دی خفه شو او  
 د پلار نه مرورشو ، خیل ماما کاکر ته لار او د هنی نه شهرانی دکاکرو  
 سره گله شو او بینه بدی د غر غشتو قبیلې سره یوه شوه .  
 د شهرانو علاقه د گوملی درې سویل ته واقع ده او کوه سلیمان  
 (کسی غر) هم د دوی په علاقه کنی دی ، د دې علاقې په قطبی برخه  
 کنی حسن خیل ، منخ کنی ابوخیل او جلواتی او سویل ته یی کیپ او  
 هرپال تپی استوگنی دی او د کسی غره په قبله د کوسی په غرونو  
 کنی کاکر مېشته دی . د وزیر و د علاقې په شان دا علاقه هم پلنه



او غریزه ده ، خود گروندی حمکه پکنې لږه ده .

## ترین :

د ترین درې زامن تور او سپین<sup>۱۱</sup> او اول و وچې په «اودالی» مشهور دی او پر ۱۶۳۹ء کښې وفات شوی دی ، خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري او دالی خانله پښه یادیزي . تور ترین په پشین ادوکی کښې او سپین ترین په هرنائی د که کښې او د - چوتیر په علاقه کښې پراته دي .

د ترینو او ابدالیانو په خوینونو خصلتونو کښې او سراجونو کښې څه توپیر نشته . په ترینو کښې د خانې کور په کور ترینو کښې د بټی زی په خانگه کښې دی او د اتمل مشهور دی چې وایي «خانی ده په دوه کوره . په ترین کښې به بټی ده - په نوحانی<sup>۱۲</sup> په کټی ده»

## ابدالیان :

په ابدالیانو کښې د زیرک د اولادې نه پرته نورې نیلې په

«۱» :خوسیاال کا کر پخپل کتاب «د سویلی پښتونخوا پښتانه» کښې زېرترین

هم یاد کړي دي ، اولابورترین هم وایي چې څلور خانگې کیږي

«۲» :نوحانی یا لواښی .

پنجپایي ياديري. د ابداليانو علاقه اندازاً څلور سوه (۴۰۰) ميله او زده ده او اووه شلې (۱۴۰) ميله به پلنه وي. د دې د علاقې حد قطب پلور هند وکش، کوه بابا او کوه سپاه هغه برخې سره لگېدلې دي چې چرته هزاره او ايماق پراته دي او د دوی قبليز حد د ايران سره او قبله په سويل يې د سيستان سره چې ان تر بلوچستان پورې يې حدود رسېدلی دی، د دوی د علاقې په سويل د شورا وک او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابداليانو يوه پښه اڅکزي استوگن دي او د همدغو غرونو په نمرختيزه برخه کې کاکړ هم آباد دي. د «مرغی» کلی چې په «غوره مرغی» هو ياديري او په دغه کلي کې په ۱۷۷۳ع کې لوی احمد شاه بابا غازي هوفات شوی دی. دغه کلي د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابداليانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. د ابداليانو د علاقې مشهور سيندونه: هلمند، ارغنداو، خامشوداو - فراه رود دي.

ويلی شي چې د ترين په زامنو کې ابدال يا او دل کشر و خو د پلار نه پس هغه د قام مشر شو! او د خپلې مشرۍ په وخت کې يې خپل اولس د پرخوشاله وساته.

---

۱:، او دل په ۱۶۲۶ع کې وثرل شوی دی.

داود دوه زامن وو: ۱، سلیمان، ۲، زختر د پلار نه پس -  
 زختر د قام مشر شو. او ویلی شي چې د زختر شپږ شلې کاله عمر و او تر  
 د دې پښته یې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسي د پلار د وصیت برابر  
 عیسی د قام مشر شو. د عیسی د دې زامن وو: ۱، زيرك، ۲، مير  
 ۳، نور. په پلار پسي زيرك د قام مشر شوا و د زيرك څلور  
 زامن وو: ۱، بارك، ۲، الكو، ۳، مستی، ۴، پوپل. زيرك پخپل شړند  
 خپله مشري بارك ته ورکړه، خو څو موده وروسته پوپل په  
 چل او ول خانۍ خپله كړه او مشري د پوپل كورنۍ ته راغله. د  
 پوپل د دې زامن وو: ۱، حبيب، ۲، بارو، ۳، ايوب. حبيب د  
 خپل اولس خان شوا و ۵۲، كاله ژوندی ؤ. د حبيب شپږ زامن وو  
 د يوه نوم پكښې سردار خان يا باهي ؤ، د مشري د پاره د ورونو  
 په منځ كښې جنكونه او جگړې وښتې، خو وروسته د قومي  
 جگړې په صلاح باهي د قام مشر و ټاكل شو.

باهي اويا (۷۰) كاله د قام مشر ؤ، د هرگه پس ترې د دې زامن  
 (نصرت، گڼی، شها) پاتې شول خو په دوی كښې يوه هم د قامي  
 مشري لایق نه ؤ.

په باهي پسي بهلول د گڼی زوی د قام مشر شو، د بهلول نه  
 دوه زامن پاتې شو: ۱، معروف، ۲، علي خان په بهلول پسي معروف  
 د قام مشر شوا و په هغه پسي د قام مشري عمرته ورسېد ۵۰.



د عمر نه درې زامن (صالح، اسدالله او آدم)، پاتې شو، د قام  
 مشر اسدالله شو، دغه سړی په خلكو كښې په «سدو» (تولد ۹۶۵ هـ  
 وفات ۱۰۲۱ هـ)، مشهور دی او هم د ده په نامه قبيله په «سدوي»  
 مشهوره شوله. او همدا اسدالله د غازي احمد شاه با بامشر  
 نيكه كېږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه د ابداليو ټولې او غلجو  
 ځينې خانكې پخپله پرې را و اړولې او بڼه قوي مشر جوړ شو او په  
 دېر عزت او د بده بې خپل ژوند تېر كړ و او د ايران -  
 پادشاه عباس اعظم له پلوه د ابداليانو رئيس هم منلی شوی ؤ،  
 د پنځه اويا (۷۵)، كالو په عمر وفات شو او پنځه زامن ترې پاتې شول:  
 ۱، خواجه خضر خان (وفات په ۱۰۳۶ هـ كښې، ۲۰۰، مودود خان  
 ، وفات ۱۰۵۲ هـ)، ۲، زعفران (۴)، كامران (۵)، بهادر خان ؤ.  
 د خپل اولس په خوښه خواجه خضر خان د قام مشر وټاكلی شو  
 او شل (۲۰)، كاله د قام خان ؤ د هغه نه دوه زامن وو: ۱، خداد  
 سلطان (۲)، شهرخان ؤ. په دغه وخت كښې د ايران بادشاه ،  
 شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداد سلطان د قام مشر شو،  
 دا دېر قابل او مدبر سړی ؤ، د خپل اولس جگړې يې ټولې په  
 جرگو او وركو او اړولې، دغه وخت ابدالي قبيله د قندهار په نمر  
 خانه د ارغستان په علاقه پرته وه او د غلجو مشر سلطان ملني (توخي،



و، خداد سلطان په ۱۰۴۱م - ۱۶۴۰ع د غلجواو ابداليو په منځ  
کښې حدود د وروړولې او عزيزولې په توگه سره وويشل  
خودې سړي په آخه کښې په کاکړو ټپري وکړواو د پرکاکړ  
يې ووشل او کورونه او مېنځي يې ورتالا کړي، خود پر زړ پري  
پښمانه شواو د اولس مشري يې خپل ورو شېرخان ته وسپارله  
د نيایي ژوند يې پرېښود او د خدای په ذکر مشغول شو.  
شېرخان د خپلې مشري په وخت کښې د قندهار ايراني -  
بېگلر بېگي سره مخالف شو، ايراني سلطنت په ابداليانو کښې کورنی  
نفاق ولچول، د خداد سلطان د تره نړوي سلطان حسين ته يې د  
ميرزا خطاب ورکړواو د ابداليانو مشري يې کړه. شېرخان د دې  
په بدل کښې د ترنگ رود په غاړه په يو کلک ځای کښې د پره  
شواو د مغل بادشاه (شاه جهان)، له خوا ورته د شهزاده خطاب  
ورکړي شو. دغه وخت د مغلو او ايرانيانو رقابت و، آخر  
سلطان حسين پوره شواو شېرخان ته ورغی او غاړه يې ورته  
کېښوده او ايران هم د دغه مخالفت نه لاس واخېست او شېرخان  
د قام مستقل مشر شواو د پرش (۳۰)، کاله مشر و او (۶۵)، کالو  
په عمر د آس نه ولوېد او په بنکارگاه کښې مړ شو.  
د شېرخان د مرگ نه پس يې زوی سرمست خان د قام مشر  
شواو (۳۰)، کاله مشر و، د هغه نه پس دولت خان د قام مشر و

تاکل شو، خودی ورکوئی و نو تره یی حیات سلطان به د مشری  
کار کولو. په دغه وخت کښې د قندهار ایرانی حاکم «گرگین خان» -  
گرگی و، دغه ایرانی حاکم په آخر کښې دولت خان او د هغه زوی  
نظر محمد خان بندیان او بیایې مړه کړل.

د دولت خان نه دوه زامن رستم خان او زماغخان پاتې شول.  
رستم خان د قام مشر شو، خو هغه هم گرگین خان و واژه او ابدالیان  
پې مشر شول.

ابدالیان د ایرانیانو د ظلمونو له کبله د شوراوک غرونو ته  
رړونه کډې و تنبېدلې اوڅه مخ په قبله د فراه او هرات  
غرونو ته پسې لارل اوڅه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالی  
مشران راغلل او ابدالیو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د  
غلجی میرویس خان زوی میر محمود په قندهار کښې بادشاه و،  
هغه د ابدالیو سره په فراه کښې جنگ وکړ او اسدالله ابدالی  
مشریې و واژه، د هغی نه پس زماغخان د رستم خان د ابدالیو  
مشر شو، دی د ۱۱۲۵ هـ نه تر ۱۱۳۲ هـ پورې د هرات رئیس او د  
قام مشر شو.

د محمد زماغخان زامن وو، ۱، ذالفقار خان، ۲، احمد خان، چې  
وروسته غازي احمد شاه شو چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۷۷۳ع -  
پورې (۲۶، کاله د افغانستان بادشاه و او د پښتنو په طبیعي

حدود ویې حکومت وکړ. اولوی شاهنشایت یې تشکیل کړو، چې اخر په ۱۷۷۳ع کښې وفات شو او زوی یې تیمور شاه په ۱۷۷۳ع کښې باد شاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ع پورې پاد شاه و.

دا کورنۍ په پوپلز وکښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۸۱۸ع پورې په افغانستان کښې آن تر پنجاب به - حکومت کړی دی! او په ۱۸۱۸ع کښې د افغانستان حکومت د سدوزو نه بارکزو کورنۍ ته منتقل شو او بارکزی لومړی بادشاه امیر دوست محمد خان و چې په ۱۸۲۶ع کښې یې کابل ونيو او باد شاه شو.

د پوپلز ویکښې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت و، پخوانی مشري د بارک وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵)، کاله د قام مشر و، خو پوپل ترې په چل ول مشري ونيوله. د احمد شاه د باد شاه انتخابېدو په وخت هم حاجي جمال خان محمدزی بارکزی د باد شاهي په طمع و خوروسته په دې فيصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمد زوي. خو په ۱۸۱۸ع کښې خه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د - زوی کامران د بي عقلي له کبله وزیر فتح خان پوند او ووژل

---

۱، د سدوزو د حکومت دوره (۷)، کاله وه.



شو، خود سدوزو او بارکزو په ميخ کښې جگړې روانې شوې  
او آخر حکومت په ۱۸۲۶ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي  
شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وپشل کيږي لومړې  
دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاينده خان زوی ؤ د  
۱۸۲۶ع نه پيل کيږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر  
وخته پورې د بارکزو د لومړنۍ کورنۍ د حکومت دوره (۱۰۳)  
کاله وه.

دوهم دورې د محمد نادر خان د سردار محمد يوسف خان  
د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه يې حکومت  
نيولی وه، باد شاهي ونيوه او په ۱۹۲۹ع کښې پا د شاه شو، له دې

دا، محمد نادر خان د يوسف خان زوی او هغه د يحيی خان زوی، هغه د  
سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاينده خان زوی، دامير  
دوست محمد خان ورو ورو ؤ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سپده او په پېښور  
سردار نويا دېدل. د سلطان محمد خان مشر ورو وريار محمد خان چې د  
سيد احمد بريلوي سره په جگړه کښې ووژل شو او دوه ورونه يې  
نور هم وو چې سيد محمد او پير محمد نوميدل.



وخته نيولی تر سردار محمد داؤد خان د وخته ۱۳۵۲ م. ش / ۱۹۷۷ ع  
 پورې د حکومت د وره وه چې په دغه وخت کېنې حکومت نوي  
 تره کي ونيوه . د دې کورنۍ د حکمرانۍ د وره (۱۹۹۱)، کاله وه .  
 د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځينې پکښې زمينداري  
 هم کوي . اڅکزي هم د بارکزو يوه څانگه ده ، چې په سياسي  
 غرض احمد شاه بابا دا څانگه د بارکزو نه بېله کړه او ځانله  
 بېله تپه شوې ده .

په ابداليو کېنې نور نري هم د بارکزو هره دي خود وي  
 د ملک په قبلين و غرونو او د سيستان په رېگستان کېنې خواره  
 واره پراته دي ، نو ځکه په طاقت کېنې د بارکزو نه لږ دي .  
 علي نري په زميندارو کېنې آباد دي او د کرکيل کار کوي ، د  
 د وي په خواو شا کېنې الکوزي هم پراته دي او د زميندارو  
 په سويل کېنې اسحاق زي هم اوسينري ، د وي په مالدارۍ  
 خپله گذاره کوي .

د ابداليانو په علاقه کېنې هرات ، کندهار ، گرشک ، فراه -  
 لوی بنارونه دي .

## برېڅ

برېڅ اکثره د شوراوک په علاقه کېنې پراته دي ، قطب ته يې  
 د راني او په سويل بلوچ آباد دي ، نمرخاته يې دخواجه عمران

غرونه دي او په قبله يې مهرا ده .

د شوراوك په علاقه كښې دلور سيند بهيرني له دې كبله  
دا علاقه ودانه ده . دا علاقه چې برېڅ پكښې پراته دي ، لږو  
دېر شپېته ميله مربع به وي ."

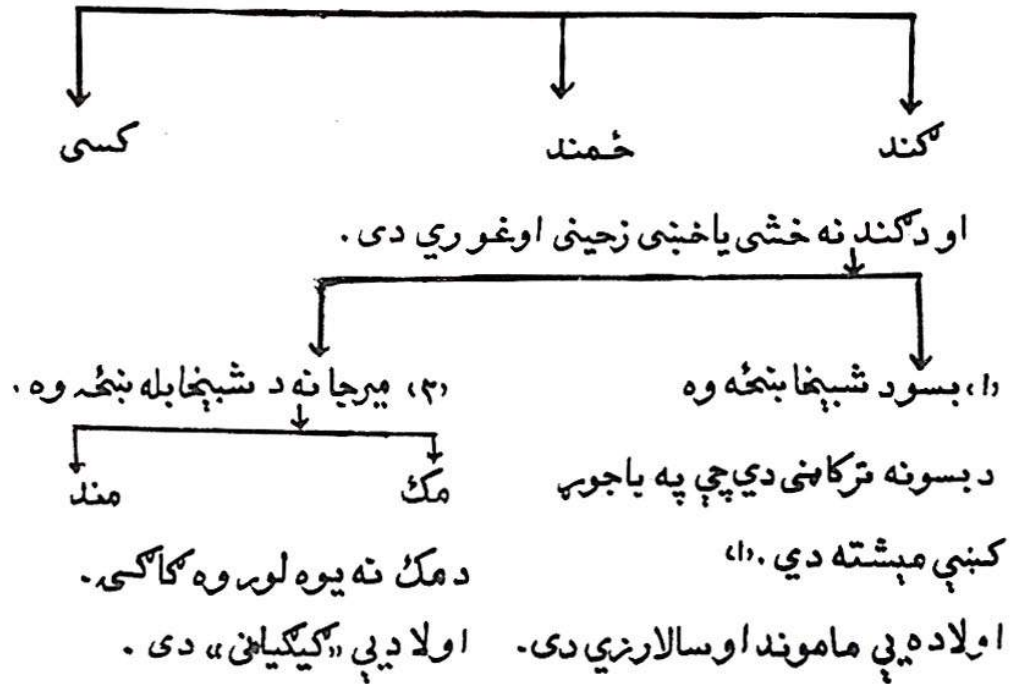
### اُرْمَر:

داُرْمَر اصلي خپل نوم عمرالدين دى ، خو په اُرْمَر مشهور شوى  
دى . داُرْمَر وځينې خلك په افغانستان كښې په لوگر كښې يې او  
څه د وزيرستان په كامنې گرام او ځينې د پېښور په درېو  
كلو بېر اُرْمَر ، كوز اُرْمَر او ميانه اُرْمَر كلو كښې استوگن دي .  
اُرْمَر يا عمرالدين د شرحبون زوى ، د سربن لمسى اود  
قېس بن عبدالرشيد كړوسى كېرې . اُرْمَر خپله يې خاصه ژبه ماري  
چې په كامنې گرام كښې پرې اوس هم خبرې كېرې ، خودا نور  
اُرْمَر هغه ژبه نه وايي او په پښتو خبرې كوي .

۱۰: د هندوستان مشهور نواب رحمت خان اود ۱۸۵۷ع كال د جنك آزادى  
مېرې جرنيل بخت خان هم د واړه د برېڅ د قبيلې نه وو .

# دخرشبون بن سر بن بن قيس عبدالرشيد اولاده

## خرشبون يا خير الدين



۱، نوټ: وييلی شي چې د بسونه ترکانی دی د ترکانی نه ماموند او سالارزي دی . د ماموند نه بېروزی ، برم کازي او کاکازي . او د سالارزي نه برسدين او لرسدين او د چارمنگور قومونه دي او د چارمنگي نه شمه . خپل ، تورخپل ، هلال خپل ، خانزده گان دي .

ترکانی د باجوړ په جندول کښې مېشته دي او خپي يې خلور قامه گڼي : عيسی زي ، سالارزي ، ماموند او ... زی ، د جندول عمراخان هست خپل عيسی نری و . (نور په بل مخ کښې)



### ویلی شې چې د ترکانې دوه زامن وو:

۱، موسی (۲)، شعیب .

د موسی اولاده ۱، محمود یعنی لوی ماموند ۲، اسمعیل زی ،  
 د اسمعیل نري اولاده داده: ۱- وړوکی ماموند ۲ کاکتور ۳- حسن  
 ۴- عیسی یا اسیوزي ۵- مدی چې اولاده یې خورجی، معروف او  
 الیاس دی ۶- هارون ۷- مودی ویلی شې چې د کاکتور اولاده ده  
 بدخشان او هرات ته تللي ده او دککی زی اولاده پنجاب ته تللي  
 ده او اسیوزي په جندول کبني اړولی دی چې مست خېل قبيله همدغه  
 اسیوزی دي . عمراخان د جندول د امان خان زوی د فیض طلب خان  
 نهمی هم مست خېل اسیوزی ؤ .

ترکانې تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کبني و او تاریخي معلومات  
 یې شته چې په ۱۵۱۹ع چې بابر مغلی بادشاه باجوړ نیولر هم ترکانې  
 دلت په باجوړ کبني نه و او وروسته راغلی ،خود یو سفر و او  
 دله زاګر په جنګ کبني ترکانې د ملک کجو یو سفری په مرسته راغلی  
 و او د ملک هپودله زاګ او دهغه ورو شاہ جهان د پاینده  
 او برهان کاکی زی د لاسه وټرل شوی دی .

داوسنی ترکانې داسې دي مست خېل عیسوزي په جندول او

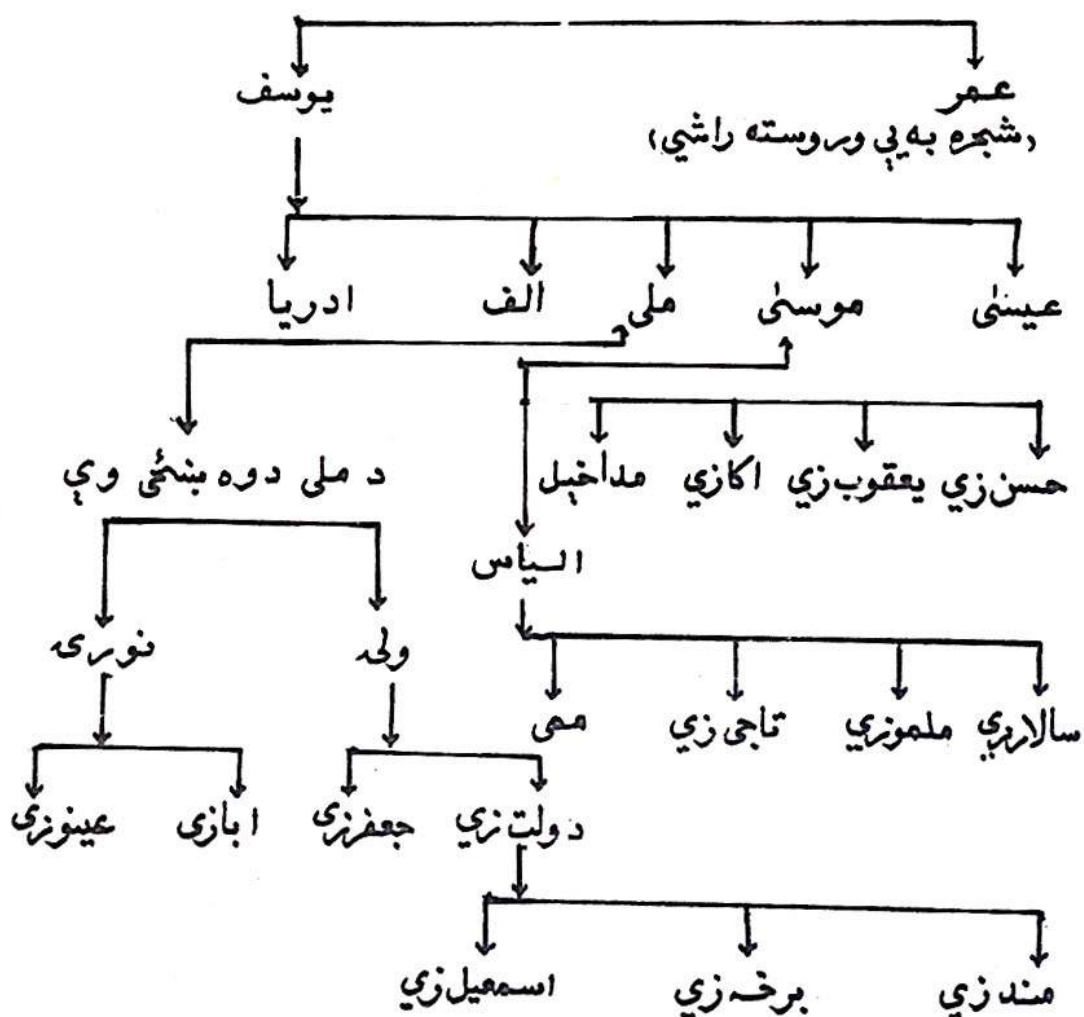
ماموندزي او بنیپي داسې دي :

کاکازي، وریازي، خلوزي دي . او سالارزي دا خپلونه دي :



شمه خېل، تورخېل، هلال خېل او خانزادگان دي. د ترکانودخانۍ کور براهيم خېل هم سالازي دي او په هلال خېل گډيږي.

### هند



د سالارزي بن الياس بن موسى بن يوسف نه :

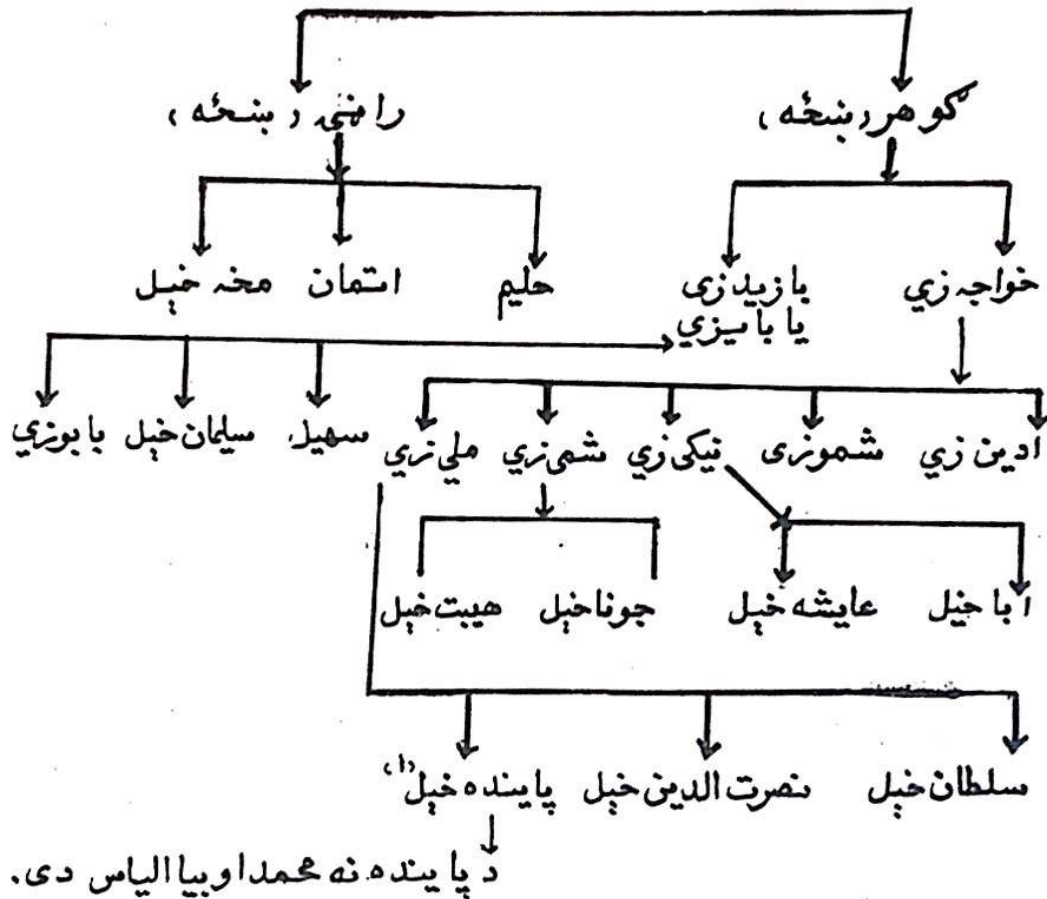
ايبخېل او علي خېل دي ، چې دايبخېل نه مرجان خېل ، علي شېرخېل او کمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولد خېل دي او د هونې خېل  
نه ؛ فرید خېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همېل خېل دی . د ماموزي  
بن الياس بن موسی بن يوسف بن پنجيا او مخوزي دی -  
او د تاجي بن الياس بن موسی بن يوسف نه گدري زي دي . او  
د گدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علی شېرخېل او سین خېل دي!  
د مهی بن الياس بن عیسی بن يوسف نه عایشه زې او د  
عایشه زي نه باخېل ، خدین خېل ، موسارخېل او خاکي زي -  
دي .

---

۱، د عیسی بن يوسف اولاده په اګره دره او د اباسیند په شرقي او  
غربي غاړه ودان دي ، او د موسی اولاده په بنیر پرتو ده .  
د ملی نري اولاده په دیر او پنجکور پرتو ده .  
د اکود اولادې شجره بنودل شوي ده او ریا نري د مور د ازار له کبله  
نه دي پېر شوي او شه بز و پېر چې دي د چفرنو سره اوسېږي .  
۲، اولاده یې د بنې په نوم عایشه نري یا دیري .

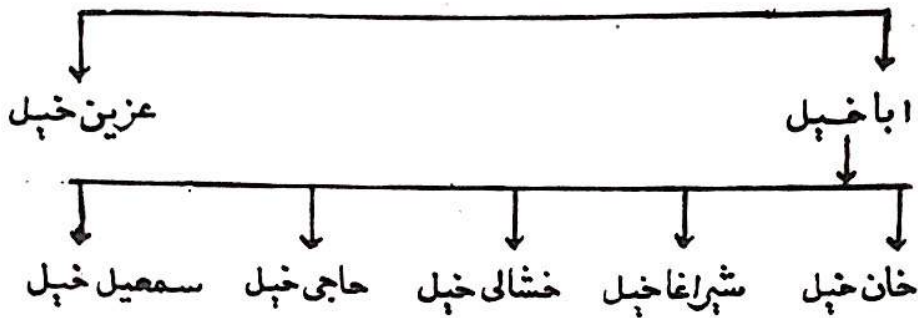
# داکوبن یوسف شجره



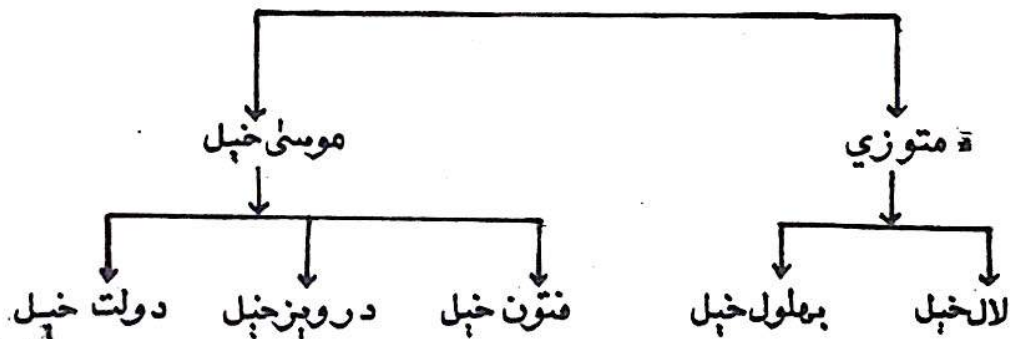
۱، د دیر نوابی د پاینده خیلو په خانگه ملین وکښې راغلي ده او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خو کیر و لیکي چې لومړی خان اسمعیل خان ؤ۔  
وایي چې غلام خان د دیر د خامی مؤسس ؤ۔

الیاس بآباد ابراهیم هغه د با احمد هغه د پاتیره با پانروی ؤ. د الیاس بابانه :  
اسمعیل، خضر خان او غلام جان دی. د خضر خان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه  
نه رحمت الله خان د هغه نه اورنگ زب خان د هغه نه شاه جهان وروستی نواب  
وچې ۱۹۶۰ء کښې د پاکستان حکومت لري کړ و.

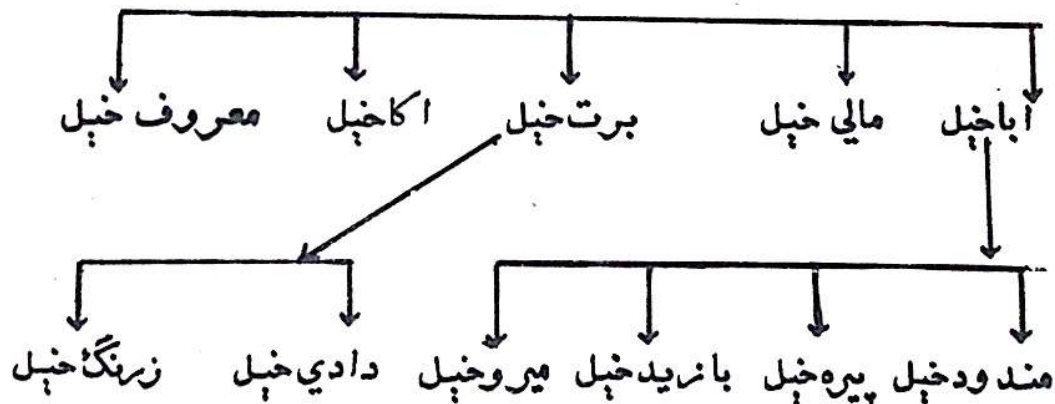
### د سهیل بن بایزی بن گوهر بن اکو، بن شریف نه؛



### اود سلیمان بن بایزی بن گوهر نه؛



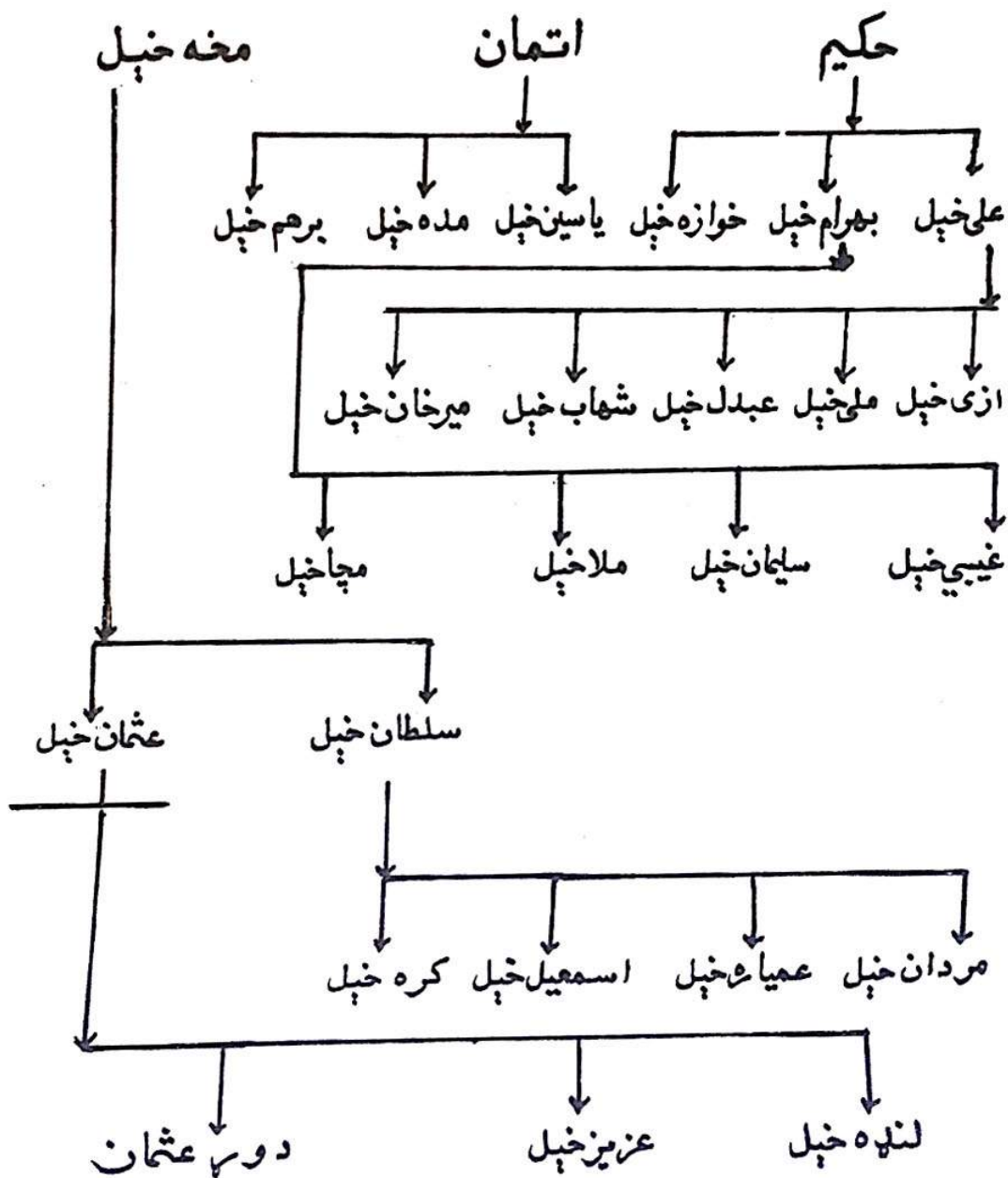
### اود بابوزی بن بایزی بن گوهر بن اکو نه؛



اود اکو د بلی بن سخی را منی نه درې زامن ووچې مخکښې لیکلي شوي

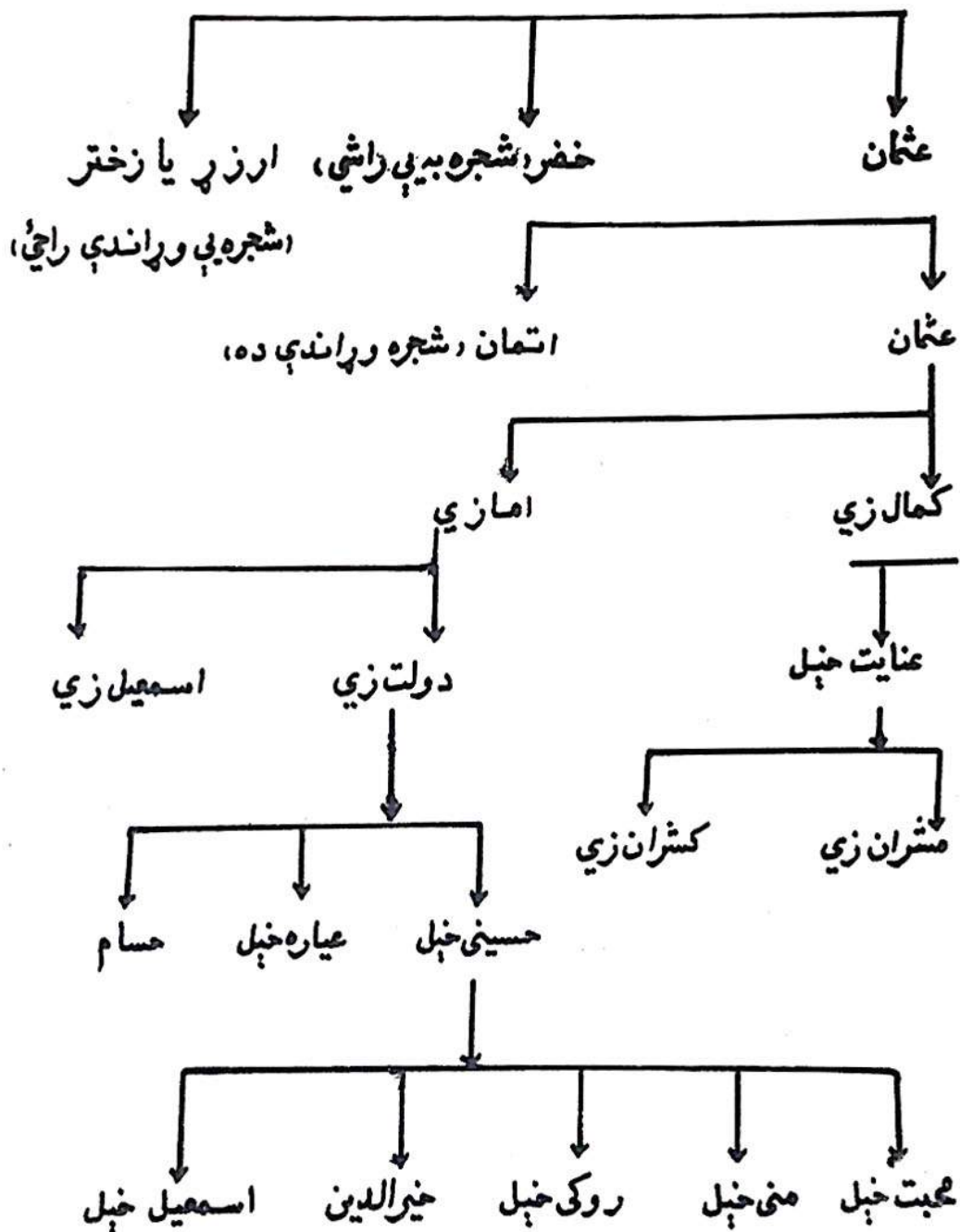
هم دی : ( نور په بل مخ کېږي )





# سړېني قبایل

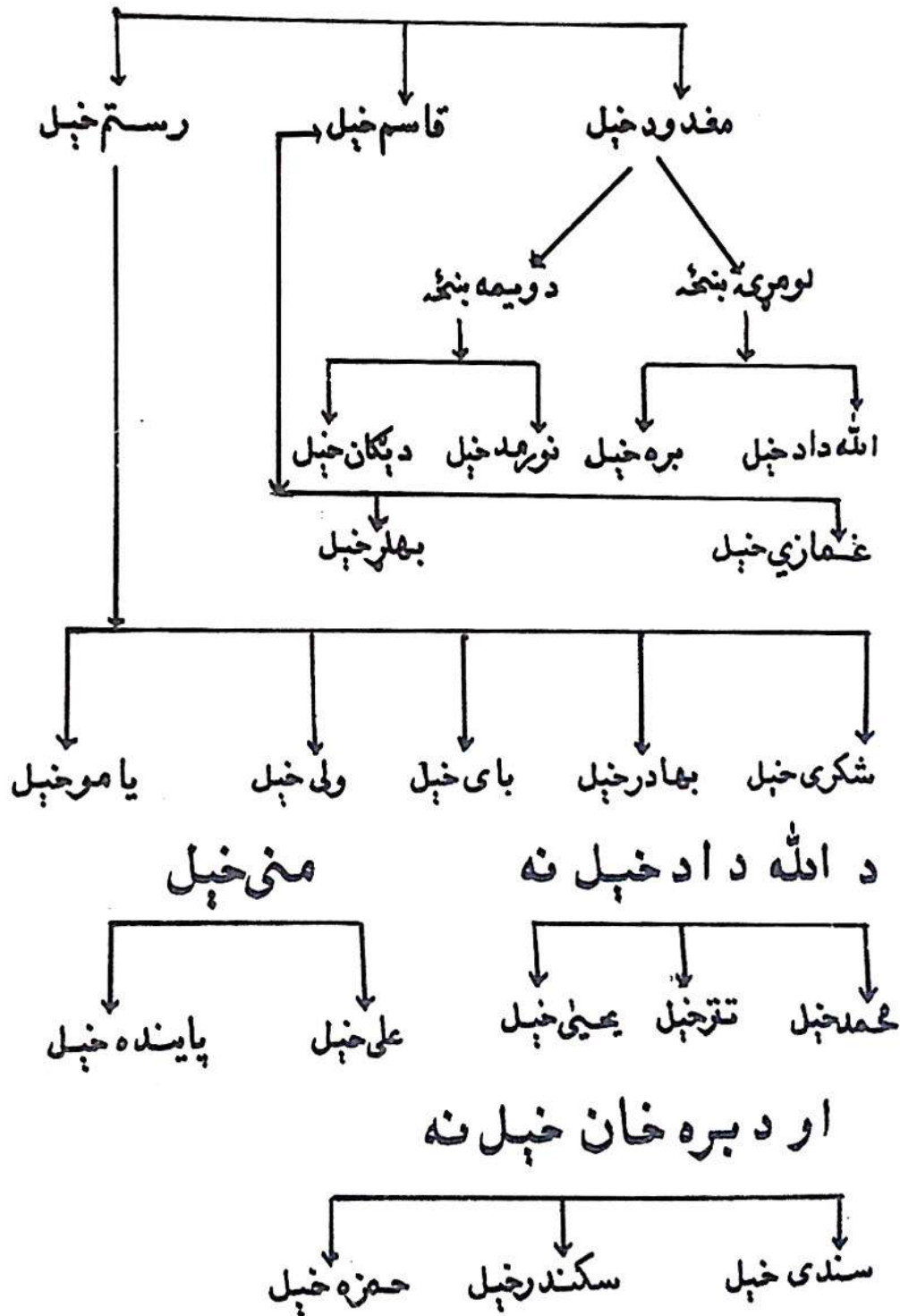
## منډر



# د اسمعیل خیل نه غازی خانی او دلاور خان کور، او دلاور نه

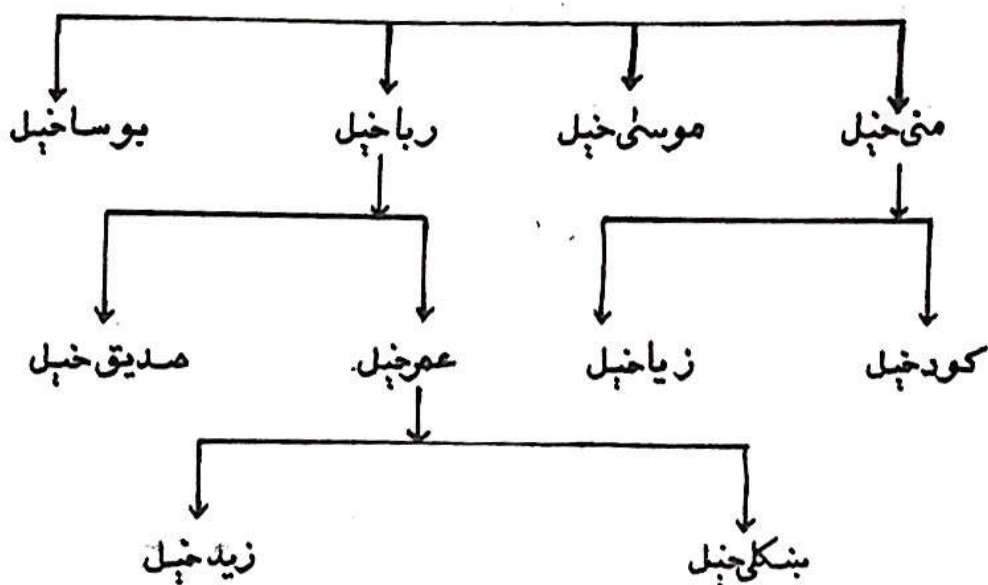
کیوردی.

## کشران زی



د مشران زي بن عنایت بن کمال زي بن عثمان بن عثمان -

بن مندر نه



د عیاره خېل بن دولت زي یا بارک نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی . او د ملي خېل نه خان خېل ، خواجه خضرخېل ، سلطان محمد کور دی .

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، مېتاخېل ، زمان خېل ، سنگوخېل او د سنگوخېل نه سعید کور دی .

او د اسمعیل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل - جونا خېل ، سکندر خېل ، یعقوب خېل ، د یعقوب خېل نه اوریازی او اسحاق زي دی .

د سکندر خېل نه طاؤس خېل ، دورخېل ، بام خېل دی . او د

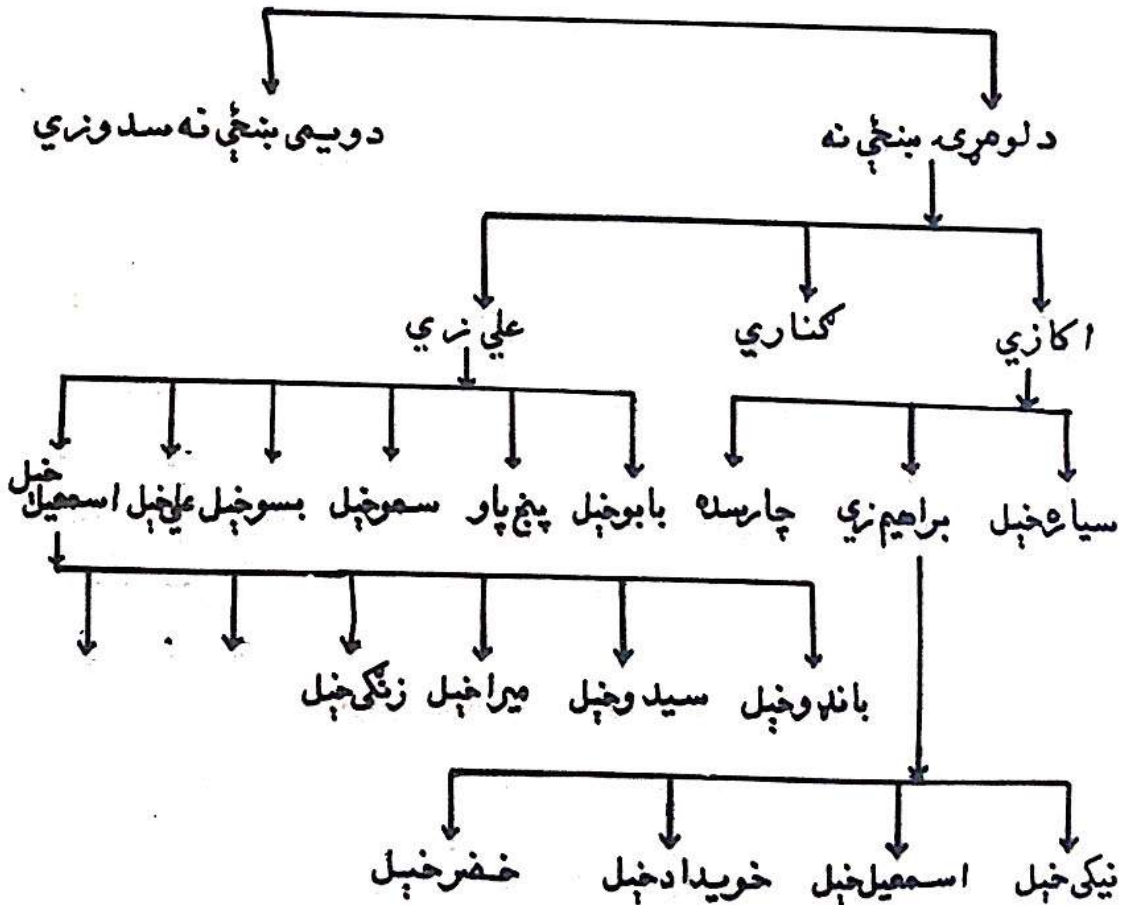


حسام بن دولت زي نه بازید خپل دی او دهغه نه سید خپل او  
سليمان خپل دی .

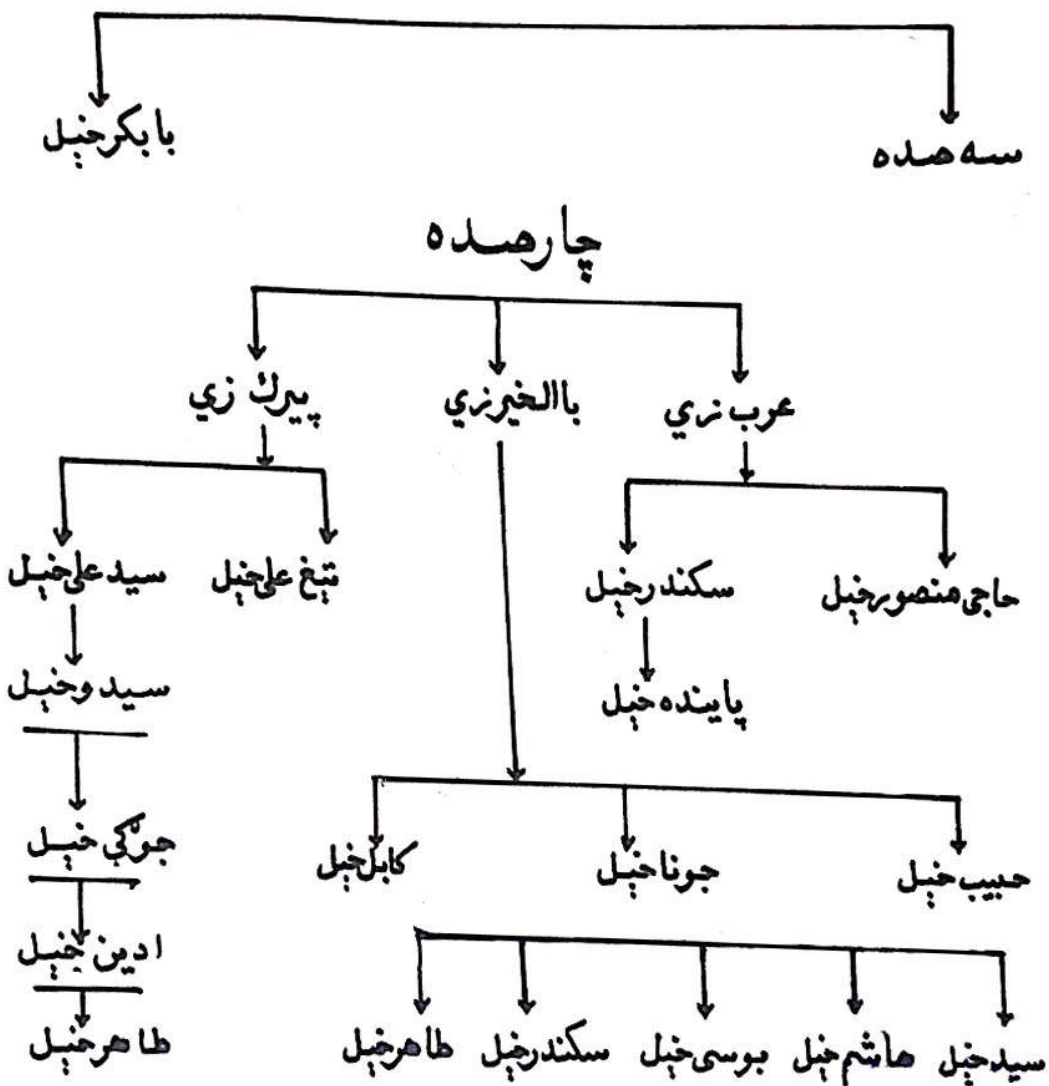
د سید خپل نه جمال ، جلال او نيکنام دی ، او د سليمان نه -  
ملا میرداد ، الله داد د ملا میر نه پیر و خپل ، نقره دین خپل ، عیسی خپل  
یا نو خپل دي .

## شجره اتمان بن عثمان بن مند

### اتمان



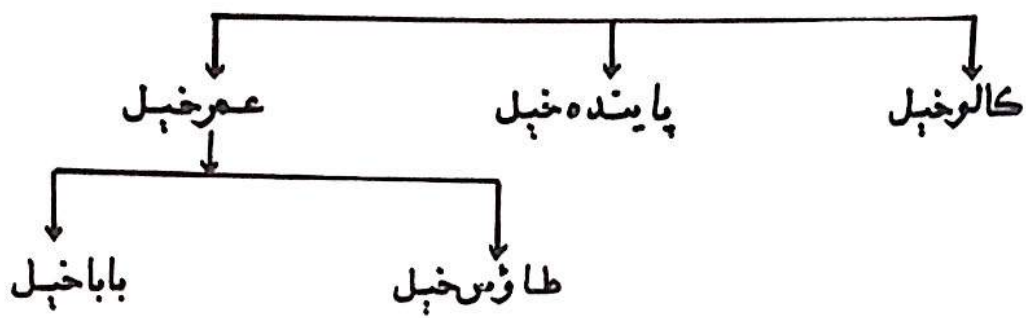
# گنازی



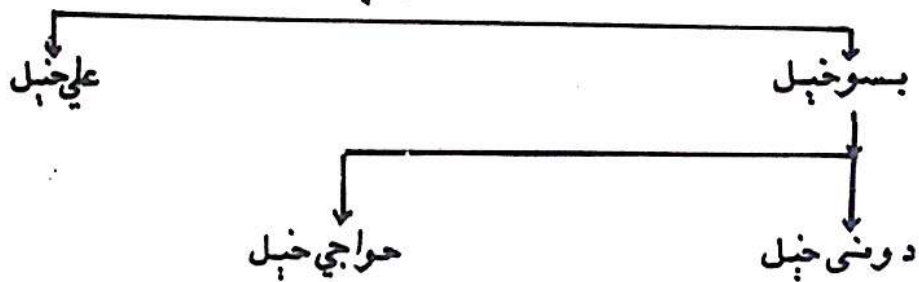
# با بو خیل



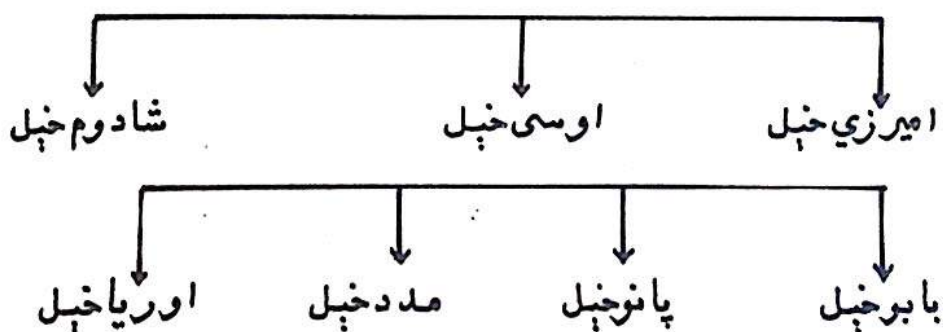
## « پنج پاو »



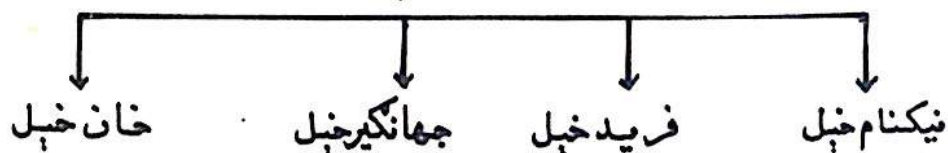
## « سمبرو خېل »



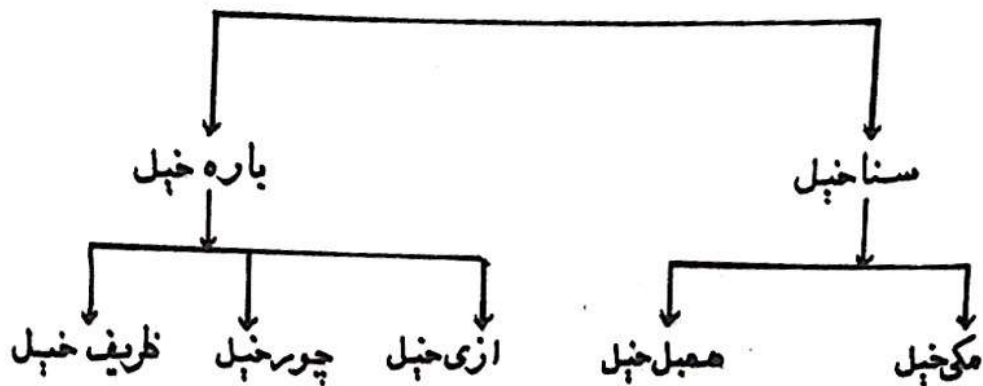
## « خضر خېل »



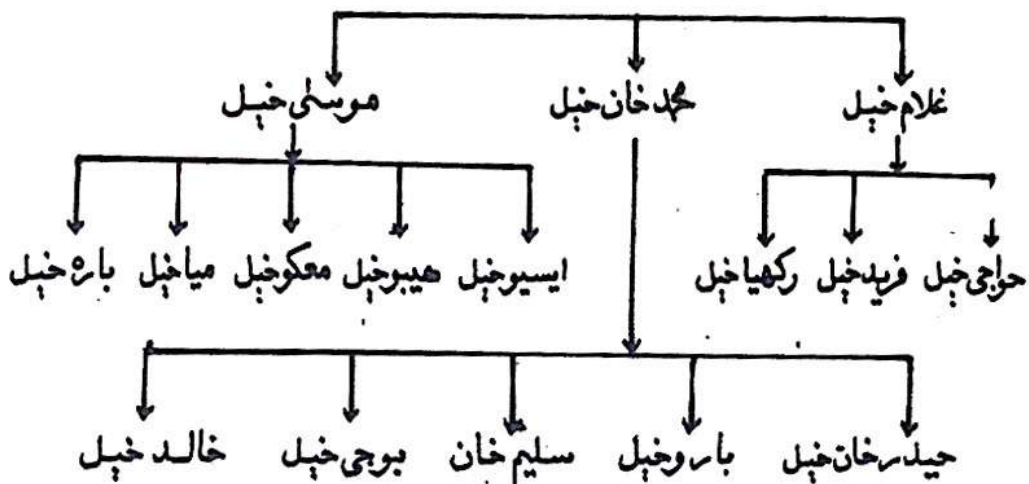
## د شېخ علي خېل بن پيرك زى نه؛



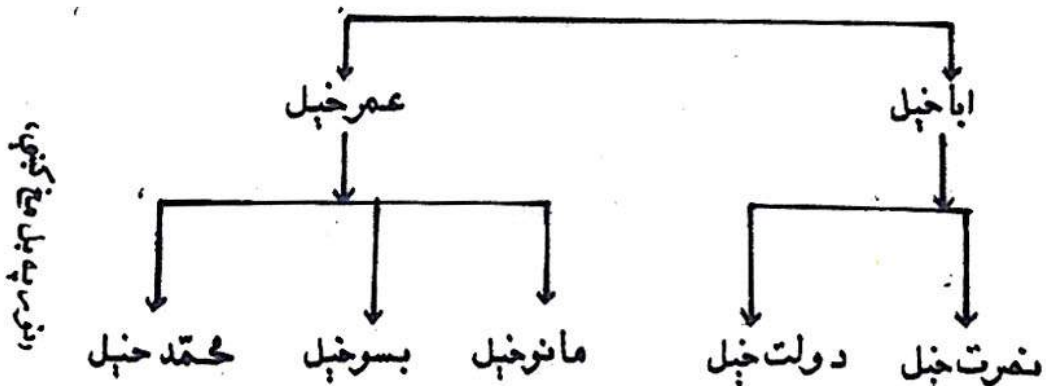
### د سده بن کنازی نه؛



### د پاکو بن کنازی نه؛



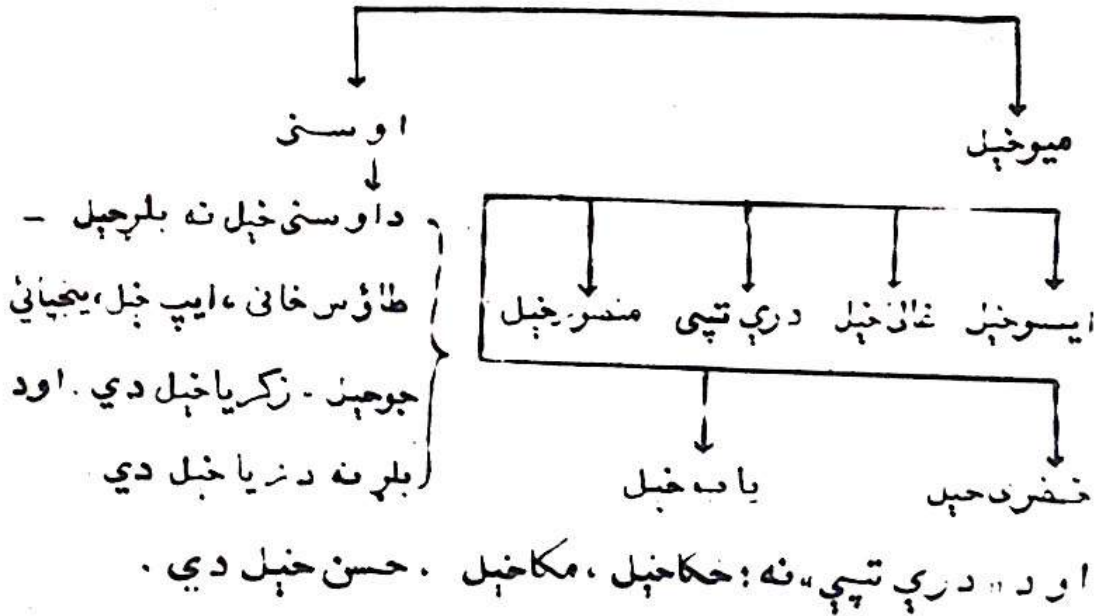
### د سدو بن اتمان د (۲)، بنجی نه؛



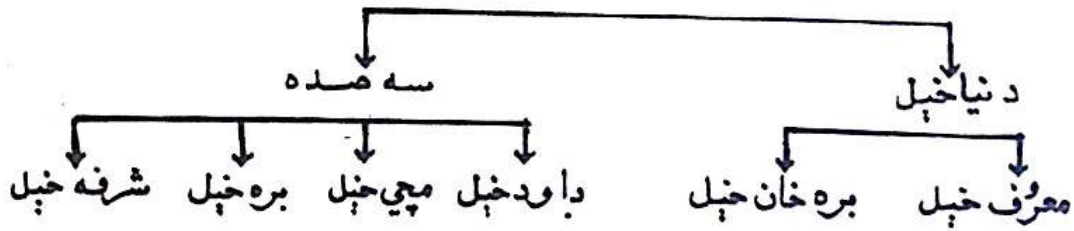
د نرس پاپه پیل هج کښي،



### نصرت خېل بن اتمان بن سدونه



### د دولت خېل بن ابا خېل بن حلونزي بن اتمان نه؛



### اود هانی خېل بن عمر خېل بن حلونزي بن اتمان نه؛



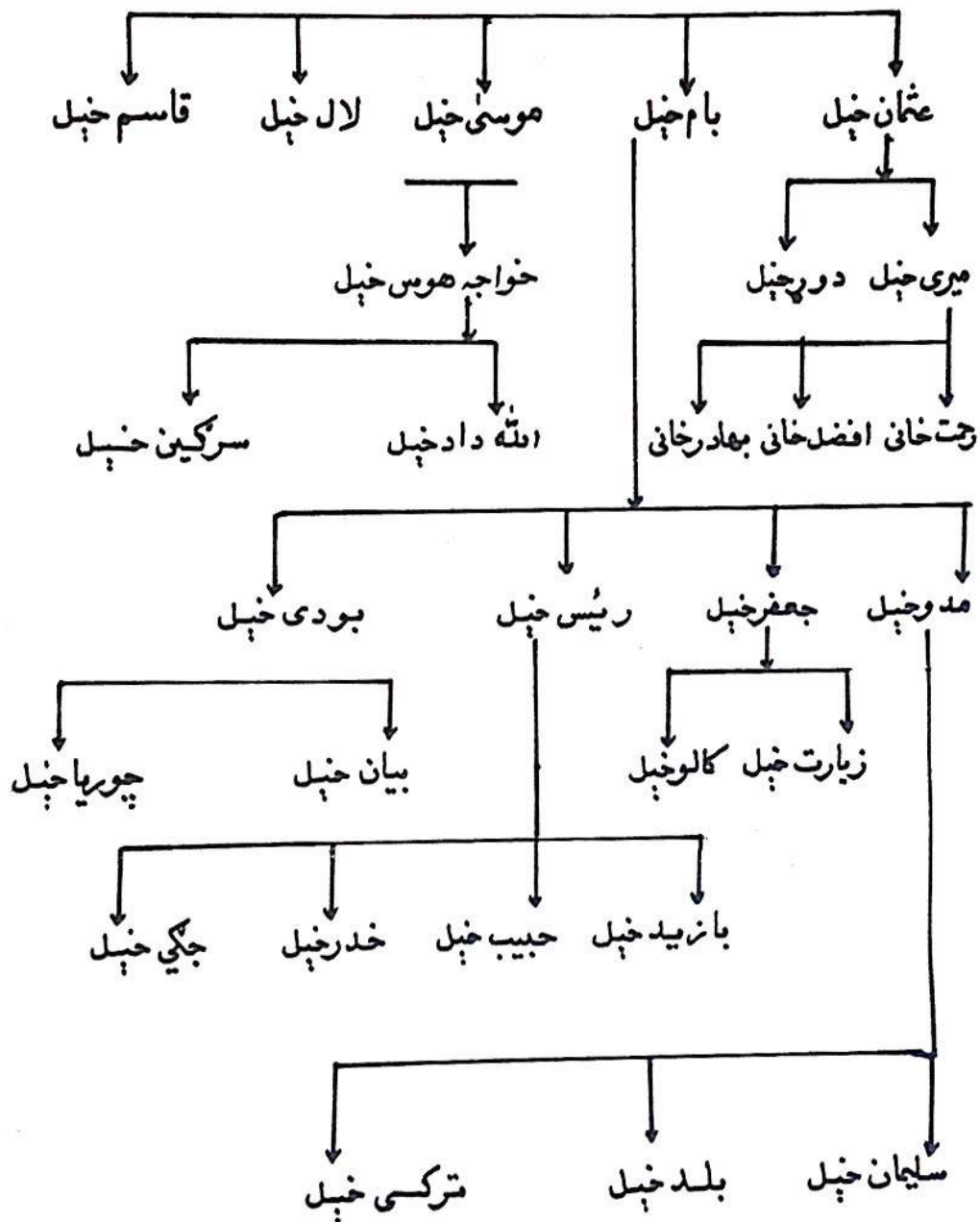
اودیسو خېل بن عمر خېل نه؛ نرید خېل، مستی خېل، سلطان محمد خېل، جوجېل

اوقی خېل دي.

اود محمد خېل بن عمر خېل نه؛ میری خېل، شامل خېل، ایوب خېل اونیکنام خېل دي.



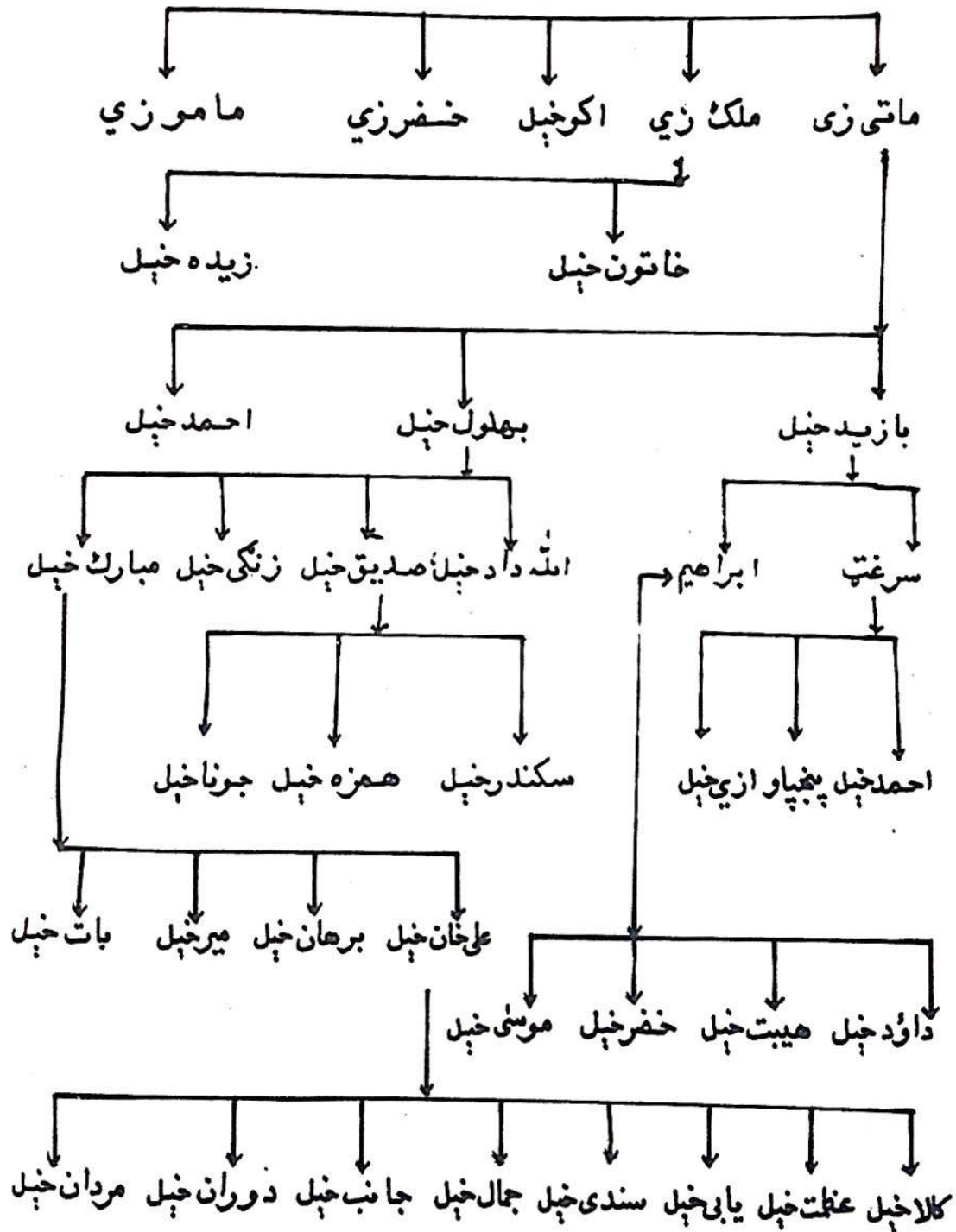
# «خديوخپل»



# د رزپ یا زختر بن مند پ بن شېخا بن کند شجره د نسب داسې

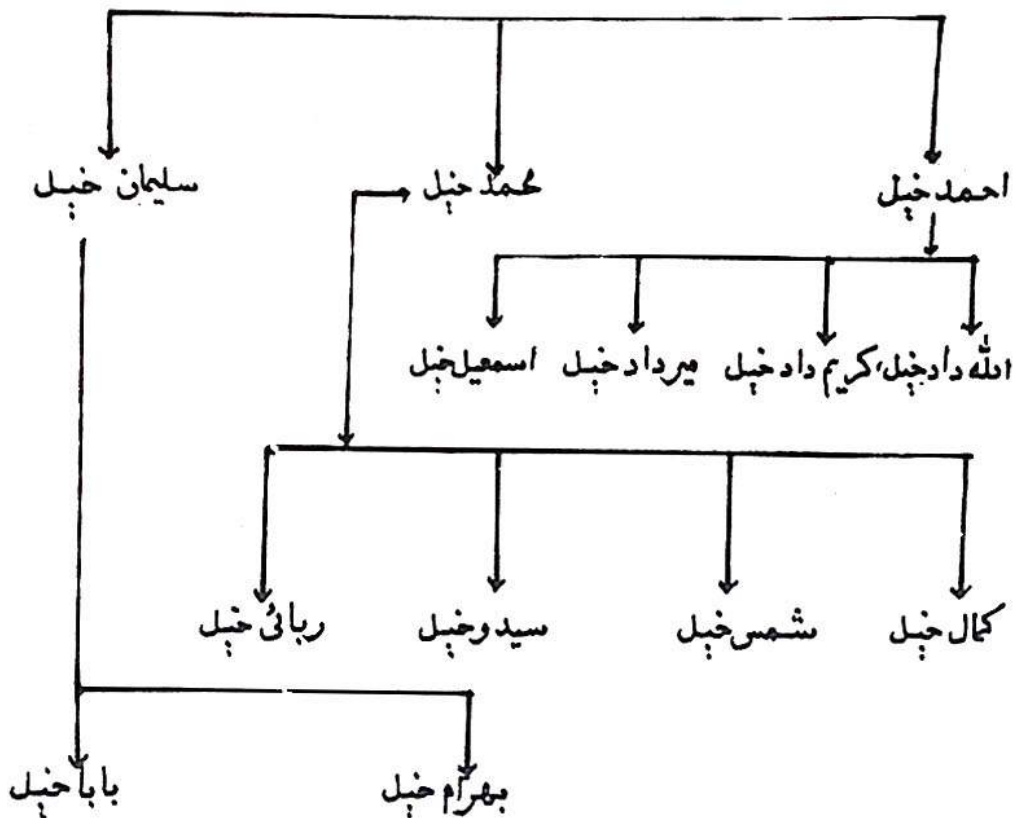
۵۵

## رزپ یا زختر

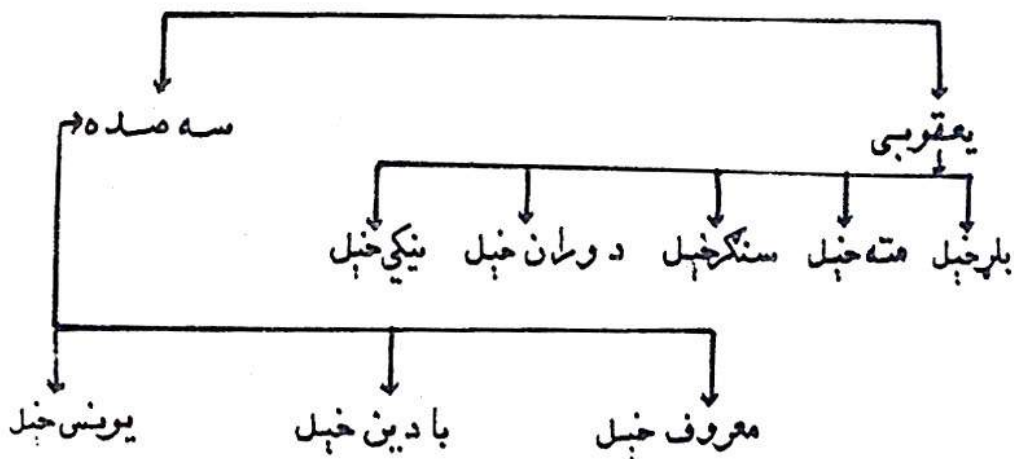




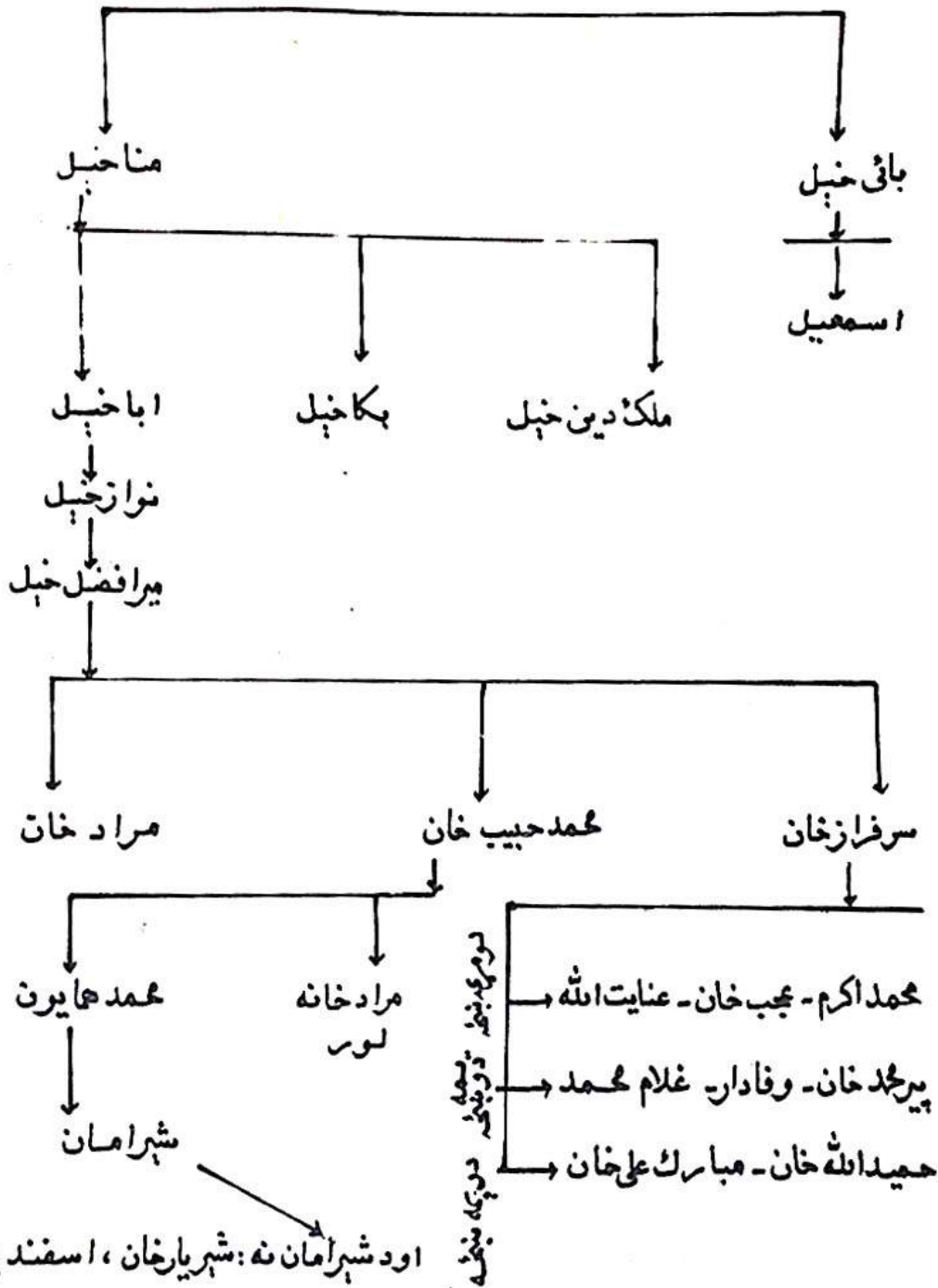
### دخاتون خپل بن ملک زی بن زرنه:



### اود زید و خپل بن ملک زی نه:

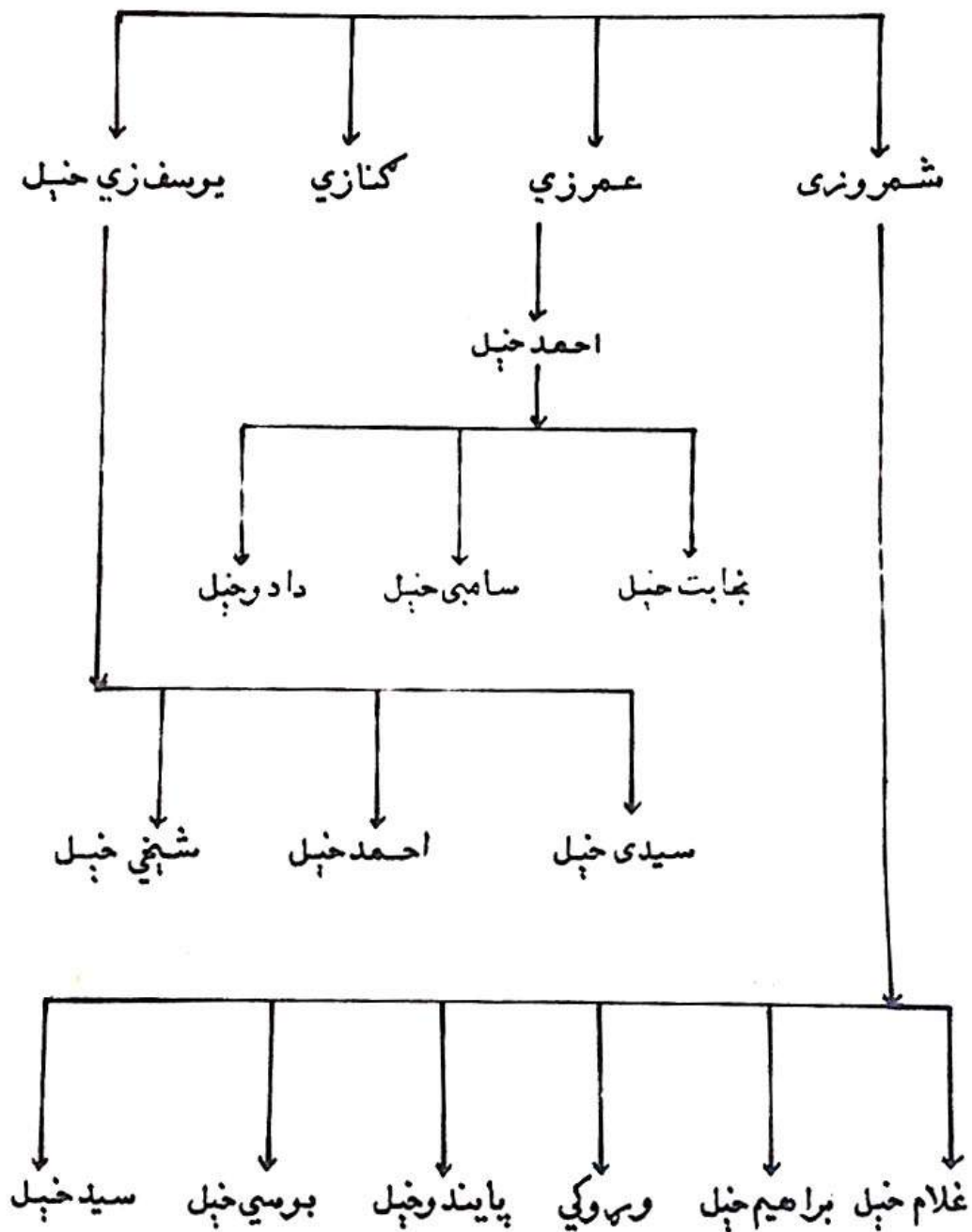


# اود اکور خیل بن روزنه:

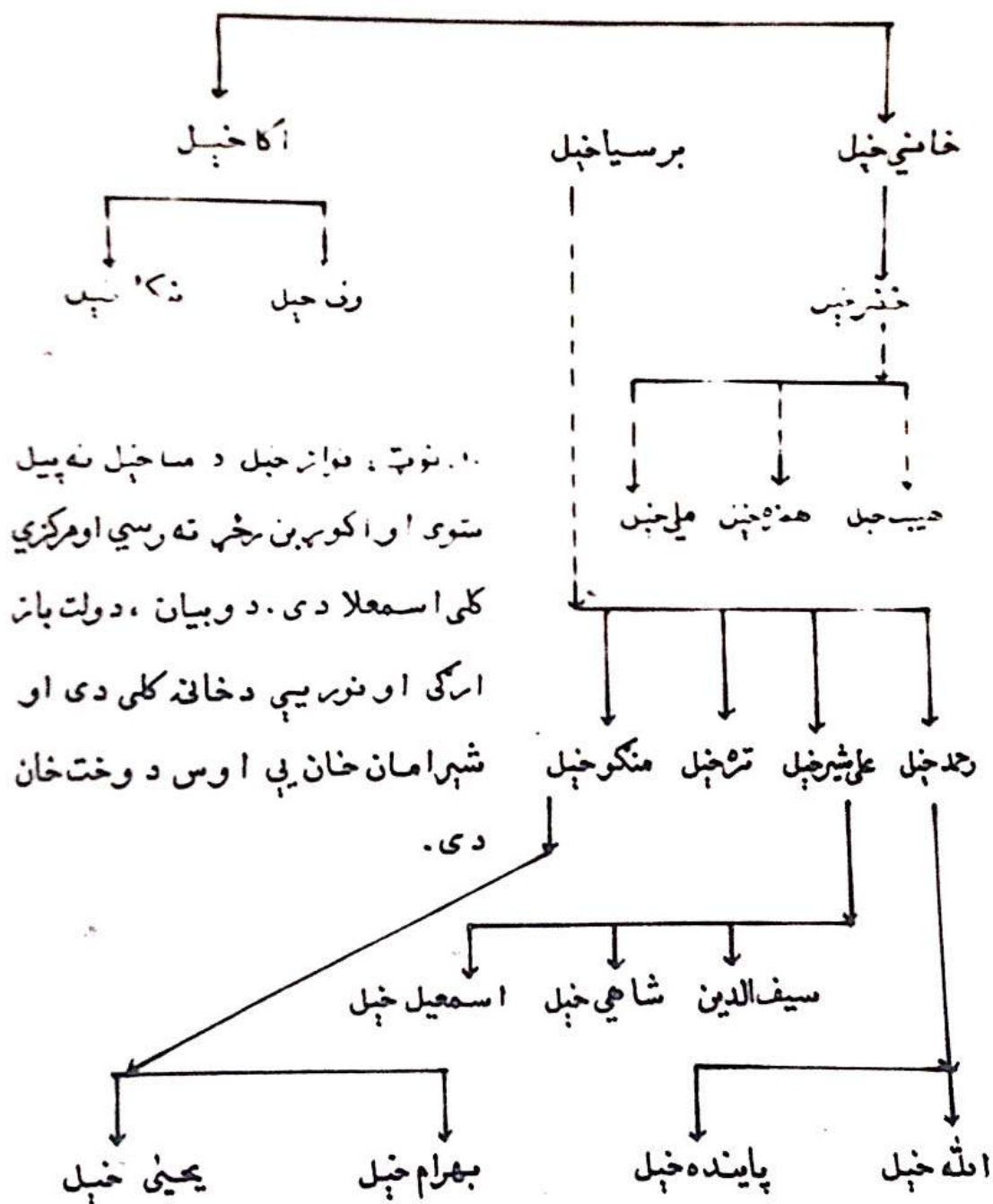


اود شیر امان نه: شیر یار خان، اسفندیار  
 او خوری تبسم ده. او الله یار خان، شاروم خان  
 او ابن امان د بلوچ مور دی.

## اودخضري بن زرنه:



# اود ماموزی بن رزرنه:



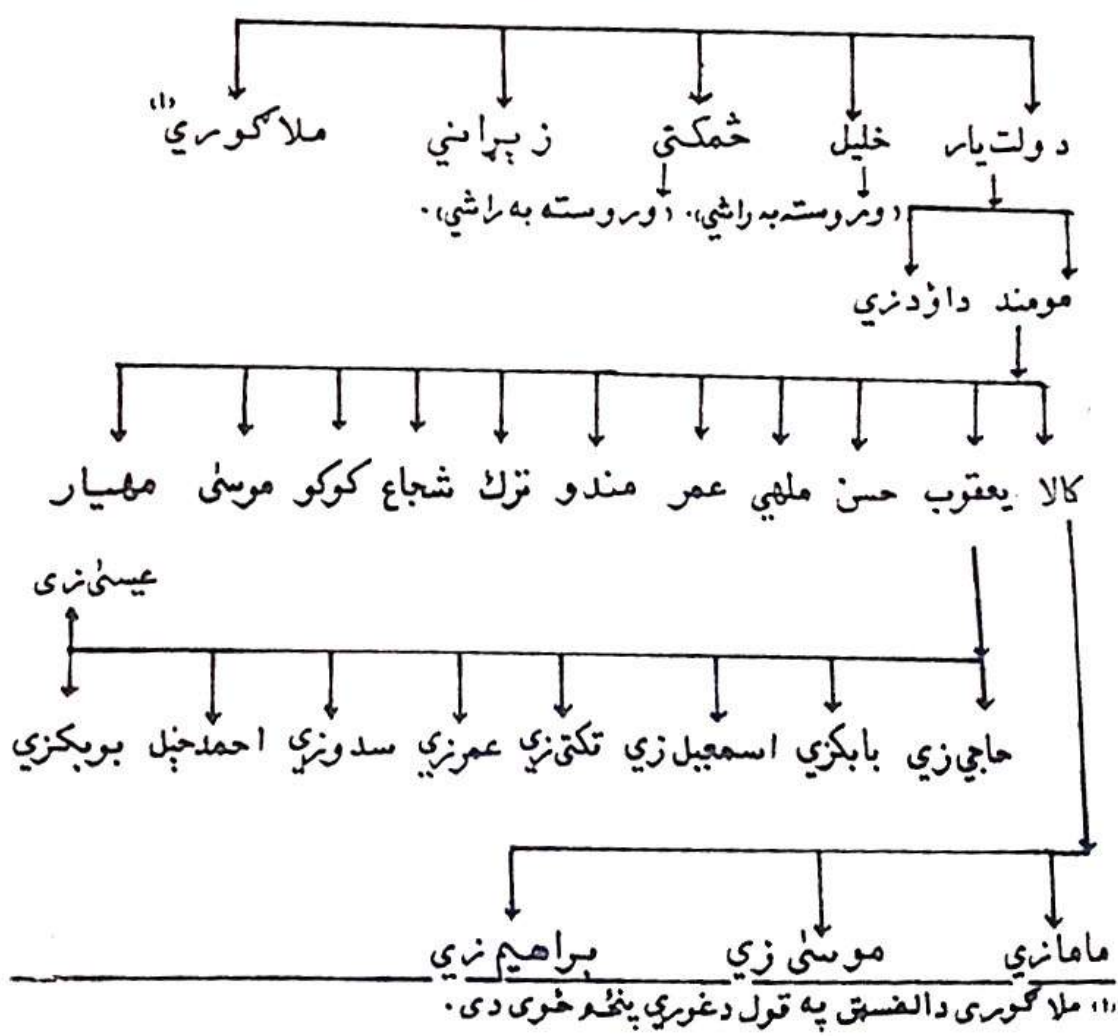


# سیرین قبائل

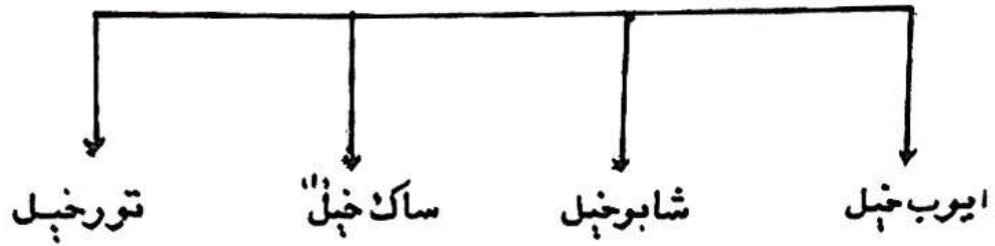
## غوریا خیل، مومند، داؤدزی

غوری بن کند بن خورشبون بن سرین بن قیس عبد الرشید

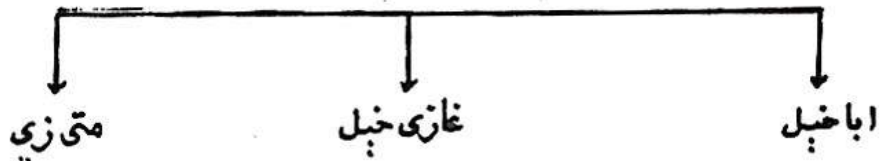
غوری یا «شیخ ابراهیم»، (د مخزن افغانی ۸۰۲ پانې نه،



### «حسن»

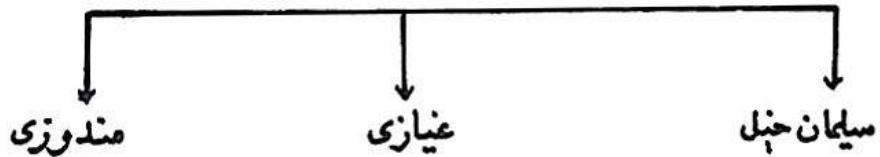


### ملهی

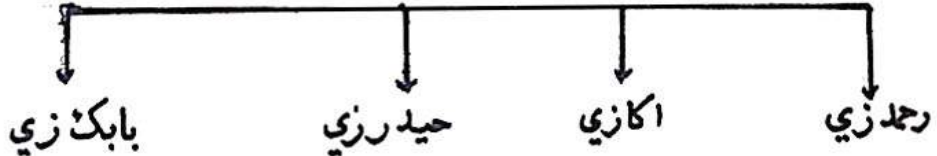


د ۱۱ ښوونځي لارښوونکي د اخیل شوي شم دي.

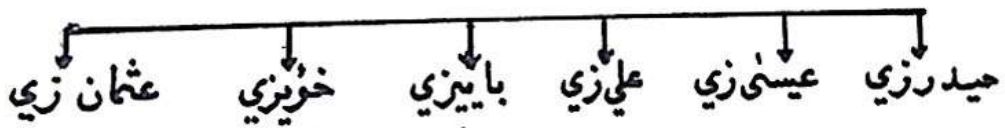
### مندو



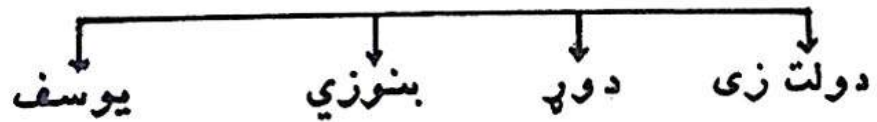
### د اکو، بن موندنه



### موسی بن موندنه



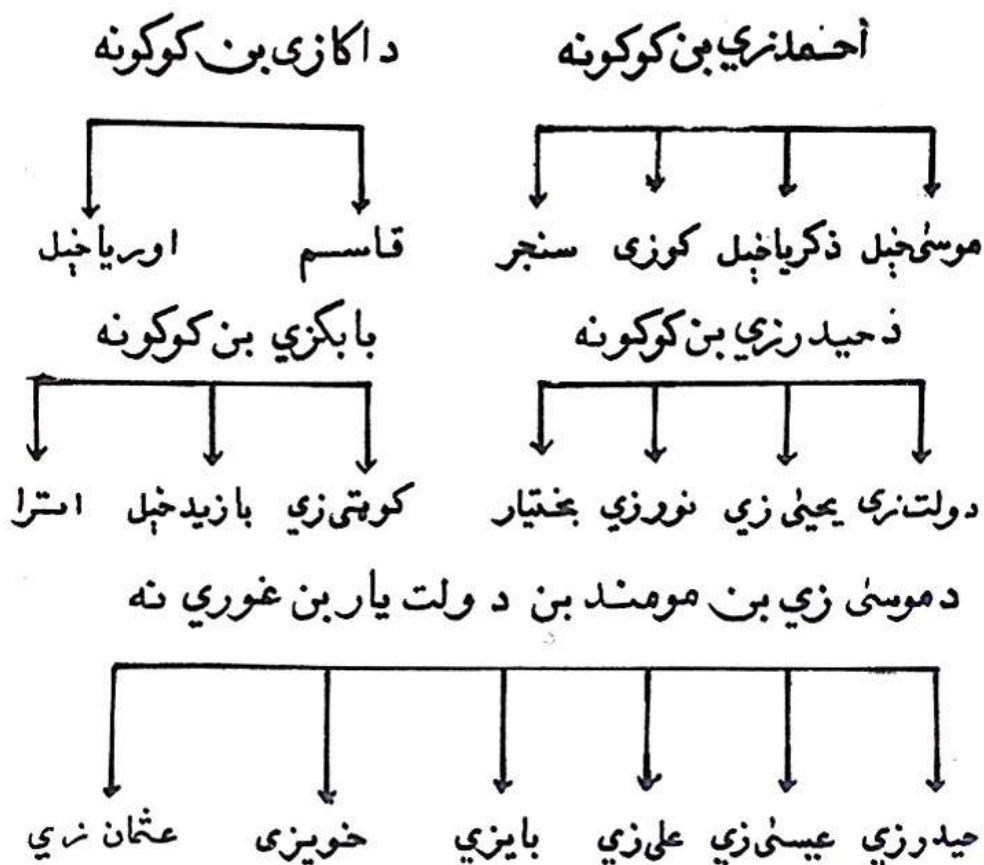
### مهيار



د ويزي دي.

نوبت، خوغام روايات وړانځې د مسي زي نه بايزي، خويزي، حليم زي، ترلزي، اتمان زي او

# «کوکوبن مومند»



الف: د حیدرزی نه؛ تاجوزي، عمرزي، بایي زي، حاجی خپل

دي .

ب: د عیسی زي بن موسی نه؛ حلیم زي او ترک زي دي چې د

حلیم نه گند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بوشا او همزادی،

او د ترک زي نه؛ برهان خپل، عیسی خپل، شاه منصور خپل او

مورچه خپل دي .

اودعلي زي بن موسی نه؛ اسمعیل زي اونتازي دي .

اودبايزي بن موسی زي نه؛ بابا او عثمان دي .

د بابا نه؛ موسی جنل، باره جنل، یروجنل دي، چي په سه پائی م یادپيري او مامازي اونظرجنل يي هم ورونه دي، چي مامازي د بابا او نظرجنل په عثمان اومخصوص په اتمورتري دي .

دعثمان بن بايزی بن موسی زي بن مومند نه؛

١: کریم  
٢: اتمور

دکریم نه؛ عیسی جنل، خوگاجنل، اوجنل اومیتاجنل دي .

اوداتمورنه؛

١: ابرجنل  
٢: خوازه جنل

دابرجنل نه؛ بنادي، مرادي، شهل، بنکر، تتر، اتم کلی،

اونظرجنل م په دوی ترل شوی دي .

دخوازه جنل نه؛ گدا، دور، میرزا، یعقوب، اگر او جمال دي .

دگدا نه؛ ازاد، ولیداد، میاخان او علی خان دي .

دخویزي بن موسی نه؛ اتمان زي، اکارزي، حبیب زي، دویزي دي .

دعثمان زي بن موسی نه؛ سدوزی، اجوزي، کوردین اوبهدین دي .

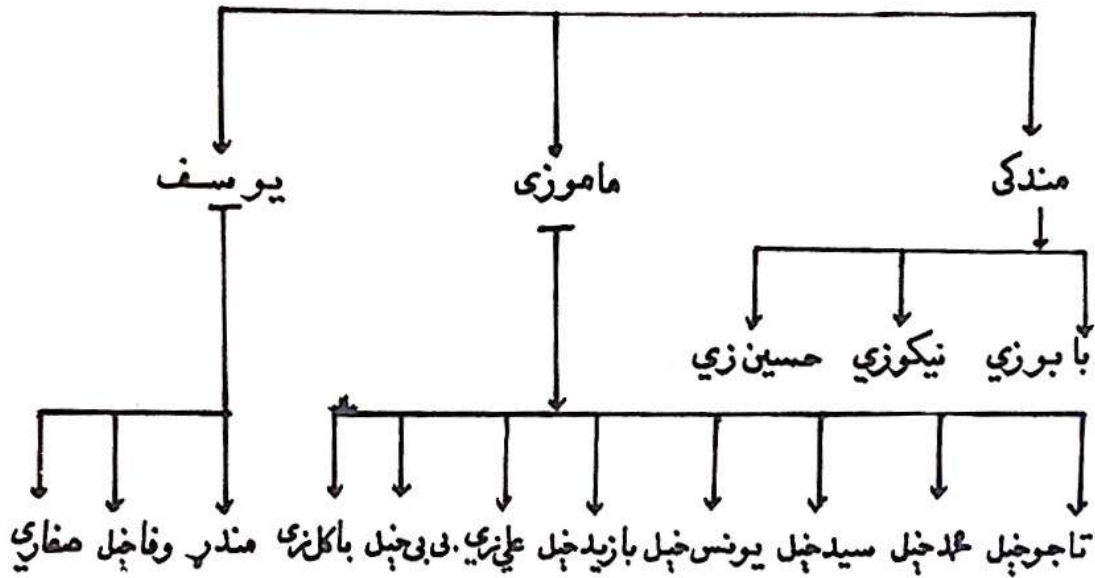
نورپ؛ د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کبني داسې دي .

دغه پاس نري شته دی، چي دا دوه بايزی او خویزي په برمومند

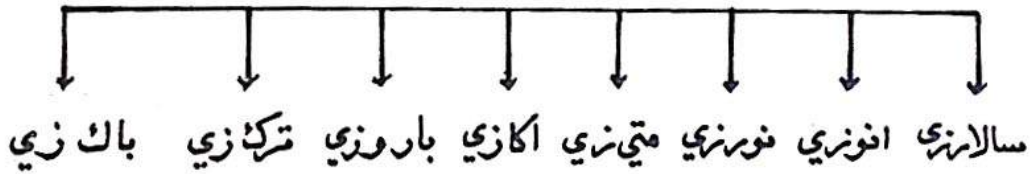


### اودانورخلورزي په کوز مومند ياديري.

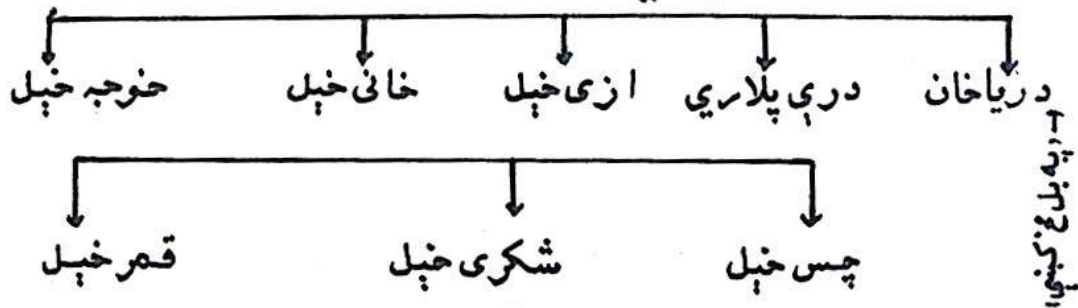
### د داؤدزي مومند د ورورد دولت يارد زوی نه:



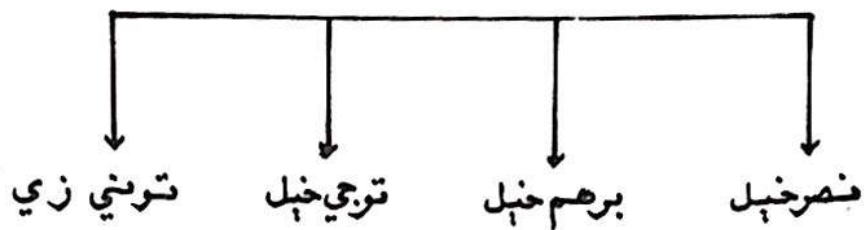
### د خليل بن غوري نه



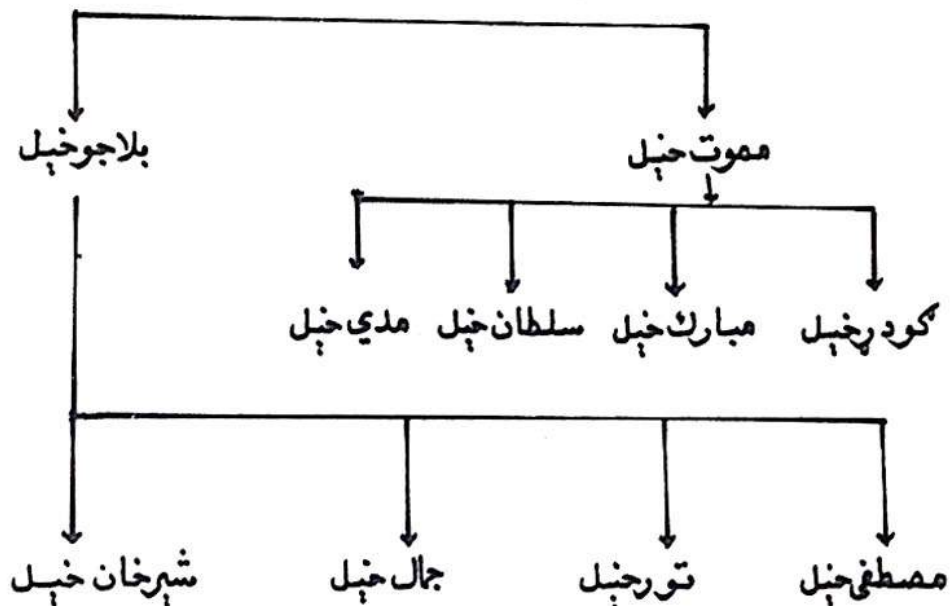
### خوکني بن غوري نه



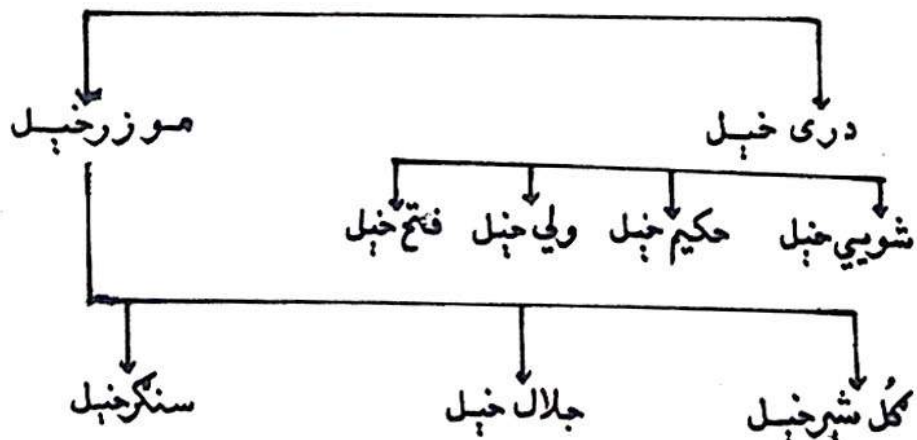
### د ریا خان بن خوکنی بن غوری نه



### د خانی خپل بن خوکنی نه

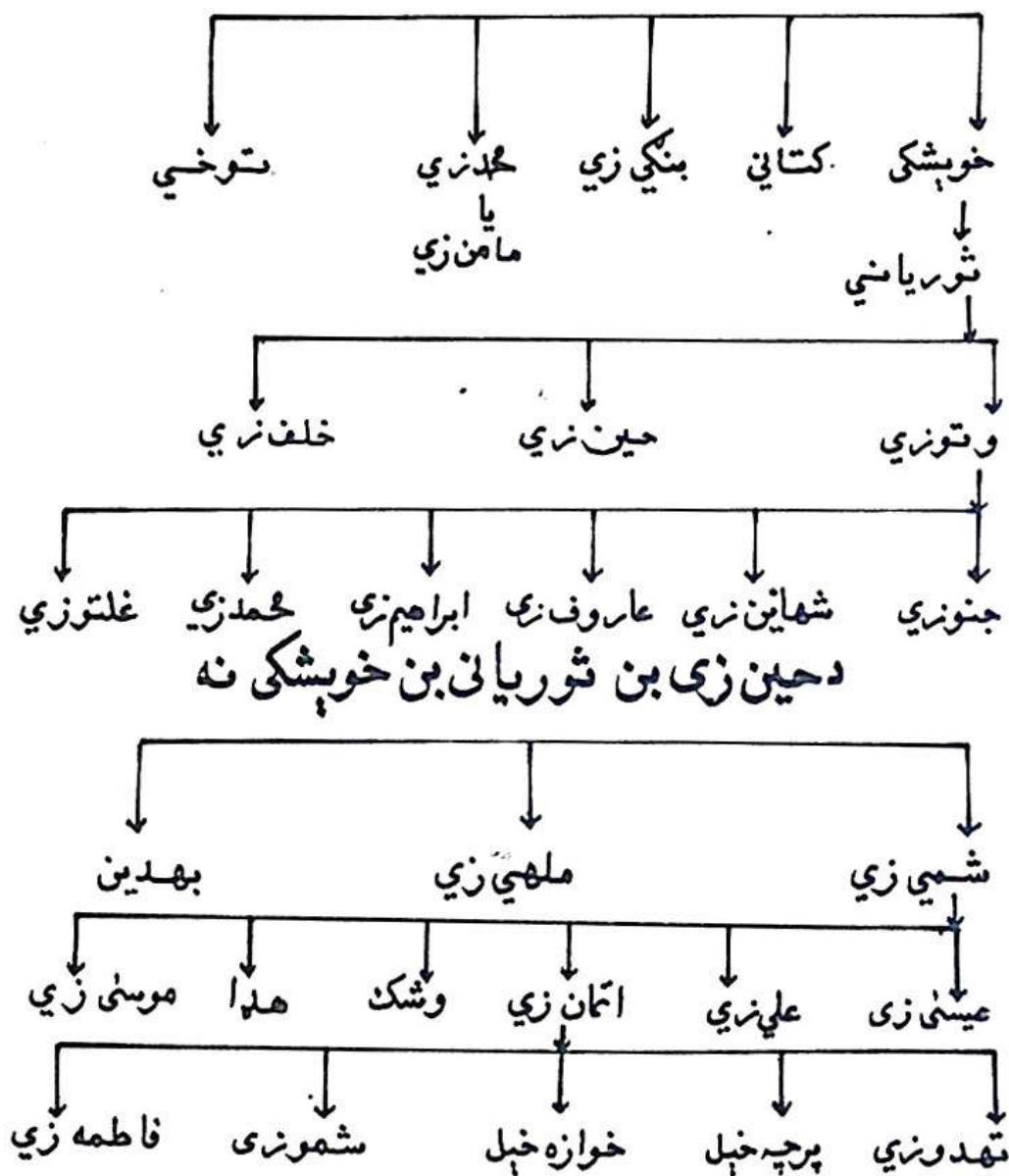


### خواجه خپل بن خوکنی نه؛



# سرپني قبائل؛

خُمند بن خرمشبون بن سرپن بن عبدالرشيد نه؛  
 خوپشکی او محمدزي يا ماهن زي دی،  
 خود خُمند نه دا خپلونه دي؛

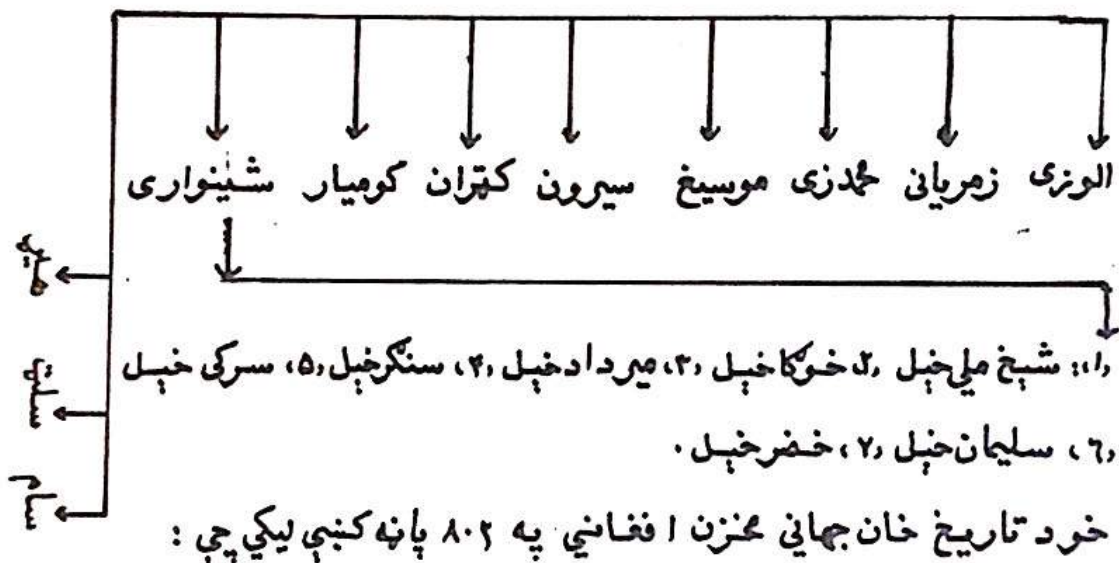






# کسی بن خورشبون بن سرپن نه؛

## «کسی»



د شینواری زامن ،١، عثمان ،٢، سلیمان دی . د عثمان نه بارک او هدیادی  
 د بارک نه عبدالله او بدلال دي . د عبدالله نه حاجی ،٢، بوسعید-  
 ،٣، مندی نری ،٤، کوبی نری ،٥، یحیی زی ،٦، الوزی دي . د حاجی نه-  
 عبدالله الرحیم خېل ،٢، شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنگوخېل ، عدل خېل او  
 علي شېرخېل دي او د مندی زی نه همزه خېل ، حسن خېل او الیاس خېل-  
 د بر شینواری، دي .

---

١، خوسراف پخېل کتاب پتان په ٣٥ پانه کښې ليکي چې د کسی زامن : ،١، کتران  
 ،٢، شینواری ،٣، کاسی دی ، چې اولاده یې دکویته شاولخوا استوگن دي .

د خرشبون بن سرپن د درې واړه زامنو کاند ، حُمند او کسي  
 شجرې وليکلی شوې ، لکه په شجر وکښې چې يې ياد شوي دي د کند  
 د وه زامن وو ، شېخا يا شينې يا خيشې خېل يا خښي او بل زوی يې  
 غوري يا شيخ ابراهيم ؤ چې اولاد ه يې په غور يا خېل باندې يادېږي .  
 د پتې خزاني په قول چې شرحبون دخپل پلار سرپن او تره  
 بيت نيکه په شروند او اجازه د هغوی نه راغلی ؤ او دارغستان په  
 علاقه کښې د غندان او سورغه په شاوخوا کښې اړولي وو . او  
 دا هغه حُمکه ده چې په غوره مرغی يادېږي .

اخون دروېزه ليکلي دي چې کله د قندهار حُمکې د هغه ځای د -  
 پښتنو په منځ کښې وپس شوې ، نو د ترينو حُمکه د خرشبون  
 اولادې کند او حُمند يعنې د خاښي خېلو او غور يا خېلو په منځ کښې  
 ورسېدله او دا دواړه وروڼه يې يو له بله سره بېل کړل ، څه موده  
 پس د خاښي خېلو او ترينو په منځ کښې په وياله څه بدرنگي او مرگ  
 شوبله وشوه او خاښي خېل کډې کولو ته مجبور شو او راغله د  
 خېلو وروڼو غور يا خېلو سره يې واپرول او هغوی ورته يوڅه  
 حُمکه ورکړه ، خو يوڅه موده پس بارانونه ز ورسو او غور يا خېل  
 په خپله ورسو کښې تنگ شول او خاښي خېلونه يې خپله حُمکه  
 بېرته وغوښتله ، خاښي خېلو په دغه حُمکه ټينگار وکړو ، په منځ  
 کښې جنگ جگړه وشوه او خاښي خېل بيا کډې کولو ته مجبور شول

او د کابل په لور وکوچېدل ، په دغه وخت کېنې د گوملې له خوا-  
 اتمان خېل م را کوچيدلي وو او د خابني خېلو سره يوځای شول  
 او د هغې ورځې نه ه خابني خېلو او اتمان خېلو پره جنبه سره -  
 يوه جوړه شوه. څه موده پس مامن زي چې د ځمند يوه څانگه  
 ده د خپلو وروڼو نه مرور شو، هغوی هم راغلل او د  
 خابني خېلو سره يوځای او هلگري شو- او د اخلک نور هو-  
 زور ور شول او د کابل په ورشوگانو د پره او بڼه اسوده  
 شول او مال اولاديې هم بڼه د پېر شو او په دې ټولو کېنې د  
 يوسف او مندر مال اولاد د پېر شو او د دوی قوت څرگند  
 شو، په دغه وخت کېنې د تيمور په کورنۍ کېنې ميرزا ابو سعيد-  
 حکمران ؤ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کېنې خپل زوی  
 الخ بېک حکمران کړی ؤ ، الخ بېک ميرزا په اول کېنې د دې خلکو  
 سره بڼه سلوک کولو او دی خلکو يې هم مرسته کوله . ميرزا  
 الخ بېک په کال ١٤٦٩ کېنې د کابل حکمران شوی ؤ او په ١٥٠١ع  
 کېنې مړ دی . ميرزا چې وروسته قوی نشو، نو د دغو پښتنو  
 د ويره قوت او زور يې نشو، غملي . په دغه خلکو يې دا طا<sup>عت</sup>

---

،، خابني خېل د سپېن اولاده ده او وتمان خېل کرلاني دي ،  
 خو په ډله ټپله کېنې سره يو شوي دي .



د پاره نورو راورو په نتیجه کې د میرزا البکر ته دغه خلکو ماته ورکړه او خانې خېل بریالي شول .

د پښتنو دا بدبختي د پخوا نه لاملګرې ده چې پخپل منځ کې سره په لږه خبره وړان شي او د قام د تباهي سبب شي ، همدغسې خانې خېل او گګيانې قبیلې په منځ کې په یوښته باندې بدې او جنګ جګرې پېښې شوې میرزا الخ بېک هم دې اور ته لمن ووهله او نور لاهم پسې د پرکړه او د خانې خېلو سره یې هم دوستي جوړه کړه . اوڅه موده پس د خانې خېلو ټولو مشرانو ته یې بلنه ورکړه او میلانه یې کړه .

د خانې خېلو ټول مشران چې (٩٠٠) تنه کېده بې و سلې دغه میلستیا ته ورغلل ، یواځې د یوه تن محمود د محمد جفری د نړۍ سره یوه چاره پټه په بله وه .

د گګيانو یو مشر چې چښکا نومیده میرزا ته لسه وکړه چې د وږه پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي ، هدا تن د دوی کار خلاص کړه . میرزا هم ورته زړه ښه کړه او دا ټول مشران یې د جرګې په ځای کې راګیر او قید کړل . محمود په دغه حال

---

١٠١ : میرزا الخ بېک د بابر تره په کابل کې په ١٤٦٩ء کې حکمران شو او په ١٥٠٢ء کې مړ دی او وروسته د مرګه یې بابر کابل په ١٥١٠ء کې نیولی د کا زسیال،



کښې هم خپل مشرانو ته وويل چې له ماسره يوه چاره شته ده او په دې به زه د ميرزا الخ بيگ کار خلاص کړم ، خو هغوی د دې کار نه منع کړو . په دغه وخت کښې ملک سليمان د ملک احمد تره ميرزا ته دوه سوالونه وکړل ، يودا چې موميزه وشرني نونز موميزه واسه زابزه او زفانه پرېده چې چرته چې هلته لاه شي او دوی مه قيده وه او بل زما دا واره ملک احمد مه وشرنه او دی پرېده چې لاه شي او چنلې کډې خوندي کړي .

ميرزا د ملک سليمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی ټول يې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سياه سنگ کښې يې بنځ کړل چې دغه مقبره د شهيدانو په مقبره شهرت لري او ويلى شي چې دا پېښه به ممکن ٩٠-١٤٨٠ع کلونو ترمنځ شوې وي . د دې -

خونزې واقعي نه څه وخت پس د خابني خېلو قبيلې د ملک احمد په مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې ، تر کاميې په لغمان کښې پاتې شو او يوسف زري او مامن زري راغلل په ننګرهار کښې مېشته شول . څه موده پس د يوسف زرو او مامن زرو په څه خبره سره نښته وشوه او مامن زري يې مات کړه او د پرتاوانني شو ، بيا يې ترمنځه راوغه جوړه وشوه او يوسف زرو ننګرهار مامن زرو ته پرېښوده او دوی ترې ښکته پېښور ته راغلل . په دې وخت کښې ميرزا الخ بيگ خپل ملګری گګياښي هم د

کابل نه و تلو ته مجبور کړل او هغوی هم تنگهار ته راغلل او  
د پردو د مرستې نتیجه یې ولیدله .

ویلې شي چې په دغه وخت کې په پېښور، باجوړ او نورو  
شاوخوا حکمور دله زاک (چې د کرلاڼو یوه خانګه ده)، پراته وو،  
د خوځینې مورخین وايي چې د نور وپښتنو قبایلو هم د پرخلک د -  
پېښور شاوخوا حکمورته راغلي وو .

یوسفزي د خیبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکوسره  
یې د سپره سنگ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پارۍ یې ترې  
څه ځمکه وغوښتله، دله زاکرد «دواوې»، ځمکه ورته ورکړه، چې  
ښه ودانه علاقه وه . ملک احمد شکر په ترې وکړه، خو ورته  
یې وویل چې زه موښ نور عزیزان هم راپسې را روان دي، دا  
ځمکه به موښ ته بس نشي . دله زاکو ورته وویل چې اشغور چې  
هغه وخت د سوات د سلطان رعیت وو او تاجک پرې پراته  
وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او دامبارکشي آن  
د باجوړه پورې تاسې نیولی شئ . او یوسفزي او مندره راغله  
په دواوه پرېوتل، خو ورپسې نور قام یې هم راغی، د چلر سډې  
په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې وروغځېدل، اشغور  
یې هم ونيوه او ځینې خلک یې تر باجوړه پورې ورنغلل او د  
لاشورې په درېي قبضه وکړه او آن د پنجګورې ترسینده



ورغل . په دغه وخت کښې د تیمور د کورنۍ نه وال راغلی ؤ ،  
او د پښتنو د ترینو د کورنۍ اقتدار وو ، د دې د اقتدار له  
کبله غوریا خېل هم مهاجرت ته مجبور شول او ښکته را وکوچېدل  
او مخ په قطب په خاښي خېلو پسې را وخوځېدل .  
لکه مخکښې چې لیکل شوي چې په ننګرهار کښې کګیاښي او مهمښي  
او په لغمان ترکاښي پراته وو ، غوریا خېل هم ننګرهار ته راغلل  
اوله دغه قبایلو سره یې ماتي گودې پېښې شوې . د غوریا خېلو  
په راتلو کګیاښي او ترکاښي د خان د پاره د بلې علاقې په لټه  
کښې شو .

ترکاښي د ډېرې مودې نه د باجوړ په طمعه وو ، نو باجوړي  
ته یې یوه ډله سړي ولېږل . کګیاښي هم چې خبر شول ، د دوی  
په سیالی کښې خپل سړي دوی هم باجوړي ته ولېږل ، خود -  
ترکاښو نه یې ماته وخوړه او بېرته په ستنه راغلل . د کګیاښو  
طمع چې د باجوړي نه لټه شوه نو د هومند و په صلاح یې -  
خپل مشران او سپین بزیري یوسفز و ته په ننواقي ولېږل او  
د ملک احمد نه یې د استوګنې د پاره حُمله و غوښتله ، ملک

۱، ترکاښي د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلي نیولو باجوړ ته نه وو  
راغلي او دا هم یقیني ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکاښي په لغمان کښې وو

احمد یو پوره او مدبر سړی ؤ، نو د دله نراکو د طاقت په مقابل  
کښې یې دا غوښتل چې د خاښي خپلو ترمنځه یو کلک اتحاد او  
یووالی جوړ کړي، نو هغه د خپلو مشرانو په صلاح د کیکیانو-  
تواتي ومنله او هغوی ته یې د دواوې حُمکه د استوګنې دپاء  
ورکړه او مهمتزو سره یې د اشنغزو وعده وکړه.  
کیکیانو ته چې د استوګنې دپاره د واوه په لاس ورغله نو  
هغوی دغې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.  
لکه چې مخکښې لیکلي شوي دي چې یوسفزود د هقانانویا  
د یکانانو، نه اشنغز نیولی ؤ، نو د هقانان د دره مورخ پلار  
د خپل مشر میرهنده په مشرۍ سوات ته لاړ او د تاهنی خواوشا  
یې واړول. سواتیانو د یوسفزود د مخکښې راتلو د مخنیوی  
دپاره دملکنه دره هم وینوله او د شاه کوټ په دره یې  
هم قبضه کړې وه. او د یوسفزود د مخکښې تګ د لارې یې  
نیولې وې. د وعدې سره سم یوسفزود د هشتنغر علاقه مهمتزو  
ته ورکړه او مهمتري په هشتنغر آباد شول او کیکیانې په-  
دواوه مېشته شول، نو د دله نراکو سره یې بد سلوک را-  
واخېستلو، چې په دې خبره د ملک احمد هم خفه شو د کیکیانو  
او دله نراکو پرله پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې  
شوی او دکل بېلې په مقام چې د داؤدزو په علاقه یو کلی



دی، دله زاکو گیکیا نوت ته ماتی ورکړه، ملک احمد په دې ماتی  
 بیا د خپل اولس او قام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دله زاکو  
 سره یې د یو فیصله کن جنگ پر پکړه وکړه، ځکه چې د دله زاکو  
 نه یوسفزی په تنگ شوي وو، نو ملک احمد ټول یوسفزی  
 زار، گیکیا نی، مهمزی، وتمانخېل او گدانه سره یو کړل او  
 یو لوی لښکر یې جوړ کړ. دله زاک هم خبر شول او د جنگ-  
 تیاری یې وکړه، او جنگ جوړ شو. د خانی خپلواو دله زاکو  
 د اجنگ دکاتلنک او شهبازگره تر مخه وشو او نرو ورو  
 جنگ دکدر په خوږه وشو او اتمانخېلو پکښې ډېره هېرانه و-  
 بنودله او د دې وجه یو ډول د خرمنې ډالونه وو چې د هني  
 تر شا به تیر انداز راروان و. دله زاک دلنگر کوټ له خوا  
 جنگ ته راووتل. اخون د سروپزه وایي چې د ټولونه لومړی  
 د علي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې و د خوږنه راوونکل  
 او د نرنګي دله زاک زوی یې و واشره اولاس په لاس جنگ-  
 ونښتلو، خود دله زاکو پښه وښویده او په تېښته شو. د  
 یوسفزو لښکر ورپسې و او د سویل په لور یې د دله زاکو  
 لار بنده کړه، نو دله زاک دلنډی سیند په سویل خپلو  
 عزیزانو ته لاس نه شول او په اباسین پورې وتل:  
 د دې جنگ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس داسې

دی چې په ۱۵۱۹ع نه پس او د ۱۵۲۵ع نه مخکې څه وخت به شوي وي .

لکه مخکې چې ویلي شوي دي سواتیانو د یوسفزو د چلي له وېرې د سوات په لور تللي ټولې درې ، لکه : مورې دره ، مالکنډ ، شاکوټ او چرات او نور نیولې وې ، په دې وخت کې په سوات باندې سلطان ویس حکمران ؤ ، دا معلومه نه ده چې دا دکوې کورنی او څوک دی ؟ ، دغه سلطان د یوسفزو د غلجې نه د ساتنې په غرض د ملک احمد سره خپلوي کړې وه او د هغه خور یې واده کړې وه . د سلطان ویس صدر مقام مینګوره وه ، څه موده پس چې د ملک احمد خور مړه شوه او د سلطان ویس سره بیا د یوسفزو نه وېرې پیدا شوه او د هغې لوی عامل داؤچي یوسفزو په دله زاکوهم بری موندلی وه او د دغه جنجال نه خلاص و او د سوات د نیولو په تکل کې وو ، سواتیانو خپل وېر نه ورسره په مور دره اچولی ؤ او څه لښکر د سلطان ویس په ماتحتي کې په مالکنډ دېره ؤ خو غافل ؤ ځکه چې د جنگ ټول نور په مور دره ؤ ، یوسفزو چل وکړو خپل لښکر یې شپه په شپه مالکنډ ته ورسولو او د هغه ځای سواتی لښکر یې مات کړ او مالکنډ یې ونیو ، میرهنده هم د مورې نه د سوات تانې ته ورغی چې د سلطان ویس



کمک وکړي او د یوسفزي لښکرتم کړي، خو وار پټر ژ یوسفزو سوات قبضه کړو او ورو- ورو یې ټول سوات آن د پوړن او چکیسه او کانزا او غوربند هم و نیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کاتکلي په مقام یې د باجوړ لښکرهم مات کړو، دارنگ برنگ علاقه یې ان تر ناوگی و نیوله، نود ملک احمد په مشورع او صلاح « شیخ ملي » چې د منده و په اولس کښې د پیرک په ذپله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملک احمد په هره بڼه بده کښې مشاور او ملگری ؤ د نیولی شوو علاقو د وپش بند و بست پیل کړ .

دا علاقه د د واوې او هشتتغرنه نیولې د لنډي سیند په قطب د اباسین تر غاړې پورې د سیچې سوات ، بُنډ او - باجوړ په خه برخه او دیر او نور ځایونه کېدی شي دا وپش د ډېر تدبر او فکر ، غور او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو، چې هغه د فکر او تدبر خاوند، په قبیایلی مزاج واقف او د دغه اړتې ځمکې د جغرافیه نه بڼه خبروي او - « شیخ ملي » د دې لوی کار د کولو قابلیت لولو .

د شیخ ملي د دې وپش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملک احمد په شروند کال ( ۱۵۳۰ ) شاوخوا شوی وي .

داکار په داسې قابلیت او هوښيارتيا مشورې دی، چې سړي ورته اوس هم تعجب کوي. مثلاً چې چېرته د یو د ووقیلو جگړه پرې کېدونکې وه او احتمال و د هغو په منځ کې چېرته ځمکه یې کومې ستاندارې کورنۍ ته د څېرې یا «سېرې» په نامه ورکړې چې اینده د دوی پرې پېښه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه د کیکيانو، هشتغرد مهمزو او ارنګ برنګ د وتمانځلو ورسېدل او د سوات او سې په منځ کې قطب ته یوه توتې ځمکه نوره هم وتمانځلو ته ورکړې شوه او گدا نه ته د قطب په لور غریزه علاقه ورکړې شوه او د سوات زرخیزه ځمکه او سمه یو سفر او مندر و ته ورکړې شوه.

د شیخ ملي او ملک احمد قبرونه په سوات کې دي لکه د ملک احمد قبر په الله دند کې او ویلي شي چې د شیخ ملي قبر په غور بند کې دی.

(د خوما د نوي کلي د روشن خان چې د تاریخ یومینه وېرې هم دی او پخپله مؤرخ هم، او رېډلي چې د شیخ ملي قبر په سوات کې دی او ماته معلوم دی.)

دا دواړه اشخاص د مندر و د قبیلې نه وو، مخوپه دې وېش کې بیا څه بدلون راغلی چې د سوات پنځگورې -



بونډر ٻٽوله غريزه علاقه د يوسفزو او مندر ٻٽول سمي ته  
 راغلي دي، دا خبره د خان کجور د قبر نه هم معلومېږي. دا  
 قبر د هوانې د ماڼۍ په منځ د بدري نالي په غاړه د کجور  
 غونډۍ ته مخامخ پروت دی، هغه مال د مندر و علاقه  
 ورانه او د سوات د يوسفزو علاقه بڼه و دانه وه، خو  
 نن د مندر و علاقه د نهر ونوله برکته ډېره و دانه شوې ده  
 د يوسفزو په علاقه کې په سمه او سوات، دیر او دوزخ  
 ځایونو کې شپږ لويې نوابۍ هم وې، چې د پاکستان د  
 جوسې ډوسره ختې شوې، د ملک احمد قبيله مخکېنې هم  
 د داشکول او امبارد نیولو په تکل کې وه د باجورد  
 دله زاکومر هلته ملک هیو، و او بڼه د اقتدار خاوند  
 و، يوسفزي پهلته نه پرېښودل، نو يوسفزي مجبوره شول  
 او دخلیلو نه چې د غور یا خپلو یوه خانگه وه، د مرستی  
 غوښتنه وکړه. خلیل په دغو ورځو کې دخپلو ورونو  
 عزیزانو سره په جنګ جگړو اخته وو، خلیل د يوسفزو  
 سره راپاڅېدل او بېلې خواته ملک هیو پخپل قوت او  
 قدرت ډېرغا وره و او پخپله خبره ټینګه ولاړ و او يوسفزي  
 یې باجوړ ته نه پرېښودل. په دې وخت کې موهند چې  
 د غور یا خپلو یوه مهمه خانگه وه او ترکانې چې دخاڼي خپلو

ذيله وه ، د ملك هيبو او يوسفزو د جوړې د پاره د-  
جرگې په ډول باجوړ نه ورغلل ، خودا مرگې بريالي نه شوې  
او سر وغه ونشو او ملك هيبو د يوسفزو سره جگړې ته  
تیار شوا و جگړه ونېسته ، مومند او ترکانې هم بې طرفه -  
پاتې نشول او د يوسفزو په مرسته ودرېدل . په جنګ کښې  
د يو ترکانې برهان د لاسه هيبو ملك و وژل شو او د ملك  
هيبو زغري يو مندر ميرچال نوي وپورته او په شپږ دره  
کښې د هغه سره تر ډېرې مودې وه .

يوسفزي په دې جنګ کښې بريالي شول او دله زاكو  
پاتې وگره او خلیلو او يوسفزو باجوړ قبضه كړو ، څه  
موده پس دخلیلو او يوسفزو په منځ کښې هم جگړې پېښې  
شوې او خلیل په دغه جگړه کښې بريالي شول او يوسفزي  
مات شول او د ملك احمد نه يې مرسته وغوښتله ، -  
ملك احمد پخپلو عزيزانو خفه شو او مرستې ته يې ملا  
وتړله او د طاقت د استعمال سره يې د سياست نه هم کار  
واخېست او ملك ميرچال يې د ملك هيبو کورنۍ ته په متواقي  
ور ولېږه ، هغوی د ميرجمال ننواتې ومنله او د يوسفزو  
مرستې ته هم ودرېدل ، يو خو ميرچال او د هيبو کورنۍ  
سره يو شوه او لښکر يې باجوړ ته راټول کړ او د بېلې خوا



ملك احمد هم د پندږيالي او دانشكول په لاره تر ناوگي  
را ورسېد او دخيلو او يوسفز و جگړه جوړه شوه او خليل  
مات شول او بنځي او واره زاره يې د ملك احمد د لښكر په  
لاس ورغلل. ملك احمد او ميرجال جگړه وكتله او په سوله  
يې دخيلو بنديان، په دې شرط چې دوى به باجوړ درې  
ته ورپريدي، پرېښودل. د باجوړ دا جنك د راوړتي د  
وينا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خواو شاكي شوى وي. په باجوړ  
كښې د غور يا خپلو دا جنك د پېښور په وادى او خواو شا  
علاقو د قبائلو د مهاجرت اغاز وټا،

د غور يا خپلو د پاره چې د باجوړ مخه بنده شوه، نودوى  
هم د خاښي خپلو په پله روان شول او د خيبر په لاره پېښور  
ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خيبر نه تر خيبر آباد  
پورې د دله زاكو په ولقه كښې وه. خليلو او مومندو هم  
د دله زاكونه داستوگنې د پاره څه ځمكه وغوښتله، خو

---

۱، مومند چې د غور يا خپلو يوه مهمه څانگه ده د بابر مغل بادشاه چې په كال  
۹۱۳ هـ كښې د غلجيو پښتنو دارام كولو د پاره هغه خواتلي و د مومند و ياد هم كوي. په  
دغه وخت كښې مومندو مقر خواو شا او د غزني په ناني او سرده كښې آباد وو، د بابر د  
وينا نه د مومندو د مهاجرت تصديق كړي چې د نهم هجري قرن په اغاز كښې شويدي.

دل زا کوچې څه بښيگره د يوسفزو سره کړې وه او نتيجه يې بدې  
لېدې وه، هغه لا ورته ياده وه، نو د وی ته يې انکار وکړو  
نو خلیلو، مومندو د ميرزا کامران نه چې د بابر نړوی و او په  
کابل حکمران ؤ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه، ميرزا -  
کامران د خپل ورور همایون نه، چې د بابر بل نړوی ؤ، او  
د هغه په ځای باد شاه ؤ، د حملود وېرې نه د يوې قبيلې -  
احسان منده کول د ځان د پاره کته کوله، نو د هغوی کومک او  
مرسته يې وکړه او خلیل مومند د دلۀ زا کو په مقابل کېږي -  
بريالي شول.

نودلته دا ویلی شو او يقين کېږي چې پېښور ته د خلیلو  
مومندو ورتګ چې د ميرزا کامران په وخت کېږي شوي دي، نو  
دا به د ۱۵۳۰ع او ۱۵۴۵ع په منځ ميانه زمانه کېږي شوي وي.  
خلیل د خیبر په خوله کېږي پرې وتل او د دوی مشران به  
دارباب په نوم يادېدل او د اړیدو سره يې هم بڼه تعلق ؤ  
نومغلو، سیکانو او انګرېزانو به د اړیدو سره جرګې مرکې  
هم د دوی پواسطه کولې او دوی د اړیدو په خوی بوي -  
بڼه بلد وو.



# د خاښی خپلواوغوریا خپلوا

## تعلقات

د پېښور په ودانه علاقه مومند پرېوتل او دا زرخېزه -  
علاقه يې په لاس کېښې شوه او ورسره د گنداو او مېچني لارې  
هم راغلې او د وچې لارې او سيند محصول به يې اخېستلو، نو  
خليل مومند په لږڅه وخت کېښې بڼه شتمن شول، نو د دولت  
او طاقت په نړۍ کې د دواوې او هشتنغرد نيولو هوس هم  
ورسره پيدا شو او د يوسغزو په علاقه به هم کله ناکله -  
بلوسېدل.

په دې وخت کې د يوسغزو او مندر و مشر ملک خان کچوؤ،  
هغه په سره سينه د دې حالاتو څارنه کوله او جنک جگره يې  
په دې نه خوښوله چې دهغه دا گومان و چې د هشتنغر -  
مهمزې به د ده ملگرتيا و نه کړي، نو يوه مناسبه موقع يې کله.  
په دې کې د کيکيانو يو محترم د سړوند ملک د څه کار د پاره  
پېښور ته روان ؤ او د خيلود يوکلي په جومات کې د -  
نماڅه د ادا کولو د پاره هلته تم شو، نو د خيلو ځوانانو د

نمانځه په وخت دغه ملك ووشولو او په دې خبره خاښي خپلو ته بڼه موقع په لاس وراغله او د خاښي خپلو د ټولو ټپونه- يې يونر وروړل لښکر تيار کړو، په دې لښکر کې يو سفزي، مندر، کيکياښي، مهمتري او وتمانخېل او ترکانې هم شامل وو. خان کجو په غور يا خپلو د حملې په نيت ورسره وان شو، غوريا خپل هم جنک ته ولاړه وو. د دوی جنک د لنډې سيند ديو سويلي خاښي (شاه عالم) په غاړه جوړ شو او دا جنک د شيخ نټپور په نوم مشهور دی.

شيخ نټپور په دواوه کې د يوکلي نوم دی. ويلى شي- چې د دې جنک په نتيجه کې غوريا خپل ووهلى شول. راورټي يوانگرېز مورخ دا جنک د ۱۵۵۰ع کال په شا- وخوا کې وايي، او افضل خان خټک دا ټولې قېصې گډې وې او بې ترتيبه او بې تاريخه ليکلي دي. او د خرشبون او شرحبون د اولادې په منځ کې د شري، لباس او تمدن فرق مؤرخين شکیان کړي دي چې دا څنگه ديو بابا اولاد دی؟ خير په هرحال، وايات همدغسې راغلي دي، چې شرحبون يا شرف الدين او خرشبون يا خير الدين ورونه او د سرېبن- بن قيس عبدالرشيد زامن دي، او د شرحبون يا شرف الدين په اولاده کې ترين او ابداليان مهمې خانکې دي او شپراڼي

برېڅ او ميانه اور هر هم پکښې راځي او د خرشبون يا خيرالدين په اولاده -  
 کښې خانې خېل او غور يا خېل او ناو خېل مهمې خانکې او نور راځي او دا  
 دگند اولاده ده او د ځمند اولاده لکه خوېشکي ، مهمزي او کيگياڼي دي  
 او ترکاني هم دگند اولادې د خانکې نه دي .

د پټې خزاني د ر و اياتو مطابق د خرشبون يا خيرالدين بن سربن د  
 شروند زمانه ۳۰۵ هـ نه تر ۴۱۱ هـ پورې ده . نو د بل ورو ورو د شروند  
 زمانه هم د دې کلونو شاوخوا ټاکل کيږي که څه هم دا خبره پوره  
 معلومه نه ده .

د خرشبون د وفات پر وخت ( ۴۱۱ هـ ) کښې په غزني باندې  
 د آل ناصر حکمراني وه ، د البيروني وينا خوداده چې د دغو تاريخونو  
 نه مخکښې هم پښتانه په پېښور پراته وو ، او د تاريخ فرشتې په -  
 قول چې پښتانه د دوېنې هجري صدى په اوایلو کښې لا پېښور ته راغلي  
 وو . دا يواځې دل زاک نه وو ، نور پښتانه به هم وو .<sup>۱</sup>

د بابر او پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ع کال نه رانښتي ده او ميرزا الغ  
 بېک<sup>۲</sup> د ۱۴۶۹ع نه ۱۵۰۲ع کال پورې د کابل او غزني حکمران ؤ ، نو  
 د ميرزا الغ بېک د لاسه به ( ۹۰۰ ) نهه سوه خانې خېل ممکن په

۱) پښتانه د تاريخ په رڼا کښې ۱۳۰۹ مخ کښې د تفصيل وگورئ .

۲) ميرزا الغ بېک د بابر تره ؤ . ( سيال )



۸۲-۸۰ع کښې قتل شوی وي او د ملك احمد په مشرۍ کښې د  
 خابني قبایلو مهاجرت پېښور ته به د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوي  
 وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقه د نیولو په مینځ کښې به شل  
 دوه ویشت کاله وخت تیر و. لکه هغه چې د یوسفزو، مهمنزو،  
 گیگیانو، بنگینو او اږیدو، ونیرو، بنوخواو نور وکرلا ښوځپلو  
 خپلو علاقه یاد کړي دي او داسې معلومیږي چې دا پښتانه د بابر  
 نه مخکښې راغلي دي، او په دغو علاقه باندې مېشته وو، ځکه چې  
 کله باجوړ ته بابر راغی او د ملک شاه منصور، د ملک سلیمان د  
 زوی لور «بی بی مبارکه» یې په نکاح کړه، نو دا واقعه په کال ۱۵۱۱ع-  
 کښې شوې ده او دا خلک د بابر نه مخکښې دغو خپلو، خپلو علاقه  
 راغلي وو. په هر حال پوره تاریخ یې معلوم نه دی، نو اټکل-  
 دغه پاس شوی دی او موږ به همدغو روایاتو ته اهمیت ور  
 کوو.

اوس راځو د خابني خپلو یاد ته، د خابني خپلونه مطلب  
 یوسفزي، مندر، ترکانی، گیگیانی، مهمنزي او نور دي، خو  
 مهمه قبیله پکښې یوسفزي دي.



## یوسفزی

دا قبيله په خپل منځ کښې په دوو برخو وېشلې شوې ده چې -  
يوه د يوسف او بله د منده ده .

اخوند دروېزه ليکلي چې د دوی مشرنيکه مندوؤ او دهغه  
دوه زامن وو، ديوه نوم يوسف ؤ چې اولاده يې يوسفزي يا ديري  
او د بل نوم عمر ؤ، د عمر زوی منده ؤ، چې اولاده يې په منده  
يا ديري .

ويلی شي چې د يوسف پخڼه زامن وو، چې په عيسی، موسی،  
مالی، اکو او اوریا نومونو مشهور ؤ، د عيسی (۱۱)، زامن وو، خو  
د مغلو د لښکر سره په يوه جنګ کښې پخپله عيسی او (۹) زامن  
يې ووژل شواو صرف دوه زامن يې حسن او يعقوب پاتې  
شول، د حسن اولاده په حسن زري او د يعقوب اولاده په -  
يعقوب زري يا ديري او يوبل د سپيم زوی ؤ پس هرګي شوی ؤ  
چې اکا يې نوم ؤ او اولاده يې په اکاري يا ديري .  
دغه درې واړه کورنۍ د کوه سياه نه واخله تر ماښ غرونو

پورې علاقه کښې آباد دي . حسن زري او اکا زري د اباسيند په -  
مشرقي غاړه او مداخلې په مغربي غاړه آباد دي او د يوسف د  
دوه زامنو موسی او مالي اولاده د بُنير په هلاقه پرته ده ، د  
بُنير په قطب د سوات غرونه دي ، قبلي ته يې سې راني زري ،  
نمرخاته ته يې اباسيند او سويل ته يې د چملي علاقه وه ، د بُنير نه  
چار چاپېره غرونه دي او په دې کښې ايلم او دوه سرې او وچت -  
غرونه دي چې د سمندر نه لس زره او سل فته او چتوالی لري  
د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کڅي دي ، چې خلک -  
پکښې کرونده کوي .

د بُونير آب هوا سڼه ده او په غرونو کښې يې واورې کيږي  
د يوسفز و خلک په بونير کښې دا ډول آباد دي : په نمرخاته  
يې چعري ، قطب ته يې گدای نري ، قبلي ته يې سالار زري  
سويل ته يې نورزي - په منځ کښې يې عايشه زي او دولت -  
زي پراته دي .

د بونير په پاچا نومي کلي کښې د پير بابا مشهور ولی الله -  
هزار دی . د پير بابا نوم سيد علي ترمذي دی او دوی اصلاً  
د ترمذ نه د بابر د کورنۍ سره راغلي وو ، او سيدان دي او پلار  
يې بيا څه وخت چې همایون ، شېر شاه سوري د هند نه و شړلو ،  
د ده پلار بېرته د افغانستان قندوز ته لاړ او پير بابا بونير ته

راغي اوهم دلتہ وفات او بنخ شو.

ديوسف يوروي اوريا و، چې په بادي مشهور و اخون -  
دروپزه ويلى چې دى خپلى مورته سپكى سپورې ويلې وې، نوهني  
ورته ازار وكه و، اولاده يې دېره نشوه، څه لږ وډېر چې دى هغه  
د چمرزو سره اوسېږي او په هغوگه دى ۱۰ او د يوسف د بل د څلورم،  
زوى اكو اولاده په كوز او برسوات، دى او پنچكوره استوگن  
دى. د اكونزو دوه څانگې دي، يوه يې خواجه زى او بله يې راينى  
زى دي. د سې راينى زى د نېولې علاقې نه د مالكنه تر غرونو  
پراته دي او بر راينى زى د مالكنه پورته پراته دي، د خواجه نرو  
ځينې څانگې په برسوات كښې استوگن دي. د دې بناخ يوه -  
څانگه ملي زى په دىر كښې اوسېږي.

سوات يو بڼكلى ځاى و، خود يو سفزيو د كورنيو جنگونو  
له كبله لكه خوشحال خان چې وايي يو وران رباط ترې جوړ شوى  
و، خوميگل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې هدى په -  
اويلو كښې دلته حكران شو، هغه سوات بيا مېنه ودان كړو.  
د مياكل صاحب د كورنۍ حال داسې دى چې وايي: په برسوات  
شاميرى قبيله كښې عبدالواحد نوى سړى او سپده چې په قام  
سپنى قندهارى د مومند و د علاقې سره كمرنه راغلي وو. دده  
كره غالباً په ۱۷۸۴ع كښې يو هلك پيدا شو، چې نوم يې عبدالغفور



کېښودی شو. دغه هلک یو نامتو شخصیت، عابد، زاهد جوړه شو او د سوات په بابا جی مشهور شو، خوځ ورته د سوات- اخون صاحب او خوځ ورته د سپدو غوث هم وایي. سوات صاحب ابتدائی تعلیم د خپل پلار سره کړی و او د نورې لورې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته ورغی او څه موده یې په لکړو کړې کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دین یې حاصل کړو، بیا څو کونو ته ورغی او هلته یې د دیني پوهې زده کړه وکړه، بیا د- روحاني تعلیم او فیض د پاره د شیخ رحیم کار کا صاحب په زیارت کښې یې چله وکړه او وروسته د پېښور د حضرت جی بابا په خدمت کښې حاضر شو او د هغه نه یې فیض حاصل کړو، د هغې نه وروسته د صوابی تور د پری ته ورغی د مولانا محمد شعیب صاحب نه یې لاس نیوی وکړه او بیا- څلور پښت کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سپیل بانډې نوي کلي سوات کښې د پره شو او بیا یې د نیکی خپلو په قام کښې واده هم وکړه او وروسته بیا په مستقل ډول په سپدو کښې استوگن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې یو پرهېزگار، متقی او سترجه اهد شخص و او د سیکانو سره یې غزاگانې کړې دي او د سید احمد شهید بریلوي او د سید اسماعیل شهید ټینگ-



ملکری و او بیایې د پیرنکیانو د نورو رگیر حکومت هم ډېره سخته  
د بنمې وکړه او ډېرې غزاگانې ورسره کړې دي، او هغه  
یو روحاني پیر او بزرگ و نو ډېر ماذونان او مریدان یې  
لکه، لوی مجاهد ملا نجم الدین اخونزاده د همدې صاحب، د -  
مومندو دلبنکر مشر، او ملا پیوند صاحب سید، د وزیرستان  
ستر مجاهد او ملا همز الله صاحب سید، د تگا و ملا صاحب، د غزني  
ملا متک عالم صاحب، د موسیي اخونزاده صاحب او نور ستر  
شخصیتونه د سوات صاحب مریدان، اخلاصمندان او ماذونان  
وو.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۲ع کال کېني وفات شوی وي  
د هغه د وفات نه پس سید عبد الجبار شاه د سته ئی د سوات -  
حکمران شو، خو وروسته د سوات صاحب نصی مشر خان او  
میاکل عبدالودود په اتفاق شول او عبد الجبار شاه یې په مقابل  
کېني ماټې و خوږه او میاکل عبدالودود په کېل کېني په ۱۹۱۲ع  
کال کېني د سوات بادشاه انتخاب شو، انگریزي حکومت میاکل  
صاحب په ۱۹۲۶ع کېني د سوات والي ومنلو.

میاکل عبدالودود صاحب یو غیر معمولی سړی نه و بڼه -  
منظم شخص و او د مملکت د ادارې قابلیت یې لرلو.  
آخر په ۱۹۴۹ع کال کېني یې د سوات د حکمرانۍ اختیارات  
ستانه.

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزېب ته پخپله رضا وسپارلو او هغه هم ښه لایق ، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ ، ده په سیدو شریف کښې یو ډگرې کالج په نوم جوړ کړی دی او په سوات کښې یې ابتدائی تعلیم ورپا راج کړو. وروسته د پاکستان د جوړېدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل، د سوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړی شول او دغه علاقې په سرحدی صوبه کښې شاملې کړې شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزېب ته اعزازی د مېجر جنرال خطاب ورکړی شوی دی. او په سوات کښې اوسېږي .

## دیر:

لکه چې ویل شوی دی دیر کښې یوسفزی قبیلې د اکونرو خانګې د خواجه نري ملیزي اوسېږي .

د دیر علاقته اکثره غریزه ده ، په نمرخاته کښې یې د سوات ریاست ، قطب په نمرخاته کښې یې کلګت او کشمیر واقع دی روغ په قطب یې چترال او قطب قبلي ته یې د افغانستان برید لګېدلی دی ، او د قبلي پلویې باجوړ او سویل ته یې مالکنډ دی. رقبه یې ویلی شي چې درې زره (۳۰۰۰) مربع میله ده ، د دې



علاقې مشهور سيند پنجگوره دى ، چې په پخواني تاريخ كښې د  
گوري شهرت لري .

د دې علاقې اولس به غالباً لږو ډېر د شپږو<sup>۶</sup> او وولكو<sup>۷</sup>  
تنو په منځ كښې وي . دا منطقه د خپل طبيعي محل وقوع په لحاظ  
د ډېر سياسي اهميت حامله ده . د دې رياست د حكمران  
تېرباني ملاالياس صاحب نومي سړى ؤ چې د خپل زهد او تقوى  
په وجه داخون بابا په نامه مشهور ؤ او په ملىزوكښې د -  
پاينده خېلو په ذيله كښې ؤ ، ده په لسمه هجري صدى كښې خپله  
گدى نشيني په حكومت بدله كړه او په دير كښې يې ديورياستي  
حكومت بڼيا د كېښود ، او غلام خان<sup>۱۱</sup> د دير خان شو . د هغه نه  
پس اقتدار قاسم خان ته ورسيد ، (خوكېرو ليكلي چې د غلام خان  
نه پس غزن خان حكمران ؤ) داسې د خپل وخت ډېر مقتدر حكمران

---

۱۱:، خوكېرو د خپل كتاب پټان په ۵۳۶ مخ كښې د الفستق په قول وايي چې لومړى حكمران  
د دير اسماعيل خان ؤ چې د خوشحال خان خټک معلم ؤ ، اوله هغه سره يې ملاقات هم شوى ؤ .  
اوبل وايي چې د غلام خان نه پس ، غزن خان حكمران ؤ ، خود جندول خان اثنابالدين خان وييلې چې  
الياس بابا د ابراهيم بابا او هغه د ابا محمد او هغه د پاينده بابا خوى و او د الياس بابا نه اسماعيل  
ضفر خان او غلام خان وو چې د دير حكمرانه كورنۍ د ضفر خان اولاده ده ، د محمد شريف خان نه پس  
اورنگز بې خان او ورپسې شاه جهان خان نواب شو ، او د هغه نه پس خسرو نواب شو .

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.  
Pardon.

Team: Kitaboona



مشهور و د دیر نواب شو.

انگریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې د نوابی خطاب ورکړه او په ۱۹۱۸ع کښې انگریزي حکومت د ده وظيفه سالانه پنځوس سړه روپه کړه او د دیر نواب شو او دا خطاب د دوی په کورنۍ کښې مورثي و منل شو او د ده زوی شاه جهان خان يې وليعهد و منلو.

باد شاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شو او په ځای يې - شاه جهان نواب شو، خود نوابه په معامله ورسره خپل ورور عالم زېب خان مخالفت پیل کړو. د عالم زېب خان مرسته به د باجوړ بنا خان مرحوم محمد جاغمان او د سوات والي میا گل صاحب کولو. دا مخالفت ورو ورو د پر شو او جنگ ترې جوړ شو، او عالم زېب خان ماتې وخوره او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انگرېزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې يې فيصله داسې وکړه چې عالم زېب خان ته يې پنځه سوه روپۍ ( غالباً چې پنځه سوه وي ) د میاشتي وظيفه مقرر کړه او د ریاست دیر د حدودو نه يې بهر کړه او د مردان په علاقه کښې به او سپدلو!

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند و او په

---

۱، خوماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ و.

دې شلمه صدی کښې دریا ست د خلکو په شونډ کښې هېڅ ډول بدلون ته تیار نه ؤ. هلته د منظم تعلیم هېڅ انتظام نه ؤ. د پاکستان حکومت د خپلې پالیسي په اساس دی په اکتوبر ۱۹۶۱ع کښې دریا ست نه لرې کړو او لاهور ته ولېږلی شو او په ځای یې - ولیعهد خان خسرو نواب مقرر کړی شو. اوس د دیر ریاست په سرحدي صوبه کښې کله کله شوی دی او یو کشتی اداره کوي. د یوسفزوبله مهمه قبيله مندر د ه .

## مند

د مندر و قبيله د مردان په علاقه ان د چملي پورې پورته ده او د چملي نمرخاته اباسیند، قبلي ته یې یوسفزي قطب ته یې - بونیر او په سویل مهاښی دی. دا علاقه یوه دره ده، میداني علاقه یې لږه ده او ځمکه یې هم اواره نه ده غریزه ده. دا علاقه وروسته د سوات سره

دا د نواب شاه جهان سره یې د هغه نړوی شهاب الدین خان د چندول خان هم د چندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ دېرش ۳۶ کاله نواب ؤ.

وتړلی شوه . دامبلي مشهورجنګ په ۱۸۶۳ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د مندر قبیلې مرکز دی . دچملي نه سویل ته د صوابی علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د مندر قبیله پرته ده .

## د مندر و خانګې

د مندر درې زامن وو، چې منور، خضرا و رځر نومونه یې

وو.

د منور هم دوه زامن وو، ۱، عثمان ۲، اتمان و، د عثمان هم دوه زامن وو، ۱، کمال ۲، امان و. د کمال اولاد ته کمال زي ویلي شي او پخپلو کښې هم په دوو خانګو وېش دي، چې یوه خانګه یې مشران زي او بله کشران زي بلل کېږي. د طور و خانان په مشران زوکښې دي، او د هوتي مردان خانان په کشران زوکښې دي، په کشران زي کښې اکونري هوګد دي چې د عنایت خان د درېمې بڼڅې اولاده ده او په معیار و کښې استوګن دي. د وتمان اولاد هم دوه بڼاخه ده، یوه یې اکانري، کنانري او علي نري دی، دوی ته وتمان نامه هم ویلي شي او داخلک د اباسیند په غاړه د مهابڼې په سویل پراته دي، ټوپی، مینی، کوټه، مرغزد دی په علاقه کښې مشهور کلي دي. او په دویم بڼاخ کښې یې



د سد و اولاده ده چې دوی دوستان نه په قبله پراته دي  
 او د دوی د ذېلې بناخونه په دې ډول دي:  
 اول - اباخېل: په کونډه، نریده، هند او شاهنصور کېږي.  
 دویم - عمرخېل: په کالا، دره، هوابی، مانیریه کېږي او میر احمد  
 خېل په پنجتار، ډاګی، توتائی، باچا او بام خېل کېږي استوګن  
 دي.

## ” رځپ ”

رځپ: د اښه په پڅو خانګو وېش ده: ماني نري، ملک نري  
 اکونري، خضر نري او محمود نري.  
 ماني نري: په ډاګی، ترلاندی، ترکه، پرمولۍ او دینا کېږي.  
 ملک نري: په یارحسین، شېردره او یعقوبی کېږي استوګن  
 اکونري: په دو بیانو، سه چینه او اسمعیلا کېږي.  
 خضر نري: په شیوه، کالو خان او شېره غونډ کېږي او محمود نري  
 یا مامون نري په نوي کلی، شیخ جانا، سوتیا او ناسیجی کېږي پراته  
 دي.



## «ترکانی»

آخون دروپزه لیکي چي د شېخا یا خانبي د وه بنځي وي بيوه  
 يي «مرجان» اوبله «بسو» نوميدله. د مرجانه زامن يوسف او  
 هندرو وواو د بسونروى ترکاني دي چي اوس په باجوړ او  
 نور وځايونو کښي پراته دي او په لويه کښي (۱)، ماموند،  
 (۲)، سالارنري دي. خوځيني ليکي چي سالارنري د ماموند نروى  
 دى او نور د پرنري او خپلونه دي چي مخکښي يي يادونه شوې  
 ده.

## «باجوړ»

د باجوړ علاقه به اندازاً څه پنځه ويشت<sup>۲۵</sup> ميله اوږده ده.  
 او شل (۲) ميله پلنه وي. د دې علاقي قطب ته د پنجگورې سيند  
 دى، قبلي ته يي د کونړ علاقه افغانستان دى او نمرخاته ته  
 يي اتمانخېل دي، او جنوب ته يي د مومندو علاقه ده. د باجوړ  
 علاقه په پنځو برخو وېشلي شوې ده:  
 ۱، چارمنگ، ۲، بابوږه، ۳، سورکمر، ۴، رود، ۵، د ماموند علاقه ده.

جندول د پنجگورې د سیند او باجوړ تر منځه پروت دی ،  
دا د ره تقریباً اته (۸) میله او بزده ده او څلور میله پلنه ده .  
د جندول د پرنامتو حکمران خان عمراخان د امان خان زوی  
د فیض طلب خان نسی و . د پلار د مرک نه پس د عمراخان  
او د ورور شېرعالم خان تر منځه په اقتدار و رانی راغی او جگرې  
و نښتې او عمراخان کامیاب شو ، او تر ۱۸۸۲ع پورې یې د جندول  
او خوا و شاعلاقی و نیولې او په ۱۸۸۰ع کې یې د دیر نواب محمد  
شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انگریزان د شریف خان سره و  
درېدل او په ۱۸۹۵ع کې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته  
و تښتېد او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره د پره شو او هم هلته  
مړ شو . او په همدغه کال ( ۱۸۹۵ )ع کې د مالکنډ ایجنسي هم  
انگریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په  
۱۹۰۱ع کې پې څه وخت سرحدی صوبه جوړه شوه ، نو دا ایجنسي  
په هغې صوبې و تړلې شوه او اوس د پاکستان د جوړېدو نه پس  
هم د سرحدی صوبې سره ده .

---

۱۰، د جندول خانان په مست څلور مشهور دی ، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې  
عمراخان هم له دې کورنۍ څخه و ، او بله غفار خېل دی ، چې د شاهي خانان وو .

## کیکیاڼی

دا قبیلہ د خپلې مور په نامه مشهوره ده. روایات داسې دي چې د شېخا د مرجانی بنځې نه دوه زامن وو چې یو یې «مند» چې اولاده یې یوسفزي او مندې دي او د بل زوی نامه یې - «مک» و، او د دده یوه لور وه چې په زیرکی نومی سړي واده وه، اولاده یې په کیکیاڼی مشهوره ده.

کیکیاڼي د پېښور په ضلع د واوه کښې استوگن دي.

## غوریاخېل

د روایاتوله مخې د کند د ویم زوی غوري یا ابراهیم و، چې اولاده یې په غوریاخېل یا دیني.

د غوري زامن: دولت یار، خلیل، زېرانی، ملاگوری دی  
ملاگوری، متښی، دی.

د دولت یار دوه زامن وو، ۱، مهمند یا مومند، ۲، داؤدزی.  
د مومند یا مهمند هغه اولادې ته چې په سمه یعنی پېښور کښې پراته دي، هغوی ته کوز مومند وايي، او هغه چې په غریزه علاقه



استوگن دي هغه په برهونند يا ديري او دا دواړه يو شئ دي  
 خو پردي حکومت پرې راغلی او سياسي پولې او بندېزونه جوړ  
 شوي دي ، نو دا دوه وروڼه هم سره بېل شوي او د وروڼه  
 عزيزولي هغه پخواني نژديکت نه دی پاتې شوی .

برهونند د کابل او کونړ سيند په دواړو غاړو د ننګرهار په  
 علاقه ، کامه ، گوشته ، خوېزو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ،  
 او په نورو ځايونو او په غره کښې د مېچنې نه نيولی د کوټې تاراڼو  
 پورې او په ساره د ناوکې نه نيولی تر لالپورې پراته دي چې مشهور  
 ځايونه يې گنداو ، پنډ يالی ، دانشکول ، وتمانزي ، دوېزی ، مېټې  
 کوهی خانزادگان ، بېدمنی ، شبتا ، طورخواه ، سپينکی تنګی ، د  
 خوېزو علاقه ، کونک ، سم غابنی ، وچه جورگات ، ورسک ، خامپک  
 کور ، گدای تنګی ، ځناورچينه ، مزرينه ، اتاجور ، احدکور و نه  
 بخش کور ، جمعه خېل او قوټی دي . دکوټې او خاپېن مشهور -  
 غاښي هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ايله نري غري مشهور  
 غردی . د مومندو د علاقې نه غرونه تاؤ دي او ځينې درې هم  
 پکښې شته اوڅه وېې ځمکه هم لري اکثره خلک لاسي کرونده  
 کوي او د کروندې څه ځمکې لري چې د دوی گذاره پرې کيږي  
 او اکثره ځوانان يې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي ،  
 غريزه علاقه يې ځخه ده ، واورې هم پرې کيږي ، خو ميداني علاقه



پي گرمه ده .

## داؤدزي

داؤد زونه په قطب مهمزي پراته دي او قبله په سويل تړې خليل دي. دوى د خيلونه په شماره كېنې ډېر دي د دوى د - مهاجرت وخت سونه دى معلوم، خوممكن دى چې د مومندوسه راغلي وي، دوى د پېښور په قطبي پلور د كابل سيند د بناخونو په منځ - منځ كېنې پراته دي او بڼه ودانه حُمكه يې په برخه شوې ده .

## خليل

د خيلواوسنى علاقه به لږو ډېر شل ميله اوږده او لس ميله پلنه وي .

د خيلو ملكانوته اربابان ويلى شي، تهكال، سپينه وسه

لنډه د دوى مشهوركي دي .

د دوى حُمكي به مخكېنې د باره نه او به كېدلې، خواوس

د ورسك بڼه نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوى حُمكي

بني ودانې شوي دي .

## څوکنې:

د اخون دروېزه په قول څوکنې د خپلو وروڼو نه مرور-  
شوي وو. او تللي د سپين غره په لمنو کېنې يې استوگنه اختيار  
کړې وه .

د څوکنو په نمرخاته اړيدي، په سويل يې ورکزي او  
قبله په سويل يې (طوري)، دي او قطب ته يې سپين غردی. دا  
خلک د خرمي په دره او کرمان پراته دي، بڼه کلک، جنگيالي او  
کارگن خلک دي، بڼې نرېتول کارکوي، د باندې تگ راتگ  
يې لږ دی. علاقه يې يخه ده نو اکثر جاې يې د ورې، شرې  
نه وي .

دوی بڼه اتفاق اوسني مذهب دي. د څوکنو يوکلي په-  
پېښور کېنې هم شته دی چې د ميا عمر صاحب<sup>(ع)</sup> د زيارت له کبله  
د پر مشهور دی .

## زېراني:

د زېرانيو څينې تپې د تاجکو سره گډې وډې په ننگرهار کېنې

اوسيزي اود جلال آباد نه په شمال قبله يي غټ کلي شته  
دی .

او نور لکه پهار خېل ، دولت خېل ، احمد خېل او تاج خېل  
د برو هومندوسره کور کلي کوي!

---

د، خود امانه نه دی معلوم چې چېرته اوسيزی . (سيال)

## د حُمند اولاد

د خرشبون يا خيرالدين ديونروي (کند)، د اولاد د حال خوڅه ناڅه وليکلی شو، اوس د هغه د بل زوی (حُمند د اولادې څه مختصر احوال ليکلی کيږي.

ويلی شي چې د حُمند څلور څانگې دي: (۱)، خوېشکي (۲)، کستاني (۳)، مهمزې (۴)، توخي دي. ويل کيږي چې مهمزې د پخوانه د ځاينې خپلو په ډله کې وړگډ شوي دي.

د پېښور په استوگنو پښتون کې د حُمند په اولاد ده کېنې مهمزې مهمه قبيله ده، او ورسره بله قبيله د خوېشکوده. ويلی شي چې دا خلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لگېدلي د پښتن په حُمه او سپدل، خو لکه نور ځني پښتانه قبایل چې د ترينو د بد گذران نه تنگ او هجرت ته مجبور شول، د غسې دوی هم د ترينو نه تنگ او راپاڅېدل، ځني خوېشکي ملتان ته لاړل او ځني غزني او کابل ته راغلل او څه خلک يې د غور بند په دسه کېنې آباد شول.



دخوېشکو قبيلې د بابر سره تعلق و، د مغلی باد شاه بابر  
په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکر کېنې د پریښتانه  
وو، چې د پره برخه پکېنې د خوېشکو وه. خوېشکي دخپل یو  
سردار سلیم خان په مشرۍ د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره  
په پاني پت کېنې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی هایون  
به خوېشکو ته په درنه سترګه کتل. دخوېشکو د قبيلې څه خلک  
چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصوږه  
مشهور دي، او د ستلج سیند په د واره و غاړه و اوسېږي.  
دخوېشکو ځنې تپې لکه: بټک زري، حسین زري، شهاین زري  
سلمان او کزلانی د قصوږه په قبله پراته دي. او دوی ته به-  
پخواند برکلي او سیدونکي ویل کېده او ځنې تپې لکه: عزیز زري  
جنوزي، ابراهیم زري او نور چې د قصوږه په نمرخاته دي، هغوی  
ته به یې د لرکلي او سیدونکي ویل. څه موده پس دا خلک په  
خپل منځ کېنې سره ونښتل او ځنې تپې ترې لاسې، په خواجه او-  
تاندې او هیروال آبادې شوې. دا خلک اوس هم په افغان قصوږه  
مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهېږي او نه یې لباس  
د پښتنو په شان دی خو خوېشکي او پښتانه دي.  
دخوېشکو ځینې خلک په پشین او قندهار کېنې هم شته دي  
او یوه تپه یې په غور بند او څه خلک یې د نوبنار په تحصیل د

لوی نوبنار په قطب د لنډي سيند په غاړه په خوږشکي نوي -  
کلي کښې استوگن دي.  
د پښتنو مشهور صوفي شاعر « ارزاني » د بايزيد روښان انصاري  
همعصر ؤ او روښان يې پير ؤ ارزاني د خوږشکو په قبيله د -  
عزيزي په زيله کښې ؤ .  
د خرشبون د بل زوی « کسي » حال داسې دی .

## کسي

ويلی شي چې د کاسيانو يولس تپې وې چې مخکښې يادې شوې  
دي او شينواري هم پکښې راغلې دي . لکه د پتې خزاني په قول  
ويلی شي چې د خرشبون نوره اولاده لکه کند او حُمند چې د  
غورې مرغی نه کډې کولو ته مجبور شو او د غزني او کابل په  
لور راوکوچېدل او بيا بنکته پېښور ته پسې راغلل ، نو د دوی  
د بلي خانگي ورونه کاسيان بيرته د سلیمان غره ته ورغلل او هم  
هله مېشته شول ، خړيوې قبيلې شينواري وېې د خاښي خېلوسه  
کډه راوکړه او د خيبر نه په قطب پلوغرونو يې واورول او  
هله مېشته شول . د دوی علاقه د کابل سيند بني لور ته د -  
پېښور او جلال آباد په هڅ کښې پرته ده . قبلې ته يې خوگياڼي

په جنوب يې سپين غر، په شمال يې د مومندو علاقه او په  
نمرخاته يې خيبر او ملاگوري دي. د شينواروڅه خلک د  
د شېخ بابا په دره علي نگار او څانگه کبې د برو مومندو سره،  
اوڅه خلک يې د کوټر په شیکل دره، او د کوزکنډ بوديالی  
په «کنډر» نومي کلي کبې استوگن دي .  
د شينوارو مشهور تجارتي ځای لنډي کوتل لواړگی دی ،  
څه خلک يې کواټ او کشمير کبې هم شته .



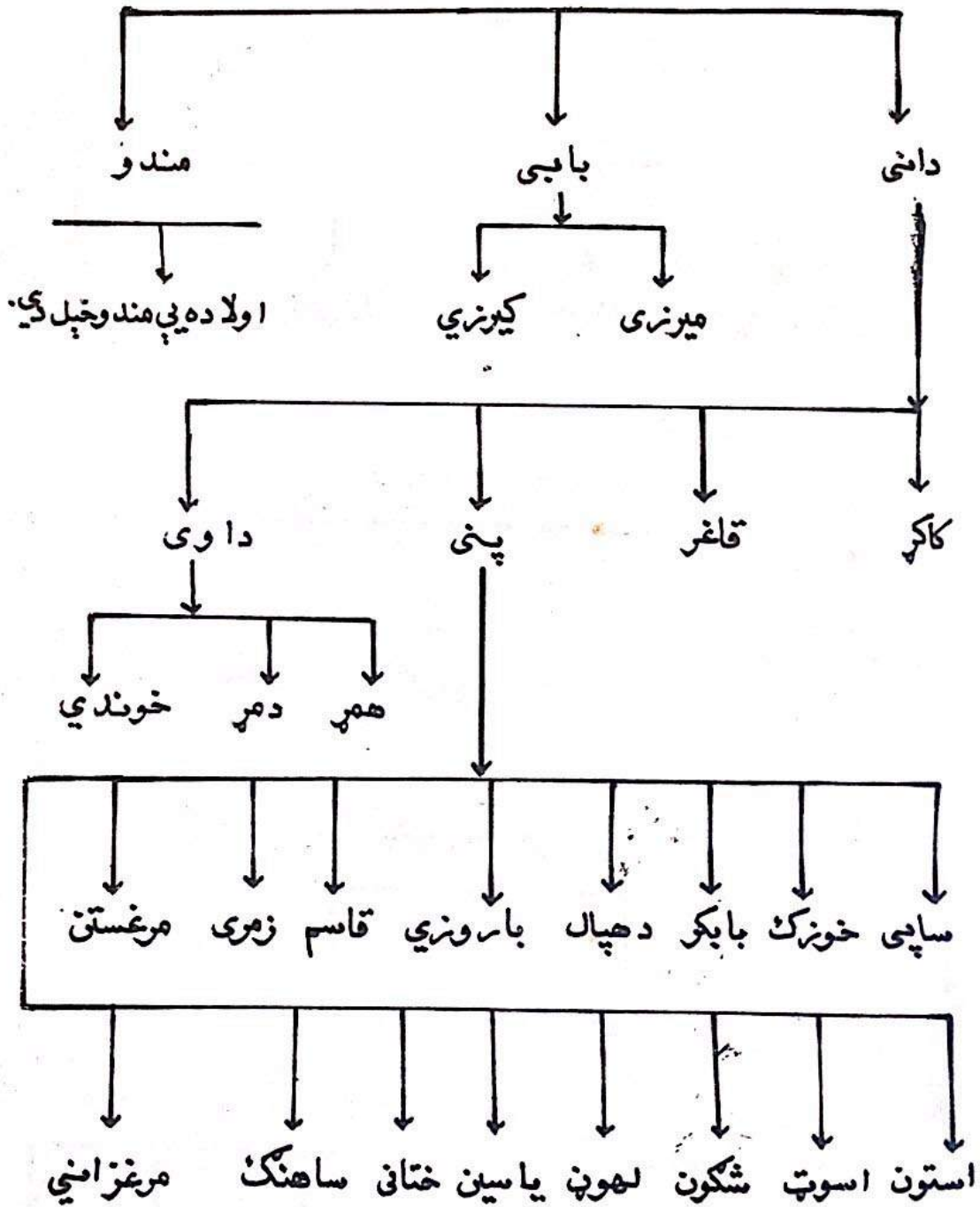
## د ویمه طبقه

# « غورغشتی قبایل »

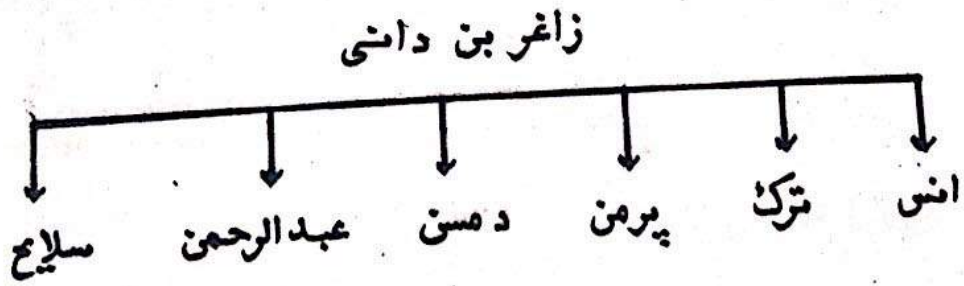
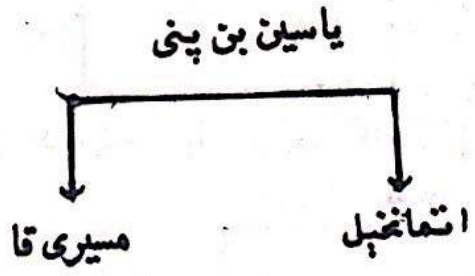
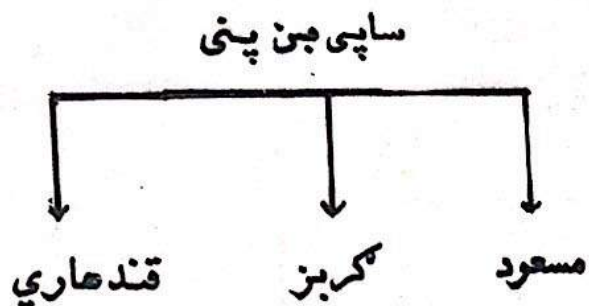
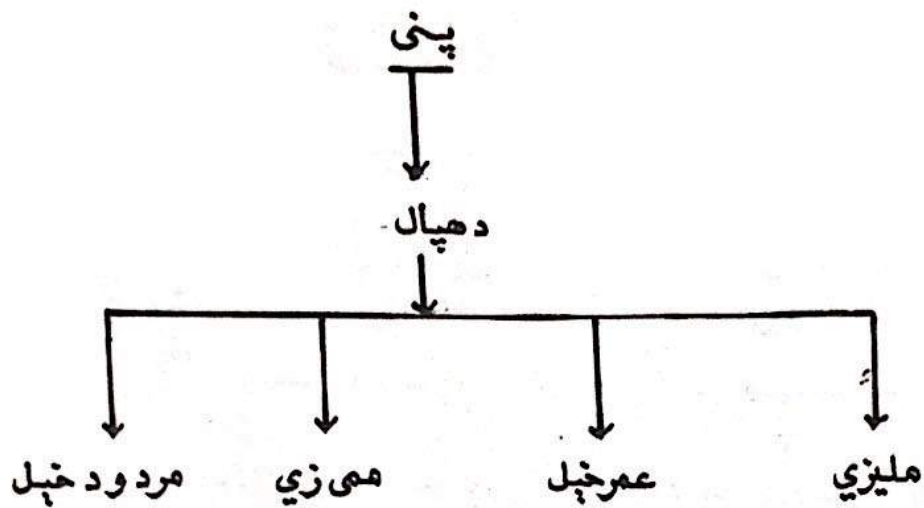
د اقبایل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید د ویم زوی دی ، په نامه غورغشتي یا دیري .  
ویل شي چې غورغشت د ۳۸۸ هـ کلونو خواو شالاژوندي  
۰ د غورغشت درې زامن وو ، ۱، دانی ، ۲، بابی او ۳، مندو  
په دوی کښې د دانی اولاده مهمه کښلی شي د دانی په اولاده  
کښې مهمه قبيله دکاکړوده چې وروسته به یې ذکر او یاد  
راشي .  
بابی : د دې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او خښي دکويتی  
خواو شاهم مېشته دي . د جوناگر نوابان د دې قبیلې نه وو  
او په دوی مربوط دي .  
مندو : د مندو اولاده په مندو خپل مشهوره ده .



# «دغورغشت نسب نامه»

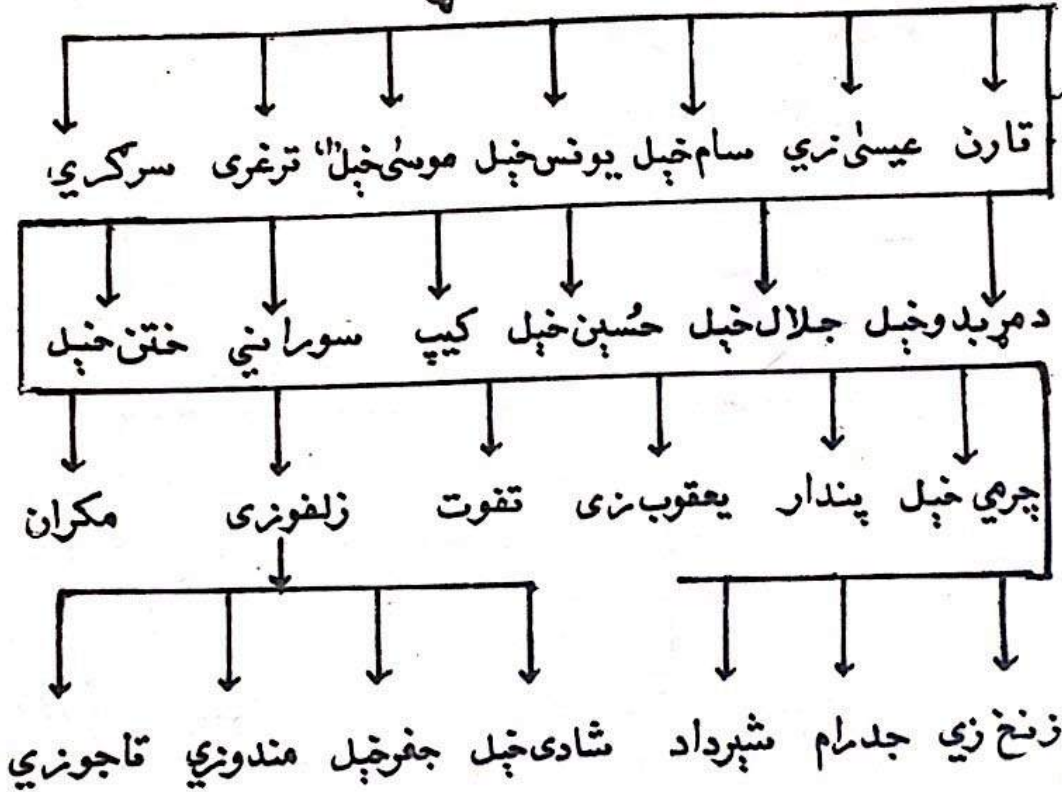


دپاتی په بل مخ کې وکړی،



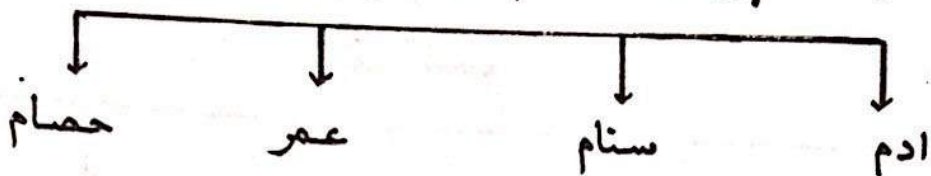
دما نی پی به بل چنی وگوری

# کاکر

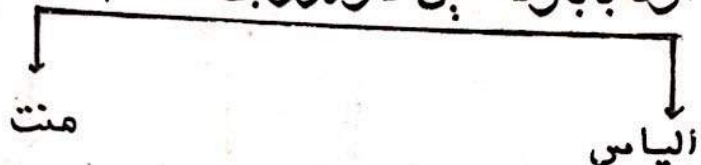


دا، موسیٰ خیل په غزني کښې له اندروسره پراته دي .  
 نوټ : فرملي اوسبري هم دکاکر نارامن دي . ( وگورئ تذکره روشن  
 خان ۱۵۳ مخ ، تايمني د دکن حيدرآباد حکمرانه کورنۍ هم کاکردي  
 د ۲۰۴ خورشيد جهان ، او بهمني دوتانی دی د تذکره روشن خان ،

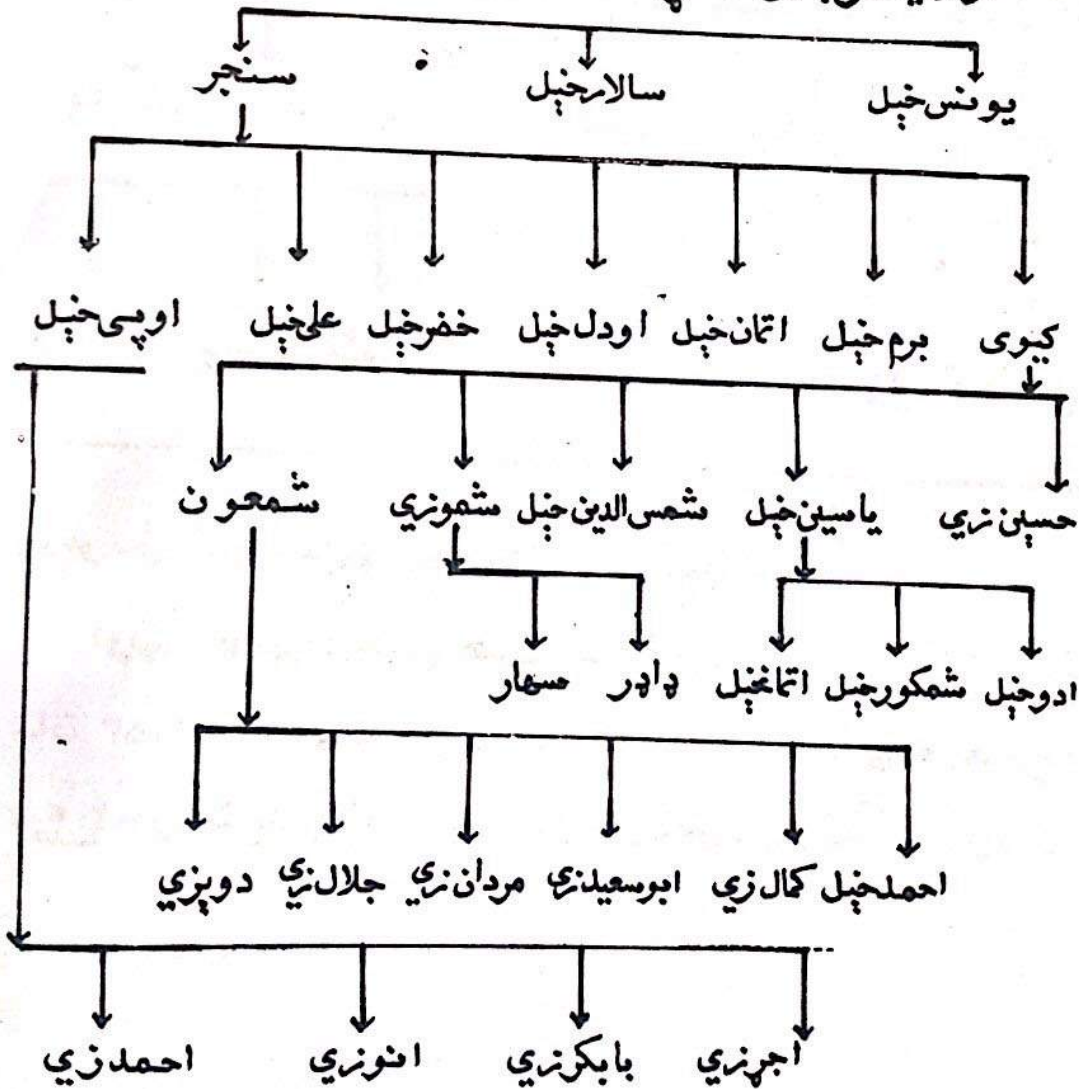
### اود حسين بن جدرام بن كاكر بن داني بن غور غبنت نه:



### اود بابكر د حسين دورور بن جدرام بن كاكر نه:

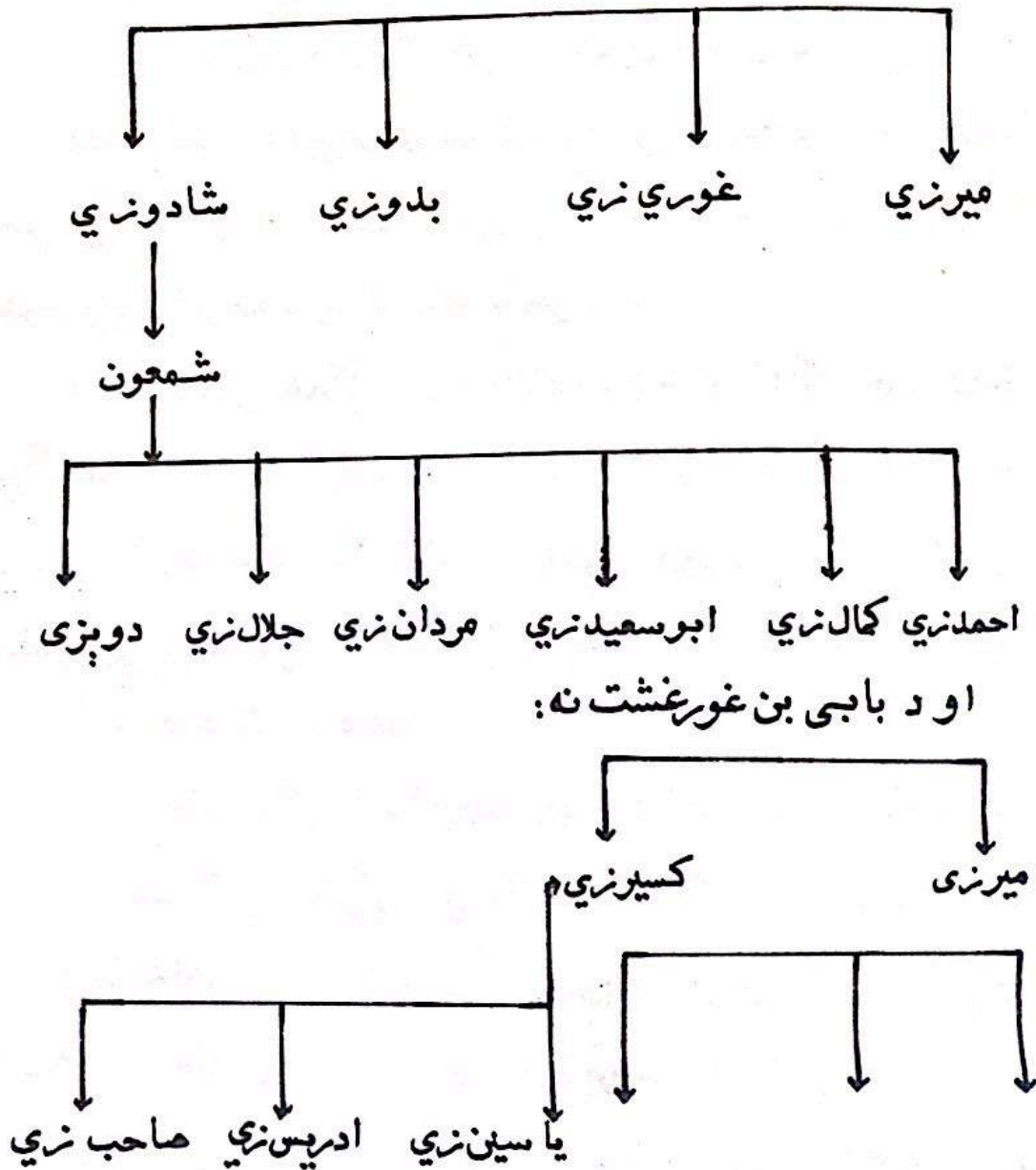


### اود يعقوب بن كاكر نه:





### علی خیل بن سنجر نه:



لکه چي ویلی شوي دي د غورغشت په اولاده کښي د داني په اولاد  
 کښي کاکر مهمه قبيله ده ویلی شي چي د دې قبيلې مورث اعلي کاک نيکه  
 و، چي د پربنه سري و، او د غياث الدين غوري په زمانه کښي وفات

شويدي او قبريې د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دى  
او اوس هم شته دى، لور يې پر خلک يې زيارت کوي.

داسې گومان کيږي چې د اقبيله د پره لويه ده نو د ابه -  
پخواني وي او کاک نیکه به وروسته کوم ښه سرې پکښې پيدا  
شوي وي. خو په هرحال دغه مشهوره ده.

د کاکړو دوه څانگې دي: داء د سر زخېلو څانگه (۲) سنتيما  
څانگه ده او د دې دواړو څانگو نه د پري څانگې او د پلي هم  
جوړې شوي دي. دا خلک د کويټې د وېژن په څلور واړو -  
ضلعو کښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه او څه په قندهار او  
هرات کښې هم شته دي.

د مشرقي پنجاب د کوهانه او خورجه په قصبو کښې اوڅه په -  
بلند شهر هم کاکړ استوگن دي، اوڅه په دکن کښې هم شته دي.  
هيبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم ؤ،  
او د محزن افغاني په تاريخ کښې د پره برخه لري د کاکړو د سنتيما -  
څانگې سره تعلق لري، او موسی خېل د غزني په ولايت کښې د اندرو  
سره چې اوس پري، اولوی مجاهد نجم الدين اخونزاده صاحب د  
هدې هم موسی خېل ؤ.

## ناغر:

ناغرو په قبيله ده اوس د کسي په ټبر کهترانو کښې ورکړه ده.

د پښتنو د يو مؤرخ د «صولت افغاني» مؤلف زرداد خان -  
هم د دې قبيلې غړی دی .

### پنزي :

پنزي هم د کاکړو په شان يوه پخوانی قبيله ده ، خو وروسته  
قبيله ده .

د پنزو وختي خلک په افغانستان او خه د خوکنوسره نژدې  
او خه په دکن کښې استوګن دي . په دې قبيله کښې د خانګه کور  
د بارونزو په خانګه کښې دی .

---

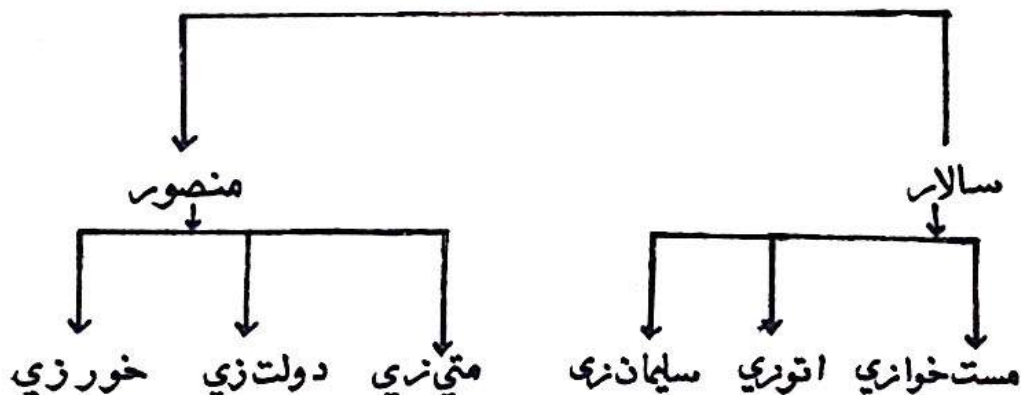
نوټ : لکه څنګه چې د خاښي خېلو تپې مشهورې دي ، دغسې د کاکړو  
نارې په پښتو موسيقي کښې ډېر شهرت لري ، او مرحوم محمد گل نورې  
دا نارې د يو کتاب په شکل راټولې کړي دي ، او په کابل کښې چاپ  
شوی . . . . . (سيالک)

# د «گدون»

## نسب نامه

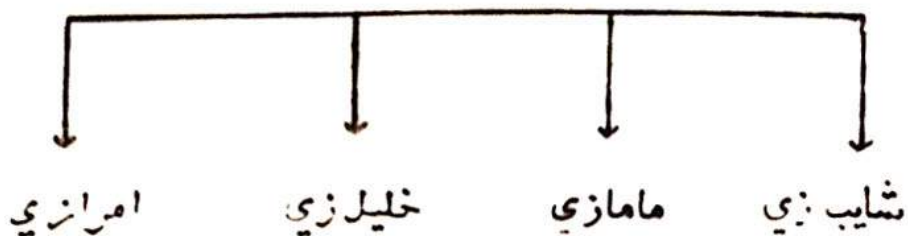
د شجرونه گدون هم د غورغشتويوه خانگه ده او په وروړي  
 کښې گدون، موسی خیل او ساپي سره نژدې دي او نور ورونه یې  
 هم شته دی، خو گدون د مخکښې نه د خاښي خپلویه کند کښې-  
 شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغوسره ملگري وو  
 او د شیخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې اوس  
 پرې پراته دي.

### گدون یا جدون

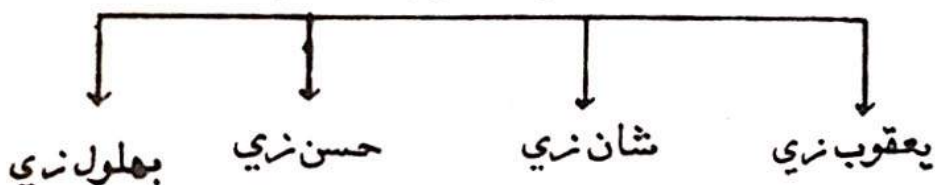




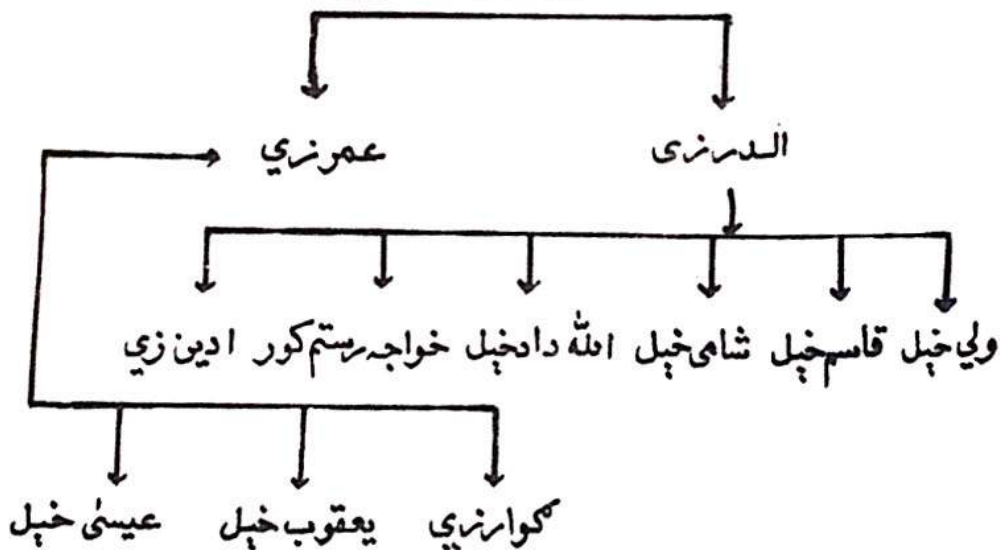
### خوهرزي بن منصور



### دولت زي بن منصور



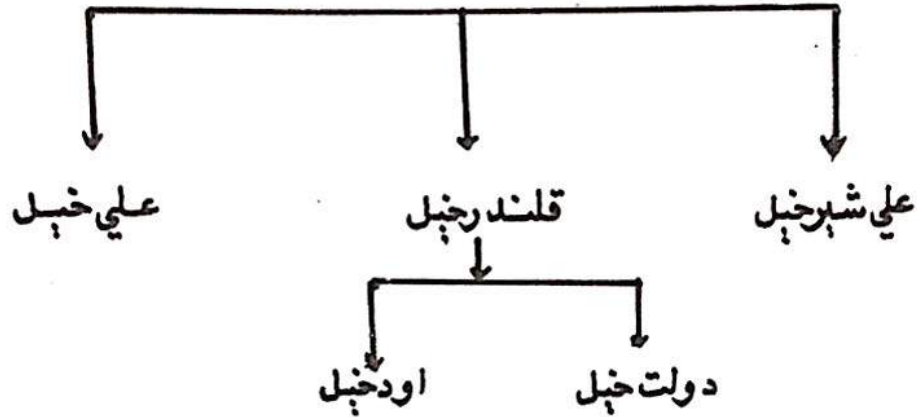
### متي زي بن منصور



### اتوزي بن سالار

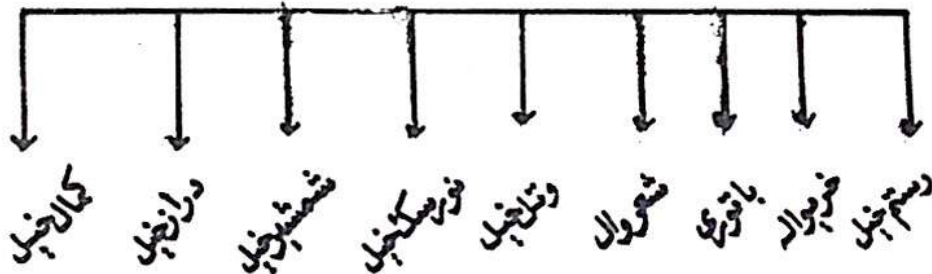


### عبدالرحيم زي بن اتوري بن سالار



### شجره موسیٰ خېل د کاکړ زوی

«موسیٰ خېل»



نوټ: داخلک د غزني په ولايت کښي د انده و سره اوسيري ، لوی  
 مجاهد نجم الدين اخونزاده صاحب هله همدې ټپي نه و . سيال ،

د شجرونه چي معلوميري نوگدون قبایل په د ووشانگو ، سالار  
 او منصور باندې وپش دي . د سالار د خانگی خلک اکثر د هزاره  
 په غرونو کښي ان تر (رش) پورې پرا ته دي . د دوی علاقه -

دېره سرخېزه او ودانه علاقه ده او د دې دواړو څانگو په  
منځ کېني اکثرېدی هم وې .

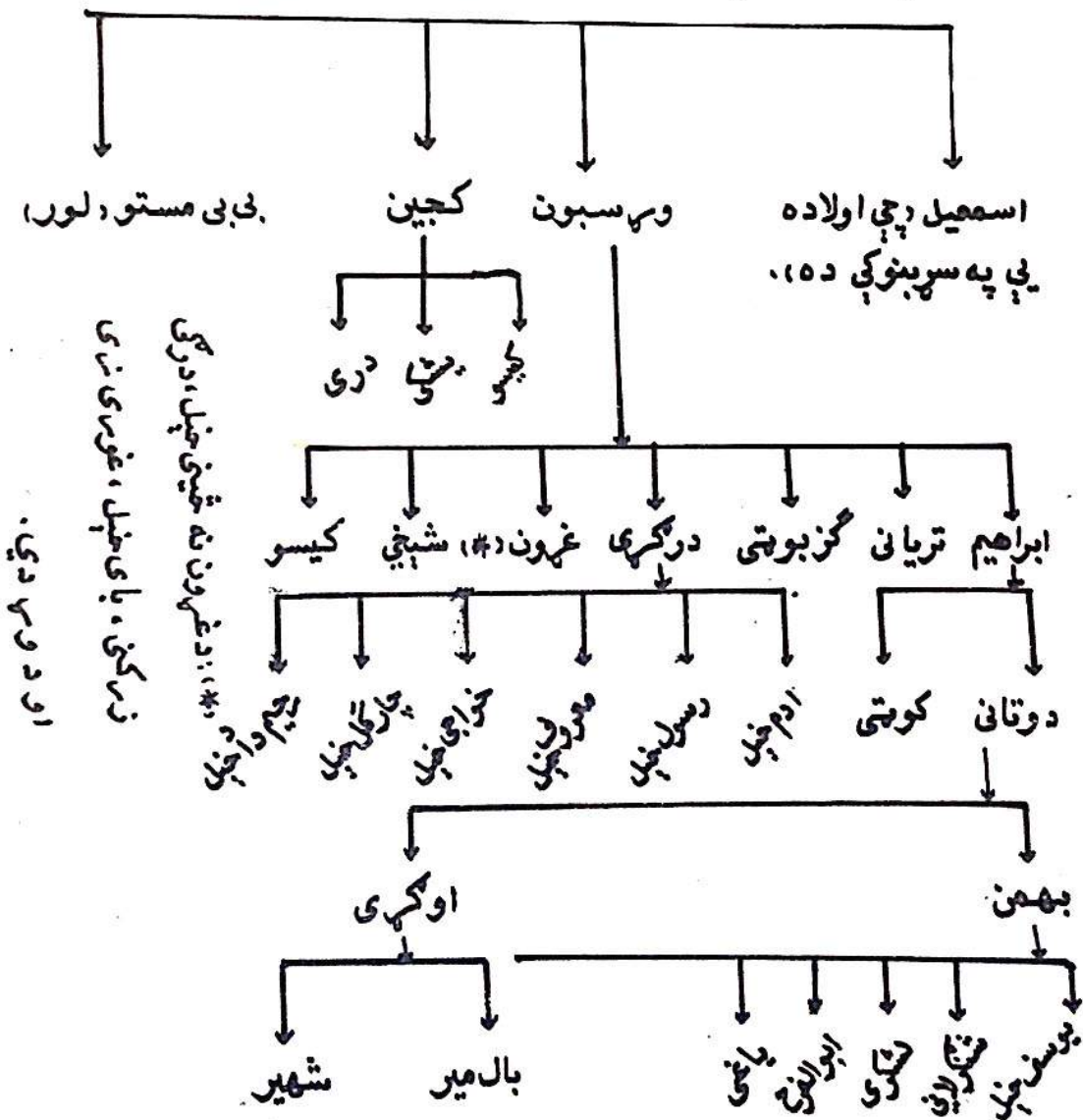
ریلی شي چې د گدون د مورث اعلي نوم اشرف و، وروسته  
په گدانه مشهور شو. داخلک د گدون یا جدون په مهاښي -  
غرونو پراخه دي او څه د مردان په علاقه د بايښي په کلي  
کېني هم استوگن دي ، بزڅه په کشمیر او کیمبل پور په علاقه -  
کېني اوسېږي .

په چهچه کېني د غورغشتو کلی د اشرف گدون آباد کړی  
کېلی شي .

# در پیمه طبقه:

## «بپتی قبائل»

### بپتن یا بپت بن قیس عبدالرشید

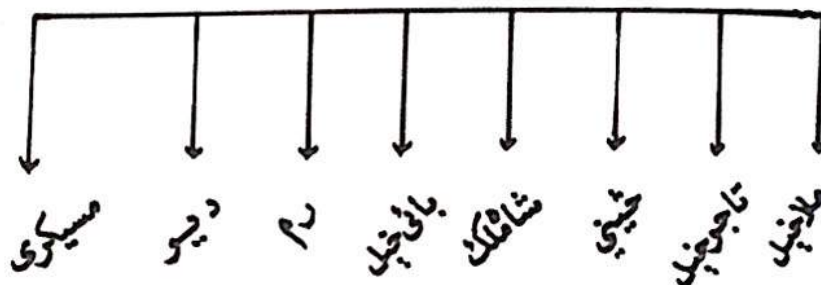




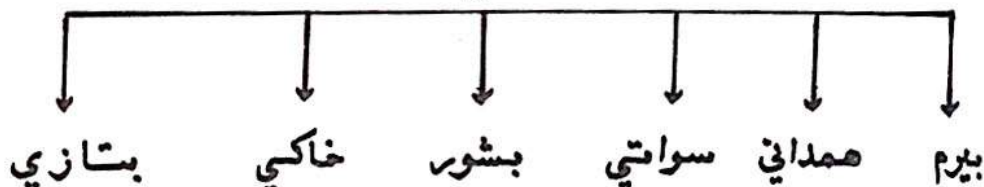
اود شېخني نه: ميرباز، اسمعيل صاحب خېل، غررتون، چلاک خېل،  
فتح خېل، دري پلاري.

د قرياني بن ورسبون نه: دمراو چاکي دي.

### د مر



### د چاکي نه



ويلي شي چې بېټن د قيس عبدالرشيد زوی دی نوموړی د بېټ  
نيکه په نامه يادېږي. د تولد او وفات نېټه يې مېنه نه ده معلومه  
خود «پستي خزانې» په قول چې بېټ نيکه د خرشبون د شروند په  
زمانه کښې هو شروندی ؤ، او خرشبون په ۱۱۴۱ هـ کښې وفات  
شوی دی، نو بيا په دې شهادت موبز د بېټ نيکه د مړينې نېټه  
د خلورې هجري هدی اخري کلونه گڼلي شو.

بېټ نيکه يو خدای دوست او متقي سړی ؤ او پخپل شروند  
کښې يې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی، او دهغه ځای

د بنوخلکود فیض نه یې برخه اخېستی ده او په پښتنو کښې د  
ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات بېټ نیکه ته منسوب دی :

لویه خدایه ، لویه خدایه      ستا په مینه په هرځایه

غرو لاسه دی درناوی کښې      ټوله شوی په نزاری کښې

دلته دی د غرو لاسه      زهویز کېدی دی پکښې پلې

دا وکړي د پر کړې خدایه

لویه خدایه ، لویه خدایه

دلته بزموږن او ربل دی      ووهر کورگی دی ووهر جوړلگی

مینه ستا کښې موږن مېشته یو      د بل چا په ملا تله نه یو

هسک او مخکه نغښته ستاده      د مرو وده هو ل تا ده

دا پالنه ستا ده خدایه

لویه خدایه ، لویه خدایه

د بېټ نیکه په اولاده کښې د ورسبون او کجین اولاده.

کښې شي ، او اسمعیل په شروند کښې بېټ نیکه خپل تره سرپښ ته  
ورکړی ؤ. د اسمعیل اولاده په سرپښو کښې گلره وچه شوې ده.

د بېټ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړۍ کښې آباده

وه خرڅه موده پس د غلجود لاسه دخپلې سپې نه بېځایه.

شول او د کوه سلیمان په نمرخاته خوا د کومل رود په غاړه او

ټانک په ځمکو مېشته شول، او په هند کې د پښتنو د سلطنت  
په وخت کې داخله د دې اقدار خاوندان وو، او د  
پښتني سلطنت په فوډونو کې په دې شمېر شامل  
شوي وو.

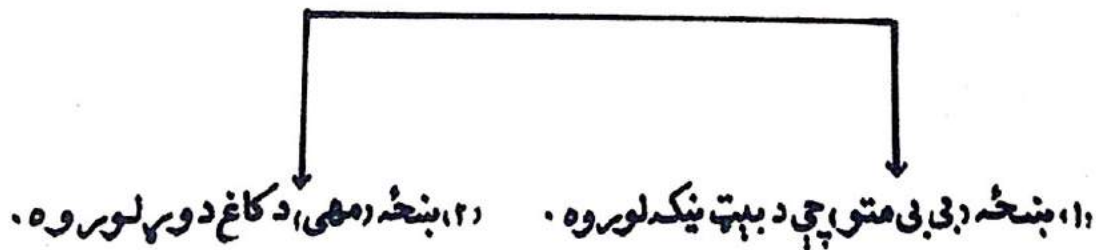
## څلورمه طبقه:

# متوزي قبائل

د رواياتو مطابق بي بي متود بېټا نيکه لور وه او په -  
 شاه حسين غوري واده وه، اولاده يې په متوزي مشهوره  
 ده او مراد ترې غلجي او لودي قبائل دي او شجرې يې  
 په لاندې ډول ليکلي شوې راغلي دي.  
 متوزي قبائل په دوو څانگو ويشلي شوي دي، غلجي  
 (۲)، لودي.

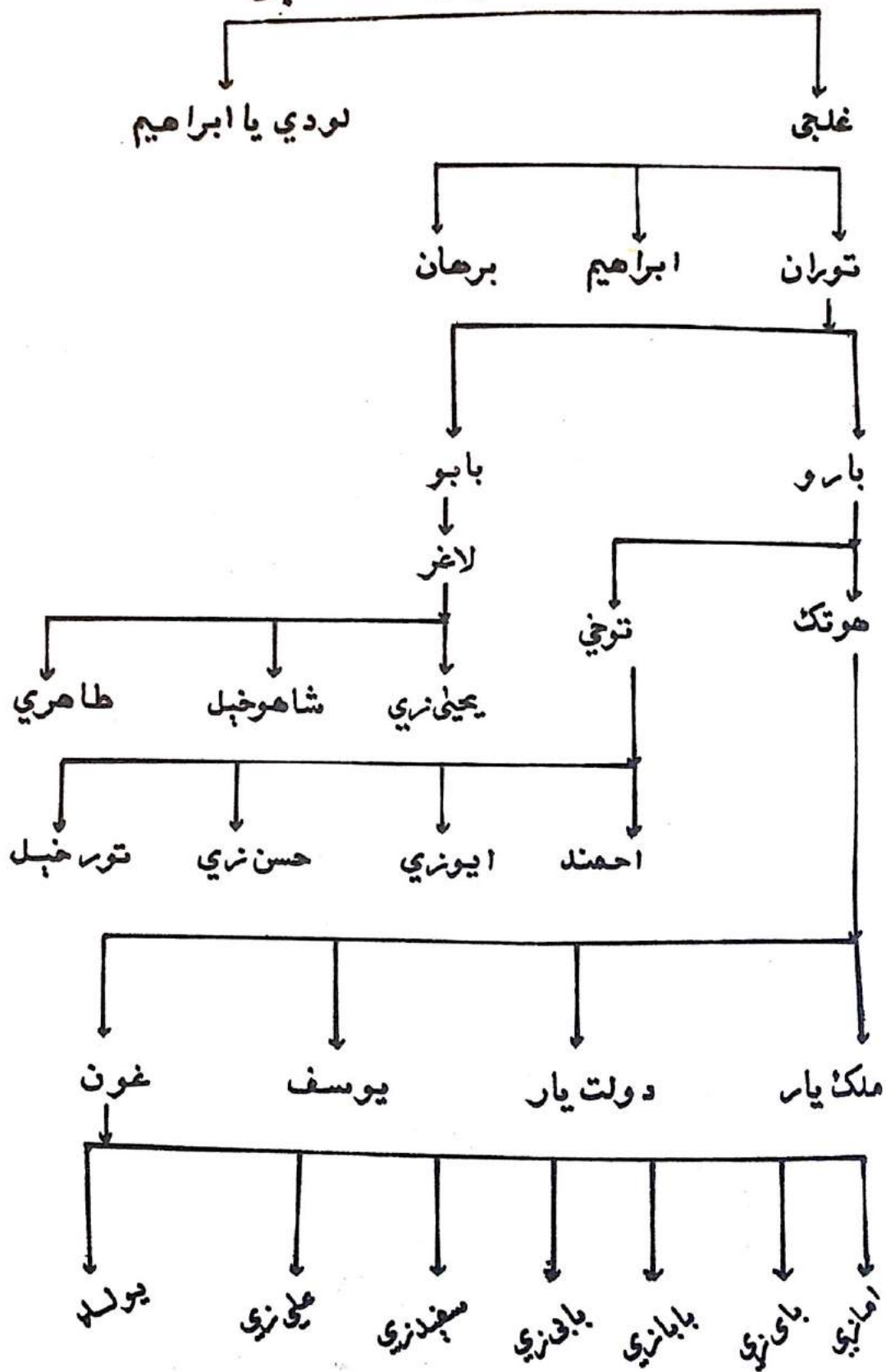
څلورمه طبقه متوزي قبائل: لومړۍ څانگه غلجي:

### «شاه حسين»

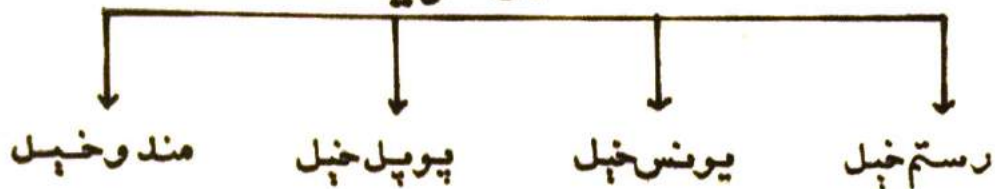




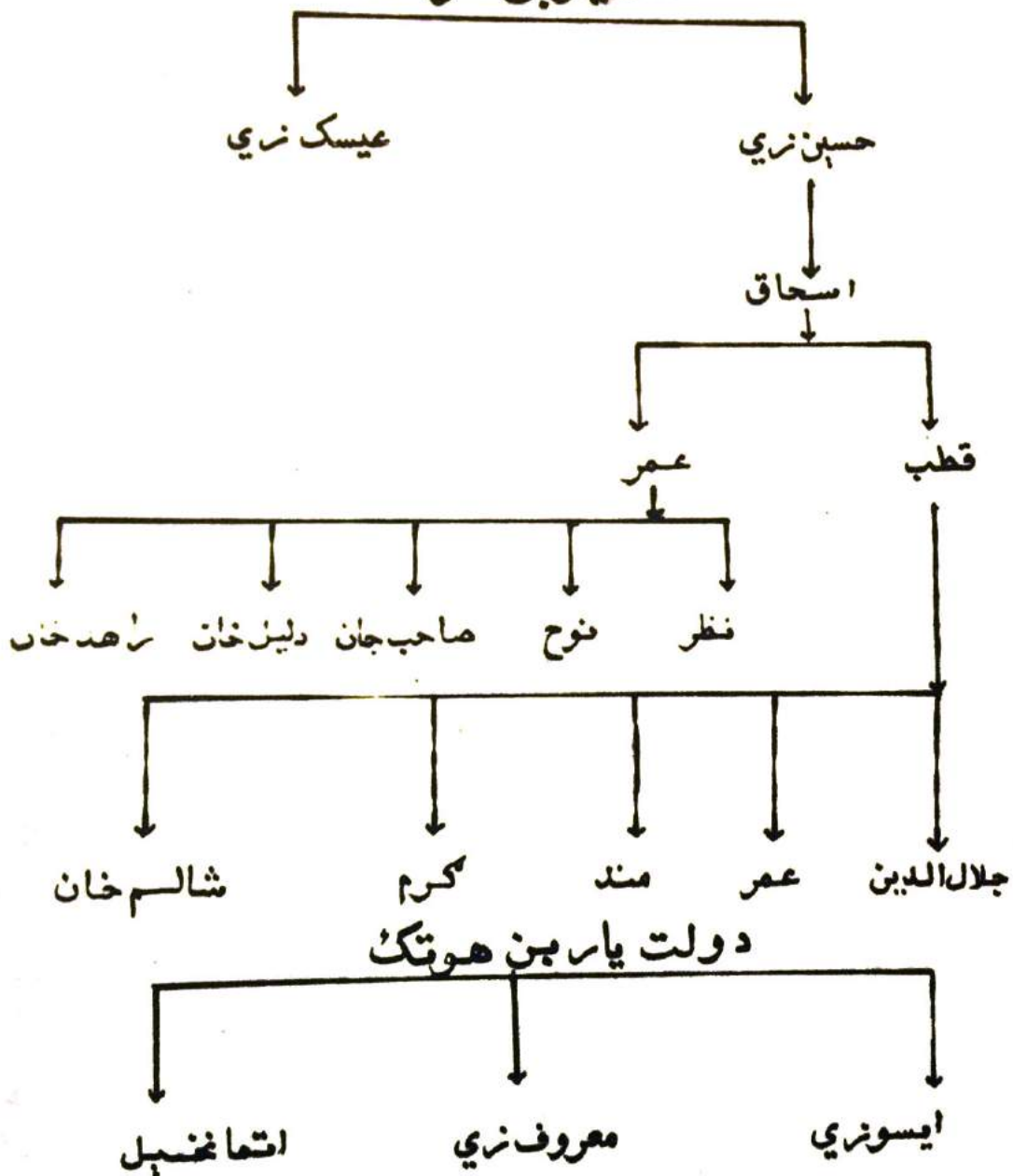
# بی بی متوا و شاه حسین



### احمد بن قوتي



### ملک يار بن هوتک



### يوسف بن هوتک



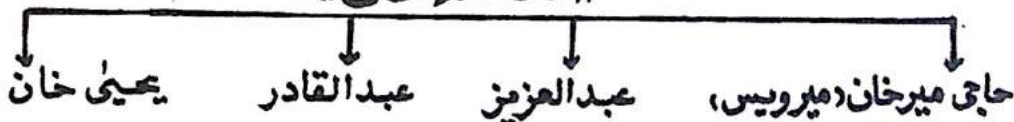
کتی نری گدین نری کندلی نری خادی نری صدیق نری عمر نری

توت ۱۰ هغه غلجوجې د محمد غوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ء نه تر ۱۲۹۰ء پورې په هند کېني (۸۴) کاله حکمراني کړې ده، لومړنی مؤسس یې جلال الدین فېروتر غلجی ؤ چې په ۱۲۰۶ء کېني یې د کیکاووس د التمش د نړۍ غلامانفونه حکومت ونيواو وروستنی سړی اوبادشاه یې مبارک خان ؤ چې بادشاهي ترې ناصرالدین تغلق ونيوله.

د دغو غلجودوره (۸۴) کاله وه، او د میرویس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ء کېني یې حکومت نیولی ؤ، او تر ۱۷۳۷ پورې یې حکومت ؤ، څه د دغه غلجودوره (۲۸) کاله وه. دا پنځه سوه کاله مخکېني خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسېن نری بن ملک یار بن -  
 بارو، بن توران، بن غلجی بن مترا و شاه حسېن نه

### «شالم خان»



## حاجی میرخان یا (میر وپس خان،

بن شالم خان  
نه

میرخان (میر وپس خان، نه



عبدالعزیز بن شالم خان نه

شاه اشرف

یحییٰ خان بن شالم خان نه

محمد خان

حاجی نرمگه

حاجی عبدالرحمن

نورالله

عبدالرحیم

شہر خان

نوٹ : د میر وپس خان شجرہ : میر وپس خان بن شالم خان بن قطب بن اسماعق

بن حسین بن مالک یار بن هوتک بن بار و بن قوران بن غلجی بن بی بی متو

او شاہ حسین .



## حاجی میر وپس خان:

میر وپس نیکه د پښتنو په تاریخ کېنې لوی شخصیت دی او د پسر قدر لري. دی هغه څوک دی چې پښتانه یې سره راغونډه کړل او د قندهار ايراني حاکم کرگین کرگي یې و واژه او پښتانه یې آزاد او خپلواک کړل، دی څلور کاله شروندی و او بیا مړ شو، پس له مرگه یې ورور عبدالعزیز بادشاه شو، خود پښتنو په طبعه برابر نه و نو ووتل شو او یا پخپل مرگ مړ شو او په ځای یې د میر وپس خان زوی شاه محمود د پښتنو بادشاه شو، چې د افغانستان نه ورتېر، د ایران نه یې اصفهان هم ونيو او د پښتنو بادشاهي یې تر ترکیې پورې خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای یې د تره عبدالعزیز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ایران بادشاه شو، خوڅه موده پس شاه اشرف ته ایراني لښکر ماتي ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کېنې عبدالله خان بلوڅ و واژه او ایراني لښکر یې د نادرافشار په مشرۍ قندهار ته راوړسېدلې او شاه حسین چې په قندهار کېنې بادشاه و او د میر وپس خان کشر زوی و، ماتي وخوره، ایرانيانو دی ونيو او په مازندران کېنې یې مړ کړو.

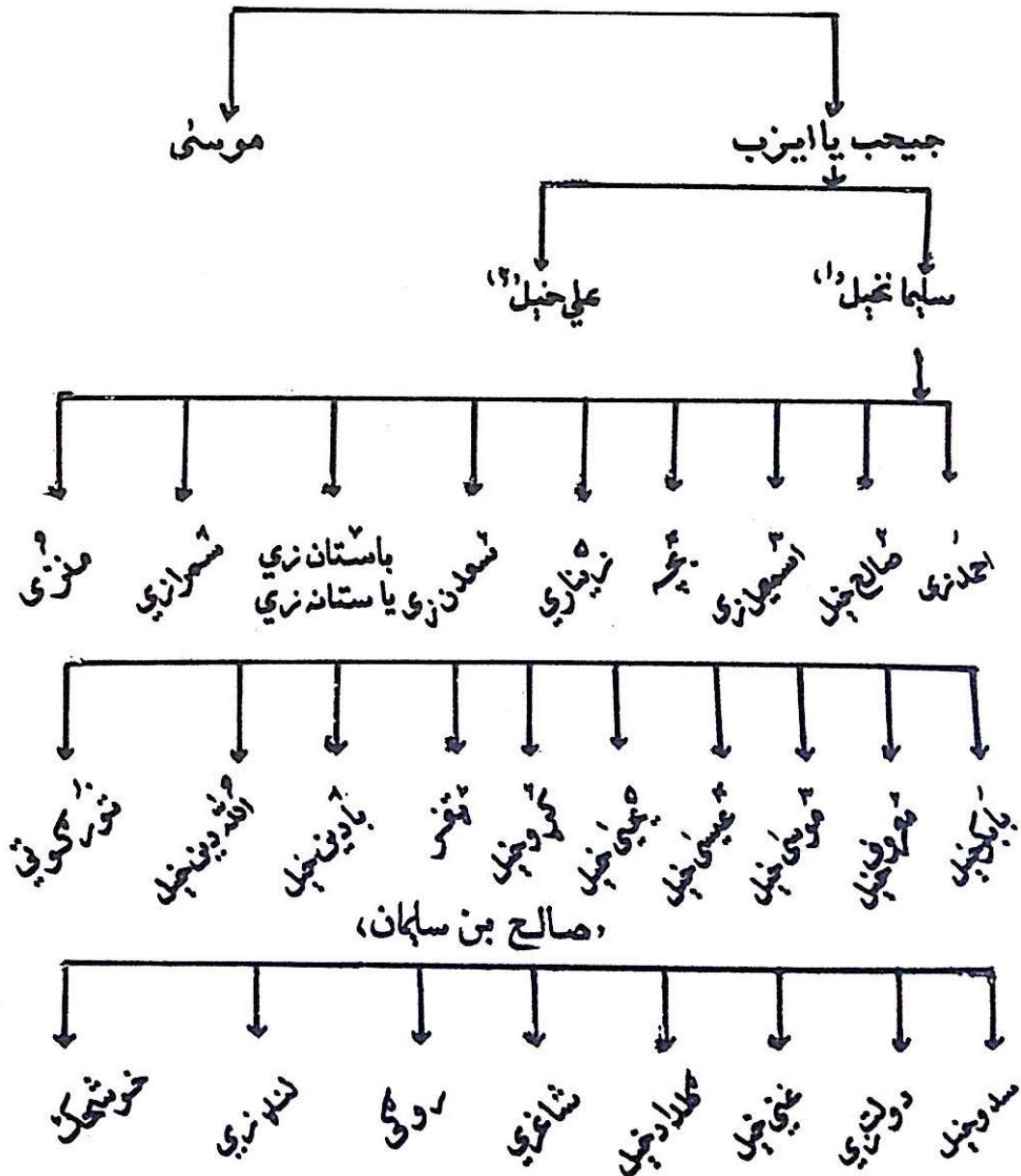
دې کورنۍ په افغانستان او ایران کېنې د ۱۷۰۹ع تر ۱۷۳۲ع  
پورې (۲۸)، کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو بېر  
یې دنیا ته بنودلی دی.  
د دغه حکومت مؤسس مرحوم میرویس خان د شالم خان -  
نړوی و، چې شجره یې دا ډول ده:  
میرویس خان د شالم خان نړوی او هغه د قطب، هغه د حسېن  
هغه د ملک یار، هغه د هوتک، هغه د بارو، هغه د توران، او  
هغه د غلجی بن بی بی مترا او شاه حسېن نړوی و چې شجره یې په  
اووم (۷)، پلار غلجی ته رسېږي.

# غلبجي قبائل

(۲) خانگه

«متوزی» اوله خانگه

## «برهان»

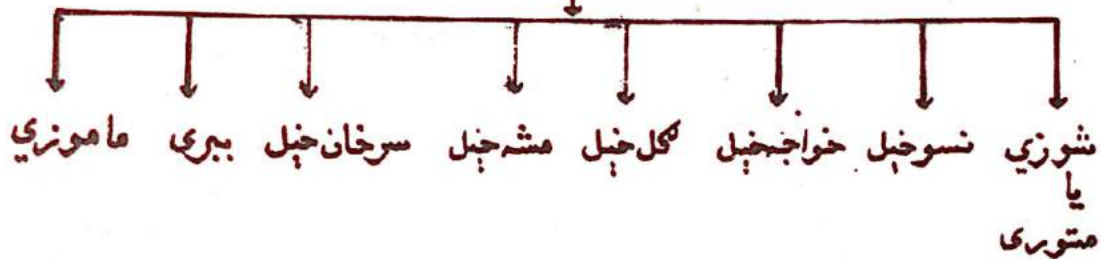


### اسمعیل زئی بن سلیمان

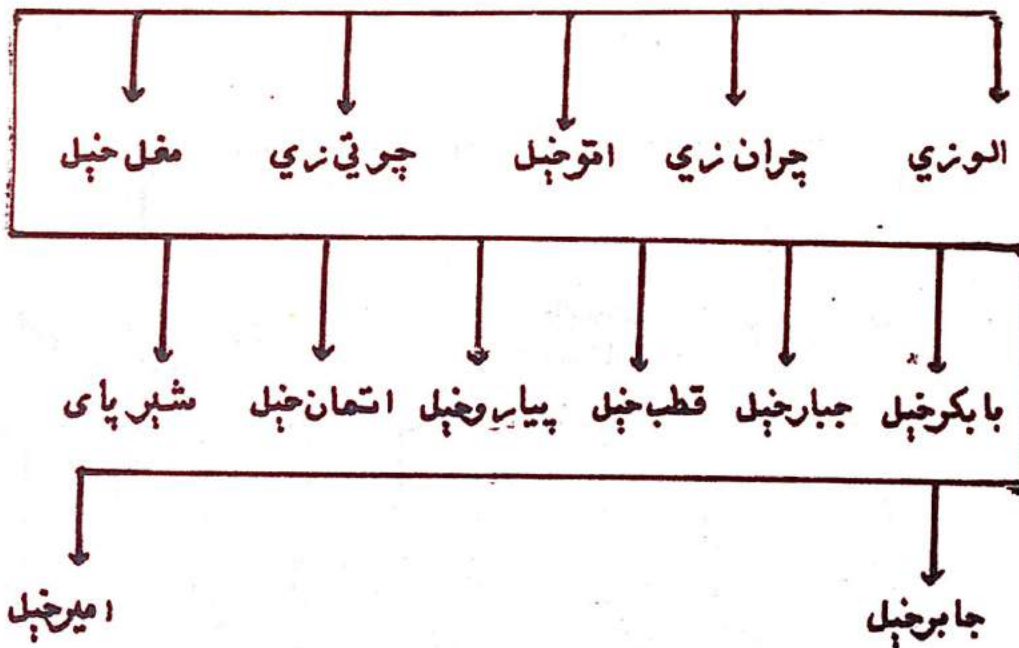


### «بچه بن سلیمان»

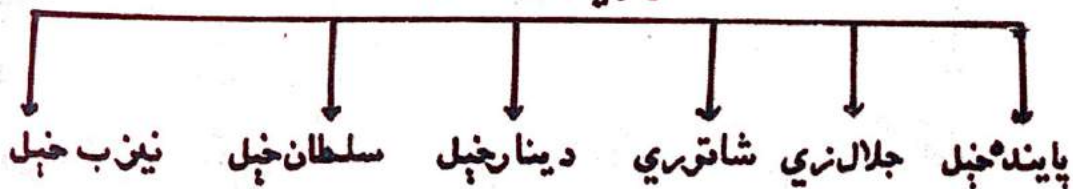
قیصر



### ستانه زئی یا باستان زئی بن سلیمان

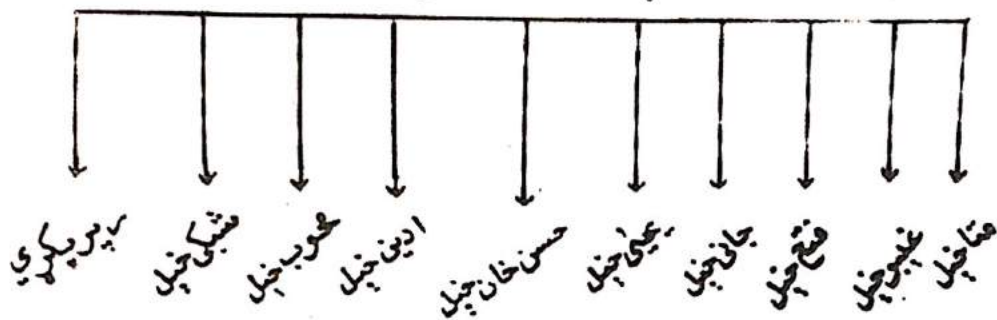


### «سمرازی بن سلیمان»





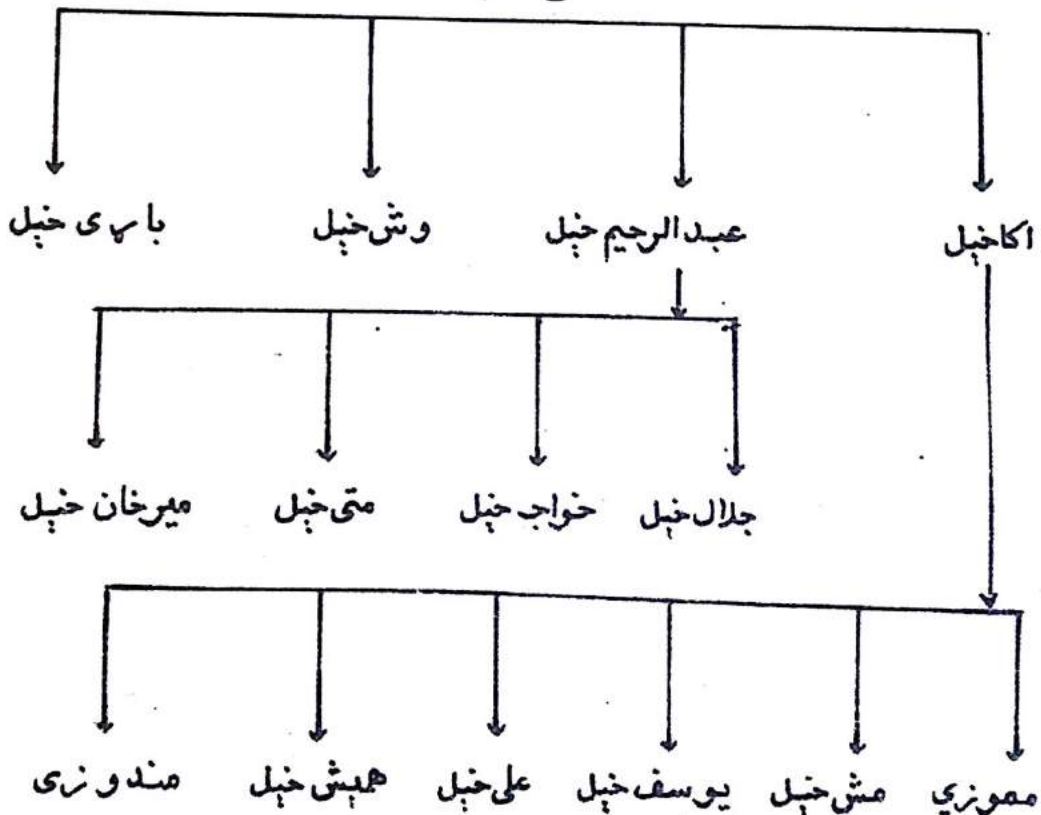
### سلطان خیل بن سہرازی بن سلیمان



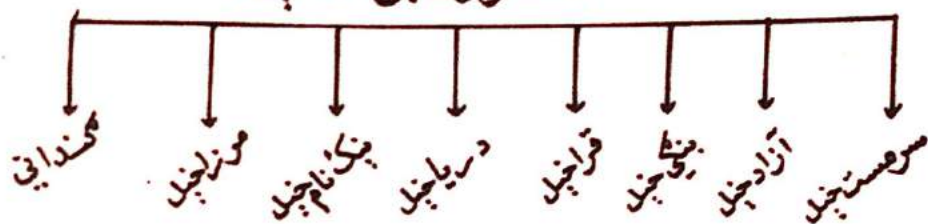
## غلبی قبائل:

### «متوزی» - اولہ خانگہ

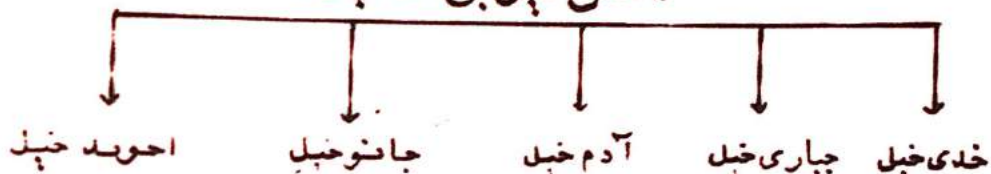
### «علی خیل» «ب»



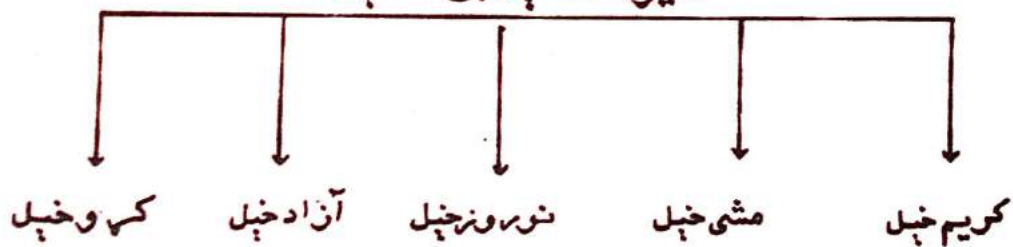
«مهوری بن اکاخیل»



«مشخیل بن اکاخیل»



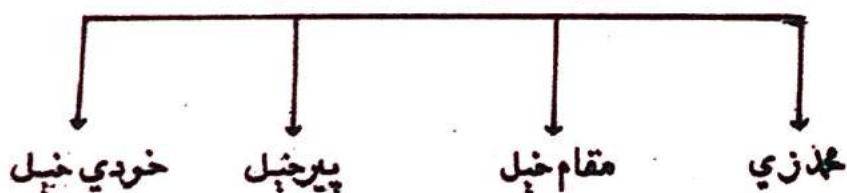
«یوسفخیل بن اکاخیل»



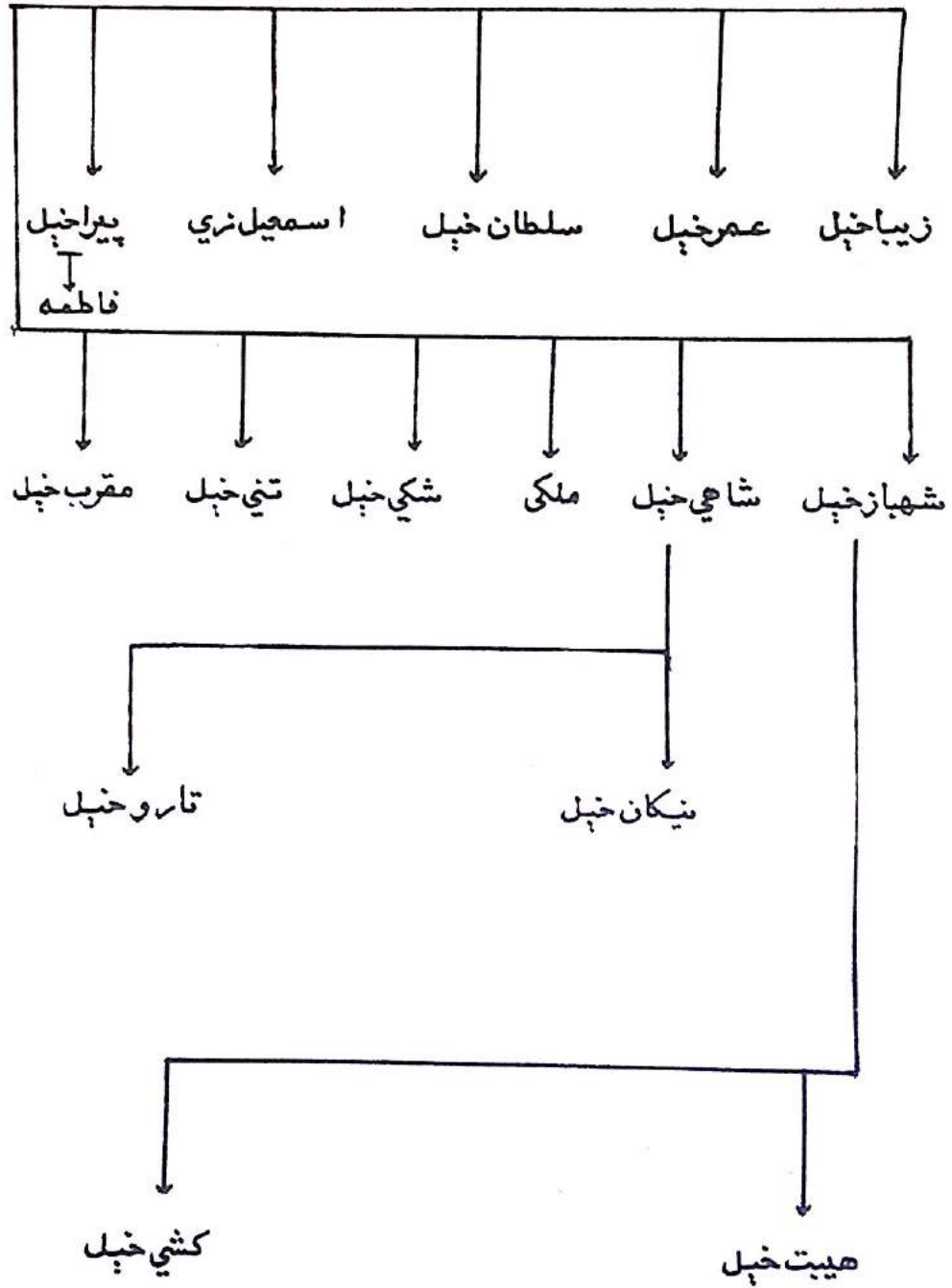
«علیخانخیل بن اکاخیل»



«همیشخیل بن اکاخیل»



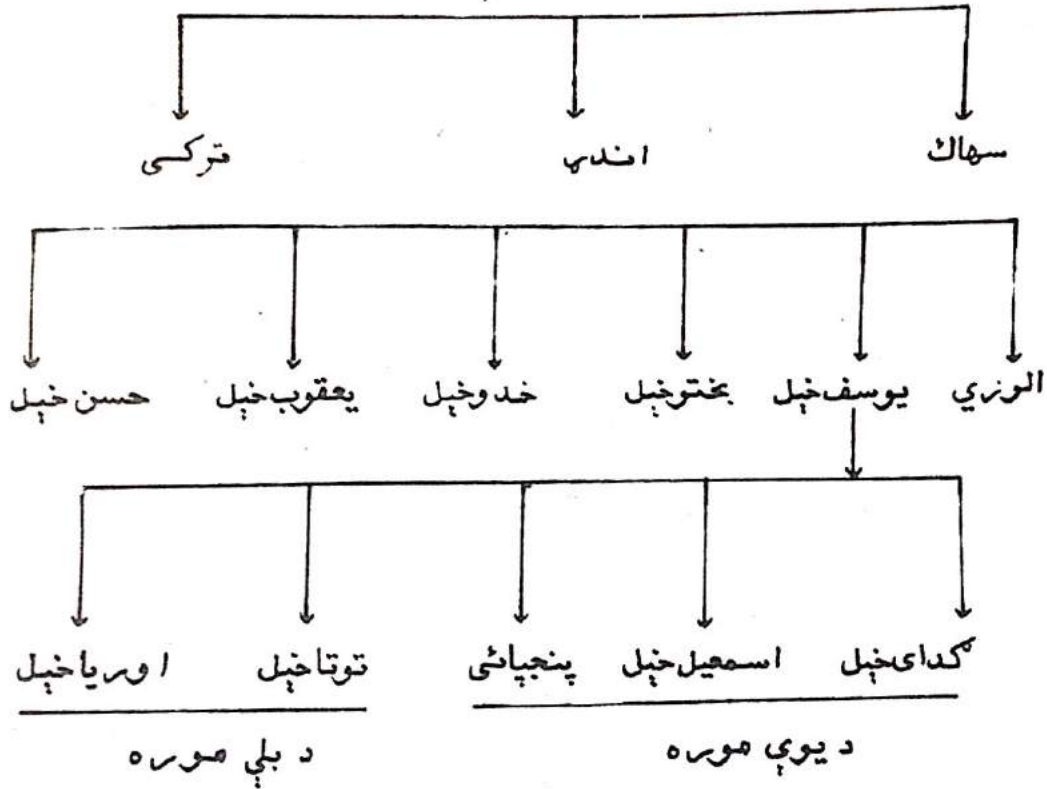
## «مندیوزی بن اکاخیل»



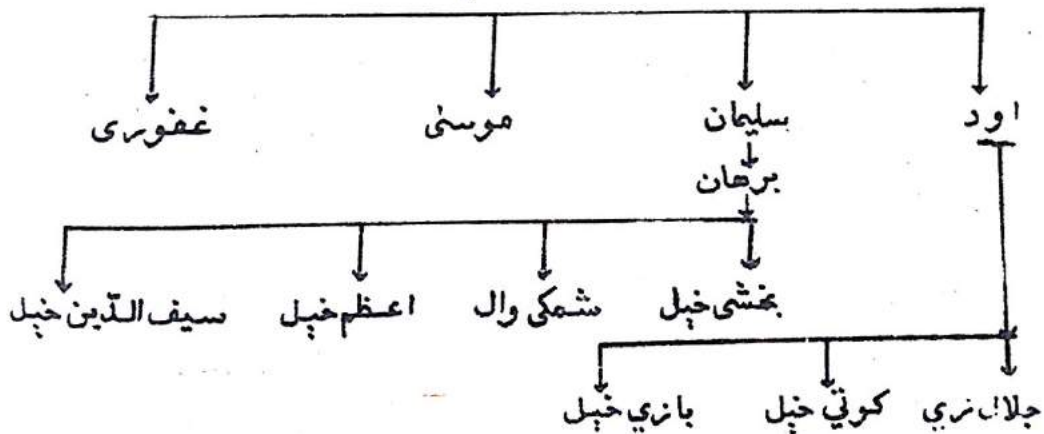
# غلجی قبائل:

## مترزی - اولہ خانگہ

### موسیٰ بن ابراہیم بن غلجی

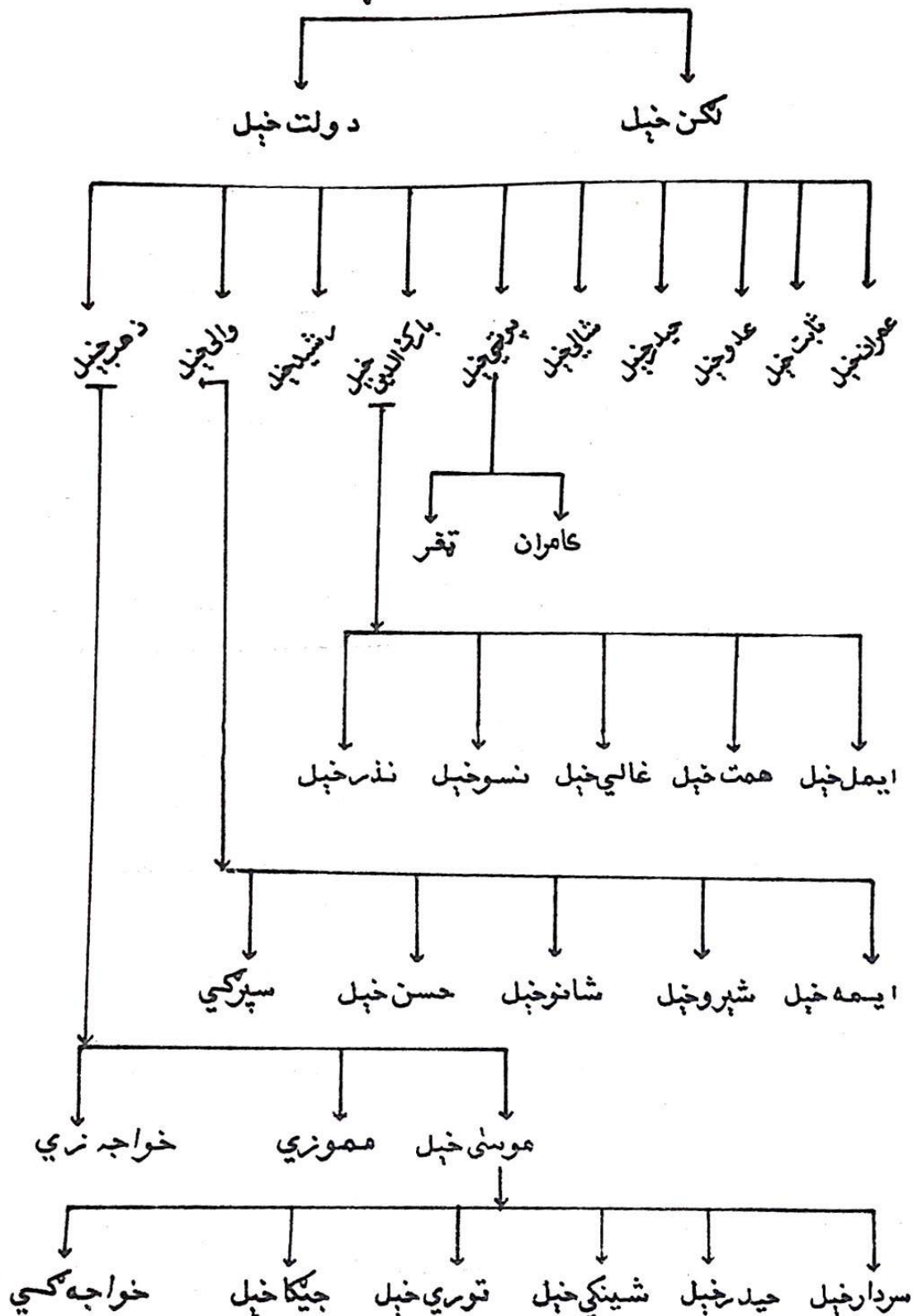


### «اندرا»

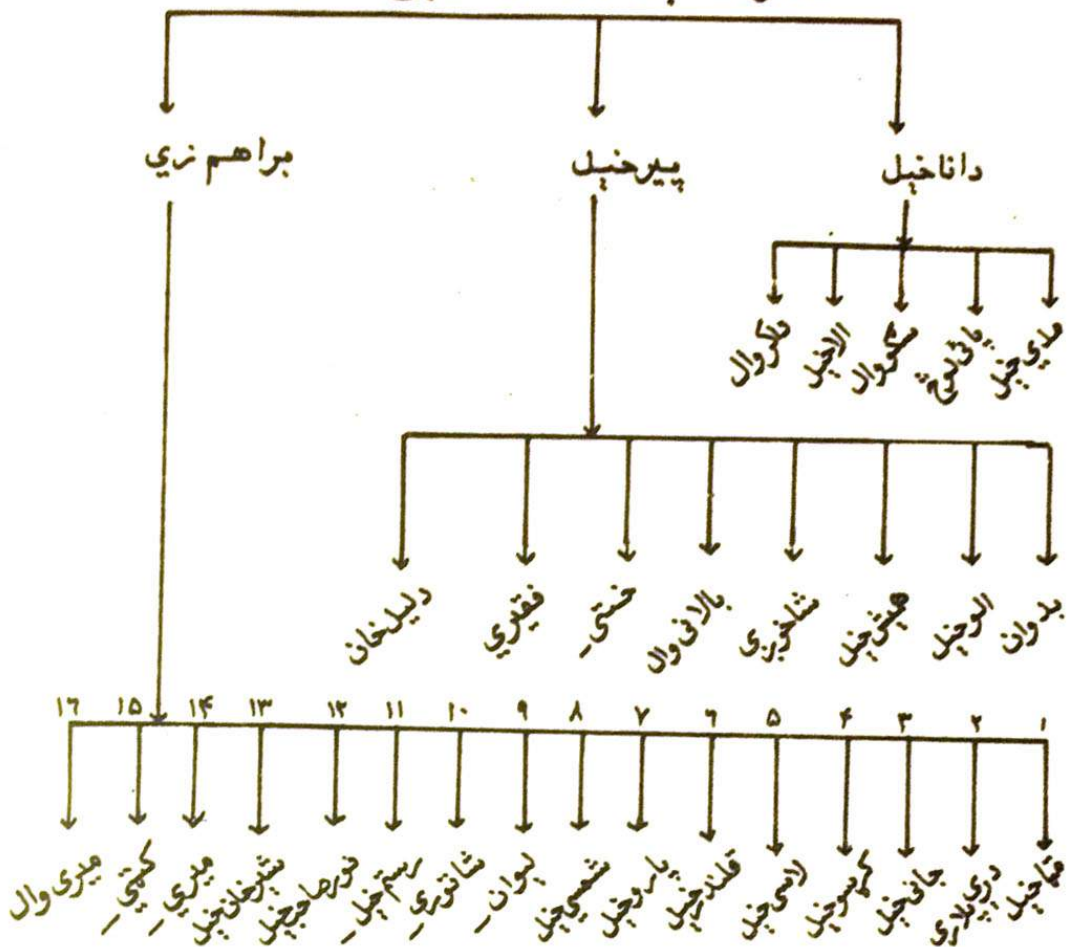




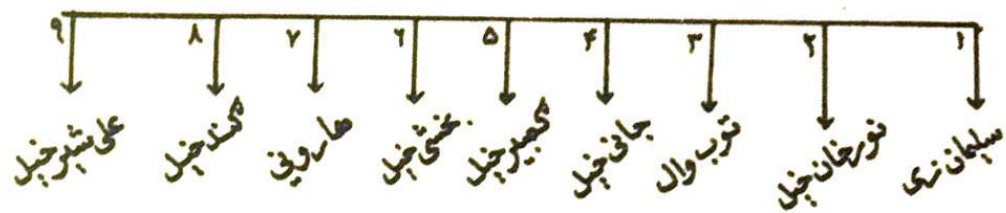
# «موسى بن اندر»



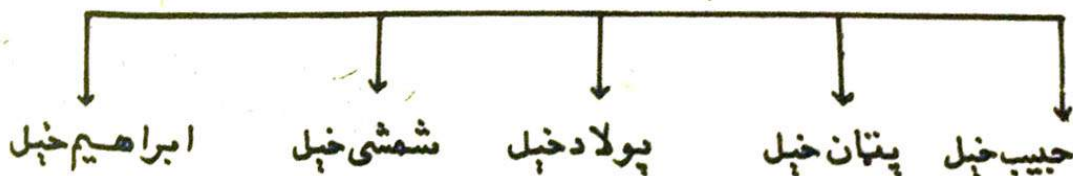
### « دولت خیل بن موسیٰ بن اندس »



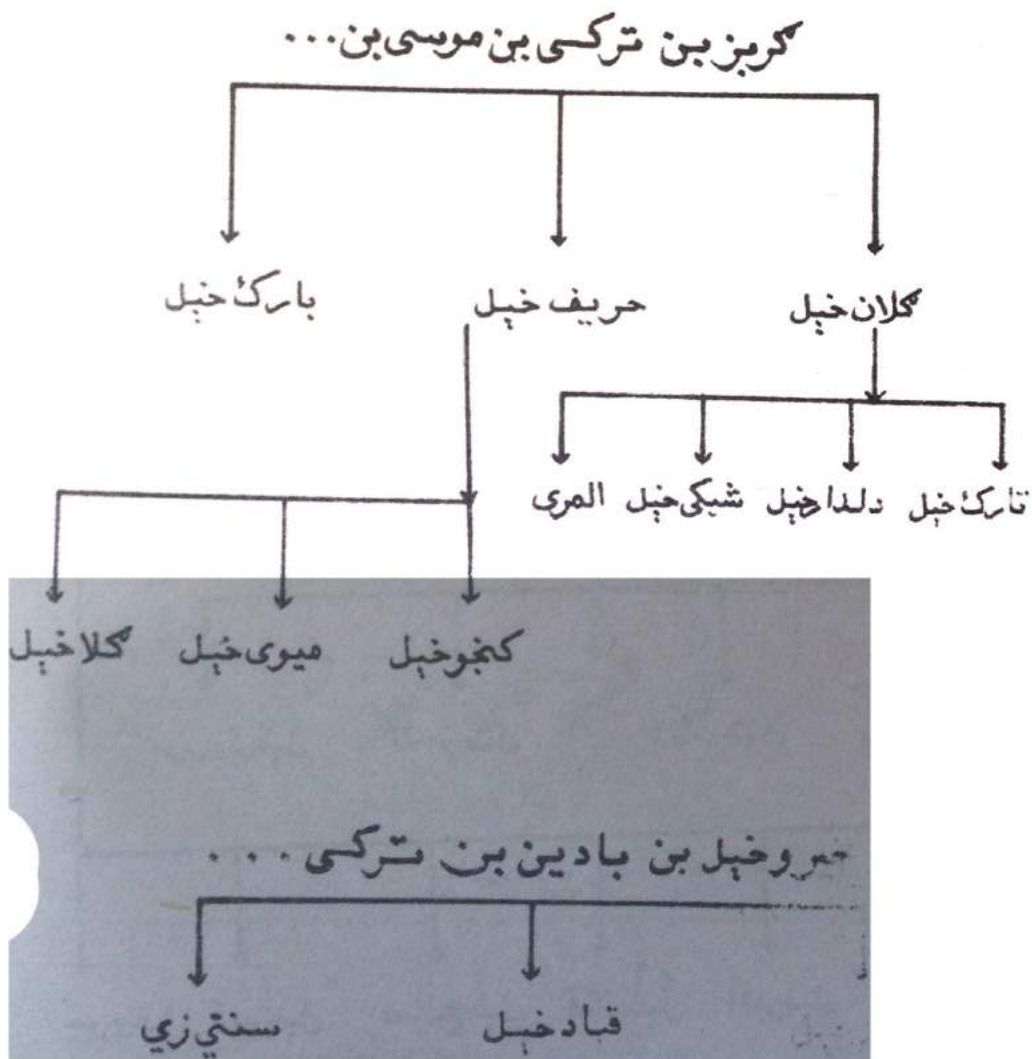
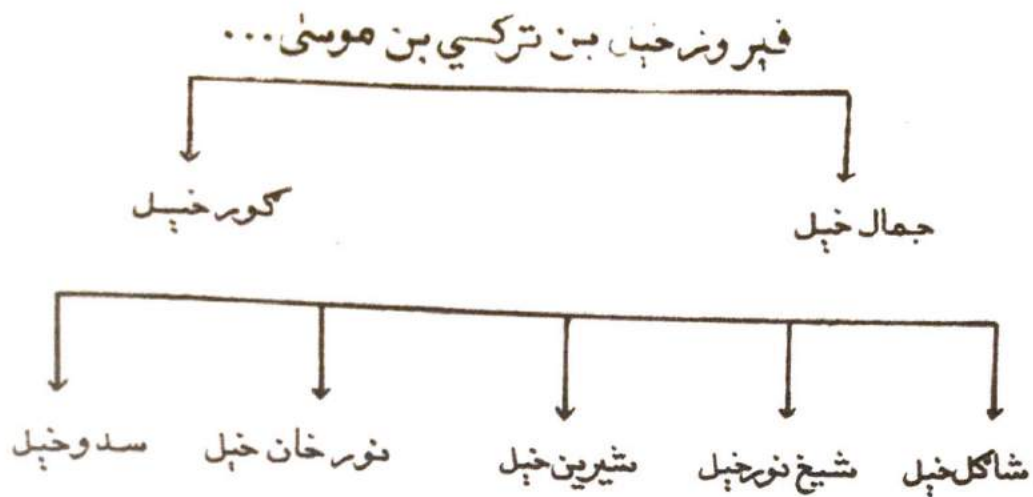
### « جلال زی بن اود بن اندس »



### کوتی خیل بن اود بن اندس

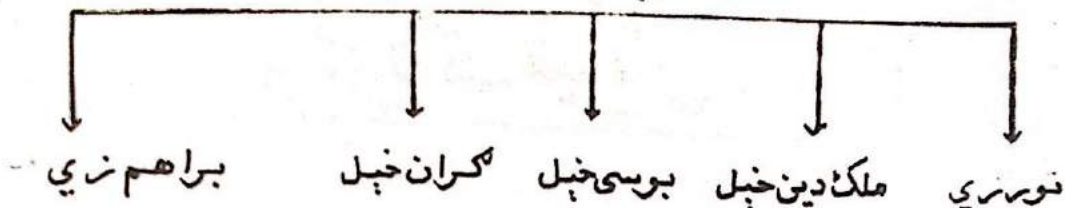




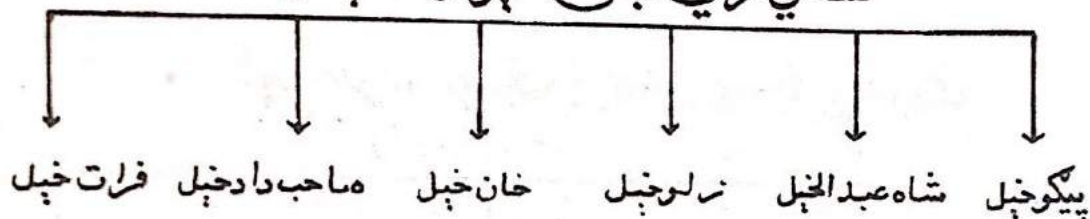




### شهباز خپل بن حير و خپل



### سنقي نري بن خپر و خپل



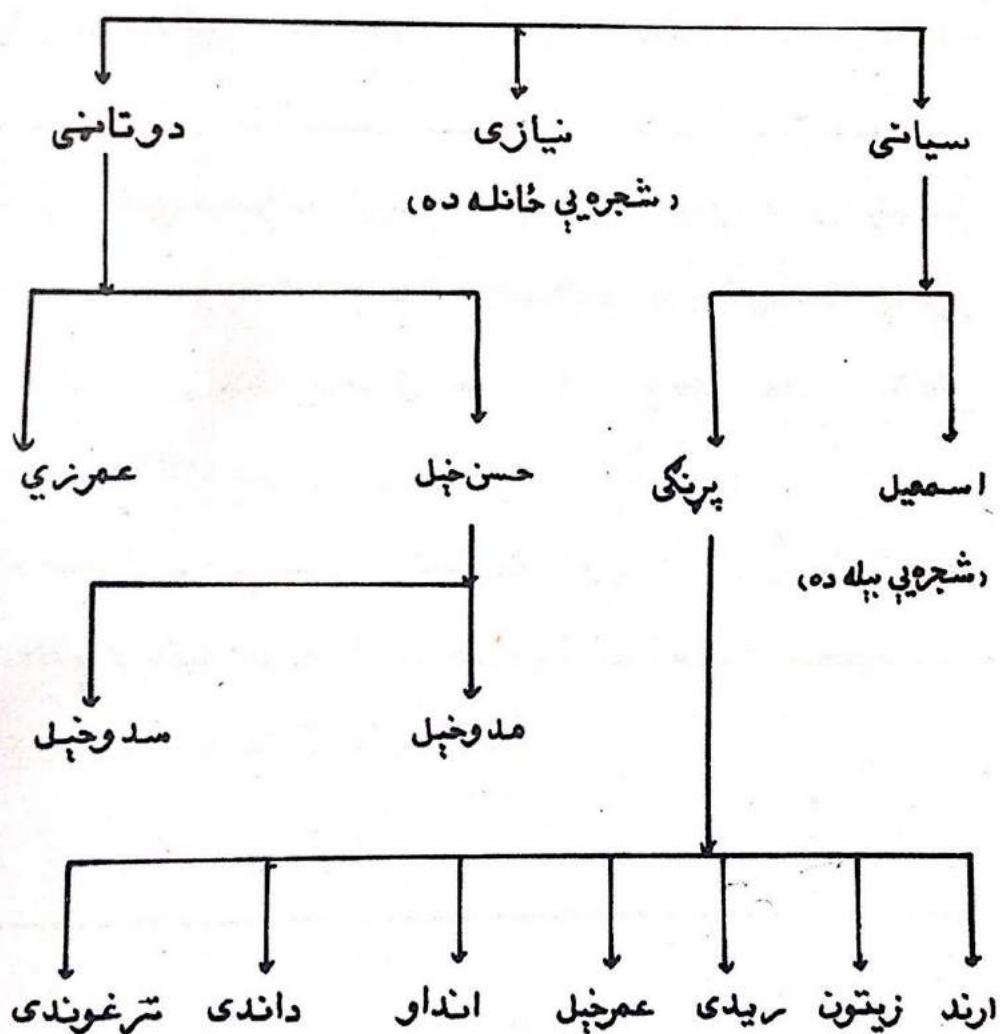
قوميت : غلجي د پخوانه ډېره د اهميت وړ قبيله وه او اولني سړي  
 بختيار غلجي پکښې په ۱۲۰۲ع کال په بنګال کښې حکومت تشکیل کړو.  
 دی د قطب الدین ایبک معاصر ؤ، خو په ۱۲۰۵ع کښې علي مردان غلجي  
 مړ کړ او اقتدار يې ترې ونيو.

د غلجو شريه هم سوچه پښتوده، او بيا جلال الدين غلجي په  
 ۱۲۹۰ع کښې د کيقباد نه پادشاهي ونيوله. د غلجو حکومت تر  
 ۱۳۲۰ع پورې ؤ او بيا تغلقان راغله.

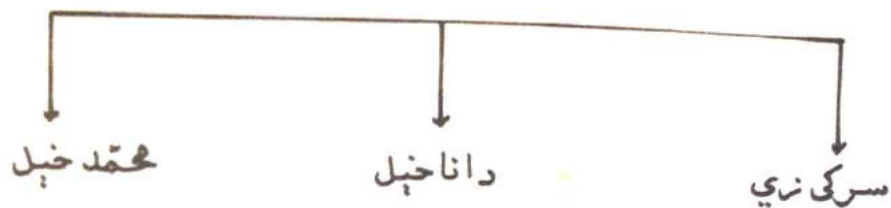
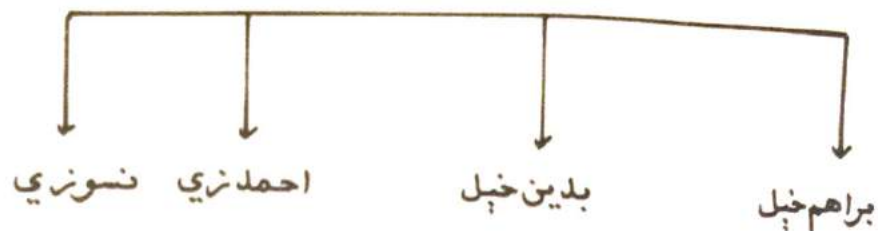
# «لودی قبایل»

«متوزی» - دویمه خانگه

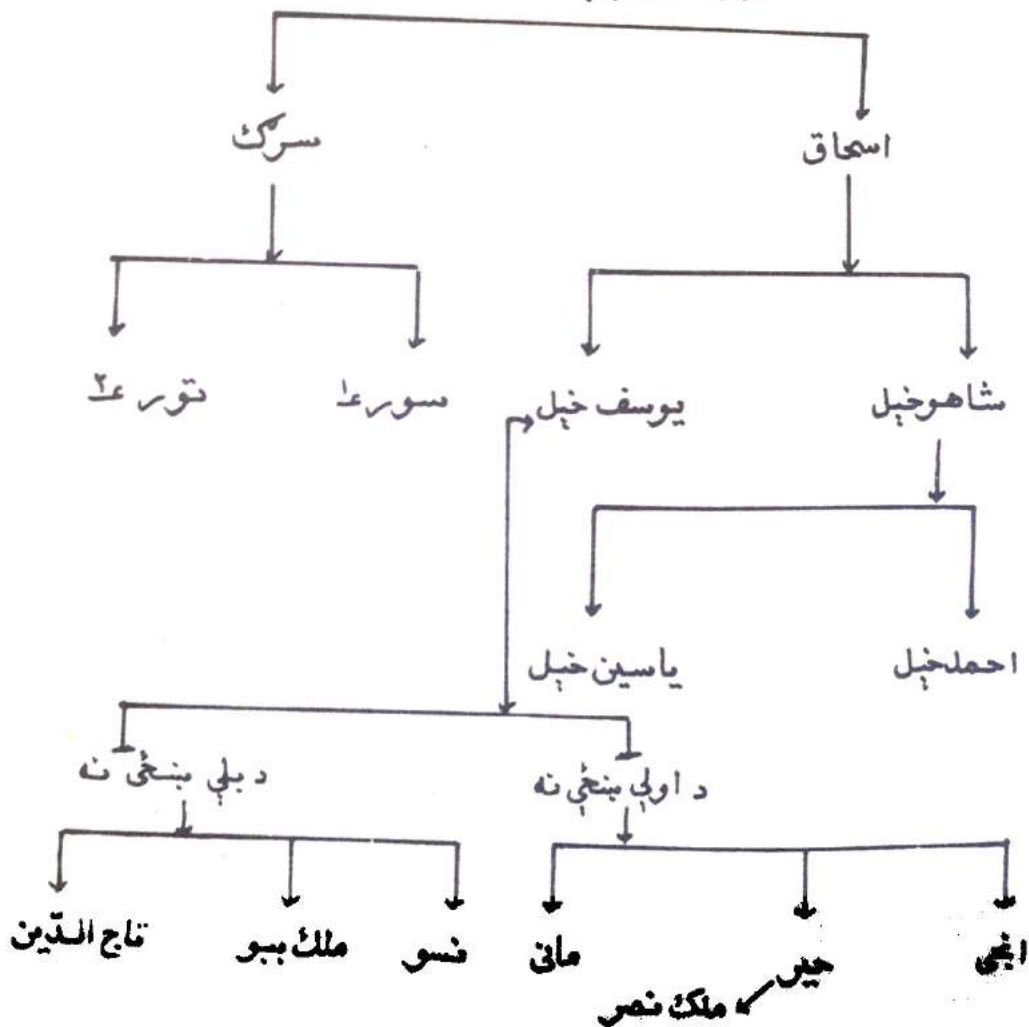
ابراهیم «لودی» بن متواوشا حسین غوری



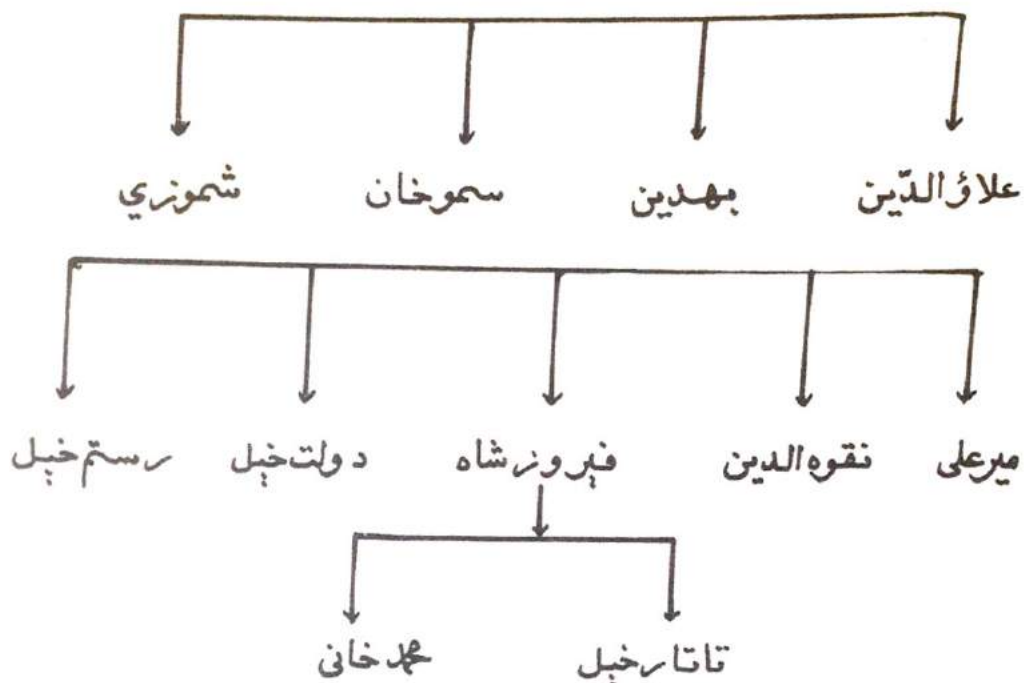
## عمر زری بن دوقاہنی بن ابراہیم لودی



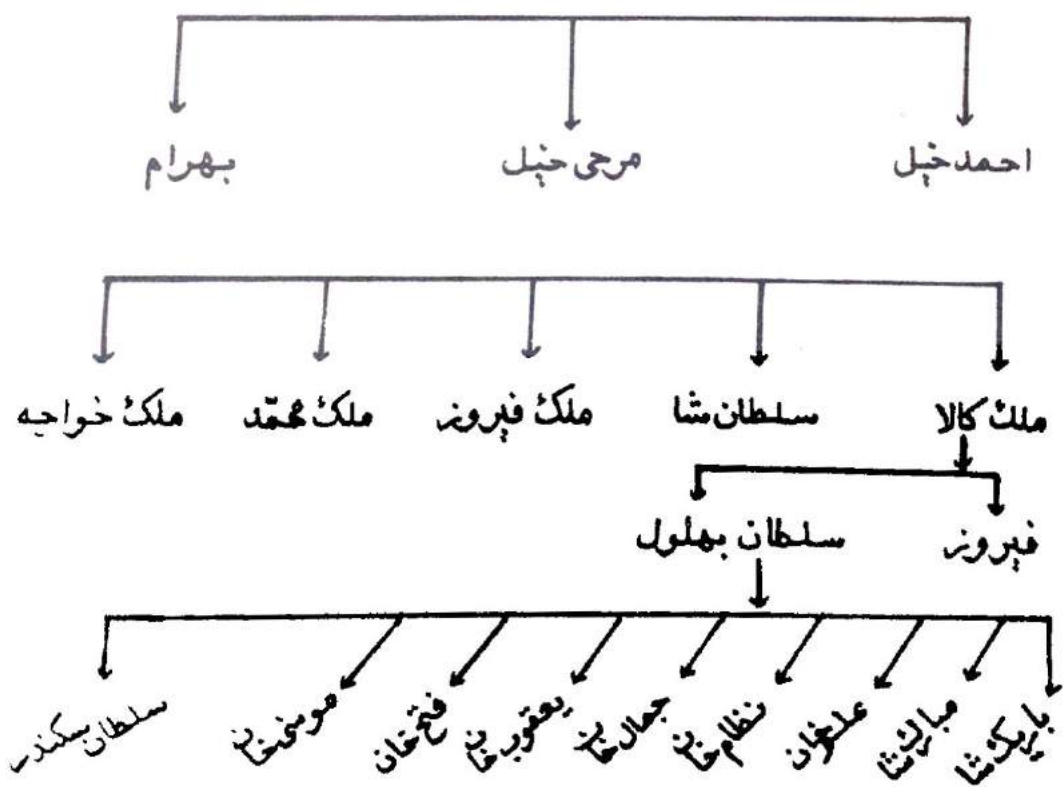
## عمر خیل بن پرنتکی بن سیانی بن ...



### ملك ببوبن يوسف خپل

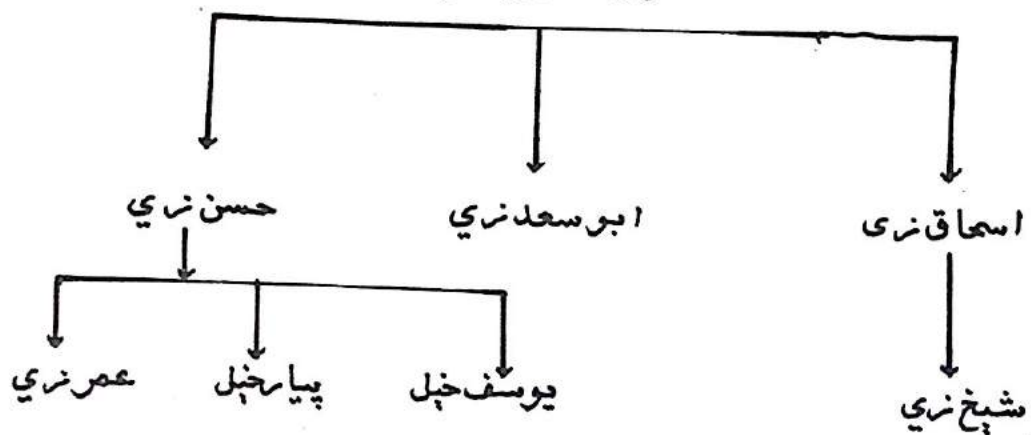
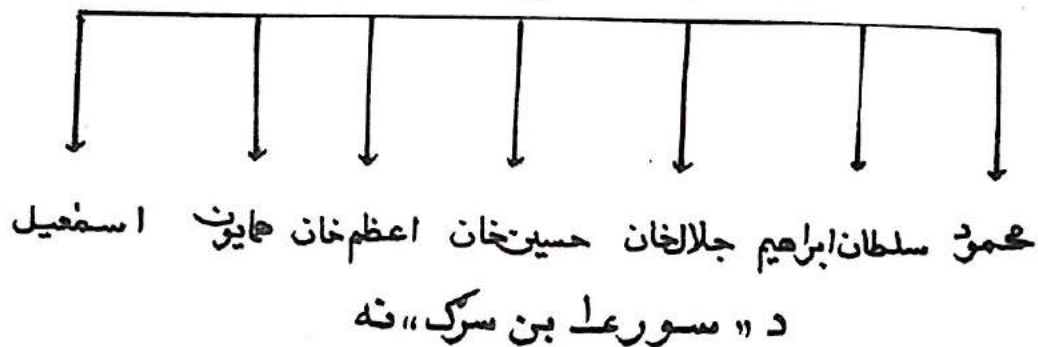


### احمد خپل بن شاهو خپل بن ...

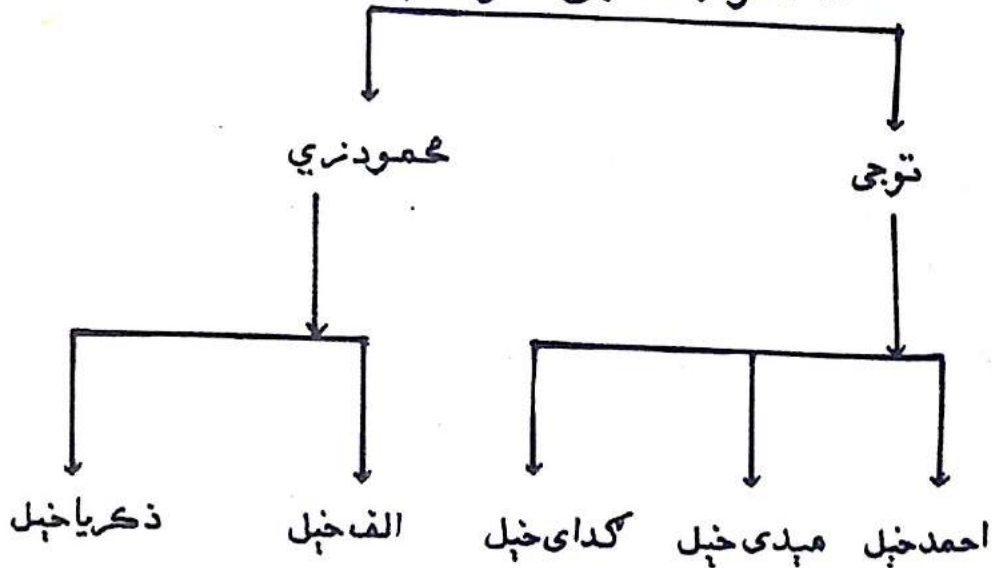




«سلطان سکندر بن سلطان بهلول»



د «تور عك بن سرگ» نه



### نوټ:

د لوديانو په ټپه د پرنګي په ټبر په شاهوځپلو کښې د ملک کالاپه په کورنۍ کښې سلطان بهلول لودی په ۱۳۹۱ع شاوخوا پيدا شو چې په هند کښې د لودي سلطنت باني دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شو او (۳۸، کاله بادشاه و، د (۸۰، کالو په عمر په ۱۴۸۹ع کال مړ شو او زوی یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شو چې تر ۱۵۱۷ع پورې و او په دغه کال وفات شو او زوی یې ابراهیم بادشاه شو چې په ۱۵۲۶ع کښې ترې د یلی باب ونيو او ابراهیم یې په «پانی پت» کښې وواژه.

د لوديانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر ۱۵۲۶ع پورې (۷۵، کاله ده. بیا د پښتنو د بلي کورنۍ مؤسس شېرشاه سوری دی، چې په هند کښې د سوريانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر ۱۵۵۷ع پورې وه چې لومړی بادشاه یې شېرشاه او وروستی یې عادل شاه و، دا دوره (۱۸، کاله وه. خوشېرشاه دېرمدېراو په کاراگاه سړی و، چې ټول مورخين ورته په درنه سترګه کوري.

شېرشاه د حسن خان نړوی، د ابراهیم نهمی دی په ۱۴۷۹ع کښې په حصار فېروزه کښې پيدا شوی او مورخين ورته دېر په درنه سترګه کوري او دده کارونه خلک د ستاڼې وروسته د کرلاڼو قبيلې تاج کرانی چې د شېرشاه امیر او د اسلام شاه هم- امیر وو، هغه په مشرقي هند کښې بهار او لډیسر په او بنګال کښې

په ۱۵۶۴ء کښې د يو سلطنت تاداؤ کښنود ، خو يو څو ميا شتې پس هغه مړ شو او ورو ورو يې سليمان کرلامي پادشاه شو، خو هغه هم په ۱۵۷۲ع کښې وفات شو او زوی يې بايزيد پادشاه شو، -  
خوپه (۱۸مه)، اتلسمه وړخ و وژلی شو. او بيا د هغه بل زوی داؤد پادشاه شو چې په ۱۵۷۶ع کښې د اکبر مغلی فوځ هغه ونيو او مړ يې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده:

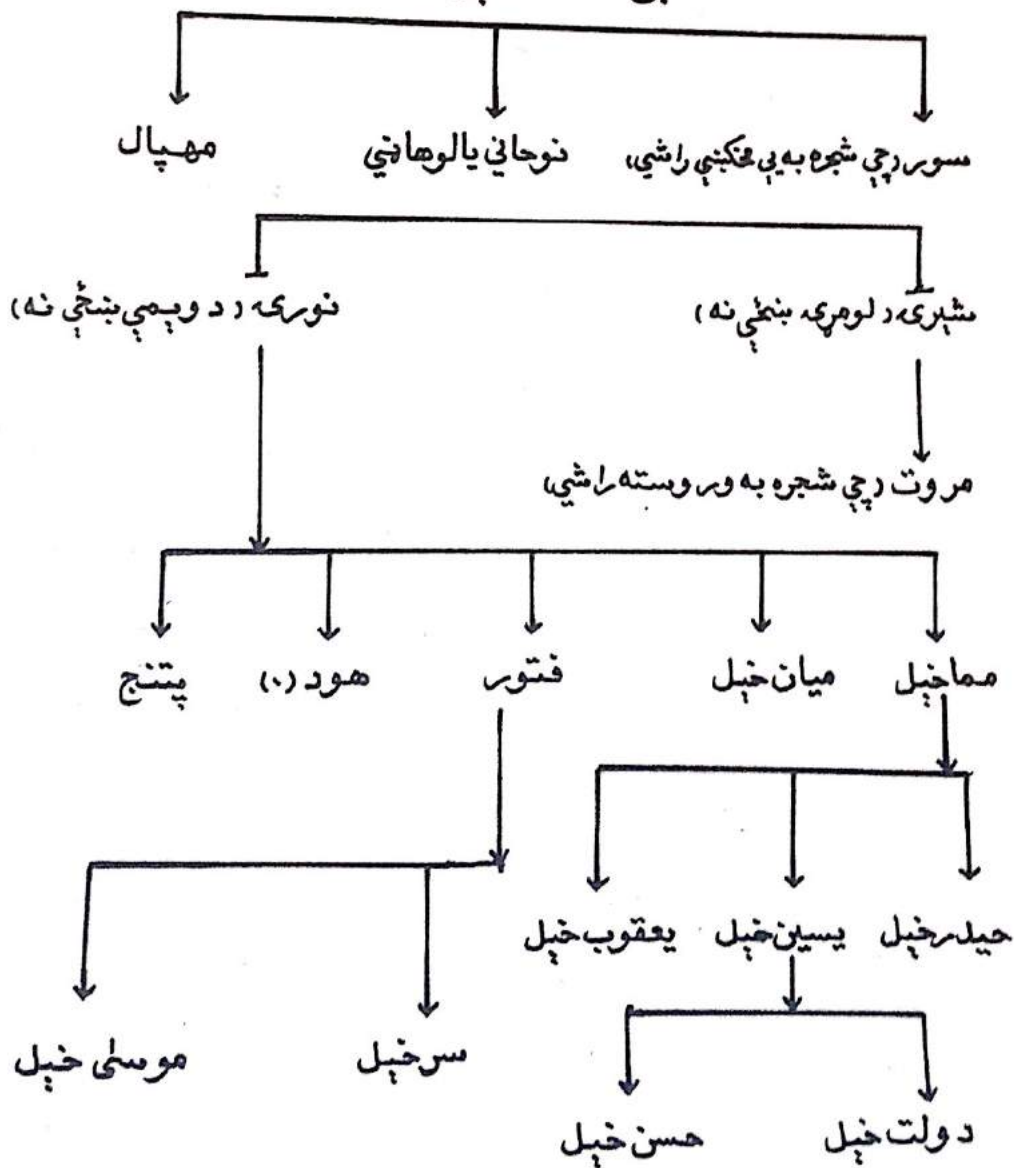
بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام ، هغه د رحمد، هغه د شاهو هغه د اسحاق ، هغه د پرنګي ، هغه د سياني ، هغه د ابراهيم لودي بن شاه حُسن او بی بی متون زوی ؤ .  
ملک بهلول لودي یتیم پاتې شوی ؤ او په وروکوالي کښې په بلو مشهور ؤ، خود هغه تره اسلام خان د سيد خضر خان له خوا په - سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ورته ورکړه او پس د اسلام خان له مرګه د هغه اقتدار بهلول لودي ونيو او اخر بهلول د - علاؤالدین سيد نه چې د محمد شاه زوی ؤ ډيلي ونيو او په ۸۵۵ هجري ۱۴۵۱ع کښې بهلول د ډيلي پادشاه شو.

# «متوزی» دویمه خانگه

## لودی قبایل:

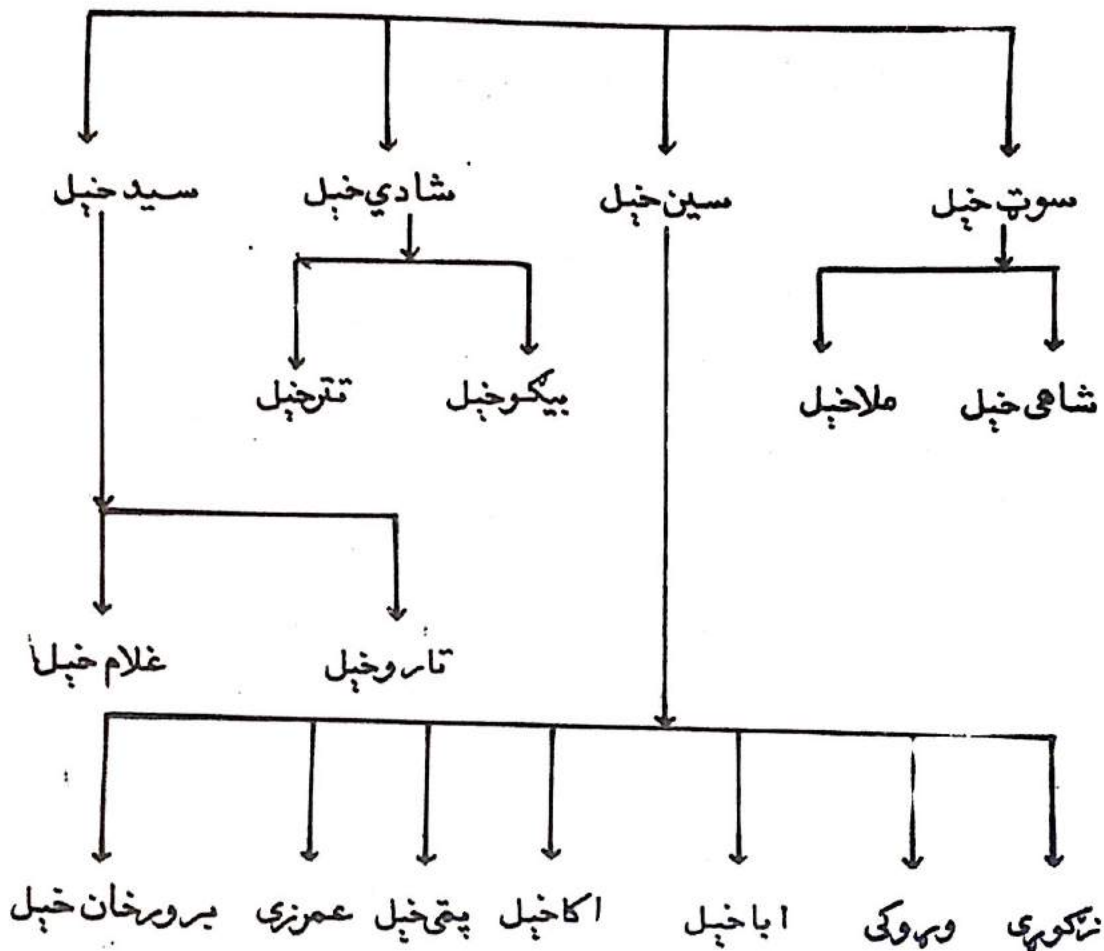
اسمهیل بن مسیانی بن ابراهیم لودی

بن مشاحسپن

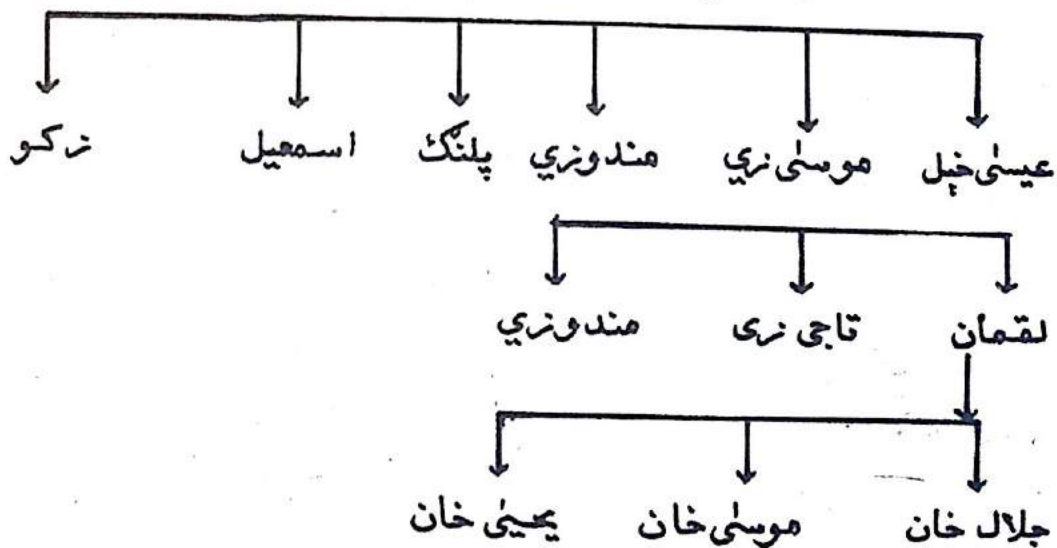


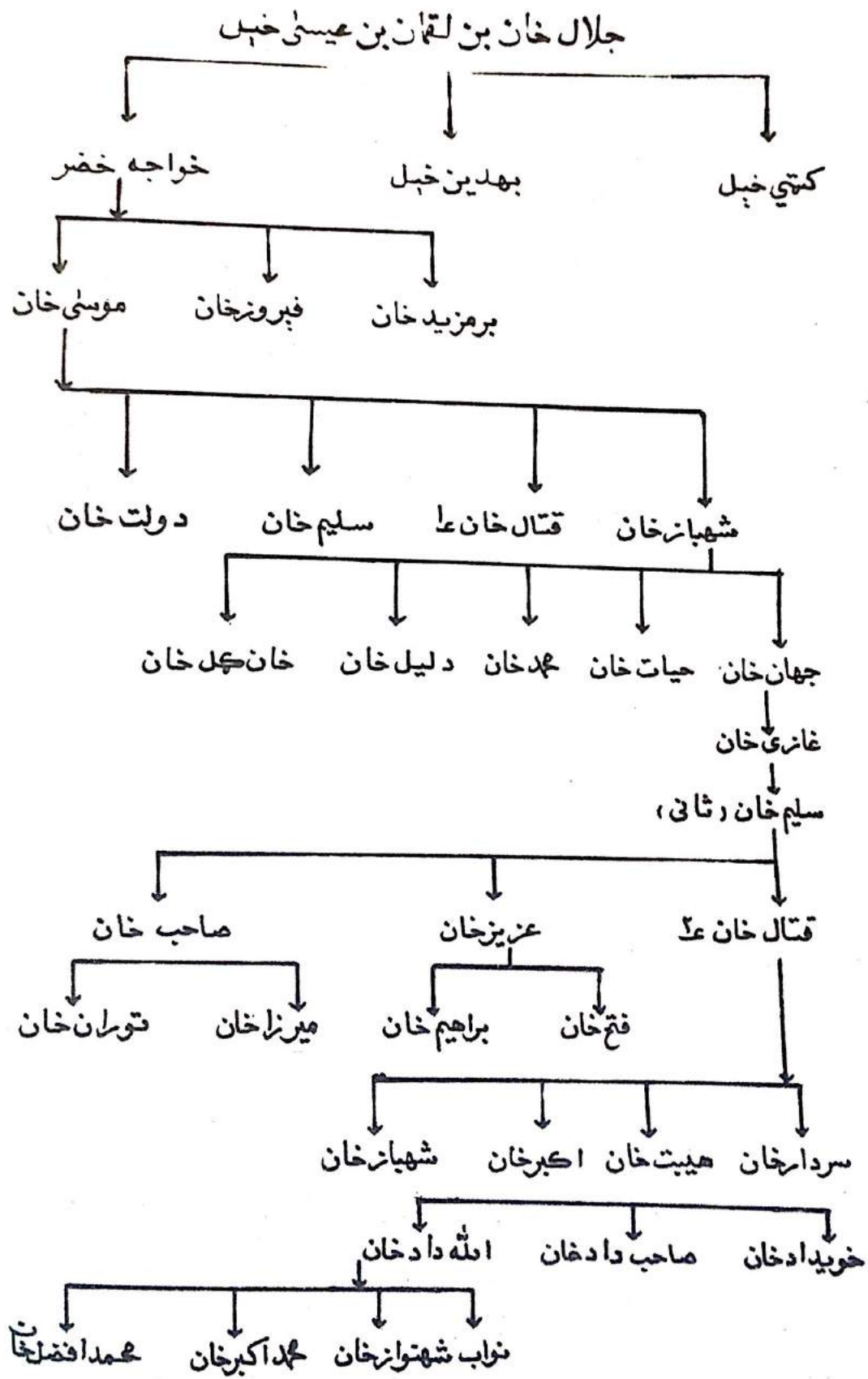


### میان خپل بن نوحانی یا الوهانی



### د ولت خپل بن یسین خپل بن ماما خپل





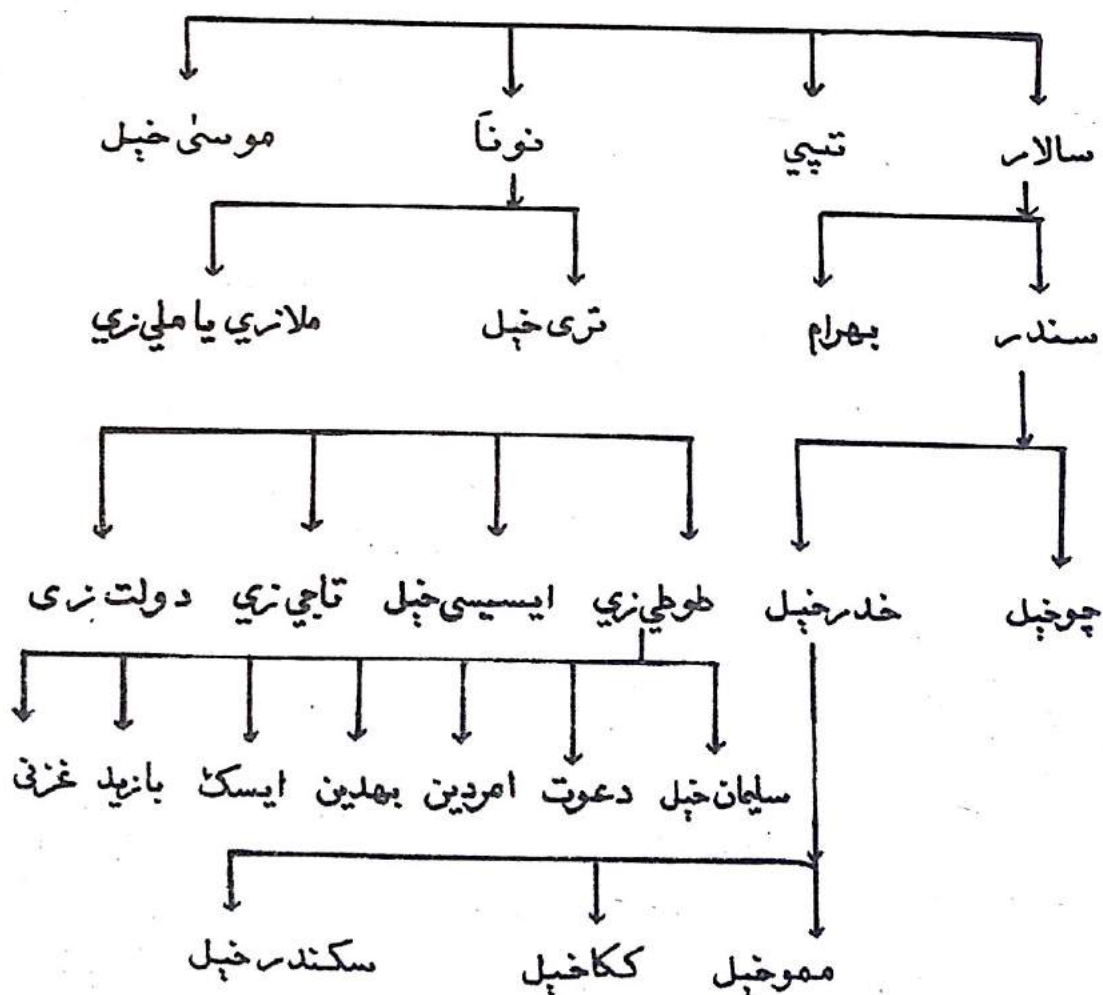
# متوزی - دویمه خانگه

## لودی قبایل؛

### «مروت»

مروت بن لوامنی بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی

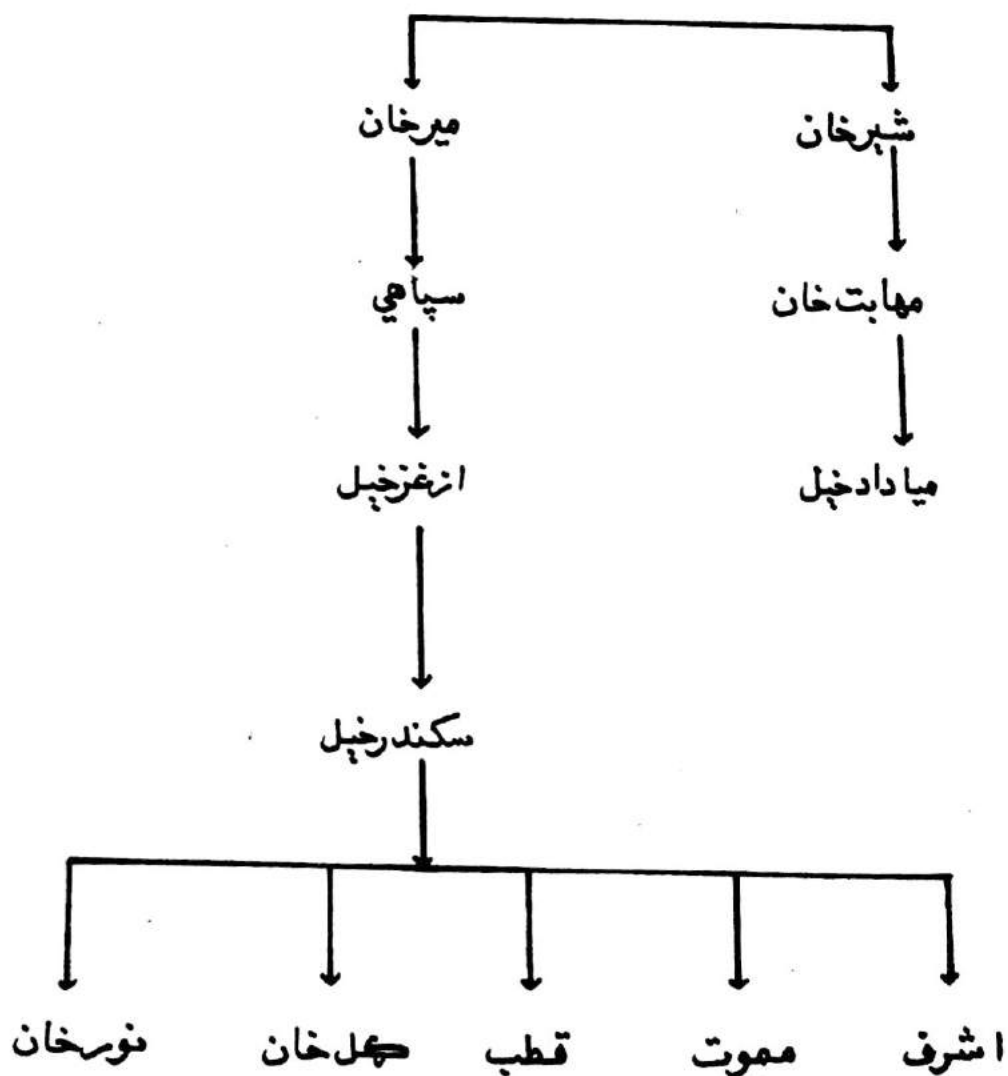
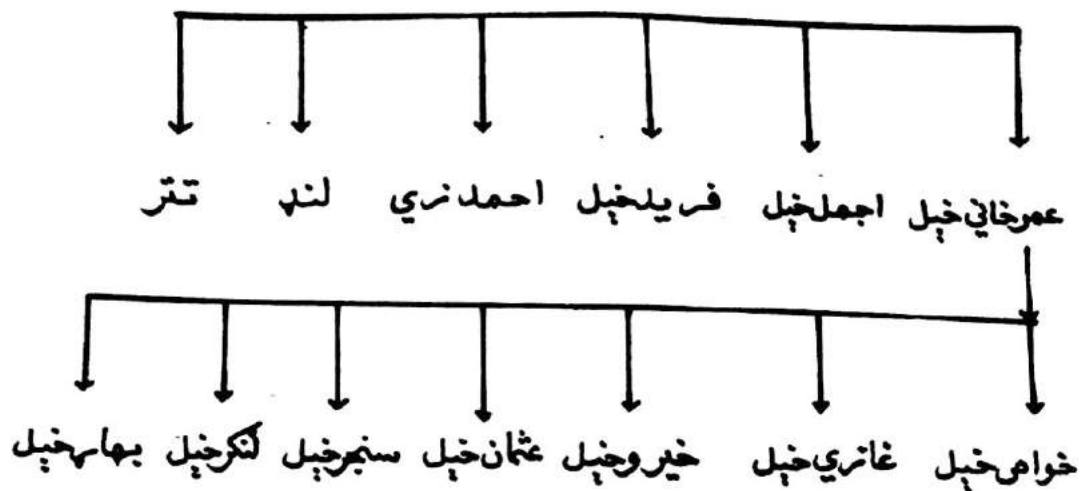
بن متوا و شاه حسین غوری



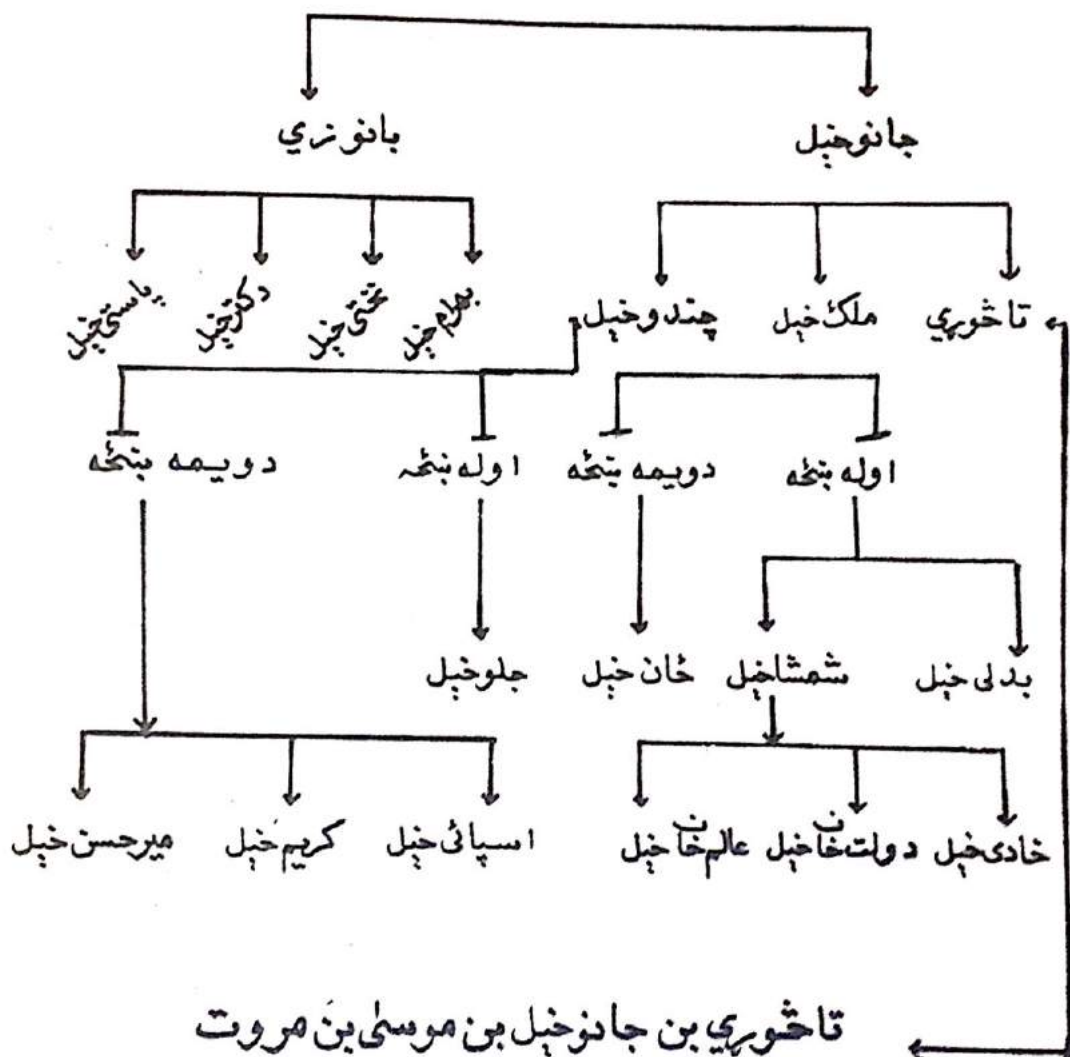




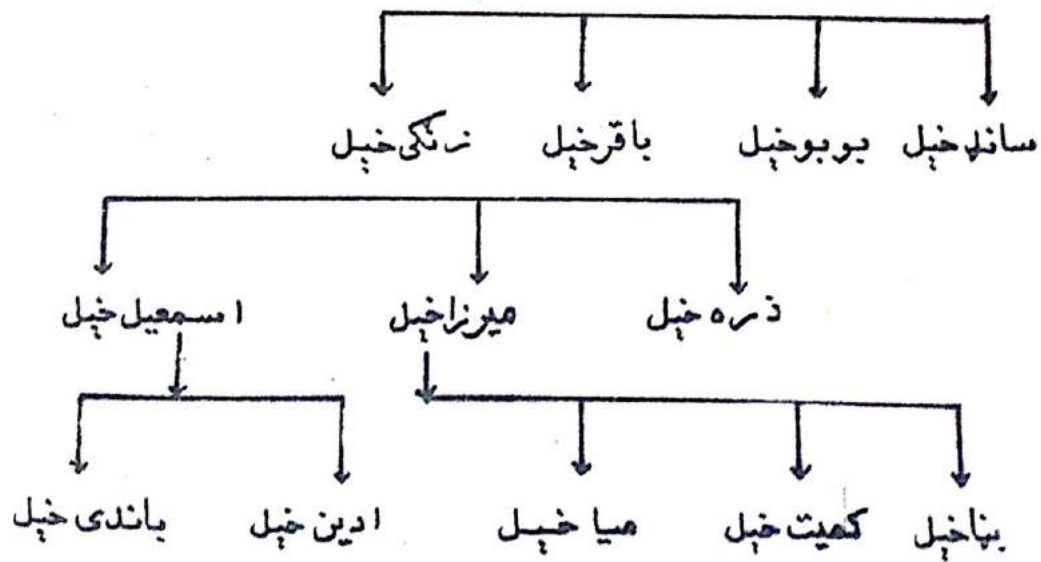
سليمان خېل بن طولی زى بن بهرام بن سالار بن مروت



### «موسى خېل» بن هروت



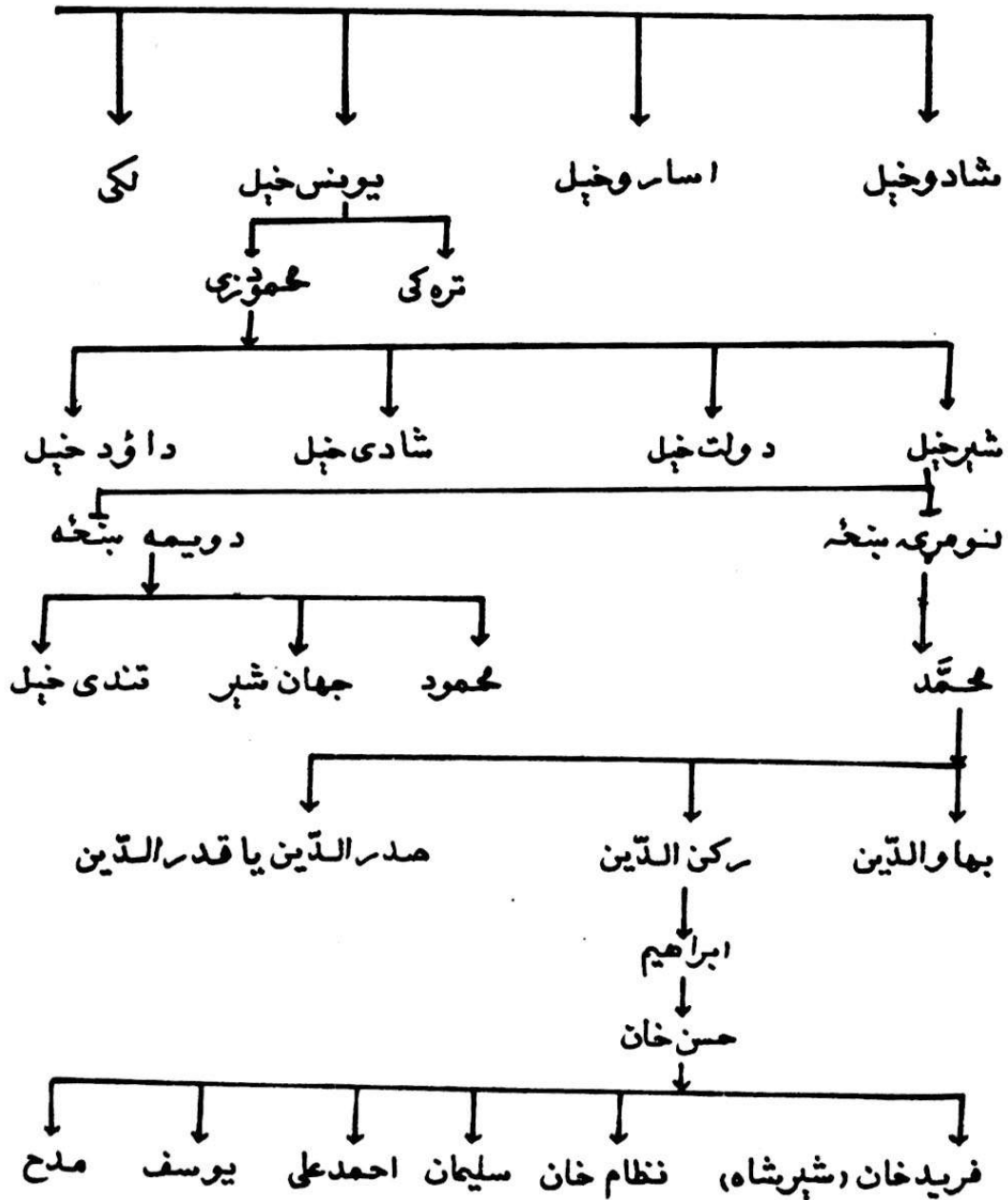
### تاخوري بن جانوخېل بن موسى بن هروت



# لودي قبایل:

## متوزی - دویمه خانگه

«سور» (بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی)



## فرید خان (شہر شاہ)، بن حسن خان



او د "نظام بن حسن خان" نه ؛ مبارز خان یا عدیز خان (عادل شاہ) یا عدلی دی .

### نوٲ :

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شہر شاہ) په هند کښې په حمار فېروزه کښې په ۱۴۷۹ع زېږېدلی ؤ . دی د حسن خان زوی او - هغه د ابراهیم زوی ، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شېرخېل ، هغه د محمود زی ، هغه د یونس هغه د سور بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ؤ او هغه د بی بی متواو شاه حُسن غوري زوی ؤ او بی بی متود بېټ نیکه لور وه او بېټ نیکه د - قیس عبدالرشید زوی ؤ .

شہر شاہ په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاگیر د مسجالولو کار کولو، بیا د پلار نه جغه شواو د یوبل پښتون جاگیر دار جلال خان سره په جون پور کښې نوکر شواو اخر یې د پراقتدار پیدا کړ او د ټنگال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکری جوړ کړ د بابر له زوی مُغلی باد شاه همایون نه یې په ۱۵۳۹ع کښې د د یلي تخت و نیواو په هند کښې باد شاه شو . هایون تر ماتې وروسته ایران ته وتښتېدلو .



شهرشاه د باد شاهی په شپږم کال په ۱۵۴۵ع کښې څه وخت چې  
 یې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارودو په اورد خپل پیر شیخ خلیل  
 ملا نظام او دریا خان شېرانی سره په اور و سوزېد او د (۵۹) -  
 کالو په عمر وفات شو. او زوی یې جلال خان د هغه پرځای په -  
 ۱۵۴۵ع کښې باد شاه شو. اسلام شاه (جلال خان، اته (۸) کاله  
 باد شاه و، په ۱۵۵۴ع کښې ناروغه او بیا مړ شو او په دغه کال  
 یې نړوی فېروز خان چې ورکوتی هېلک و، امیرانو باد شاه کړو  
 خو درې (۳) میاشتي پس یې ماما عزیز خان راغی او خپل خوږ یې  
 یې مړ کړو او دی د عدلی یا عدل شاه په نوم باد شاه شو. او  
 په ۱۵۵۲ع کال باز بادریا بهادر خان یو پښتون عدلی په جنګ کښې  
 ونیو او مړ یې کړ او دی سره د سوریانو د اقلس (۱۸) کالو باد شاهی -  
 دوره هم ختمه شوه .

په سوریانو کښې فرید خان (شهرشاه) د پرمدې او په کاراګاه -  
 باد شاه و او د پښتون د یو لوی سلطنت بنیاد یې کېښود او د ۵۹ کالو  
 په عمر مړ شو .

ټول مؤرخین د شهرشاه د کارنامو ستاینه کوي . شهرشاه په هند

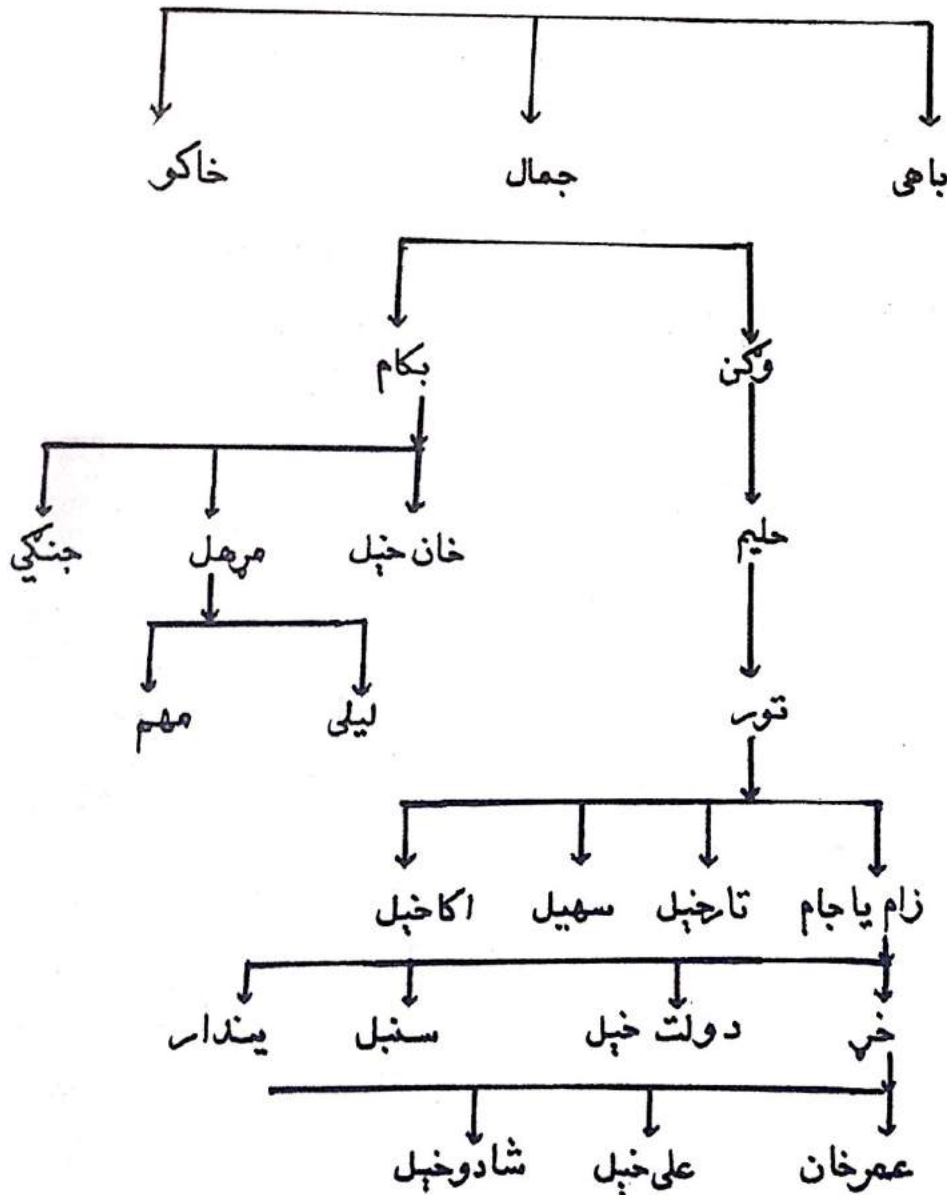
کښې په سرام د بهار کښې بنخ دی .<sup>(۱)</sup>

(۱) : شهرشاه د کالنجر د قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ع کښې یوه کورنۍ د قلعه نه بهر ته  
 راغله او په مېخزین ولګېده او اوږې واخېست او شهرشاه پکښې و سوزېد او مړ شو .  
 (سیال ،

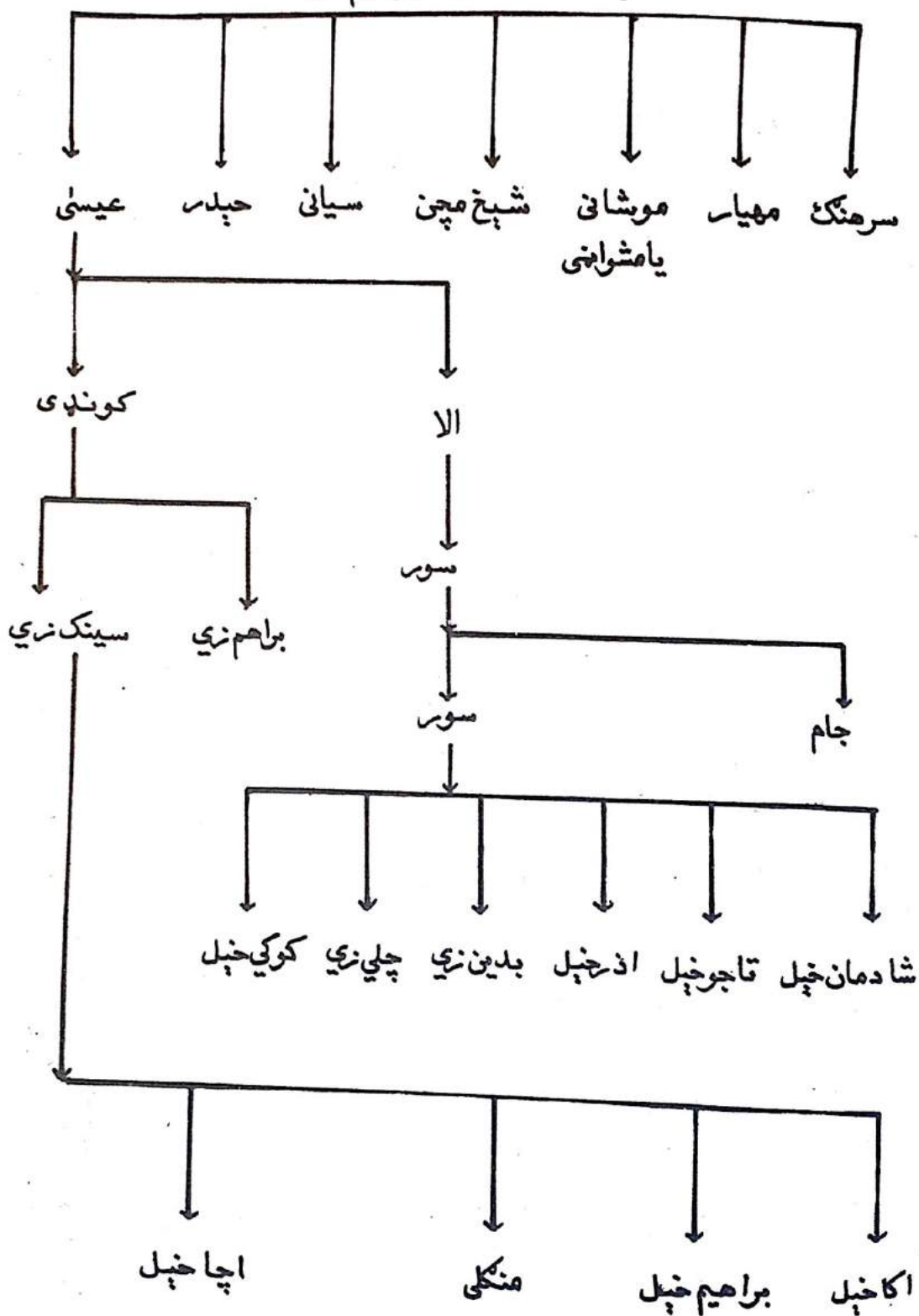
متوزی - در پیچه خانگه

لودی قبایل:

نیازی بن ابراهیم لودی بن شاه حسین  
اوبی بی متو



### خاکوین نیازی بن ابراهیم لودی

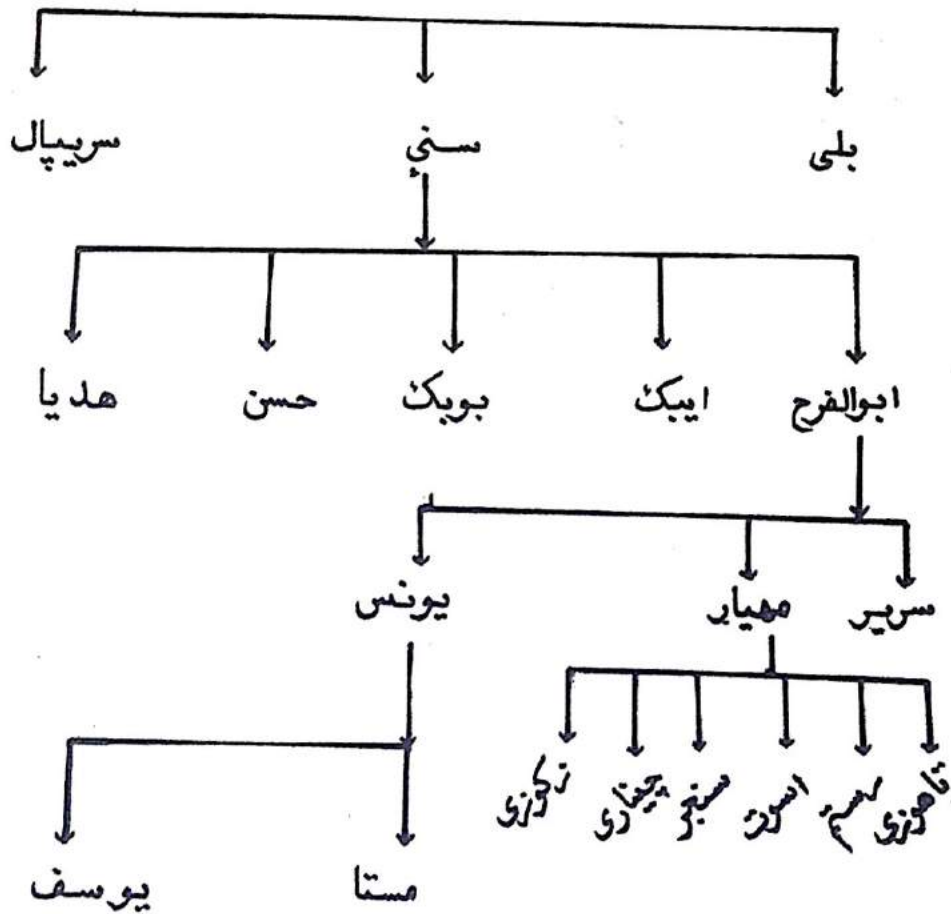


# متوزی - درپیمه خانکه

## لودی قبایل؛

### «سرواڼی»

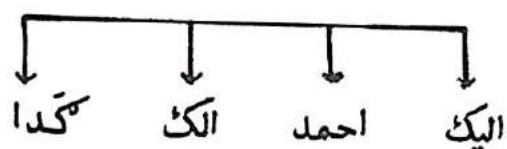
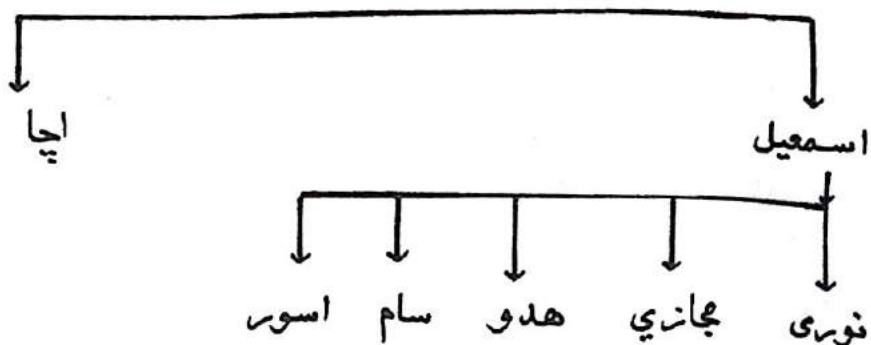
د سرواڼی د (مهلی نرو، بن شاه حسین د غلجی اولودی ناسکه ورو،)



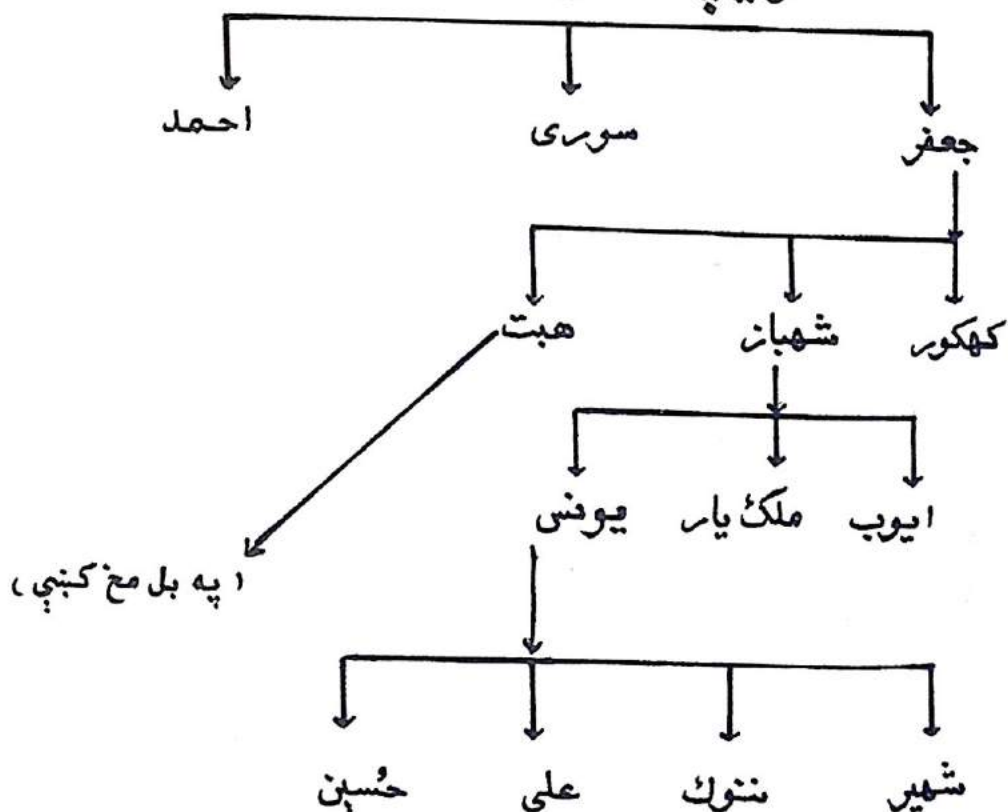
(بلخ کنی،)



یوسف بن یونس بن الفرخ بن سنی بن سروامنی  
«یوسف»

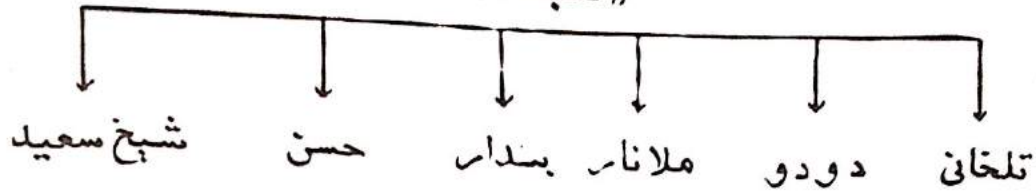


«سریپال» بن سروامنی



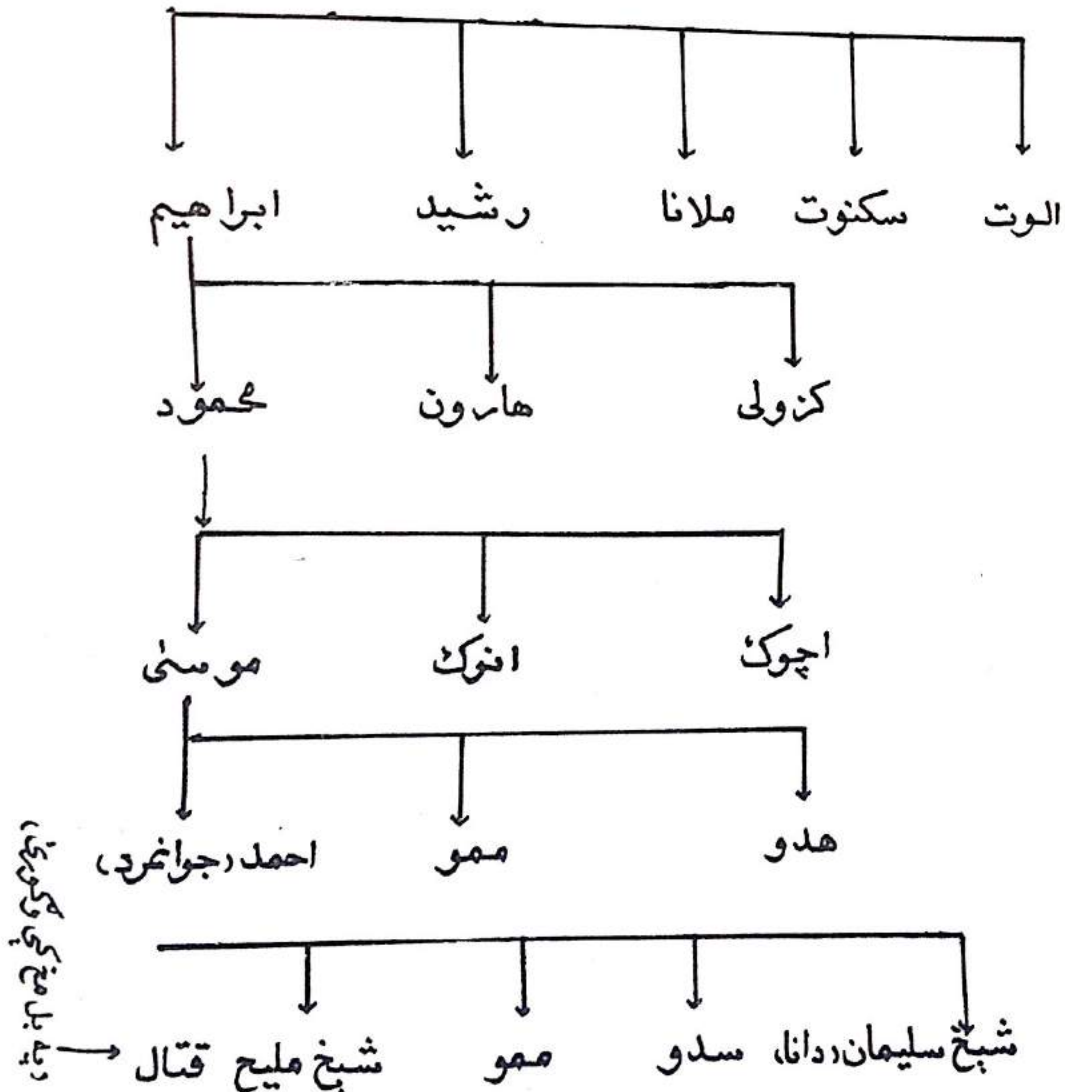
### هبت بن جعفر بن سریپال بن سروانی

#### «هبت»

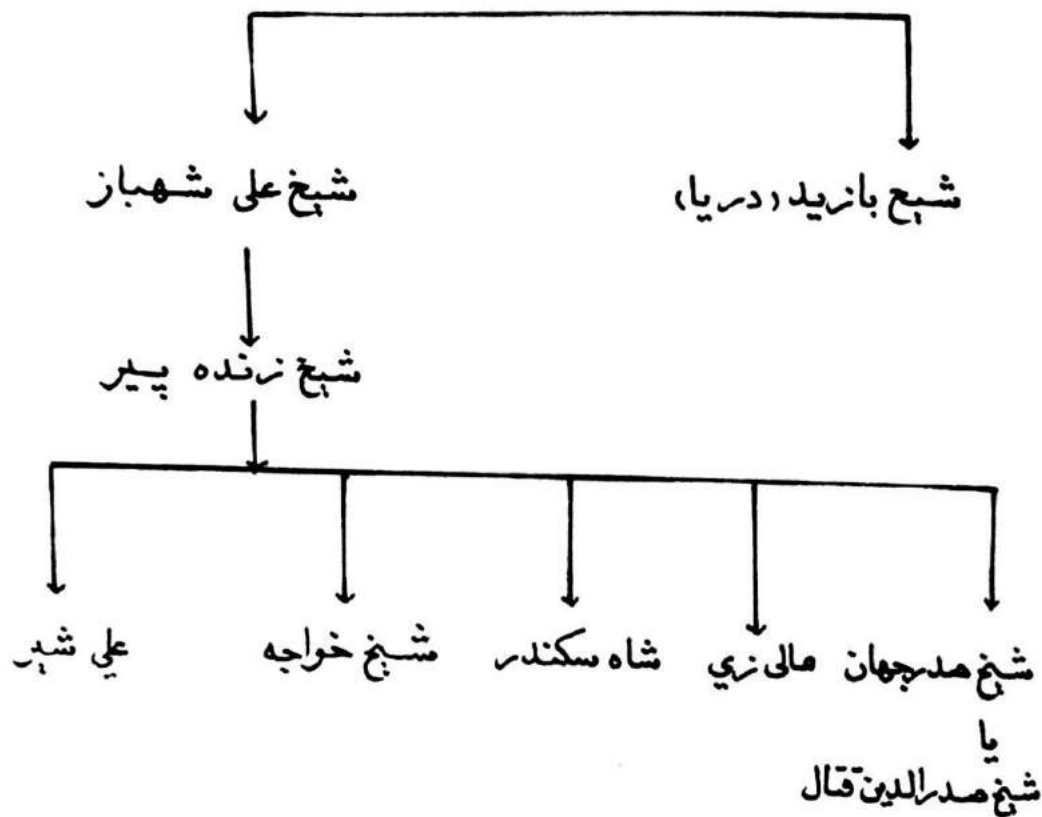


### کهکور بن جعفر بن سریپال بن سروانی

#### «کهکور»



# شیخ ملیح بن احمد بن موسیٰ بن ... بن سرواہنی " شیخ ملیح "



## نوٹ:

شیخ صدرالدین د بھلول لودی معاصرؤ او ہوغہ ورتتہ خپتہ  
 لور پہ نکاح و رکری وہ او ہمدہ پد ہند کبھی پہ کرتی مالیر  
 کبھی دیر ریاست بنی د کپینود او دا د سرواہنی ریاست۔  
 و۔

## متوزي (غلجی اولودي پښتانه قبایل)

روایات داسې دي چې شاه حسین د غور د شاهي کورنۍ یوزلمی  
ؤ اوله خپلې کورنۍ نه په څه خفه شو د کورنۍ ووت او راغی د -  
بېټ نیکه ( د قیس عبدالرشید د درېم زوی ) سره دېره شول شاه  
حسین یو امیل زاده زلمی او د بنواخلاقو خاوند زلمی ؤ . د شېخ  
بېټ نیکه د هغه بڼه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» یې په نکاح  
ورکړه . د بی بی متونه د شاه حسین د وه زامن و شو چې د یو نوم  
غلجی او د بل ابراهیم یالودی کېنودی شول او د بلي مېنځي مهی ( د کباغ  
د وړلور ) نه یې یو زوی و شو چې نوم یې سرواڼی کېنود شو . غلجی  
لودي او سرواڼي پسې دېراوخواړه شول .

غلجی قبایل د کابل سیند په کڅۍ کېنې د ننګرهاره پورې او د  
هندوکش غره په لړ کېنې سویل ته او د سپین غره په زغځیو کېنې قطب  
ته هغه ټولې وړې وهرې کڅۍ یا درې د کابل سیند سره یوځای شوی  
دی ، په دغه ټولو کېنې د غلجیو قبیلې ځای په ځای پرېتې دي د دوی  
علاقه به د قطب نه د سویل په لور اندازاً ( ۱۸۰ ) میله وي او د قبلي  
نه د لمخاته په لوري به ( ۸۰ ) میله پلنه وي او زوروی ( نشیب ) -



قبله په سویل دی .۰۰ دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره پسرې  
کیږي د دوی پوله قبلي ته د مشرقی ابدالیانو سره لگېدلې ده . قطب  
ته یې هزاره قبایل دي ، په نمرخاته یې غوریا خېل دي او په سویل  
یې د کسی غردی .

غلجی د هوتکواو ترخو په دوو غمتو څانگو کېني وېش دی او د  
دې د وارو څانگو په منځ کېني دېر وخت بدی او د بنمنی وې ،  
او ویلی شي چې نا درافشارخه وخت چې قندهار و نیولونو هغه  
وخت هغه د هوتکویونیم نرس کېني د قندهار نه فرار کړې او  
ایران او روسی ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکونو ور یې لږ کېو  
نواکثره هوتک په مرغه او بادین او سورغره په د وارو پلو کېني  
پاتې شو . د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب نمرخاته څلور  
پړاوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل نمرخاته یو پړاو لرې  
پرته ده ، او توخي د ترنگ رود په کڅی کېني د پل سڅي نه تر  
شپاره پورې پراته دي . د غلجیانو په ټولو ټپو کېني د سلېمان -  
خېلو څانگه په شماره کېني دېره ده . د سلېمان خېلو څلور سناخونه  
یعني فقیر خېل ، اسمعیل نري ، احمدزي او سلطان زي (استان نري)  
دېر مشهور دي .

د دوی علاقه په دوو برخو وېش ده ، په سویلي برخه کېني -  
ادین خېل ، نسو خېل ، قلندر خېل ، سڅي خېل ، شاتوري ، جلال خېل

همش خېل ، ممرت خېل او سېږي ، او په قطبي برخه كښې سلطان زري  
 د ستانه زى ، او احمد زى استوگن دي . د ستانيزي ځني تپې خلك  
 لكه جبار خېل ، بابكر خېل ، په جكدلي او سره رود ، كندمك او حصارك  
 پراته دي ، اوڅه جبار خېل د لغمان په كڅونو يعنې : عزيز خان كڅ ، -

كالخ ، چهار باغ او على مشك كښې هم او سېږي .

اهلزي په مشرقي لوگر ، پېگي او سرح آب كښې هم آباد دي ،  
 خو خپل مالومه د خرونډې د پاره آن تر جلال آباد او نورو ځايونو ته  
 هم بياني ، او د كوكوړونې سرور خان او نور په ماركو كښې او د  
 تېروونكو دې په رحمتي د مومندو په علاقه كښې هم او سېږي .

**على خېل** : څه په نرمت اوڅه په مقر پراته دي ، او اكثره

مالدار دي او د لمخرا او غوندو جوړولو كار هم كوي .

**د اندر و تپه** : په شېلگرد غزني پرته ده اوڅه برخه يې په

جان مراد كښې هم او سېږي . د دوى سناخ جلال زى په زرمت كښې

او يوكلې يې په شيبا كښې هم شته او د كاكړ و يوه تپه موسى .

خېل كاكړ په اندر و كښې هم كډه شوې ده او د شلگر نه په قبله

د هزاره جات د غرونو سره لگېدلې پرته ده . او ملا نجم الدين -

اخوندزاده ( هډې صاحب ) نامتو مجاهد هم له دې قبيلې نه ؤ .

**تركى** : تركى په شمار كښې د اندر و نه ډېر دى او پخپله

ځمكه د پشين پراته دي او كوچيان هم پكښې لږ دي ، د دوى

علاوه د مفرخوار شاده، اسحاق زي چي په سهاك مشهور دي،  
خني په نرمت. خني په لغمان او خني د كابل په يک توت، تگاواو  
سروبي كښي استوگن دي.

**خدرزي؛ خدرزي په متركښي د علي خېلر سره آباد دي، دوی**  
اکثره د کروندې کارکوي په غلجيو کښي خني داسې قبيلي شته، لکه  
ناصر او خروتي، خدرزي او نرمايي چي خانونه غلجي کښي، خو  
غلجي دوی په غلجيو کښي نه کښي، ناصر خان په هوتکوگدوي، -  
خوپه هوتکو کښي داسې کورنۍ نه ده معلومه چي دوی پرې ور  
گډيري.

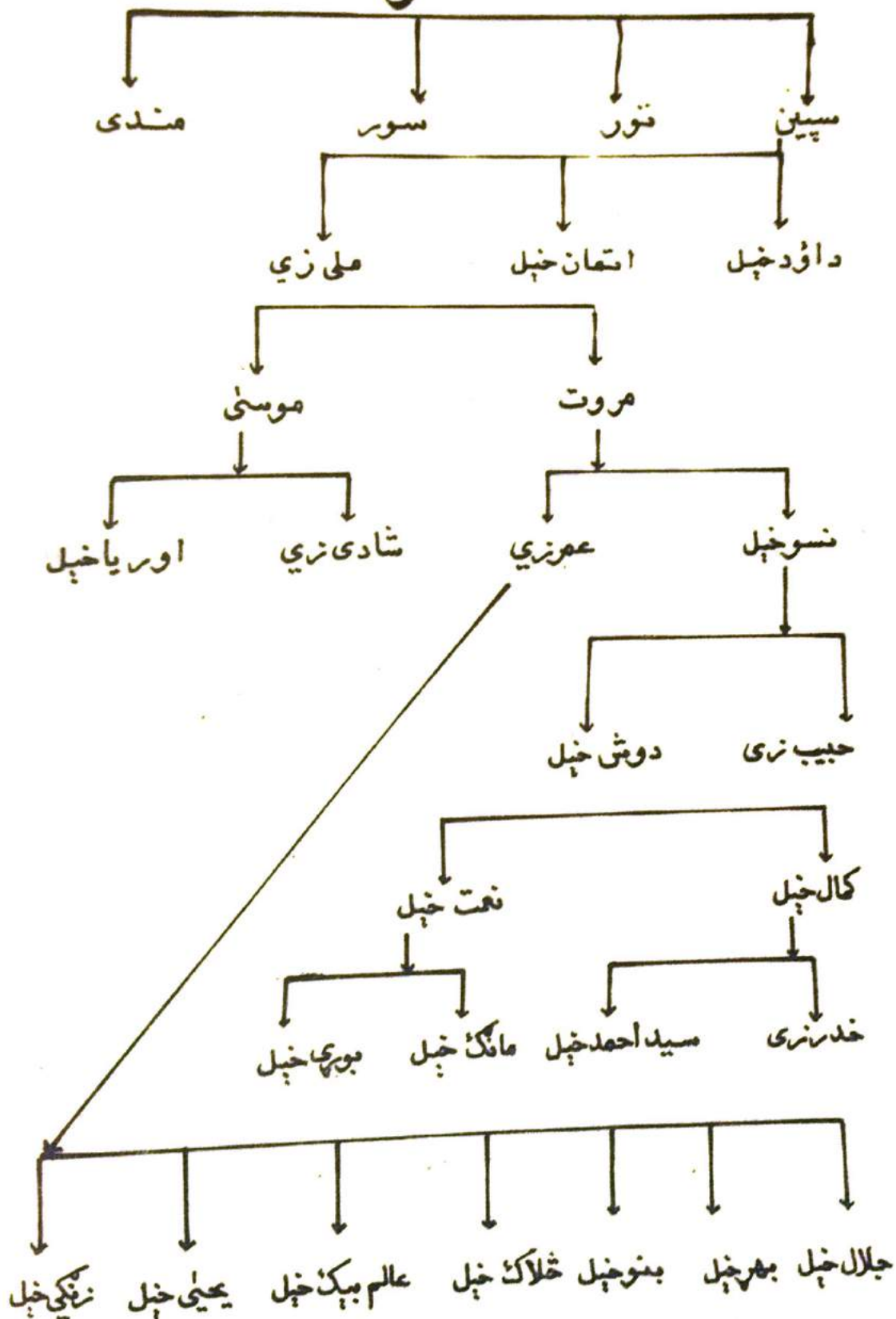
د ناصر مشهورې قبيلي دادي:

۱- داؤد خېل . ۲- اتمان خېل . ۳- ملي زي .

د دوی گراف په دې ډول دی،

په بله صفحه کښي يې وگرړي،

# « ناصر »





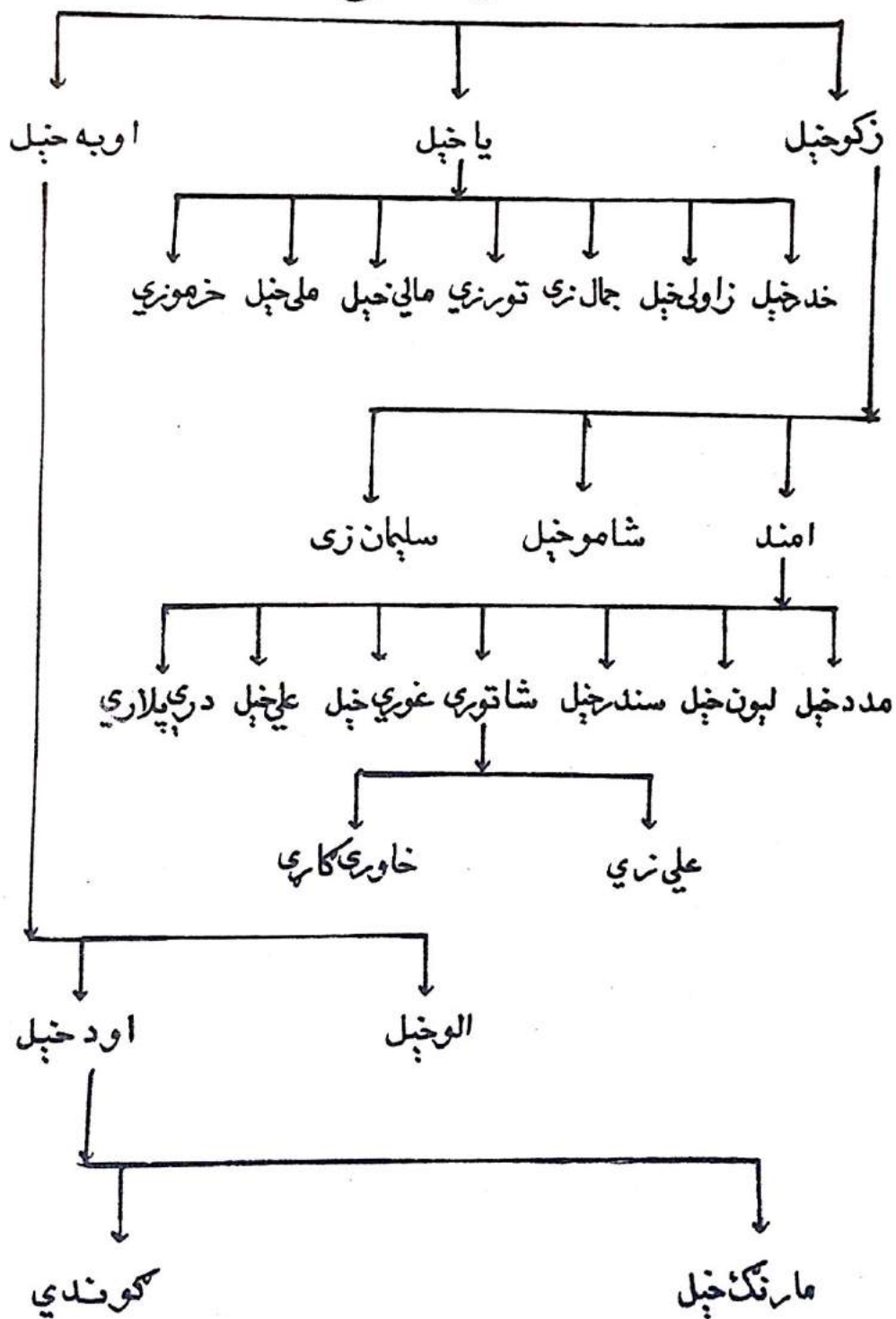
دوی (ناصر، خان غلجی بولی خریه غلجوکښې لکه پاس چې ویل  
شوی چې دوی پرې ورگډ شي په غلجوکښې داسې کورنۍ نشته.  
خو دا خبره منلې ده چې دوی بڼه سوچه پښتانه دی، د هر «خپل»  
او «زوی» چې دي پښتانه دی، په دوی کښې بڼه شخصیتونه او  
پوه جنرالان تېر شوي.»  
ناصر د غلجوسره څه په کابل شکر دره او ځینې په پغمان-  
او نور وځایو کښې او سپړي.

---

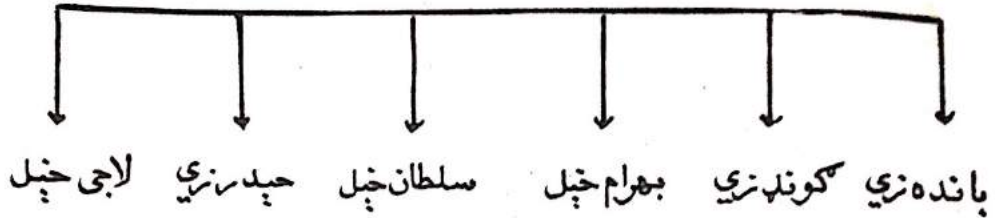
۱۱۱، لکه جرنیل غلام نبی خان او د هغه زامن، جرنیل اسحق خان-  
جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمر خان او رییس فیض محمد خان  
دی.

# د خرو و تکران :

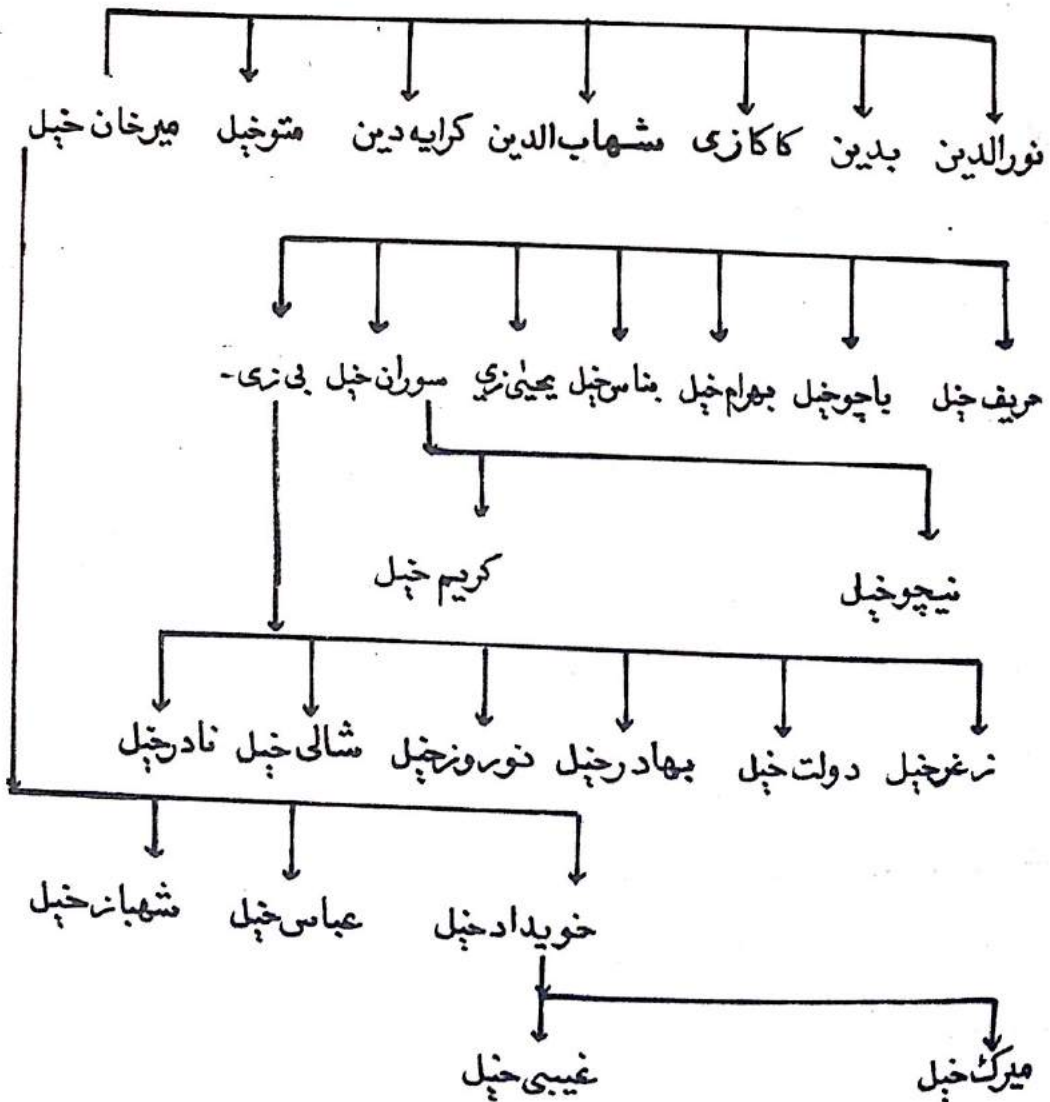
## « خرو و تکی »



### گوندی بن اودخیل بن اوبه خیل بن خرومتی «گوندی»

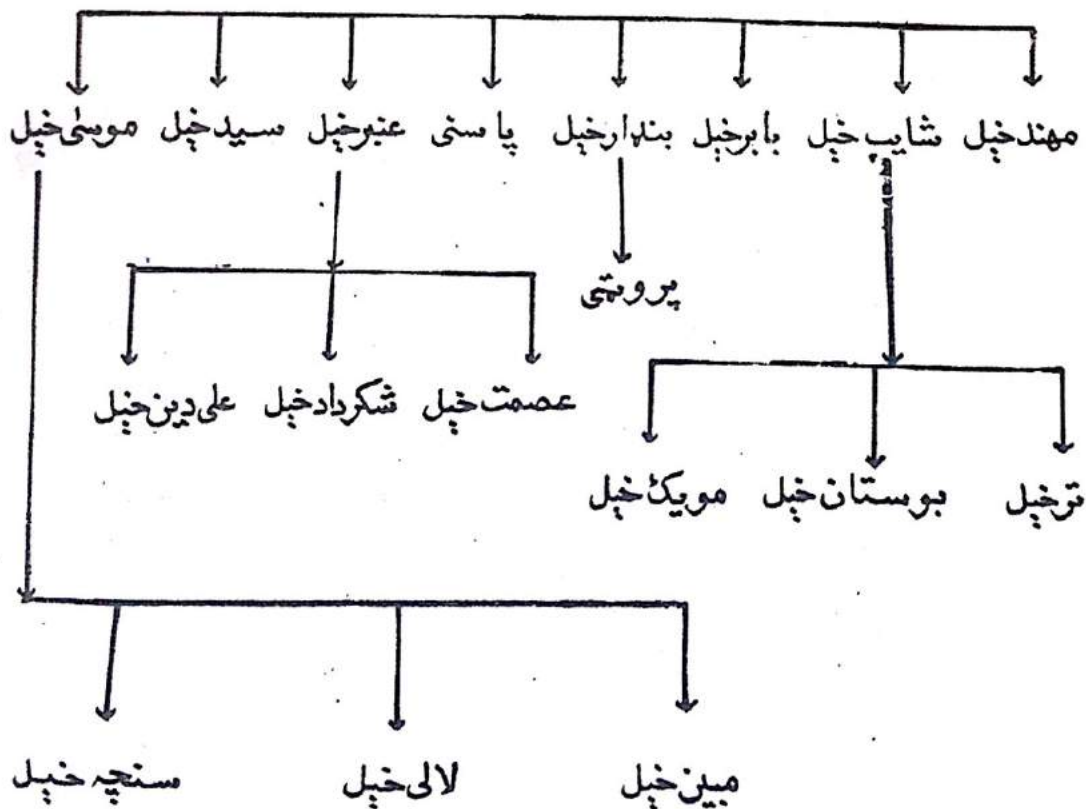
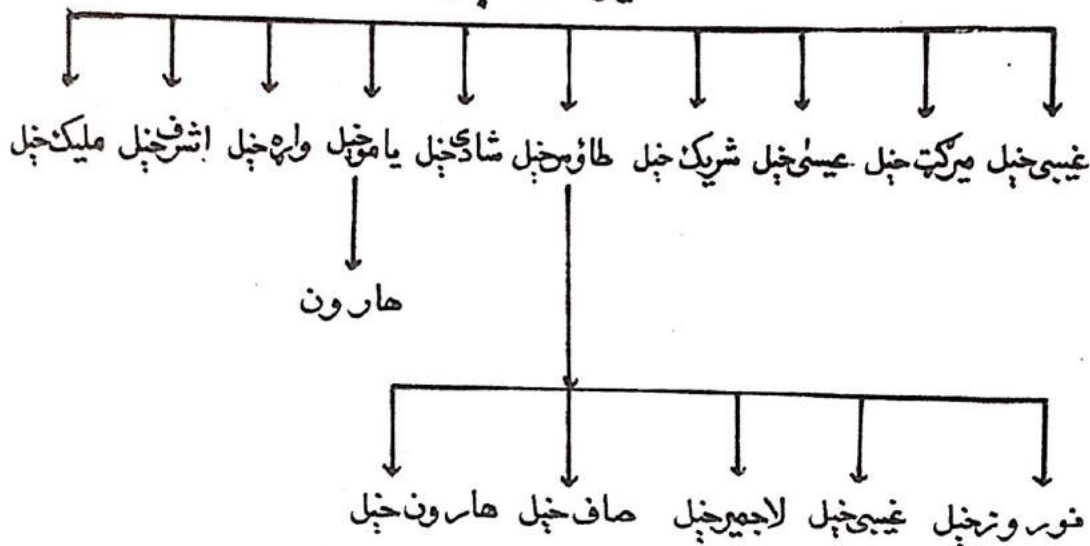


### مارنگ خیل بن اودخیل بن اوبه خیل بن خرومتی «مارنگ»



میرخان خیل بن مارنگ بن اود خیل بن اویہ خیل  
بن خروستی

«میرخان خیل»





حیثی واینی چچی : سهاک او جیحیب د واره چپرته تلی و یوخری پی په  
 لاره کبني له باره سره وموند . جیحیب ویل خرنز ما سهاک ویل  
 باری پی نرما . بارچی پی ولتاوه یو پلو ورکویتی هلك پکبني و او بل  
 پلو د سروتو او ره وو ، یعنی داو ربشوا او ره وو ، او بیا د سهاک  
 په کورنخه کبني ورته یوه بنخه ورکړی شوه او درې ناهن یې  
 وشول : نرکو ، یاخبل ، او به خبل دی او د هغې نه خروپتی د هر  
 شول ، خودا یوه جوړه شوې افسانه ده ، والله علم ، خو خروپتی  
 سوچه پښتانه دي او په غلجور وگرگه پښی ، دالبن و د پرشین -  
 زره کوره کبني او او مس به لانور د پر شوي هم وي . دوی د  
 کبواز په مشرق او د سلیمان غره په لری کبني او خه په ارگون  
 او سرروضه کبني او خه د پرمل په علاقه کبني استوگن دي او  
 خه د کابل په پغان کبني خه د ننگرهار په کامه او د کونر کنړ په  
 اولسواله کبني او نور و حایونو کبني هم استوگن دي . دوی  
 نر مینداری کوي او مالدار هم دي . له وزیر و سره به یې  
 جگرې ربرې کېدلې ، خود وزیر و مشرقنبر فوی او د خروپتو مشر  
 شمس الدین دالانجې غوڅې کېږي او خه روغه جوړه یې تر منځ  
 وشوه .

**زیرماني :** له قندهاره تر کابله خوا ره واره پراته دي او  
 د هر لږ دي .

**خدوزی:** داخلک اکثره په مقرر کبني له علي خېلو سره اوسېږي اوڅه په « ده خوجه » د قندهار ښار سره نژدې اوسېږي، داخلک څوک پرېلزي او څوک يې غلجي کبني، خوتپه يې نه ده معلومه - خودامنې خبره ده چې ښه اصل پښتانه دي او د تجارت کار کوي. دانه ده معلومه چې د ميرويس خان نه مخکې د غلجومشر څوک ؤ، خوروايات داسې دي چې سلطان ملخي دچې د ميرويس نيکه د « مور » نارو « انا پلار ؤ، د شاه جهان او بيا د اورنگ زيب له پلوه د قلات او قرتودلار د حفاظت په کار ما مور ؤ او د توخود قبيلې نه ؤ، د خداد سلطان د سد و نرود مشر هم عمر ؤ او دې د وارو مشرانو په جرگه، صلاح، رضا د غلجيو او ابداليانو په منځ کبني د گرم آب دره د جلدک په خوا کبني د غلجيو او ابداليو پوله او برید تاکل دی

سلطان ملخي داغرگي او سرخ رود ترمنځه په جنګ در وانه کبني ووژلي شواوله هغه نه پس يې نړوي حاجي عادل خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه نړوي د بائي خان، د قام مشر شو. دی هم په يوجنګ کبني ووژلي شو، ده پسې شاه عالم خان د علي خان نړوي د غلجومشر شو. دی د بائي خان واره ؤ، بيا د هغه نړوي خوشحال خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه نړوي اشرف خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه ترغزني پورې علاقې حاکم ؤ.

دې اشرف خان له احمد شاه سره په هند باندې په لومړۍ حمله کېني هم گډون کړی ؤ، او د احمد شاه د زوی تیمور شاه په وخت کېني د اشرف خان زوی اموخان د قام مشر ؤ، د شاه زهان او - شاه محمود د تیمور شاه زامن، د سدوزو باد شاهانو د جگړو په وخت کېني د غلجوباد شاهي ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره یې جنکونه پیل کړل، خو ما ټي ټي وخوره او غلجیان ډېر تاوانی شول او د سرسری پکښې پاتی نه شو، اوله سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزونه منتقل شو، نو غلجوبیا سره راپورته کړه او د امیر دوست محمد خان سره یې خواری ماتي گوډې جنک جگړې پېښې شوې.

سره د دې ټولونانو ناروند امیر عبدالرحمان خان تر زمانې د توخي په څانگه کېني د سلطان ملخي کورنۍ د مشري کور ؤ او با اقتداره وو.

د محمد ظاهر شاه د پادشاهۍ په وخت کېني هم یوتن د عبدالرحمان په نوم یوتخي مشر بغاوت وکړه، خو اخرج حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کېني نظر بند ؤ، داؤ، د غلجولند تاریخ او - شجرې -

## ب «لودی قبایل»

در وایاتو مطابق د لودی یانو مشرنیکه ابراهیم دی چې وروسته  
لودی مشهور شوی دی . د بی بی مترا و شاه حسین زوی ، د  
نلجی ورو راو د بېټ نیکه د لور له پلوه نومی و .  
مخکې د لودیانو د مهمو خانګو لکه : اسمعیل خېل ، پرنګی  
، لوهاڼی یا لواڼی ، د وتاڼی ، نیازي ، سوري ، هروت او نورو  
شجرې لیکل شوي دي ، دلته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کېږي .  
په اوسني افغانستان کې د لودیانو د نورو قبیلو نه د  
لواڼی قبیله ډېره ده ، د دې طایفې خلک په اندر ، قره باغ ،  
شیلګر ، قلات او قندهار کې په اوږه همسایه ، ډول په غلجو  
کې پراته دي ، او ځینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم  
تلی دي دا خلک اکثره د ځمکو خښتنان دي ، خود کرکيلي په کار  
کې مېرمنې نه دي ، او اکثره د تجارت کار وبارکوي . د دوی  
پنځه سوه کوره په شلګر او درې سوه کوره په قره باغ کې



هم پراته دي .

د لوانو نه پس په افغانستان کښې د نيا زيو شماره ډېره ده او داخلک مالداره او پوړونده دي ، په ژمي قندهار ته او په اوږه ي د کوه بابا لمنود هزاره جات غرونو ته راځي . داخلک داوښانو کچې او دکډو او بزورې لري . د دې خلکونه څه ځای په ځای شوي هم دي او دده شين په توگه په شينگره ، قره باغ ، جان مراد ، مقر قلات ، غوربند او لغمان کښې او سيږي او دکرکيلې کارکوي . دا خلک په زميندارۍ معامله کښې بڼه کړه دي او د بڼې گذاري خلک دي .

### دوتاني :

دوتاني هم په افغانستان کښې آباد دي او دکرکيلې کارکوي .

### پرنکي قبيله :

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوگنه وه ، وروسته دغه خلک دخپلې مالدارۍ سره د مالونو دخړولو دپاره دکمې غره لمنو ته راغلل ، او په دامان کښې دتآنک او سروهي په حمله پږپوتل دغلته دوی ډېر وخت تېرکړو . د بابر مغلي بادشاه په وخت کښې دولت خپلو ، مياخپلو ، مروتنو او نورو لوانو په پرنکي قبيله حمله وکړه او په دغه جنگ کښې ددغه قبيلې ډېر خلک و وشرل شول او کمزوري شول ، نوله دې امله هندوستان ته په کډه -

کونو مجبوره شول او د دوی ځمکې لوانو ونيولې .  
 په دې قام يعنې پرنګي کبني د شيخ حميد لودي نه (چې د -  
 غزنوي سبکتګين همعصرؤ، د هغه نه څلور سوه کاله وروسته  
 بهلول لودي بل لوی سلطنت قايم کړو چې تقريماً ( ۷۵ ) کاله د  
 حکومت دوره يې وه ، او پښتنو ته لوی افتخار دی .

### لوهاني يا لواني ؛

د نوحاني، لواڼي يا لوهاني اولاده په سپين او تور لواني مشهور  
 دي . د تور لواني مشهورې ټپې دا دي :

۱: دولت خپل ؛ د دولت خپل د شجرونه معلومېږي چې دلواني  
 د نړۍ (مما، دري زامن وو، په دوی کبني د دولت خپلو خانګه  
 ډېره وه ، نونور (مماخپل، يې هم په ځان کبني ګډکړل او دهما ټوله  
 اولاده په دولت خپل يادېږي . د دولت خپلونه په پنځم پښت کبني  
 کټه خان پيداشوا او اولاده يې په کټي خپلو مشهوره ده ، دلواني  
 ټولو خپلونو د ټانګ په ځمکه واړول . د دې نه به مخکيني هم دوي  
 دلته د مالونو خرولو د پاره ل تلل او څه خلکو پکښې د کرکيلي کار  
 هم کولو او د ځمکو خاوندان په کټه وان چې د غزني جنوب مشرق ته  
 واقع دی ، پراته وو ، او څه خلک به يې د مالونو خرولو د پاره د  
 « وانه ، غرونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل ، خو د هر وټو د  
 سلما خپلو سره د يوې مښخې د ناموس داری په باب بدې پېښه شوه

او هروقت چي په سليمانخېلو کمزوري وو، نوله دې امله يې د -  
 کټه وازنه کړه وکړه . په دغه وخت کېنې به د دوی د هرې  
 تپې خانله بېل بېل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کړوې به يې په جرگه  
 رغولې .

د لوانو قام خاني په کټه خېلو کېنې وه چي د دولت خېلو يوه  
 پښه ده ، دا خان به د لوانو د ټولو قبيلو په خوښه او رضا تا کل  
 کېده او هغه به د هرې تپې خلکو سره د ورورۍ او عزيزولۍ -  
 سلوک کولو .

د نولسمې ميلادي پېړۍ په اوائلو کېنې قتال خان د قام مشر  
 شو ، دا د سليم خان زوی ؤ ، د اسړې ډېر تريخ ؤ او دخلکوسره  
 به يې سپکه گذاره کوله ، او خلک يې ډېر تنک کړي وو ، دولت -  
 خېلو کېنې خېلو په کډه قتال خان او د هغه زوی اکبر خان و وشرل  
 او د هغه مشر زوی سرور خان کابل ته په تېښته لاړ . دغه -  
 وخت د کابل حکومت د امير دوست محمد خان په لاس کېنې ؤ يعنې  
 د ۱۸۳۰ع شاوخوا زمانه وه . امير دوست محمد خان د سرور خان  
 ننگه وکړه او د عبدالرحيم خان هوتک په مشرۍ يې خلور سره لښکر  
 ورکړ او د دغه لښکر په زور سرور خان د چنل پلار او ورور  
 قاتلان و وشرل او خپل بدل يې واخېست او د خان د حفاظت -  
 د پاره يې پنځه منډه نوکران هم وساتل او خپله قلا يې منظرطه



کړه ۰ په ۱۸۳۹ع کښې سرورخان په کره کښې مړ شو او د هغه په ځای  
 الله داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ع کښې څه وخت چې د فونزها  
 سنگه په مشرۍ کښې سیکان راغلل او تانک یې ونيولو، نو د  
 الله داد خان تر شا چې د قام څه کومک نه و، فوجبورا وټښتېدل  
 او د مسعودو علاقې ته ورغی، او له هغه ځایه بیا کابل ته ولاړ  
 او پر تانک د سیکانو قبضه راغله. د کابل امیر دوست محمد خان په دغه  
 وخت کښې پخپلو خولو کښې ډوب و، او د الله داد خان امداد یې  
 ونه کړای شو. الله داد خان بېرته د مسعودو علاقې ته راغی.  
 او هلته د پره شو. سیکانو د تانک علاقه ملتاني پښتنو ته په جاگیر  
 ورکړه، الله داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډډن  
 ډونز لگیا و، آخر په همدې اله کوله کښې الله داد خان مړ شو او  
 تانک او نوره سرحدی صوبه په ۱۸۴۲ع کښې دانگرېزانو په  
 قبضه کښې راغله او د سیکانو اقتدار ختم شو او د الله داد خان  
 نړۍ شهینواز خان انگرېزانو د تانک والي ومنلو.

## د میاخیلو خانکه؛

میاخیل هم د دولت خپلوسره یوځای د امان ته راغلي وو او  
 مالداري یې کوله او څه لږ و د پرتجارت به یې هم کولو. دا خلک  
 د رابڼ په حمکه استوگن دی په دې حمکه په اول کښې د سوري



او سر و انې قبيلو خلك او سپدل ، خون مانخان كېتي خپل دغه خلك له دغه ځايه وشرل . دغه وخت دولت خپلو د تانك ځمكې پخپلو منځو كښې سره و وپشلي . څوكاله پس د بختيار و قبيله چې په بڼه بده كښې د ميا خپلو سره كډه وه ، د سر واپو سره په بدې اخته شوه ، او د ميا خپلو په مرسته يې سر واپو ته ماتې وركړه او د سر واپو ځمكه يې ونيوله ، او پخپل منځ كښې يې سره و وپشله . د دې نه وروسته د ميا خپلو خلك د ده شين په توگه د غلته استوگنه خوښه كړه او پاتې شول او ځينې لا كوچيان وو . د ميا خپلو او بختيار و ځينې خلك لا اوس هم پرونده دي . د ميا خپلو خانان بن اختيار لري او د پروند و بېل خانان وي . د ميا خپلو خلك بڼه درانه او شتمن - خلك دي . د دوی د مشرې كور د سيد خپلو په څانگه كښې وي ، چې د خلاخپلو ذيله ده .

### تتور:

تتور خلك په شماره كښې بن دي ، دوی په عاد تونو او رواجونو كښې د دولت خپلو په شان دي او د كركيلې كار كوي .

### نيازيان:

نيازيان هم دلرديانز يوه څانگه ده دا خلك په اول كښې په شلگر او دغزني په شاوخوا ځمكو باندې پراته وو . او دوی دغې علاقې نه داندره او غلجود د بنسمنې په وجه كډه وكړه او په ۱۴۵۱ع

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې یو لوی سلطنت جوړه  
 کړه و نو «روه» ته یې فرمانونه راوړل او پښتانه یې هند ته -  
 وبلل ، نو د نیازیانو هم د پر خلک هند ته ورغلل او په شاهي فوج  
 کښې شامل شول ، په دغه خلک کښې هیبت خان نیازی او عیسیٰ خان  
 نیازی د شېرشاه سوري په وخت کښې د پر د عزت خاوندان و و خو  
 د شېرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سلیم شاه فوجونو نیازیانو  
 ته د پرتا و تونه و اړول او نیازیان د پر کمزوي شول . نیازیان  
 د اباسیند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنیالی پورې په اوږدو  
 باندي او د خټکو د غرونو د شرقي لمې نه تر میانوالي پورې په -  
 ساره کډو د پراته دي او دا علاقه د نیازو په علاقه مشهوره ده .

### د وټانې ؟

د وټانې هم په لودیانو کښې کډه دي ، لږه بڼه ده او اکثره  
 مالداري کوي او د د وټانې په علاقه استوګن دي او په اوږي  
 کښې ځینې د غزني خواو شاته هم وړځي .

### ځیسوړی ؟

دا خلک هم ځان لودیانو کښې ، لږ خلک دي او د اباسیند په -  
 قطبیزه غاړه او د اسمعیل خان د پره ضلع کښې آباد دی ، او  
 دوی په عمر خپلو هم مشهور دي . د دوی ځینې خلک د عیسیٰ خپلو  
 د علاقې په قطب لوري او د پنیالی دیوه ورکوټي غره په خوا

کښې د مروت په علاقه پراته دي . د دوی په علاقه کښې خرمادېرې

کيږي .

## بېلچ يا بيلچ:

دا خلک هم ځان په نياز وگډوي او ځينې وايي چې موز دولت  
خپل يوو، په هر حال پښتانه دي . لږ خلک دي او اکثره په پنياله  
کښې د غونډ شېخ بدین غره په خوا کښې اوسېږي او څه يې د  
غزني خوا و شا هم شته دی .

## مروت:

مروت خلک په سپين لواښي مشهور دي . په اوله کښې دا -  
خلک په کيتواز پراته وو ، خو وروسته يې له سلېمان خېلو سره ،  
بدي راغله او دوی ته را پاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سلېمان  
خېل پراته دي . ويلى شي چې د آزاد خان سلطان خېل د کاله نه  
يو سري بنځه و تښتوله او مروت ته يې پناه ور وړه او دا واقع  
د (۴۰۰ هـ) څلور سوم هجري پېړۍ پېښه بنودلې شي . سلېمان خېلو  
دا مجرمان غوښتل او مروتو پرې ننگ وکړ او نه يې ورکول  
او نتيجه يې دا شوه چې له سلېمان خېلو سره نور غلجې هم ودرېدل  
او سخت جنگ وشو ، چې مروت ماڼي پکښې وخوړه او د هغه

---

نوټ : د دې خلکو ياد ماته سيد شمس الدين مروج کړې ؤ چې ويلچ په نوم يوه  
قبيله شته دی .  
سکياک



حُمکي نه په کډه کولو مجبوره شول او د تانک په علاقه کښې په څه  
حُمکه پرې وتل، خوڅه موده پس دولت خپلو دوی له دغه حُمکي  
پاخول او وروسته بيا مروتو، دغه حُمکي ونيولې، خو کتي خپلو  
چې د دولت خپلويوه څانگه ده د گنډاپور په کومک دوی بيا  
له دغې حُمکي نه وشړل او مروت لارل د تل په فطب برخه -  
مېشته شول.

ويلي شي چې د اسلام نه وپاندي په دې حُمکويونيان او -  
هندوان او سپدل چې د هغوی داستوکني اثار لا اوس هم شته  
دی، خو سلطان محمود غزنوی او سلطان شهاب الدين غوري په زمانه  
کښې دغه خلک د دغه علاقونه وشړل شول او بيا په دغه ځای پوتې  
قام او سپدل، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو؟  
خو دوی سارنگ خپلو، عېسي خپلو او نازيانو له دغه ځايه وشړل،  
او دوی لارل پرې په خپله پرېوتل.

نيانو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهار خپل آباد دي، د  
گمپلي نه په قطب لور وداني شروع کړه او د رود نه يې درې  
ويالې را بېلې کړې او هغه حُمکي يې ځانله غوره کړه چې د گمپلي او  
کړې تر منځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پورې د دوی مال خرؤ  
په دغه وخت کښې د نيانو مشر «مدی سارنگ» و چې مالدار و او  
تر اوسه يې په هغه علاقه لاشهرت شته دی. د نيانو وڅه بز وخت



په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانگه «مهیار» د سارنگ-  
 خېلو او عیسی خېلونه په دې مرور شوچې دوی له یې سمه برخه  
 نه ورکوله او د مروتونو یې د مرستې خواست وکړ او مروتو  
 ورسره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیاز و حمله وکړه ، خو  
 آخر سوله وشوه ، خو مروتو د نیاز و پره برخه ځمکه لاندې کړه .  
 د نیاز و په قبيله کښې مېچن خېل ستانه خلک دي ، مروتو هم په  
 دوی څه غرض ونه کړو او تر اوسه دوی په پتې مېچن خېل پراته-  
 دي .

ویل شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه د اکبر مغلی  
 بادشاه د چې د همایون زوی او د بابر نسی و ، په وخت کښې شوې  
 ده او د واقعاتو نه داسې څرک لگېدی شي چې بز و د پر مروت به  
 په دې علاقه له (۳۶۰) کلونو نه راپدې خوا په دې ځمکه آباد وي .  
 ځکه چې د اکبر باچا د حکومت په ابتدا کښې لاسیازي دلته آباد و .  
 د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وپشلی شوې ده : د سلاریو برخه  
 د نونا خېلو یوه برخه ، د موسی خېلو یوه برخه او د درې پلارو  
 یوه برخه .

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوگنه داسې ده چې د لمر لوبه  
 خواته تپې موسی خېل او نونا خېل ، په منځني برخه یې بهرام خېل او په  
 نمرخاته خواته درې پلاري او سپری .

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتوسره اوسېږي دادي:

### ۱- ملاحظیل؟

داخلک د ملاعثمان اولاده ده او ستانه خلک او پښتانه دي،  
او دلوديانود لواڼود کورنۍ نه دي، دوی له مروتوسره په کليو  
کښې کېدو او اوسېږي. دامتل اوس هم هلته مشهور دی چې:  
« الحمد لله خوهر خوک وايي خو خوله د ملاعثمان غواړي، » داخلک  
له مروتوسره داسې خلط شوي دي چې بېلول يې اسان کار نه دی.

### ۲- ممرېز خپل؟

دا ټپه د مروتو په قام ورکېږي او د بهرام خپلونه يې برخه  
اخېستې ده او په اوس کښې هم په مروتو حساب دي.

### ۳- ملک نري؟

داخلک په اصل کښې نيازي دي خو په موسی خپلو مروتوکښې  
ورکېد شوي دي؟

### ۴- دانی وال؟

خپي خلک دوی خټک کښې خودا خبره معلومه نه ده، خوددغه  
خلکو د مشرنیکه نامه خټک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوه.

۱۱، ویلی شي چې ملاحظیل بیټني دي، خونه د مشجرونه دوی لواڼو لوديان دي.  
۱۲، خټي ملک نري د منگوهاړ ولايت د کونړ کنړ دا ولسوالۍ په قلعه کښې م آباد دي.

چې دوی خټک دي ، نه داخلک د مروتو د وټماخېلو په ذيله پورې

منبلي او مروت دي .

### ۵- منگوخېل؛

خټک دوی نیازی کښي ، خونه دوی د مروتو د موسی خېلو په

څانگه کښي د بایزی سره ورگډ شوي دي .

### ۶- خان خېل؛

په دولت خوازي کښي ورگډ شوي او د بهرام خېلو یوه پښه دي .

## د مروتو په علاقه کښي

### نور قامونه

---

#### ۱- د شېخ شاه روحاني اولاد؛

ویلي شي چې دوی سيدان دي او په اولس کښي پيرخانه-

کښي شي ، او اکثر کرکيله کوي .

د شېخ محمد شاه روحاني قبر د سر ملي دموزو په لمرخانه د

غره په نیمايي کښي دي .



## ۲- مېچن خېل؟

په افغانستان کېنې گډوډ پراته دي ، خو د پرې د زابل په ولايت کېنې اوسيزي .  
 د بنر په علاقه کېنې هم ، خېنې مېچن خېل د کړې د سيند په قطب په يوځای کېنې چې په ټټي مېچن خېل يا ديزي اوسيزي .

## ۳- عيسی خېل؟

د عيسی خېل اته څانگې دي : ابو خېل ، خواجه خېل ، ماما خېل ، گلزي زکو خېل ، مير خېل ، د اور شاه خېل ، احمد خېل دي .  
 په دغو کېنې د درې ورونو اولاد پاتې دی او داسې معلومېږي چې د نورو ورونو زامن يې د سليم شاه په جنگونو کېنې مړه دي .

## ۴- مشوايني؟

دا ټپه پښتانه او نيازي دي او په غلطي ځيني خلک دوی سيدان بولي . د دوی د مشرينکه نامه شجره ليکونکو مو حشيانی ليکلي ده ، چې اصلاً مشوايني دي . په اوله کېنې دوی د سارنگ له اولاد سره د اباسيند په لمخاته پراته وواو د دوی يو بناخ د داؤد خېل د داؤد خېلو سره پراته گډ او سپدل . او بل بناخ هوندي خېل يې په ميانوالی (ټټي) کېنې استوگن وو .

مشوايني : د هروقتو او عيسی خېلو په د بنمنی کېنې د هروقتو ملگری وو ، دا طائفه اوس په شادي خېل او دادي خېل سره



په وېش کېنې راغلي ده ۱۵ اوڅه مشواېني د گنډ په اسمار او نور  
افغانستان کېنې هم شته دي چې د بربرول ملک سيد خان پکېنې  
مشهور سړی و .

سلطان خېل ، دا هم د تيازو د سارنگ خېلو يره څانگه ده په  
اوله کېنې ميانواله کېنې آباد وې ، او وروسته يې د کورنيو جنگونو  
له امله دغه ځمکې پرېښودې ، د عيسی خېلو په صلاح د خټکو د غره په  
خوا کېنې استوگن شول .

د لوديانو د اولادې څه لنډ شان حال وليکلی شو . په اوسني  
افغانستان کېنې داخلکځ حال خال چيرته پراته دي او هلته په ډېر  
شمار کېنې نشته دي ، دوی او سوريان د لودي سلطنت په وخت  
کېنې اکثره هند ته تللي او هم هلته آباد شوي دي .

په هند کېنې يرونی بنار «لوديانه» هم دې خلکو ودان کړی .  
دی . دوی له ډېر پخوانه اولسي او اجتماعي تشکيلات لري او د قوم پر  
مشر به د ستر ملک په نوم ټاکل کېده او د هغه احکام به قام منل او د  
هغه د لاس لاندې نور وېرو ملکانونه به د هغه حکونه په قام کېنې  
تطبيقول .

دې خلکو پخوانو حکومتونو ته ماليه نه ورکوله خود اورنگ زېب  
د زوی بها در شاه په زمانه کېنې د هغه حکومت څه پېسې ترې د مال .  
شماری په نامه اخیستې وې او احمد شاه ابدالي هم ترې يو څواوښان

د مال شماری په نوم اخیستل .

## ۵- سرواښی :

دامنلي خبره ده چې سرواښی د شاه حسبن غوري د بلې ښځې  
مهسې، نه چې د بی بی متوبن وه ، زوی دی ویلی شي چې د سلطان  
شهاب الدین غوري په زمانه کېږي دا خلک د سلیمان غره په لمنو-  
کښې درابني او هیود هوان په ځمکو پراته وو .  
د سرواښی اولس خانی او مشري د سری پپال په خانګه کېږي د  
شیخ ملیح قتال په کورنۍ کېږي وه ، دا هم ویلی شي چې دا اوستی  
رابن هم شیخ قتال ودان کړی دی . دا خلک د همایون په وخت کېږي  
د خپلې بې اتفاقی په وجه د بر کمزوري شول او د دغې علاقې  
نه په وتلو مجبور شول او د یو ناموس داری په مسئله د دوی او  
سوریانو ترمنځ د بنسټي راغله او په دغه وجه د واره طائفې دېرې  
کمزورې شوې او څه موده پسې بختیار و پرې حمله وکړه او دوی  
پې در په دیکه کړل ، ځېږي پېښور ته لاړل او څوک پنجاب ته ووتل  
او بختیار و او میا خېلو د دوی علاقه لاندې کړه .  
د مالیر او کوتلې نوابان د سرواښی په قبیله د سری پپال په خانګه  
کښې وه ، د دغه ریاست باني شیخ صدرالدین صدرجهان ؤ  
چې د شیخ ملیح قتال په خانګه کېږي را ځي .

---

۱) د شیخ ملیح قتال حوز دوی انا د مومند یا یا ښځه وه .

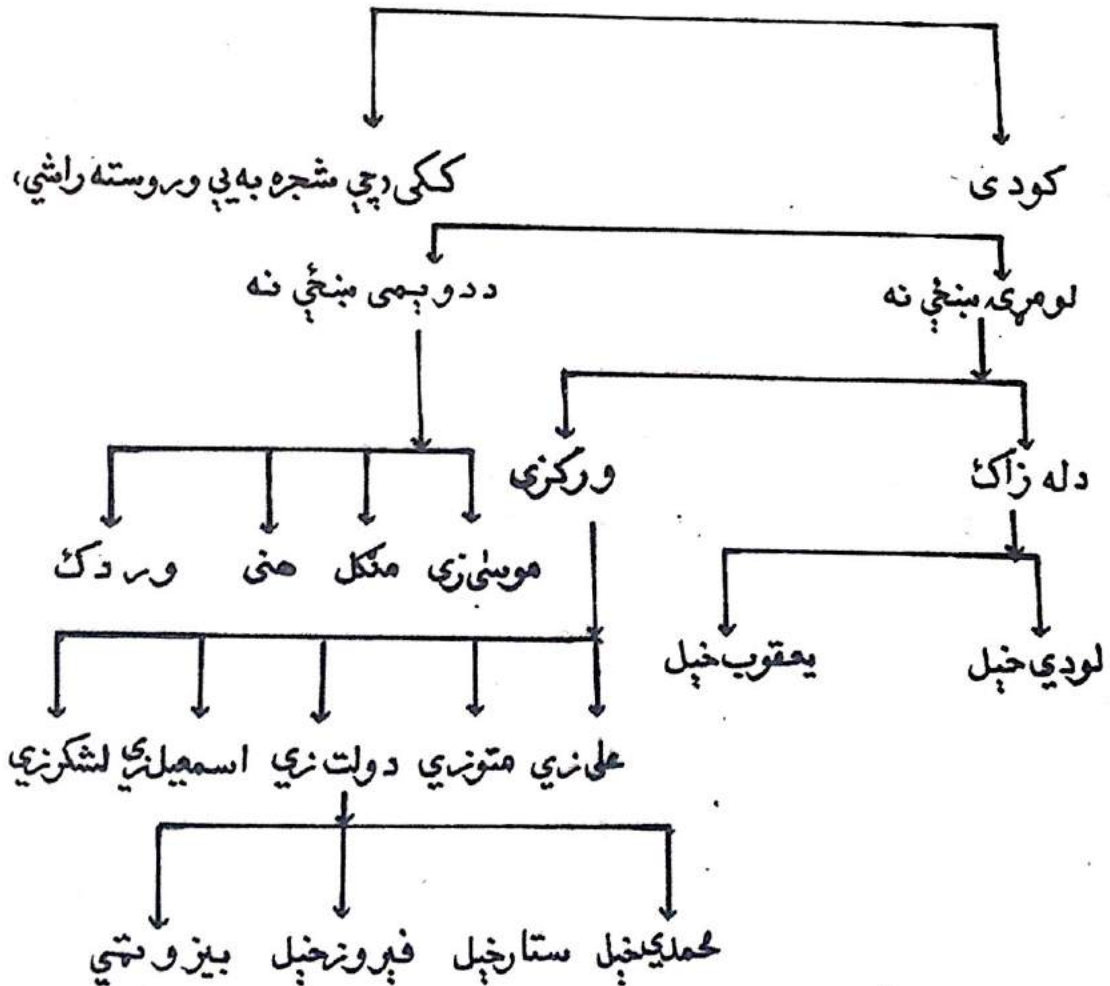
بھلول لودی چي د دیلی فتح کولو د پاره ورتللو، نو  
له ده سره یې ملاقات کړی و او د عایې ورنه اخیستی وه.  
نو کامیاب شو، او بیا وروسته یې ورته خپله لور هم  
ورکړه، او د دوی دریاست بنیاد کېښودی شو.

پنجمه طبقه:

«کرلانی قبائل»

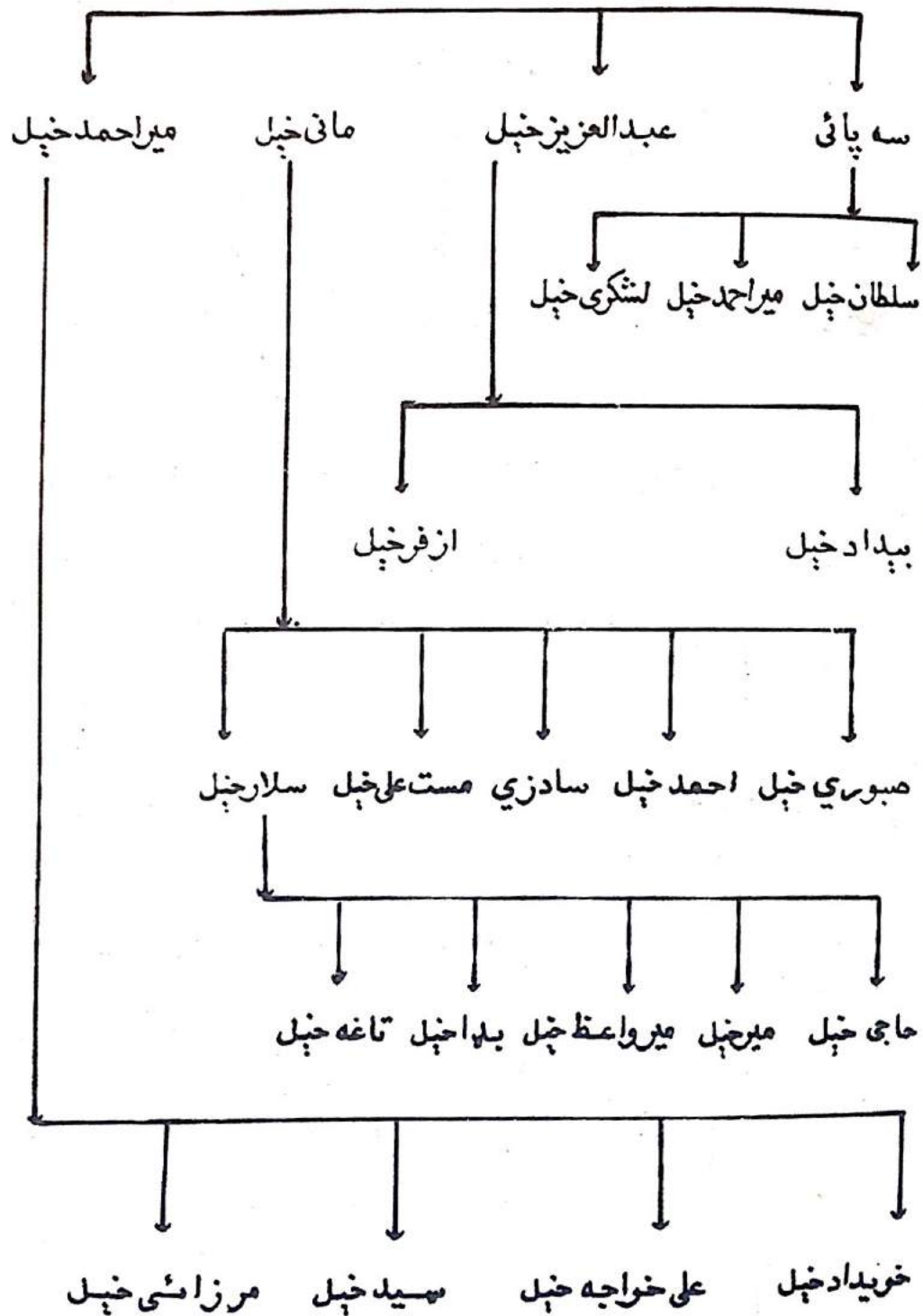
دله زاک، اورکزی، منگل اونور

«کرلانی»



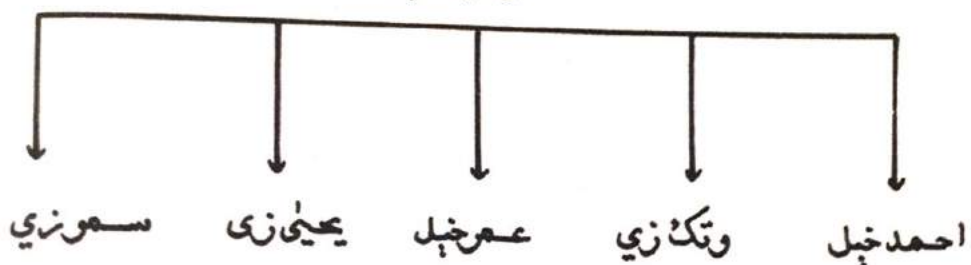


# محمدی خیل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلامنی « محمدی خیل »



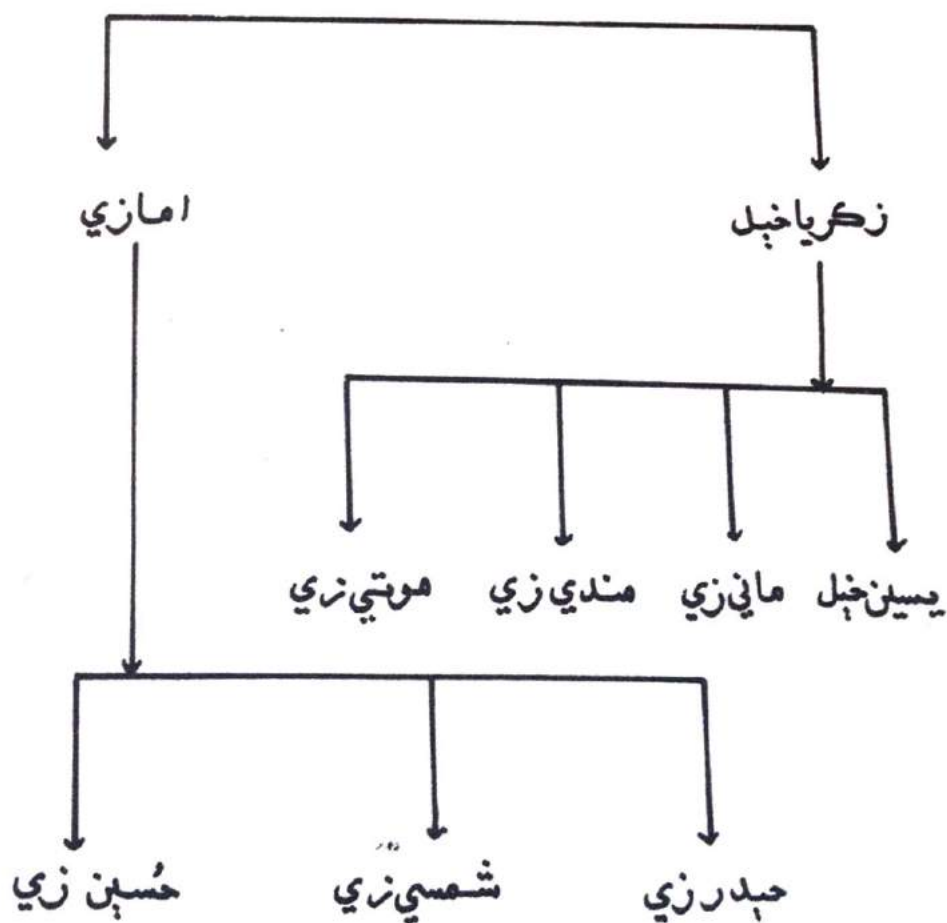
لودي خېل بن دله زاك بن كودي بن كرلاني

«لودي خېل»

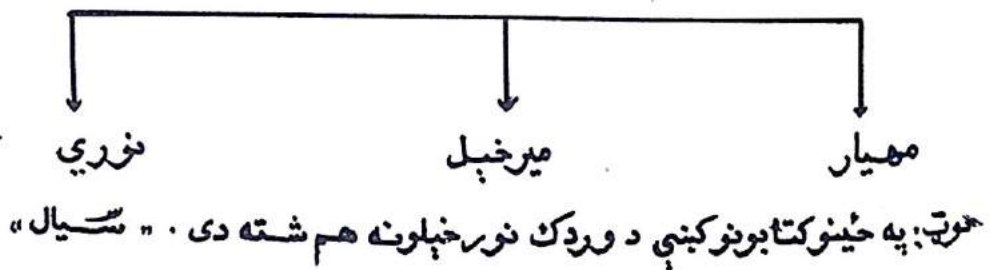
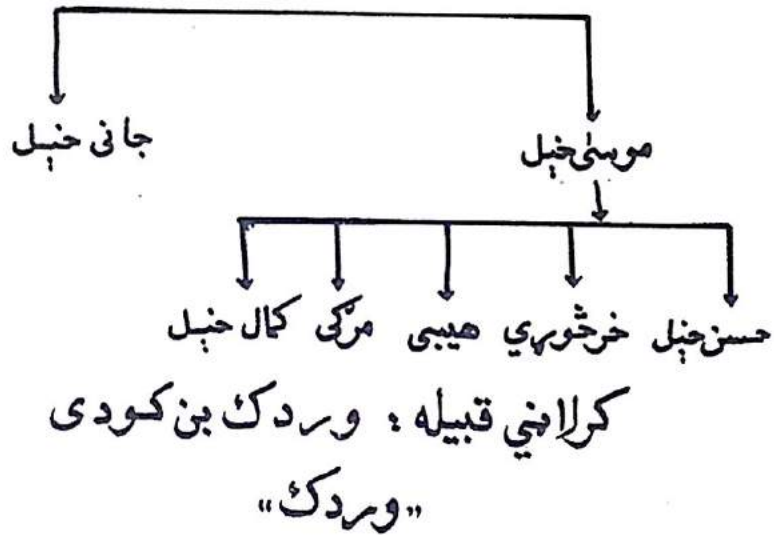
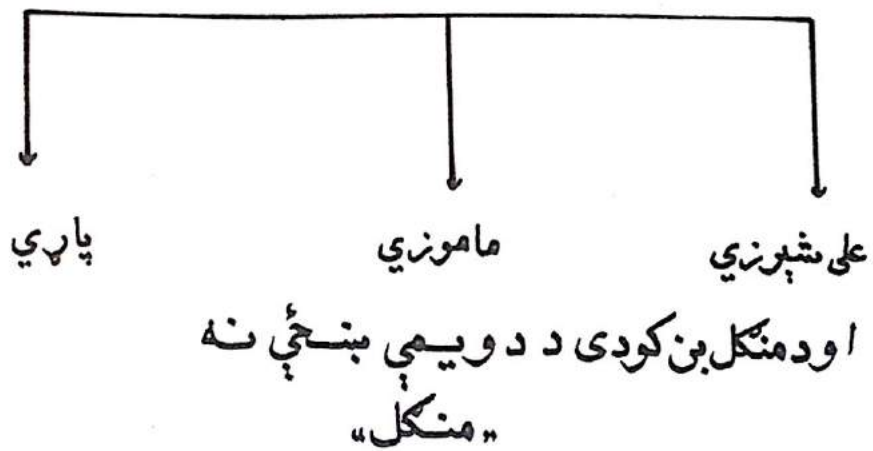
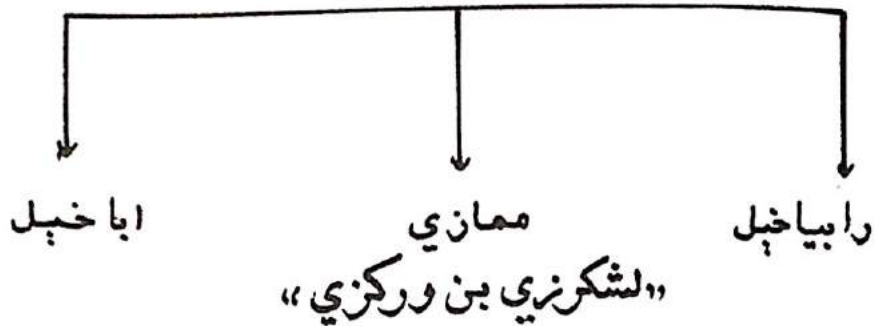


يعقوب خېل بن دله زاك بن كودي بن كرلاني

«يعقوب خېل»



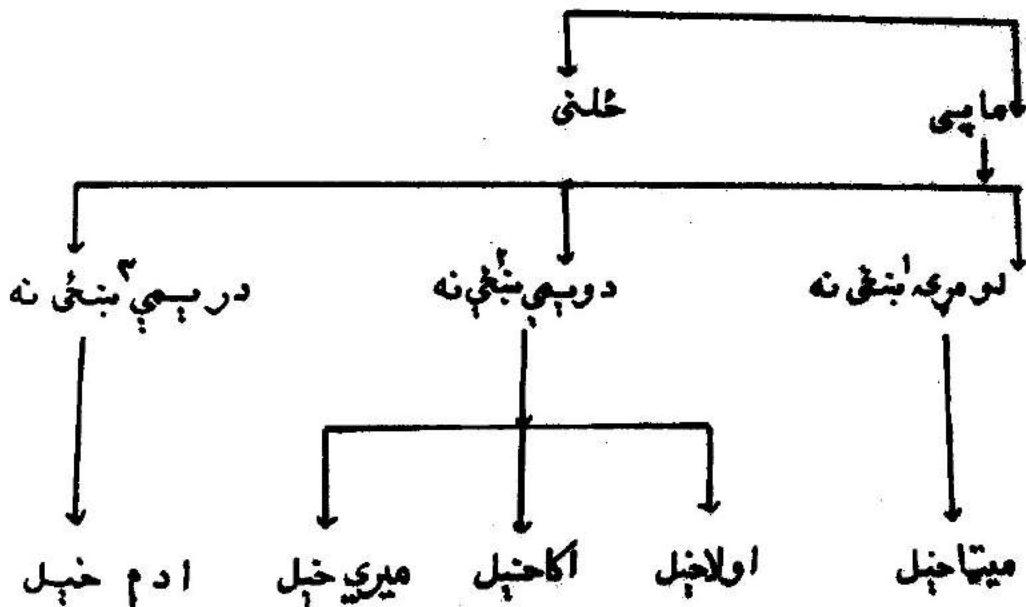
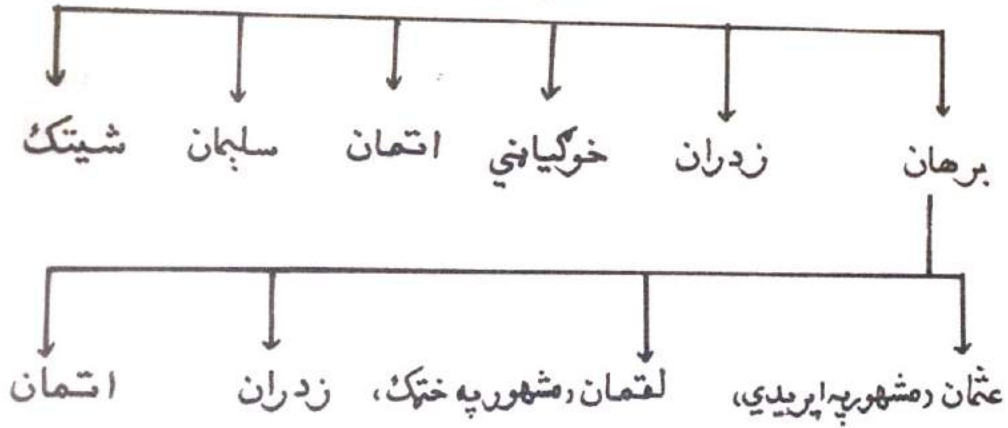
### «اسماعيل بن وركزي»



## کرلانی قبائل:

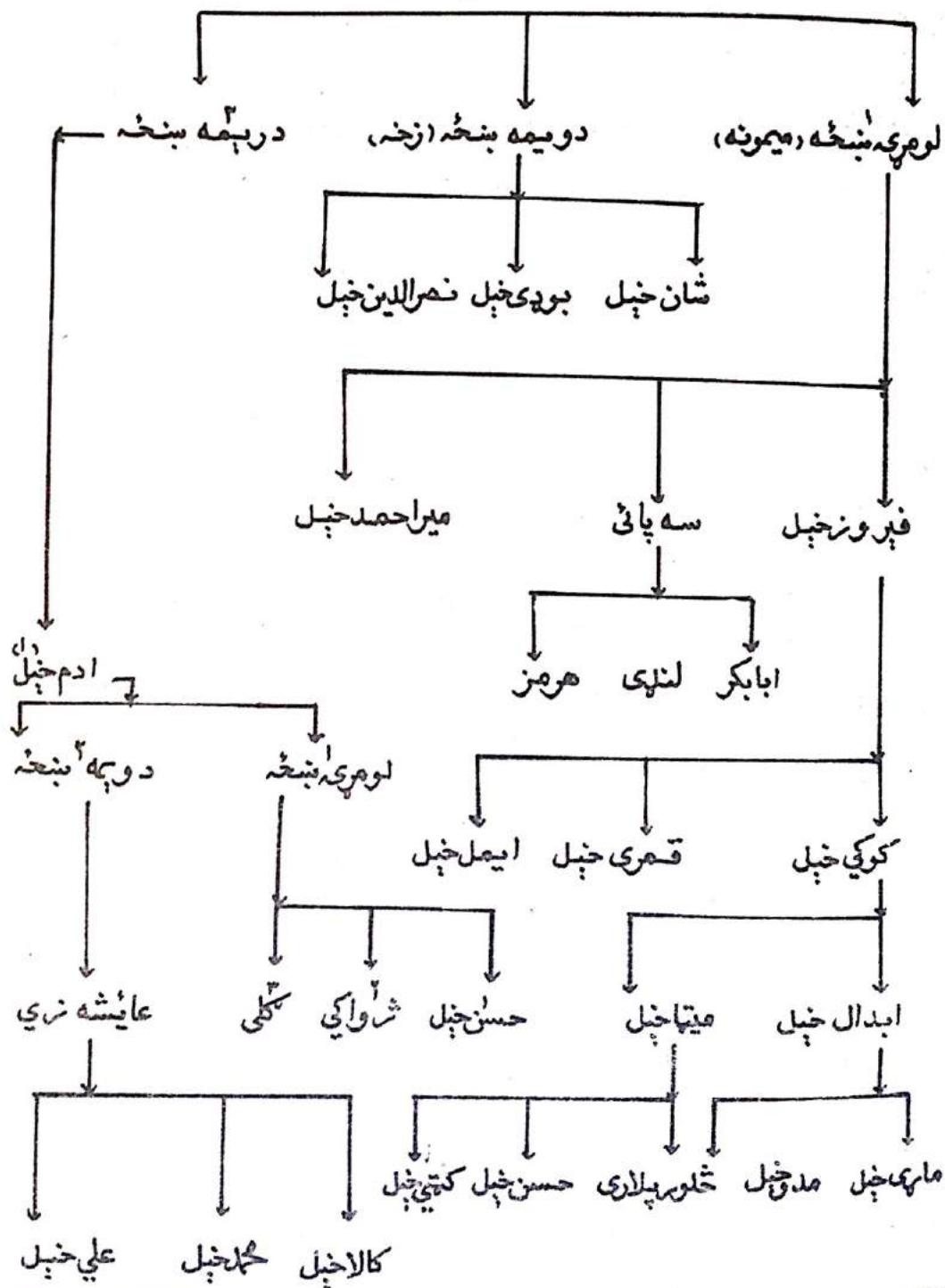
### ب: « اُپریدی »

«ککی بن کرلانی»



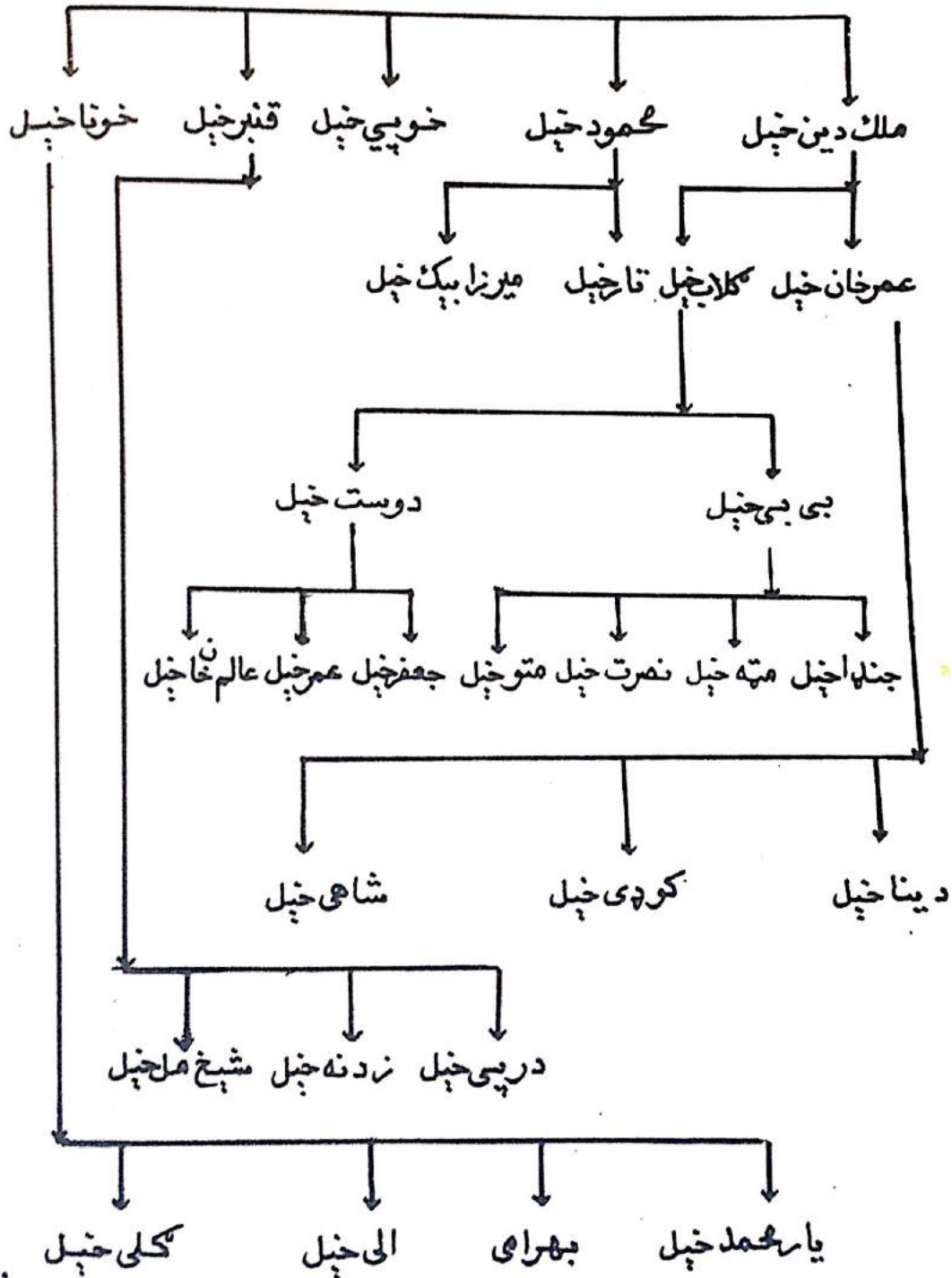


# اولاخیل بن مای بن عثمان یا اپریدی «اولاخیل»



«خینچی وائی چی ادم خیل د اولانروی نه د مای بنی زوی د افریدی نفسی کیری. (مسئال)

### میر احمد خیل بن اولاد خیل بن عثمان یا اپریدی «میر احمد خیل»

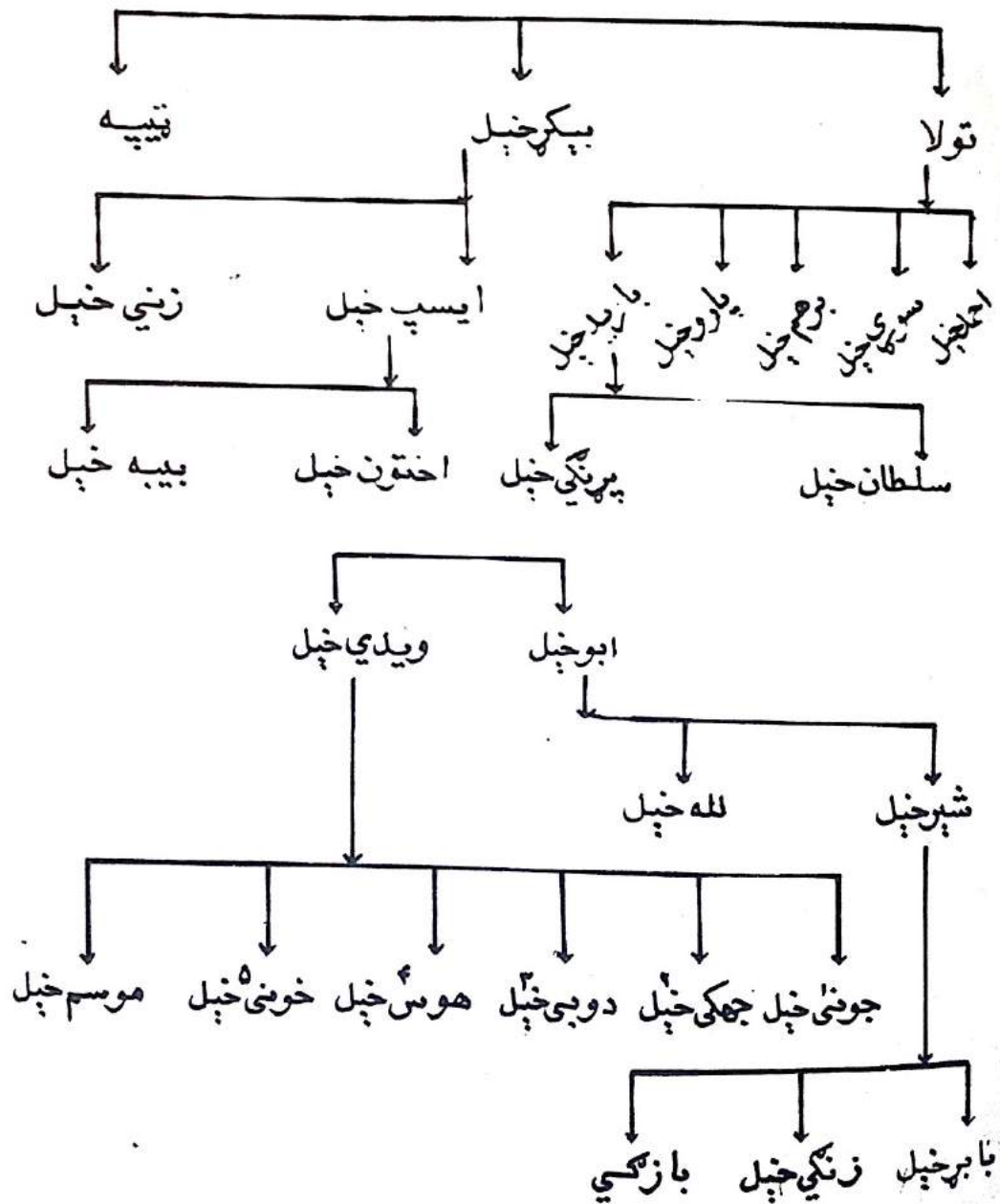


نوٹ: دپانی اولادی ذکر و شو، دہفہ دور و رخلنی اولاد لردی اوپہ بنگینوکی استرگن

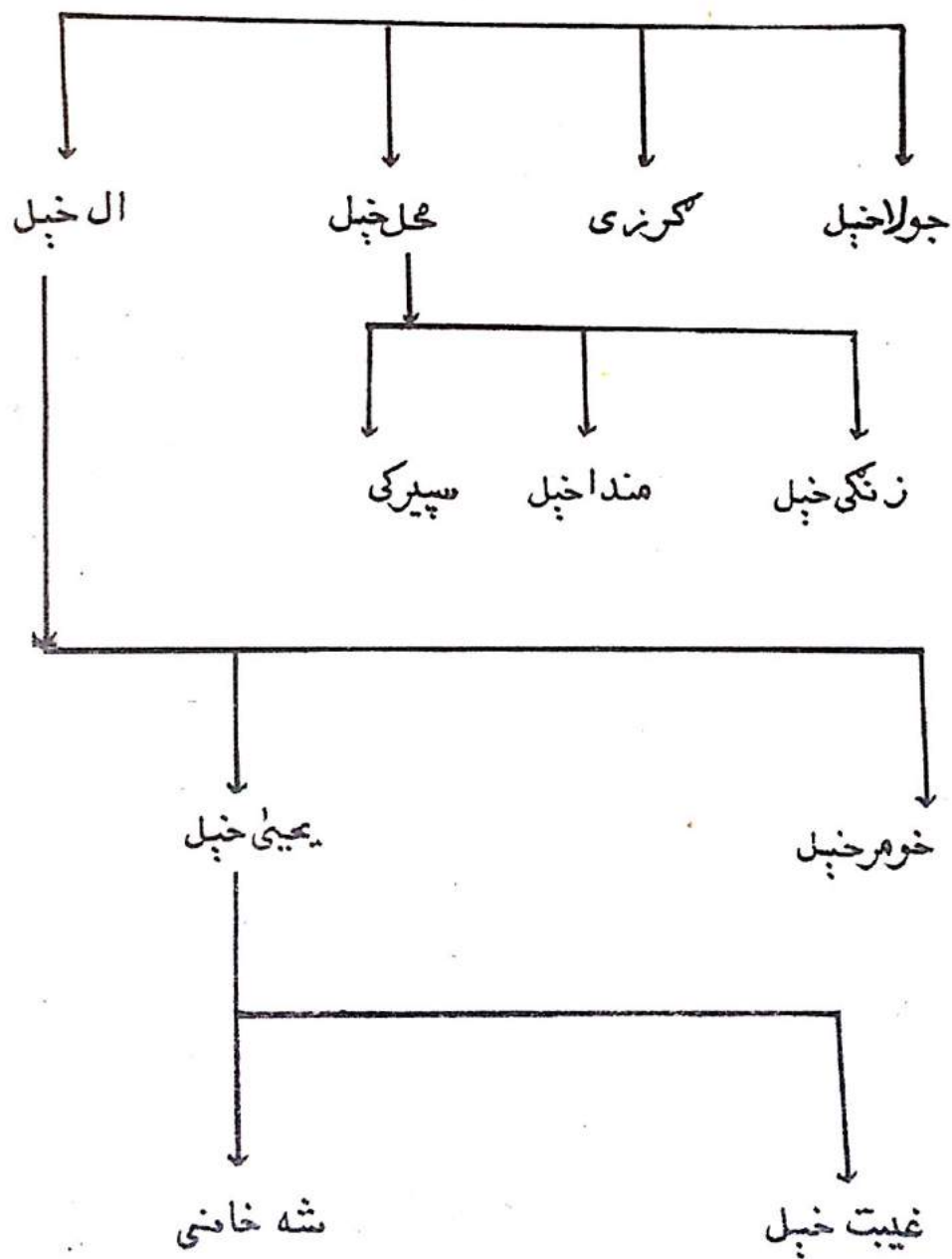
# کرلاہی قبائل:

## ج۔ «خُدران» زدران،

### «خُدران»



نرخی خپل بن بېده خپل بن خدران  
«زمني خپل»



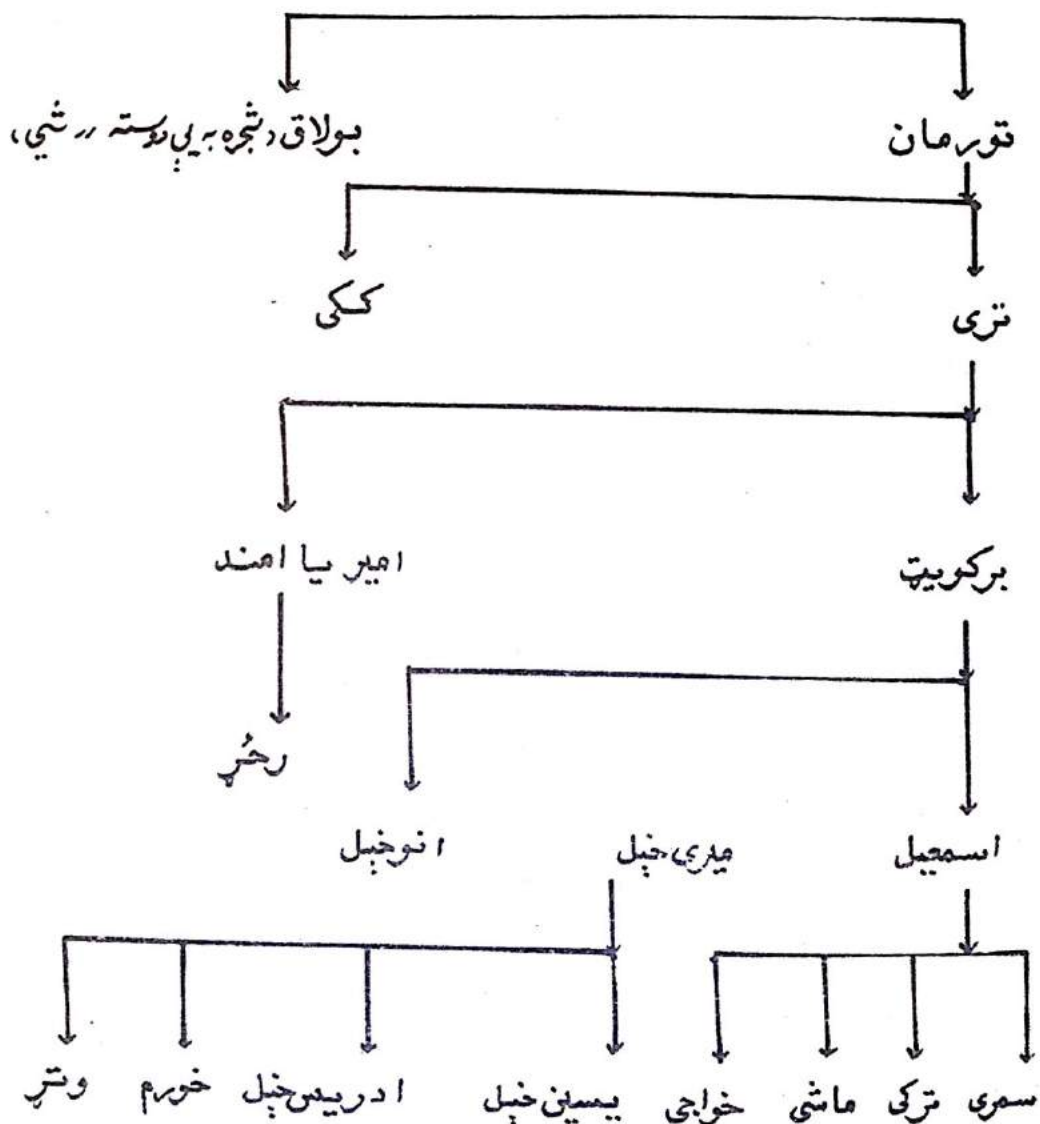


# کرلاہنی قبائل؛

## د- « ختک »

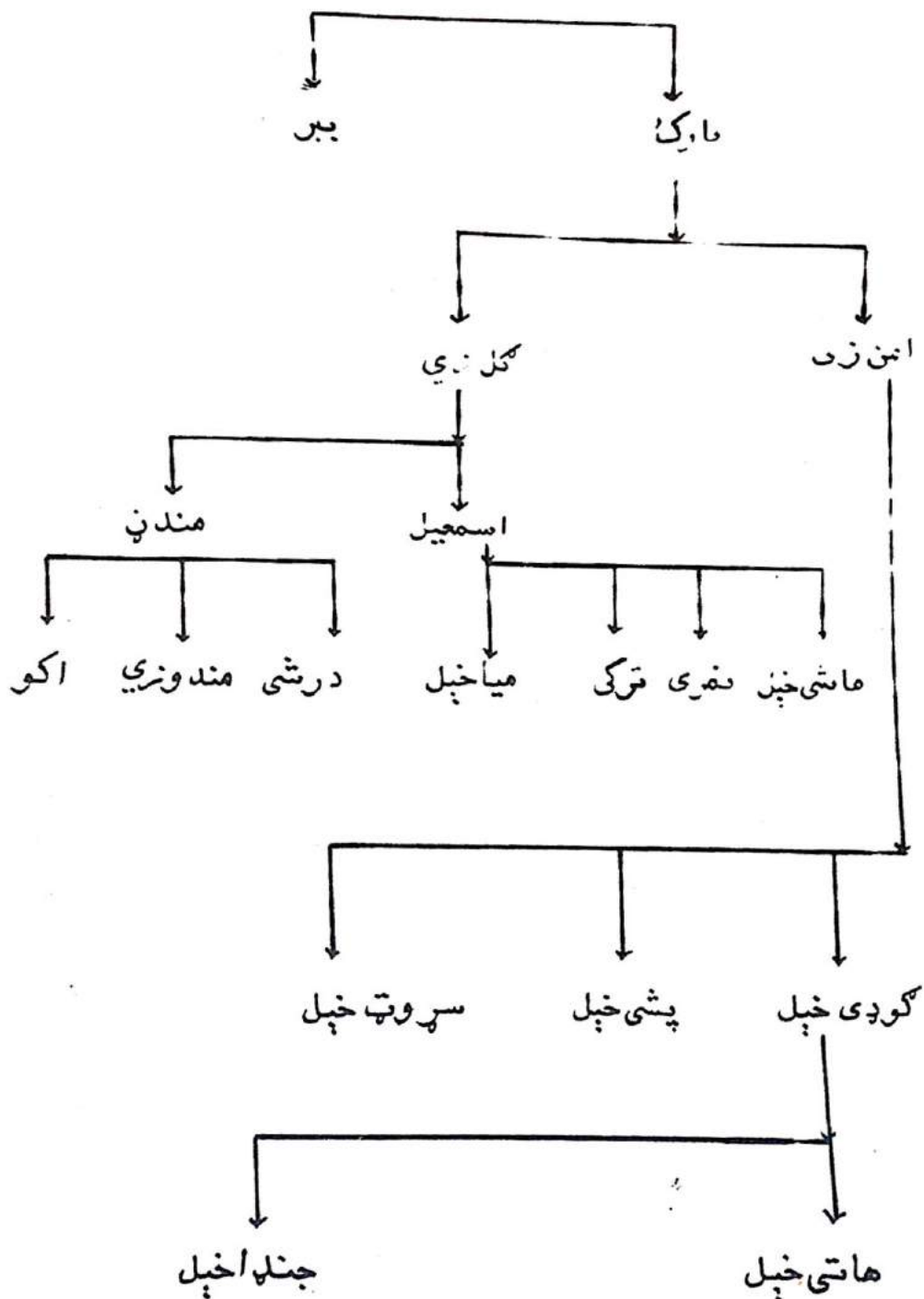
لقمان یعنی ختک بن برهان نہ

« ختک »



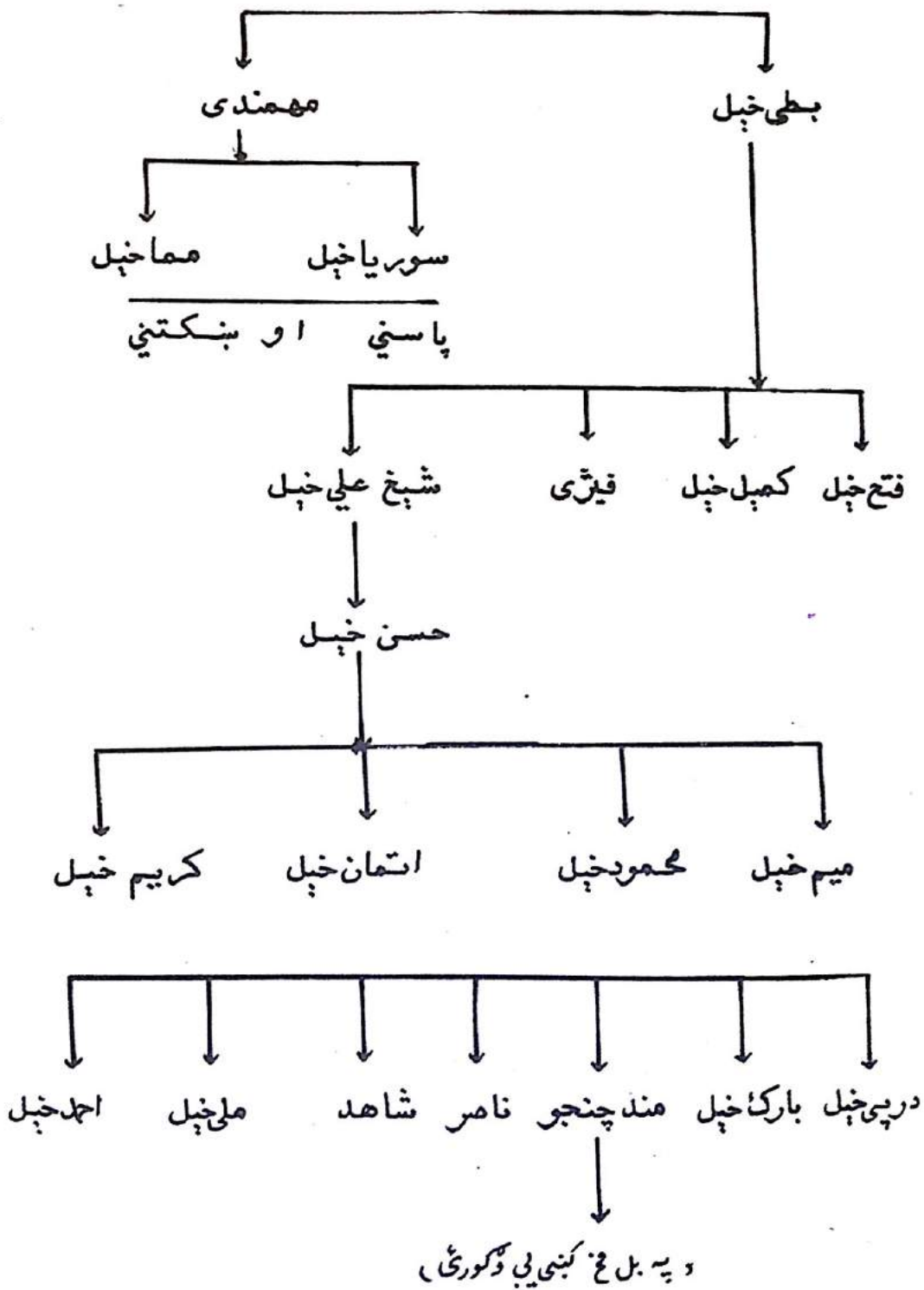
یسین خپل بن میری خپل بن برکویت بن قری بن ... بن لقمان خپک

«یسین خپل»

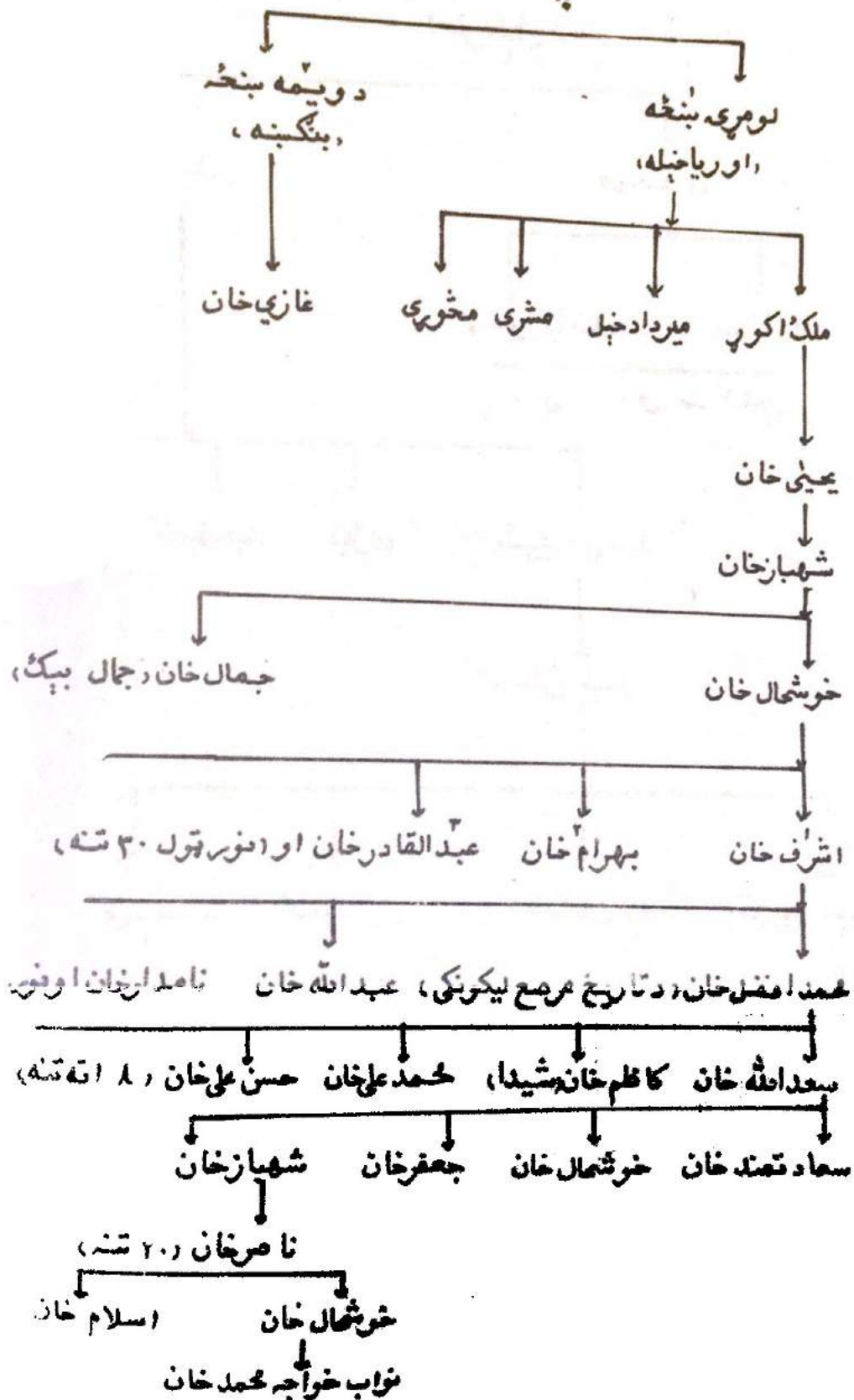


# انوخېل بن برکویت بن قری بن تورمان بن لقمان خټک

## «انوخیل»



# «چنگو»

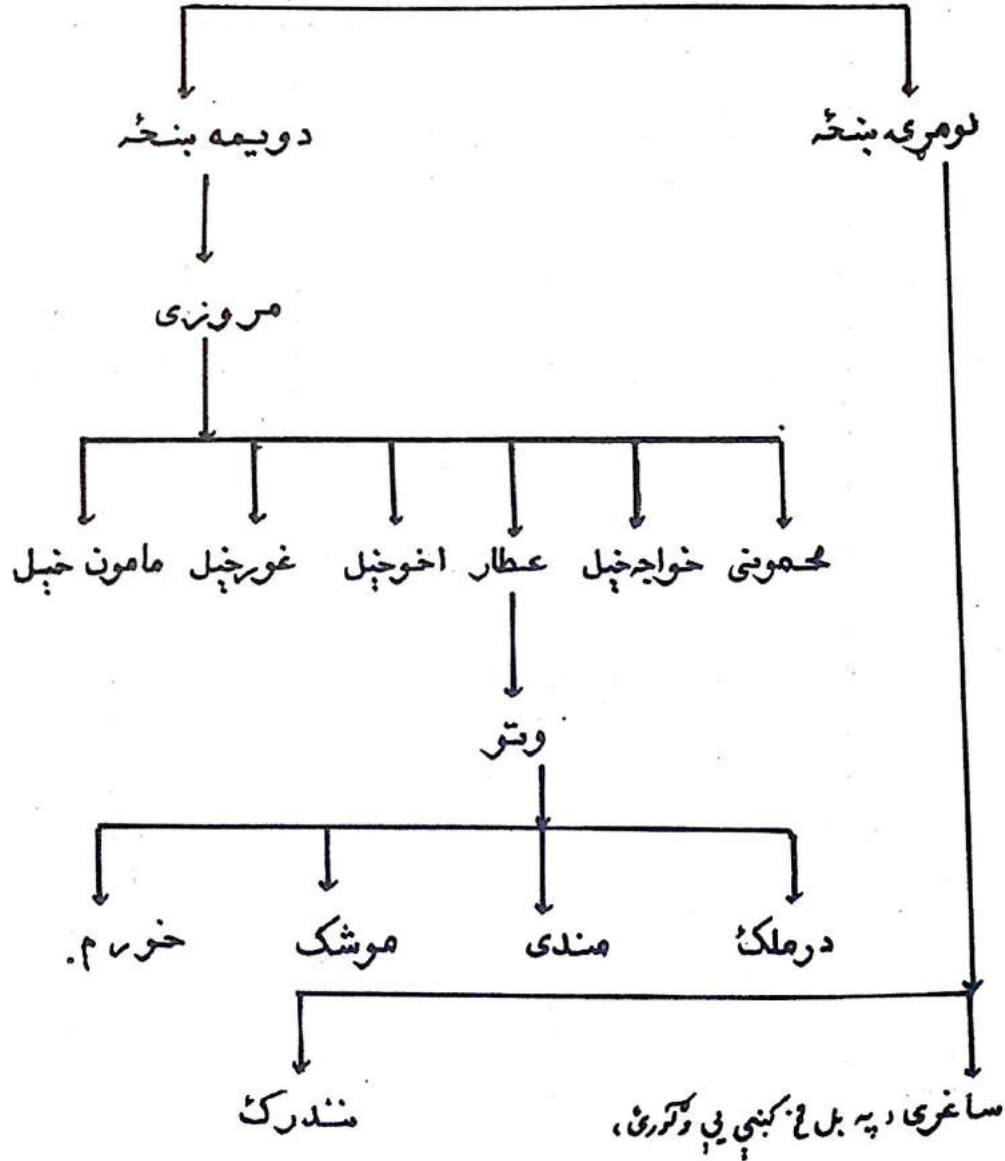




## کرلاڻي قبائل؛

### «ختک-بولاق»

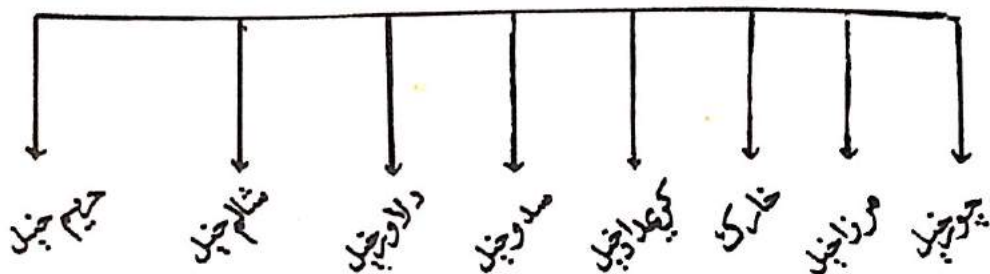
«بولاق بن لقمان»



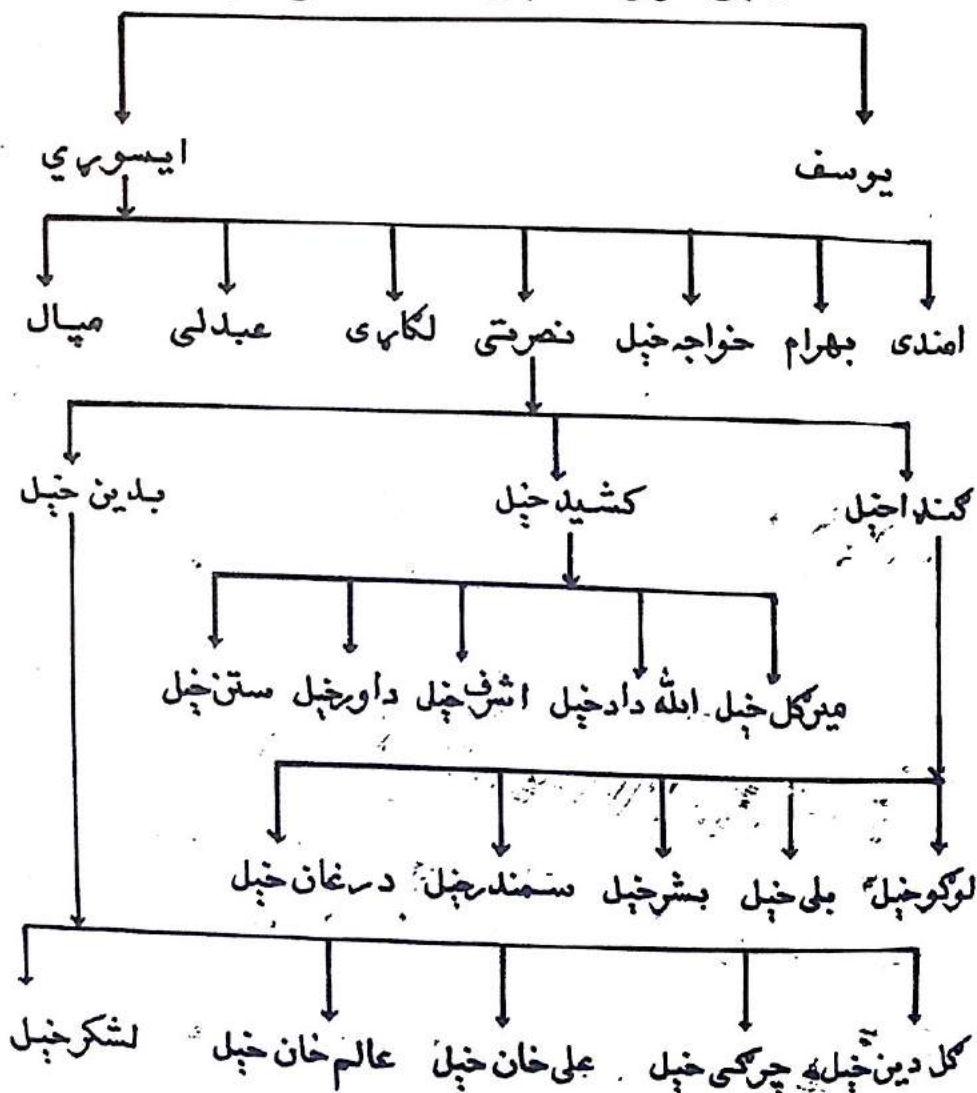


### تپی بن ابی خیل بن بندگی خیل بن ساعری بن بولاق

«تپی»



### ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

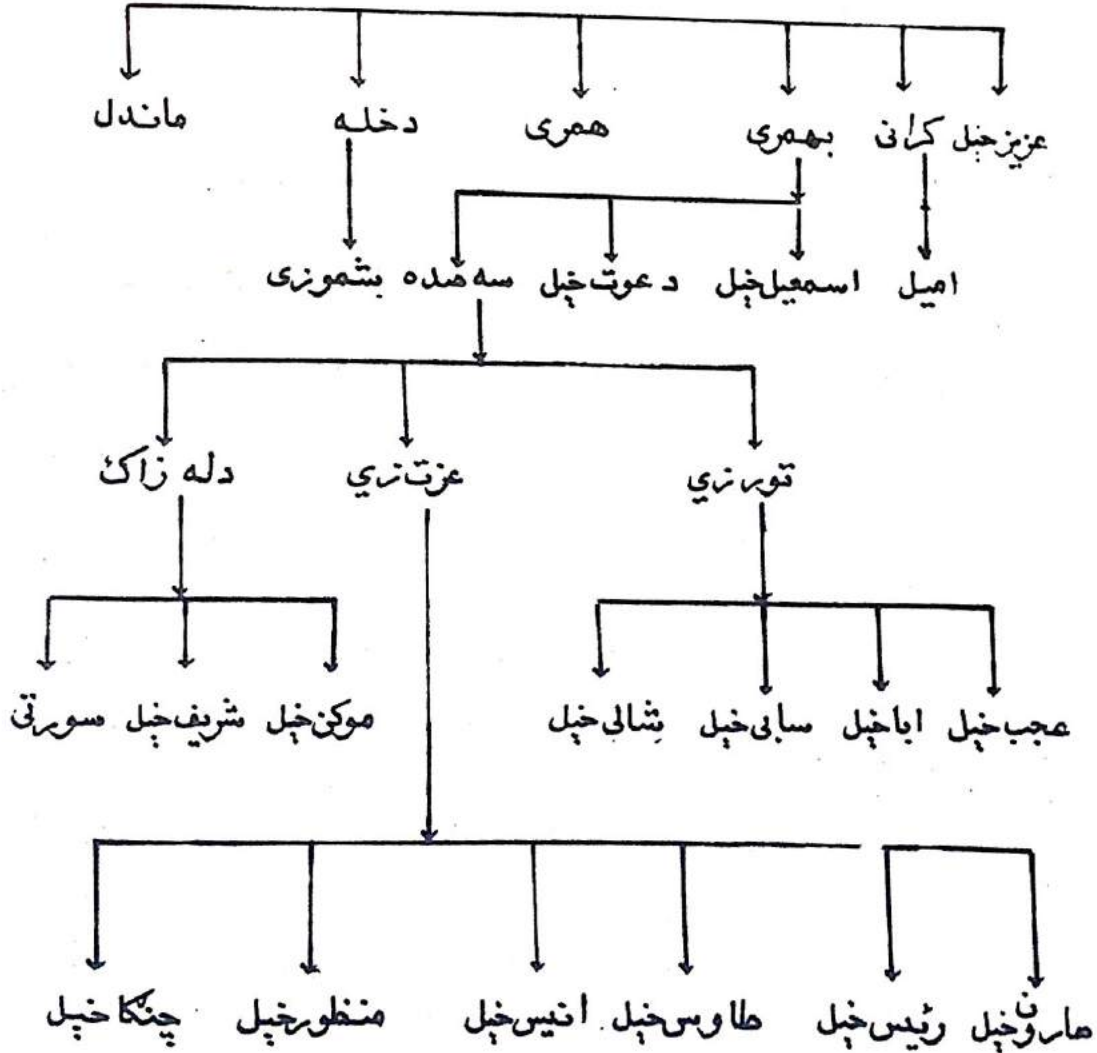


## کرلانی قبائل:

### «اتمان خیل»

اتمان بن برهان، اتمان خیل بن حکمی -

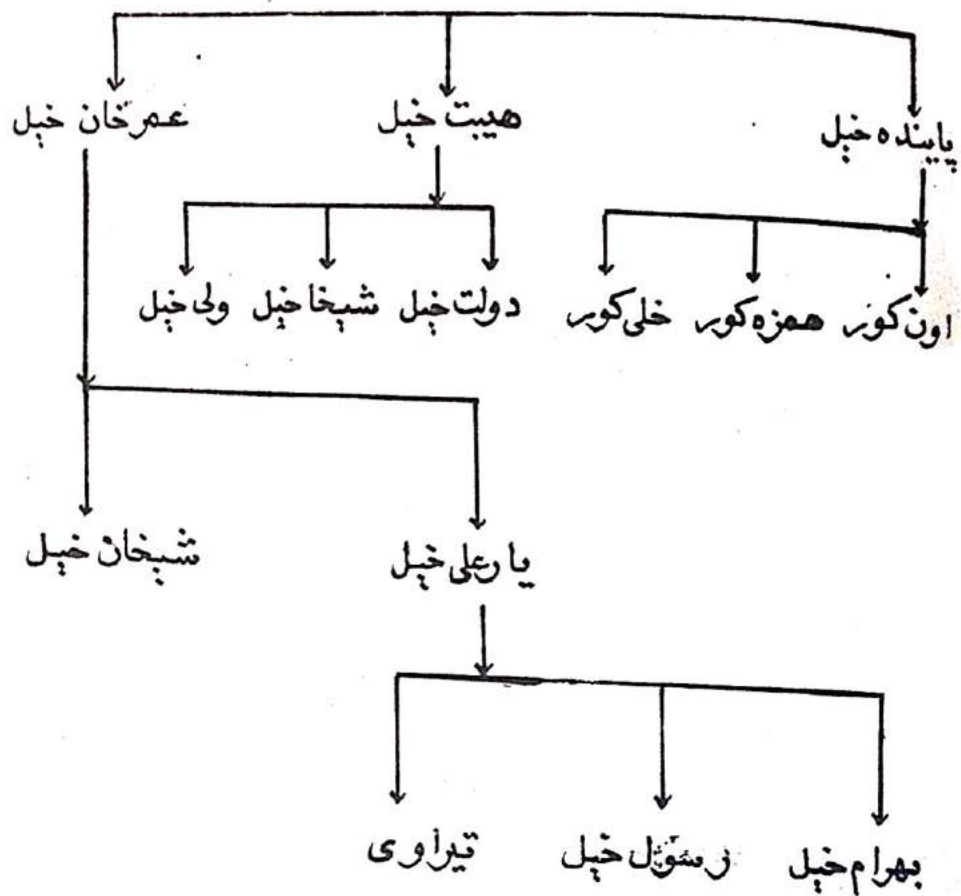
بن کران





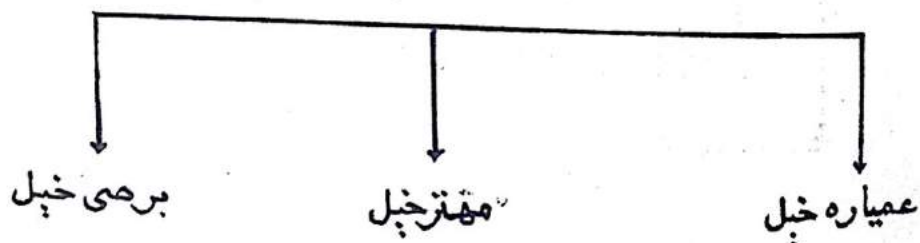
### اسمعیل خیل بن بهمیری بن اتمان خیل

#### «اسمعیل خیل»

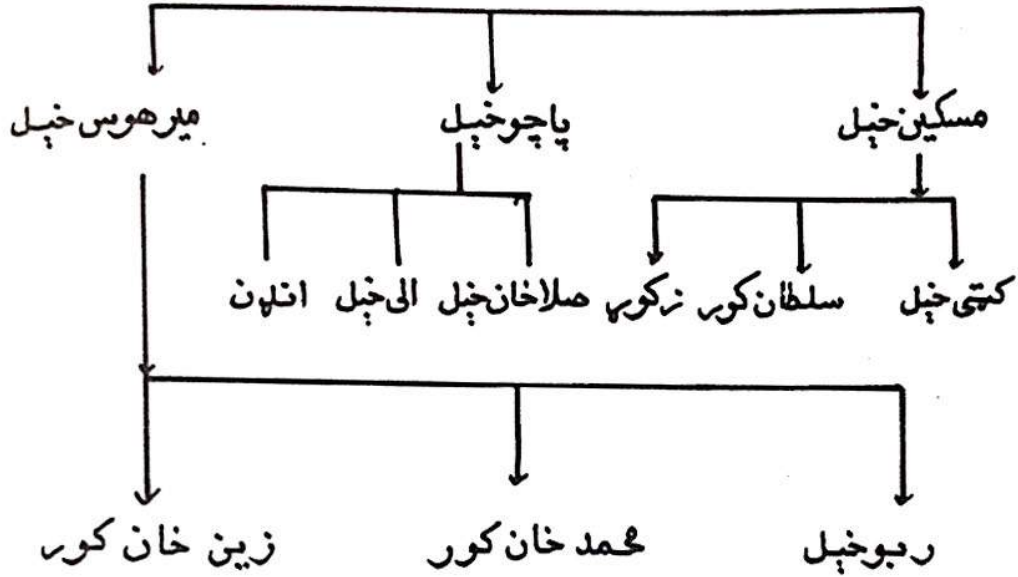


### دعوت خیل بن بهمیری بن اتمان خیل

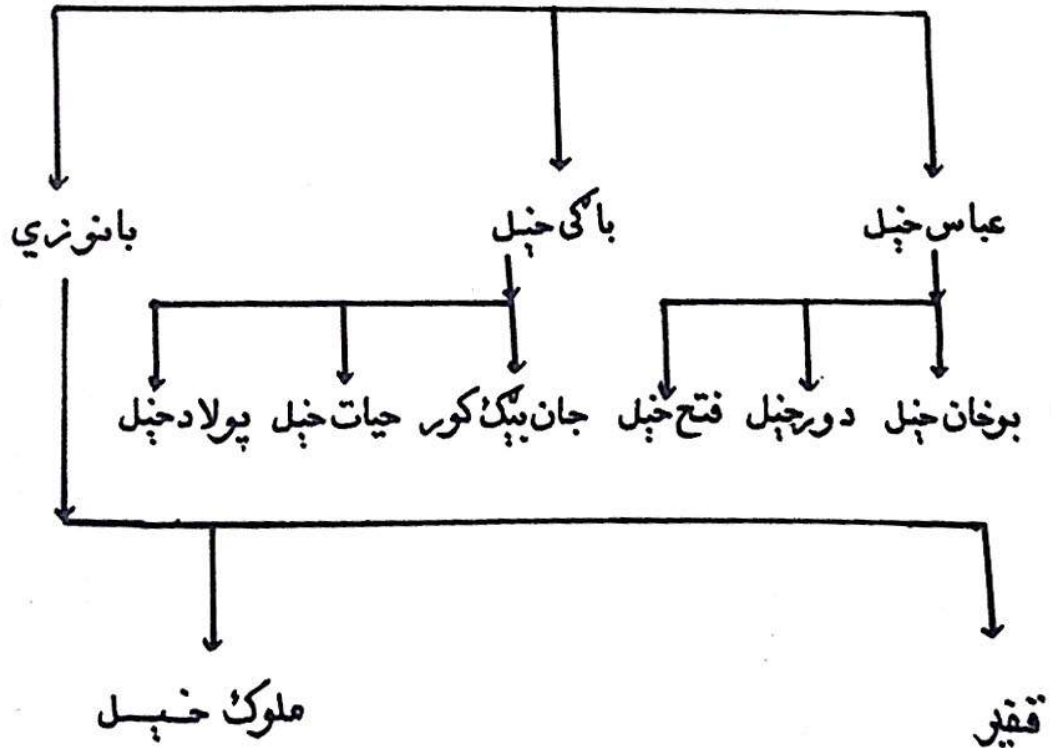
#### «دعوت خیل»



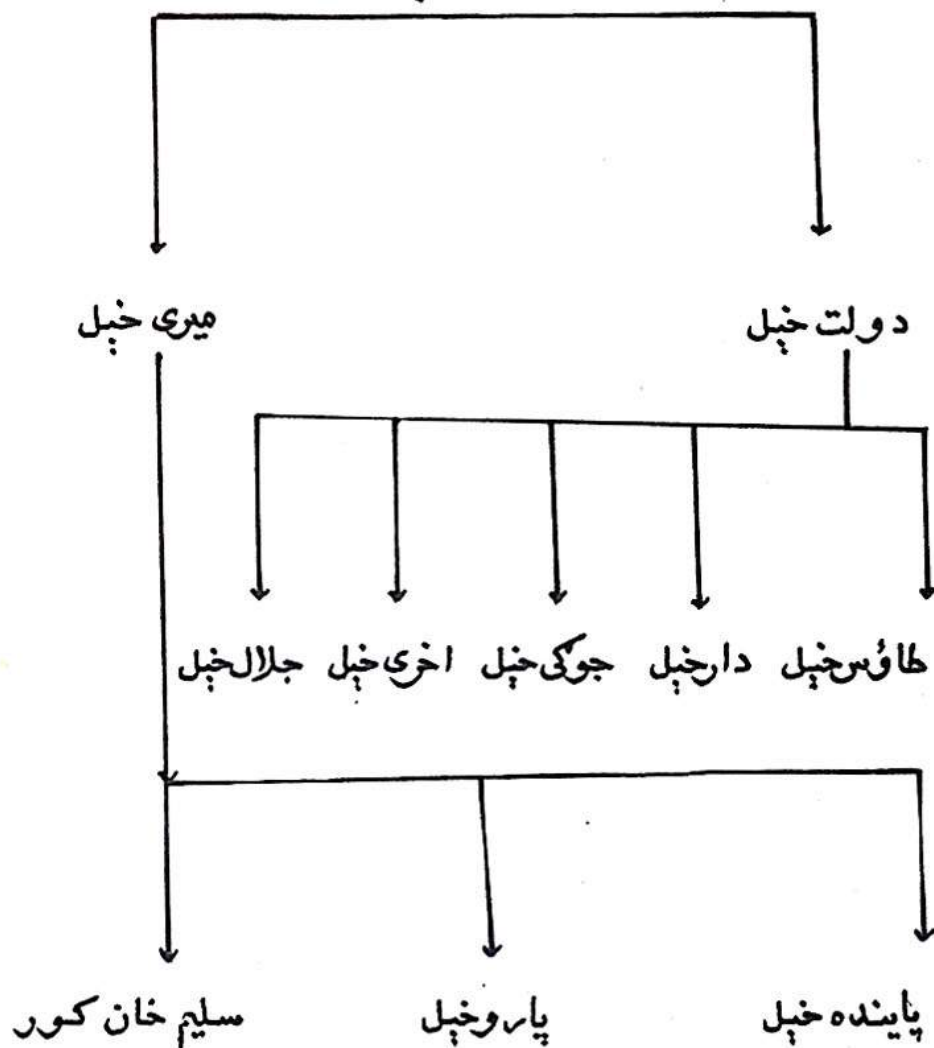
عمياره خېل بن دعوت خېل بن بهمري بن اتمانخېل  
«عمياره خېل»



مهتر خېل بن دعوت خېل بن . . . بن اتمانخېل  
«مهتر خېل»



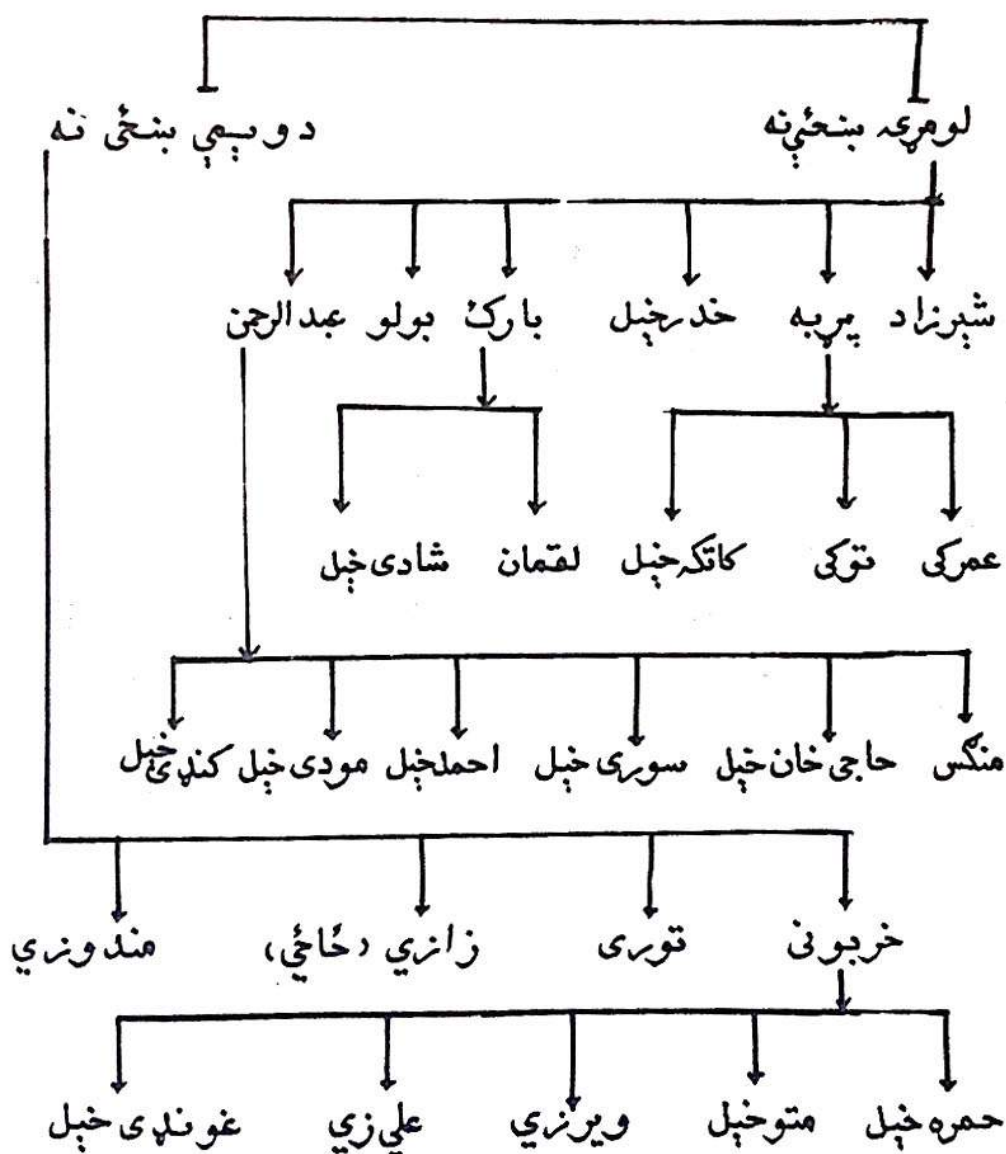
برصی خپل بن دعوت خپل بن... بن اتمان خپل  
«برصی خپل»



# کرانی قبائل:

## و۔ «خوکیانی»

### «خوکیانی»



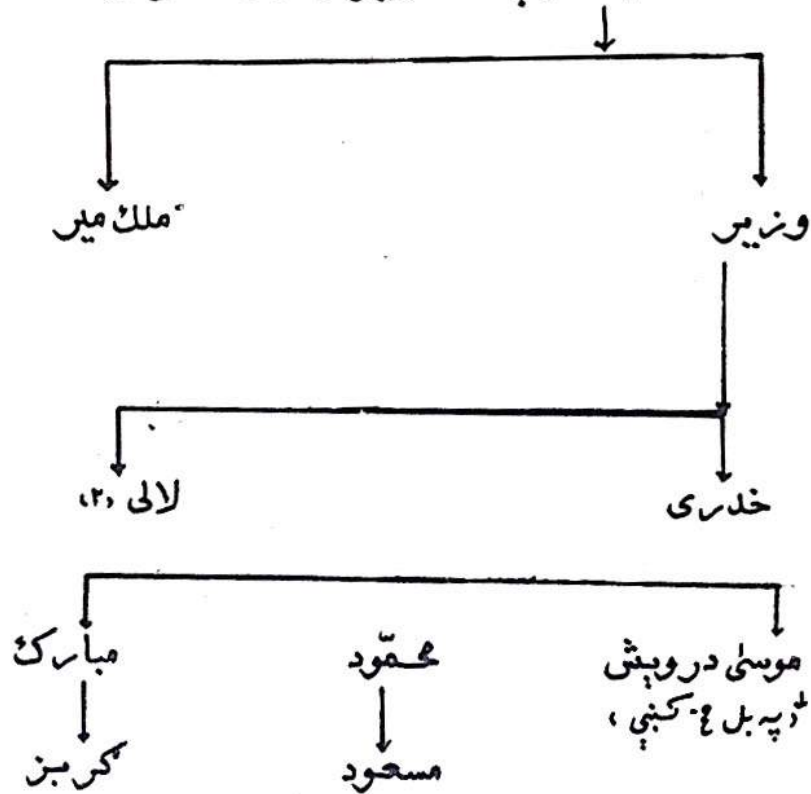
نوٹ: وزیر خوکیانی نہ دی دلای وزیر اولادہ زرغلی له خوکیانیوسرہ اولی دی.



# کرلامنی قبایل

## ۱- وزیر، مسعود

سلطان چچ د وزیر و مورث اعلیٰ و اولاد



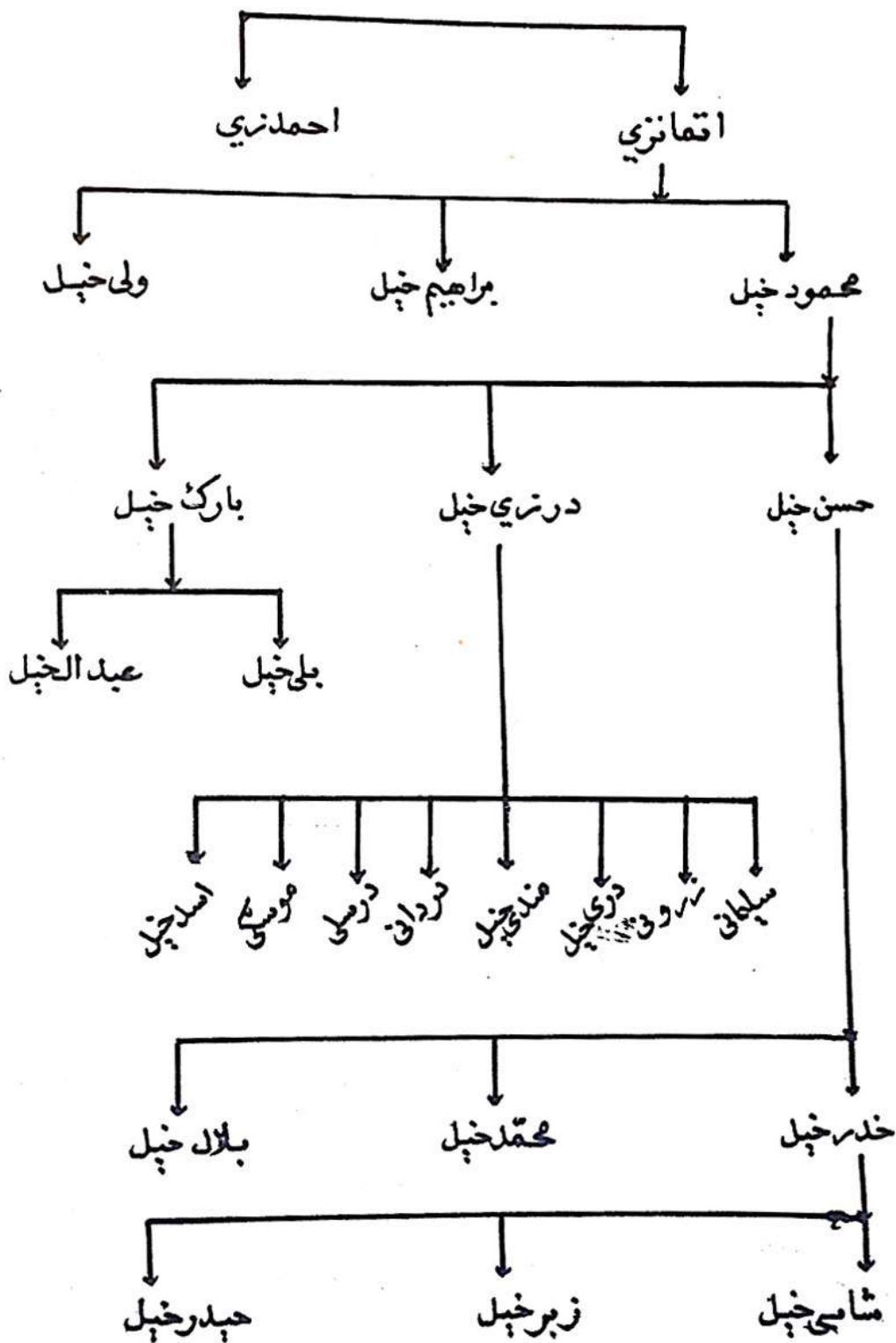
۱، خچی خلک و ایچی د سلطان نه وزیر او ملک میردی، او د وزیر نه خدری او لالی دی او د

ملک میر نه بنگینی دی ۱۲۷۴ د کبر و کتاب پتھان د محبوب علی شاه ترجمه،.

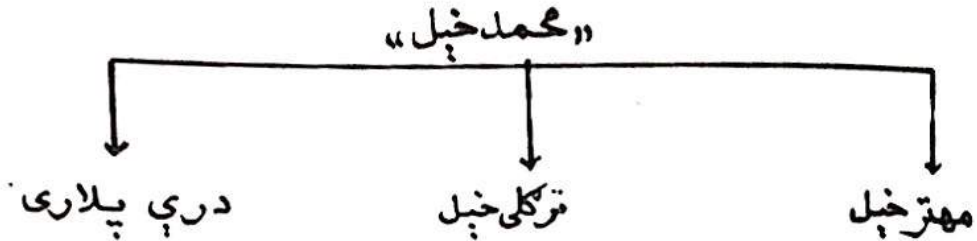
۲، لالی د خدری و هر و د وزیر نروی د خپله و روه خفه شوی او تلی د سپین غره په

شمال کبئی یی د خوگیا نوسره اهلوی او خوگیا نئی کبئی شی. « سیال »

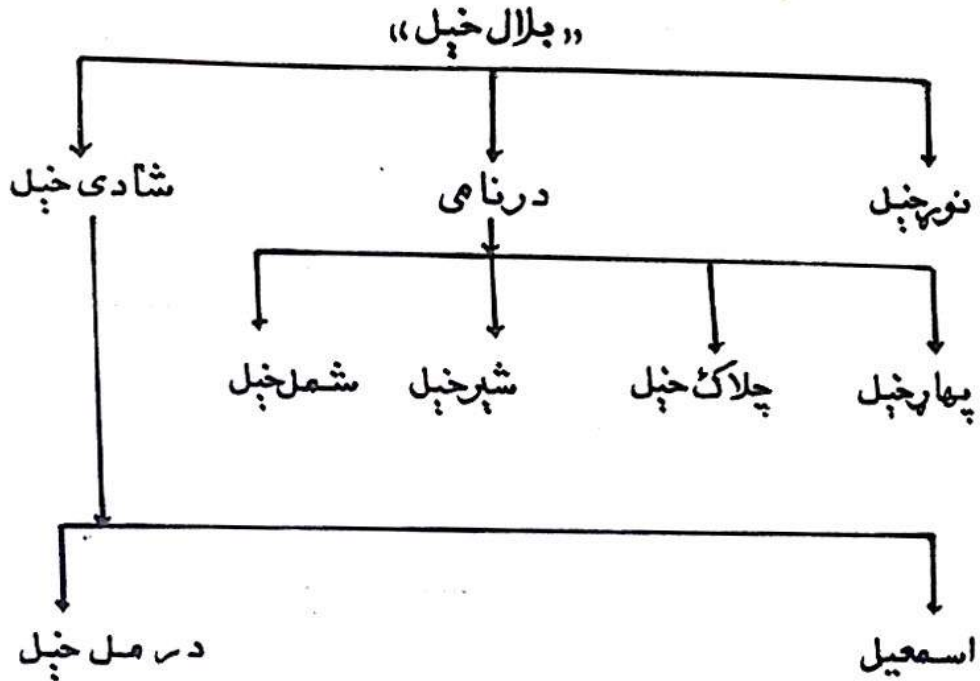
موسى د سروپش بن خدرى بن وزير  
«موسى دروېش»



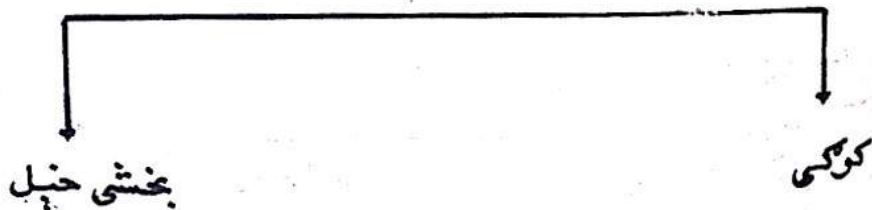
محمدخپل بن حسن خپل بن محمود خپل بن ... بن وزير



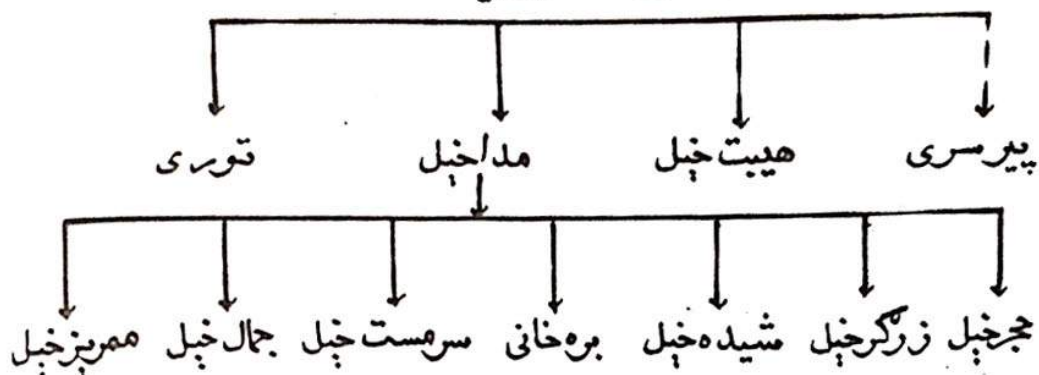
بلال خپل بن حسن خپل بن محمود خپل بن ... بن وزير



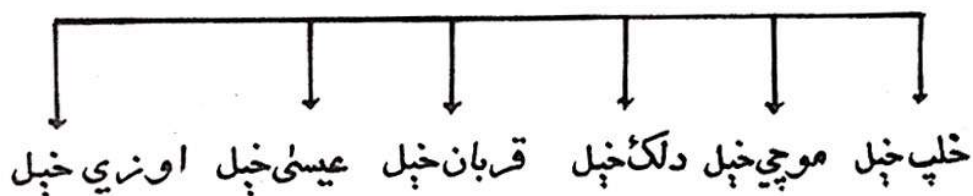
دمندی خپل بن درزی خپل بن محمود خپل نه



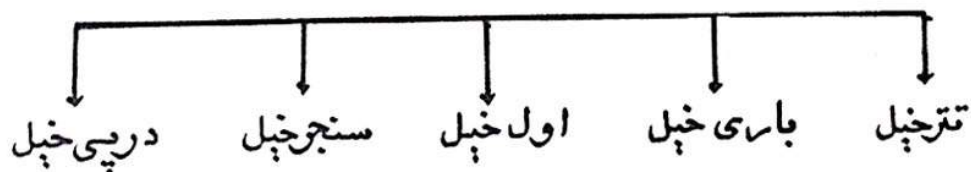
### د دردافنی بن درزي نه



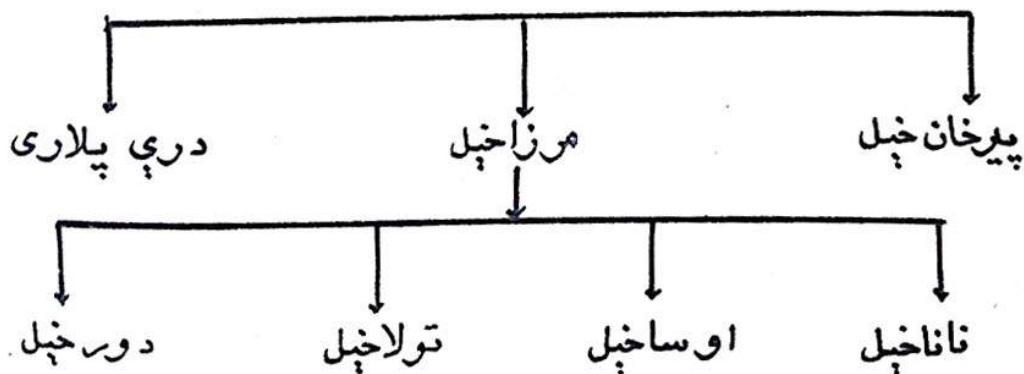
### د «درسلی» بن درزي نه



### د «موسکی» بن درزي نه



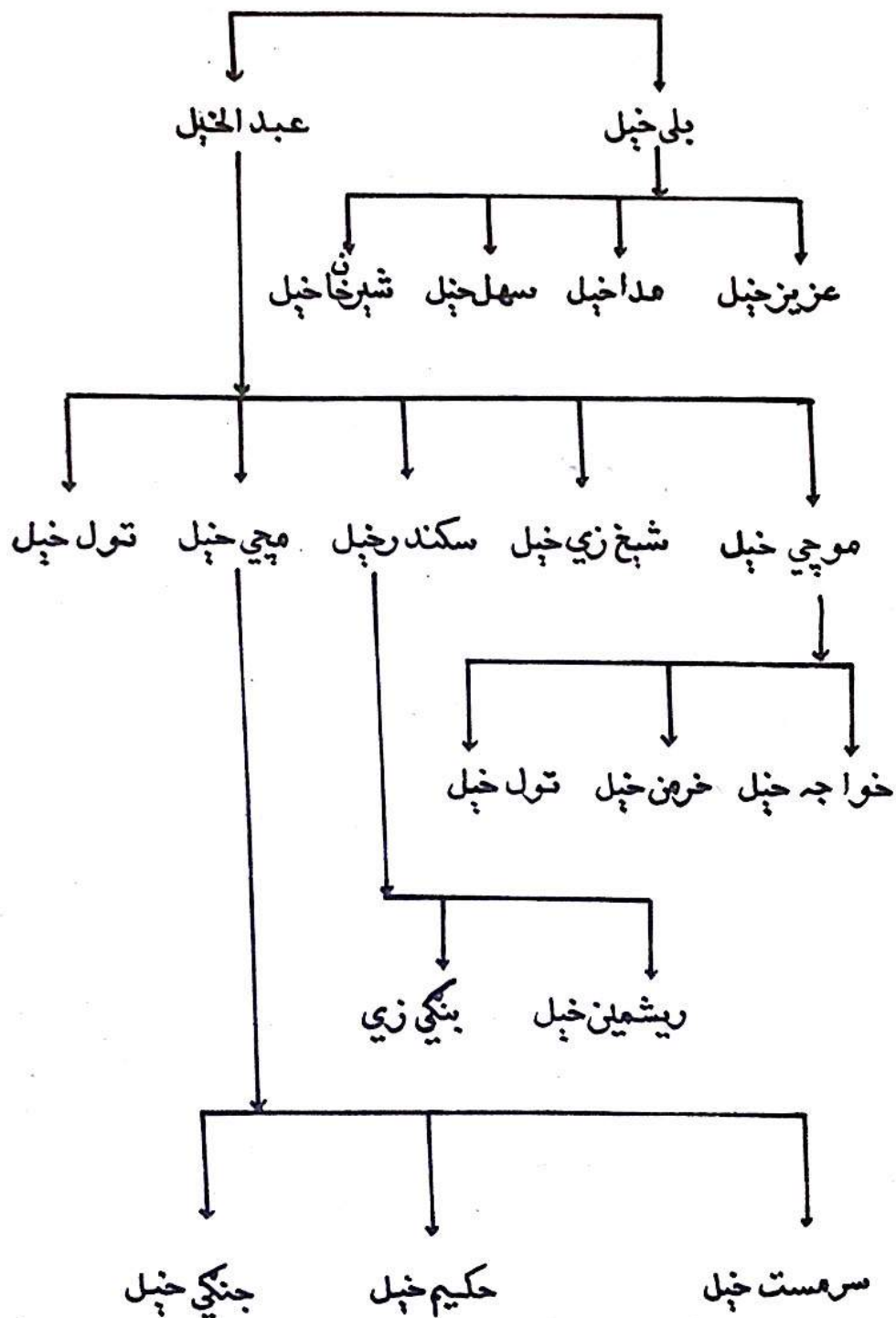
### اود «اسد خېل بن درزي نه



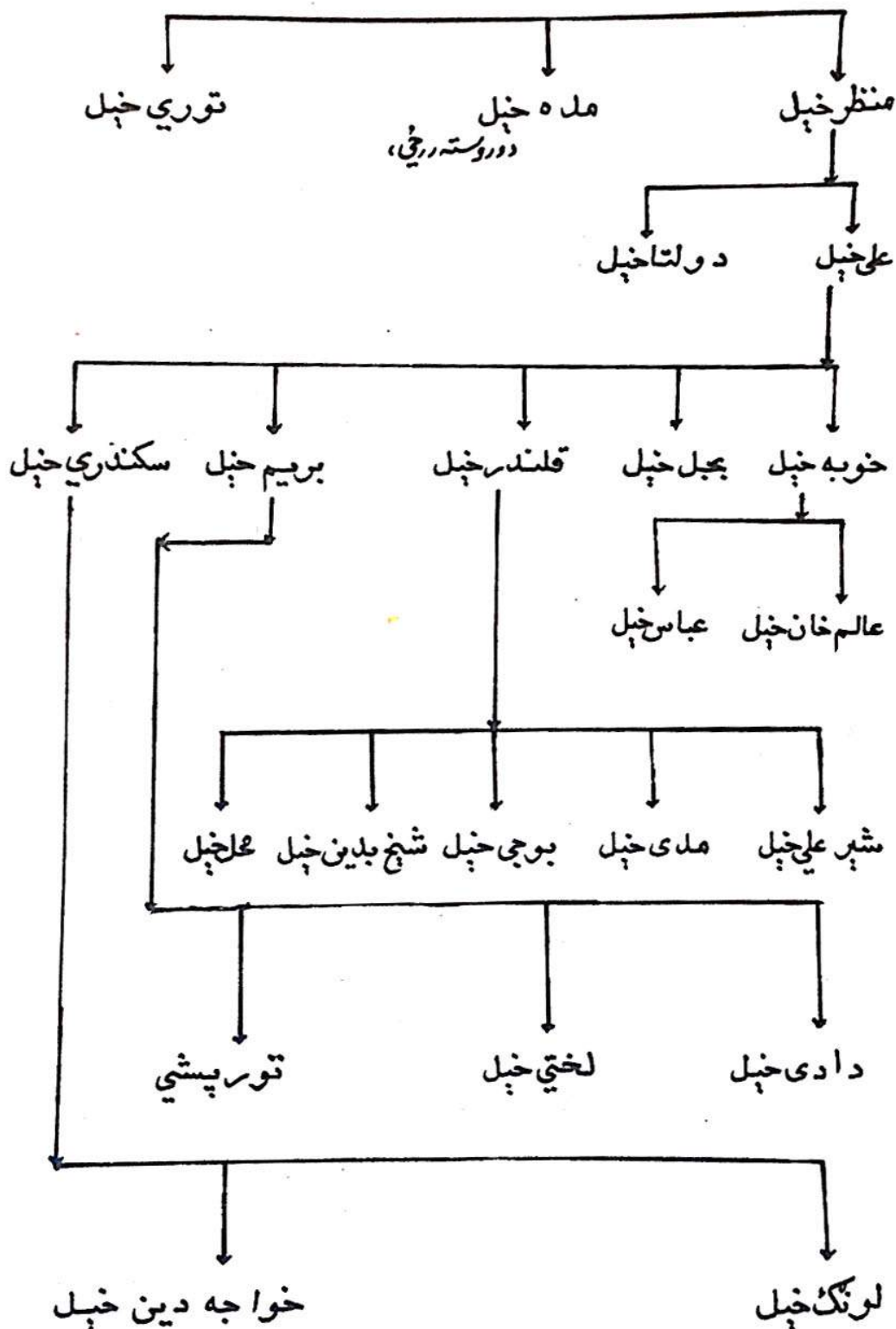


## د بارک خېل بن محمود خېل بن اتما نزي نه

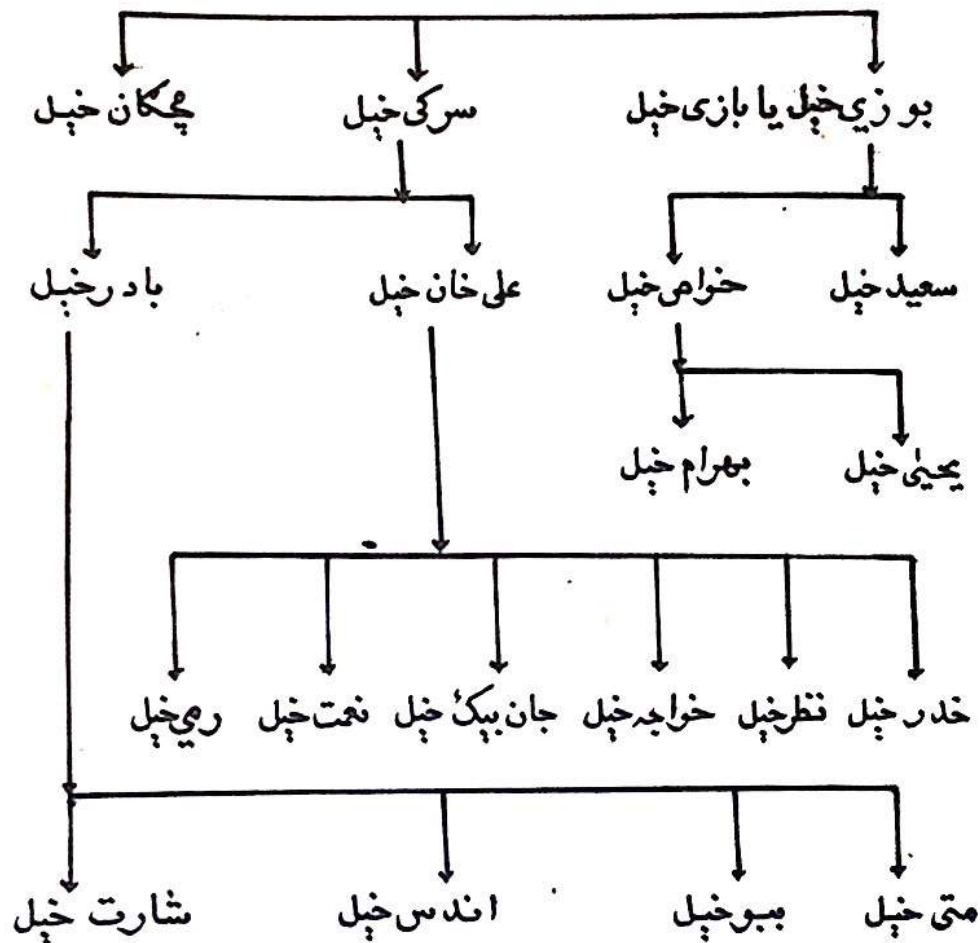
### «بارک خېل»



# بِراهِمِ بِنِ اَتَمَانِزِي

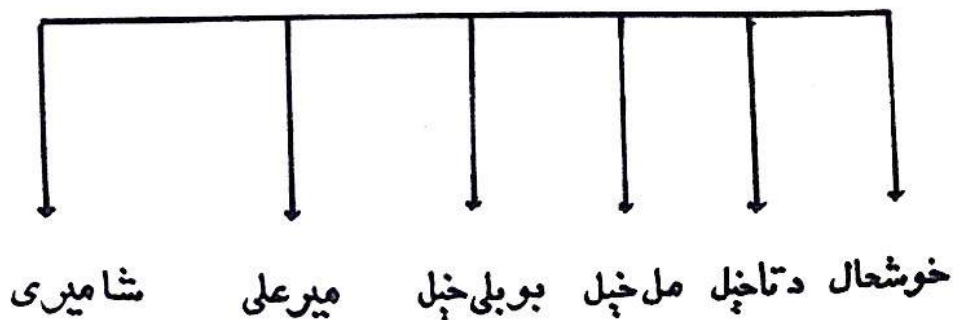


### د «مده خپل» بن اتمانزي نه



### د توری خپل بن براهیم خپل بن وتمانزی نه

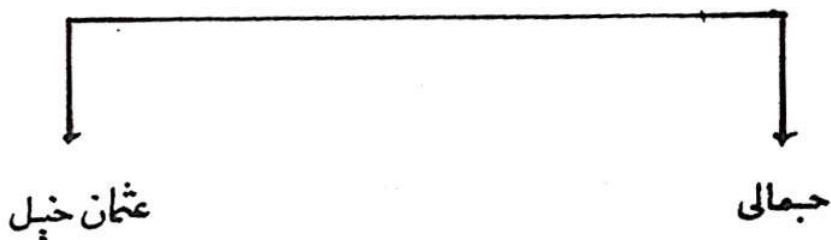
### «توری خپل»



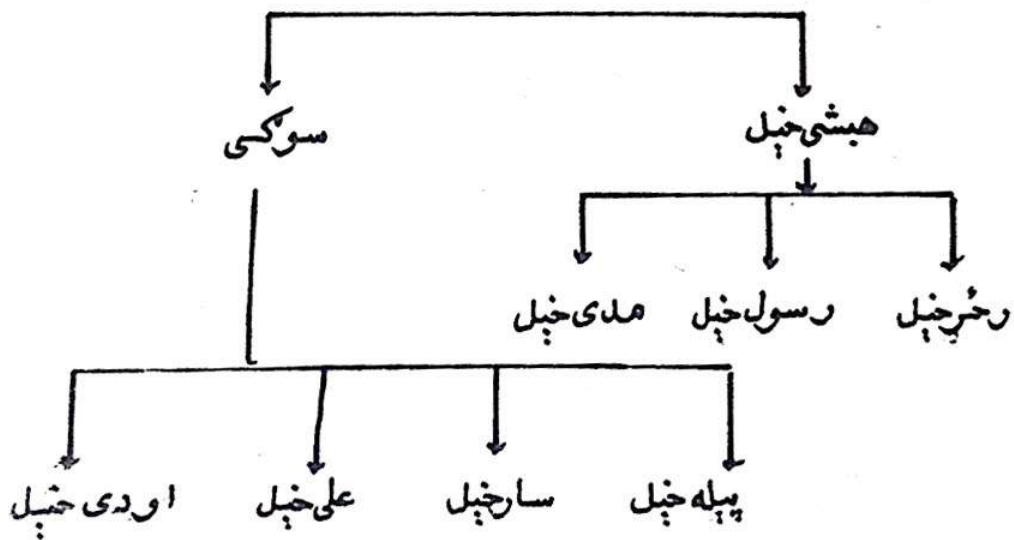
دخوشحال بن توری خپل نه



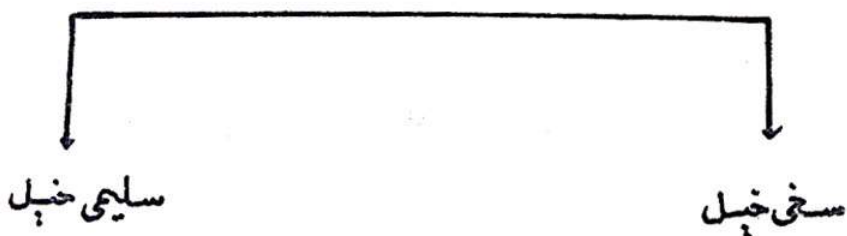
دقاخپل بن توری نه



دمل خپل بن توری نه

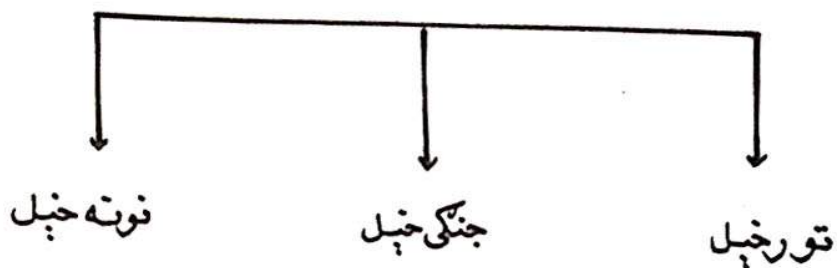


دبوپلی خپل بن توری نه

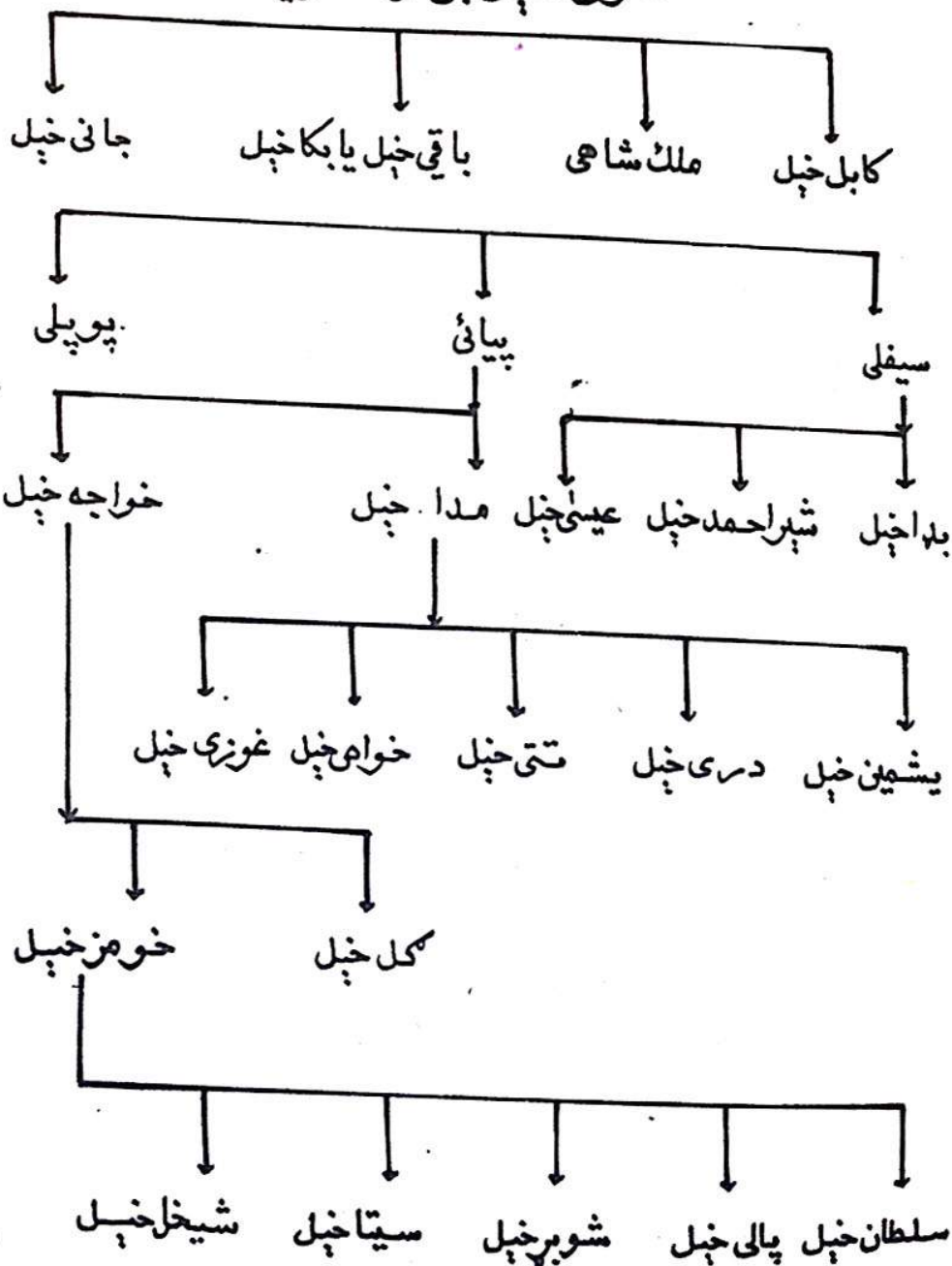




### شامیری بن توری نه

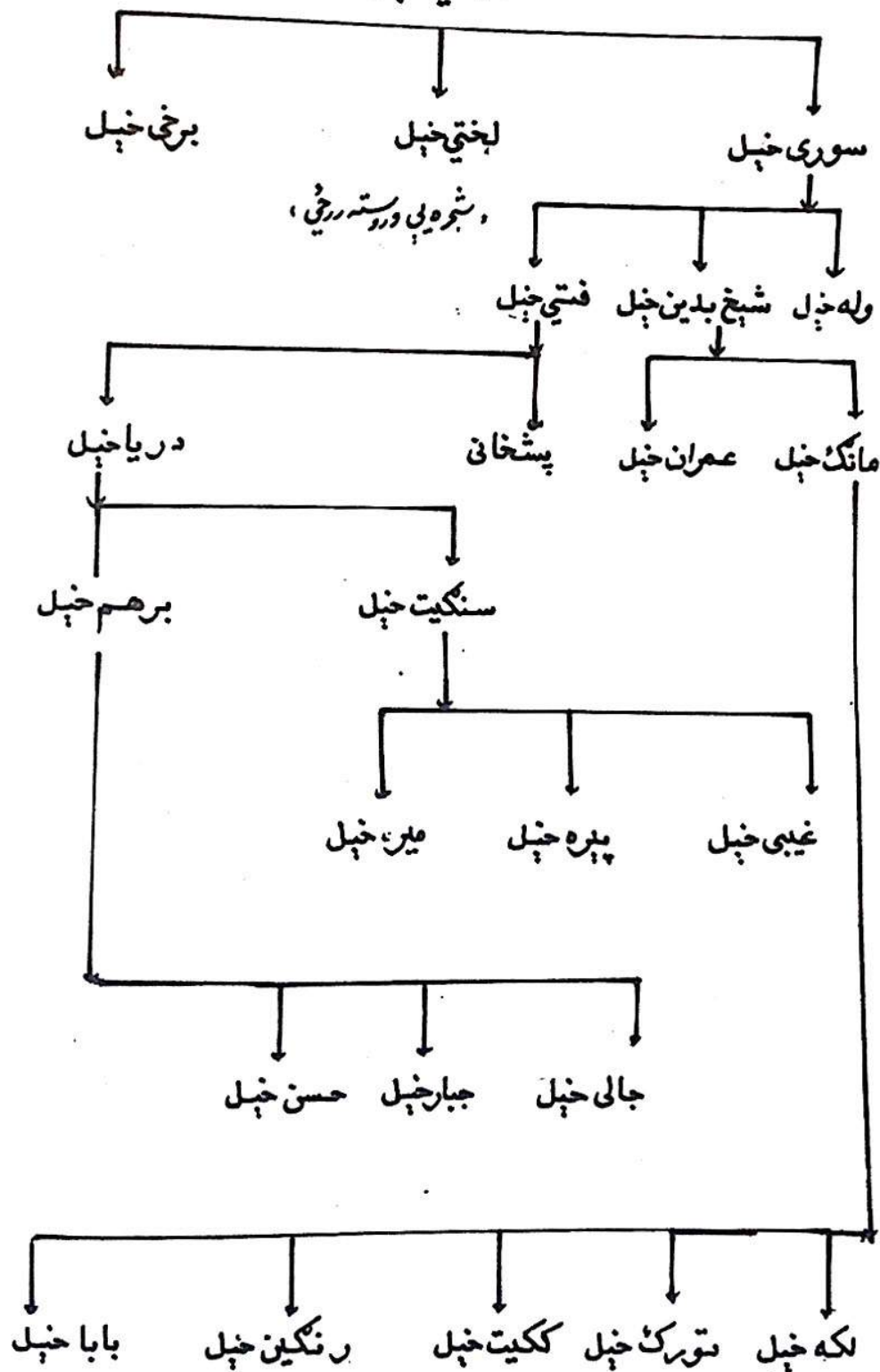


### د ولی خپل بن و تمامزې نه

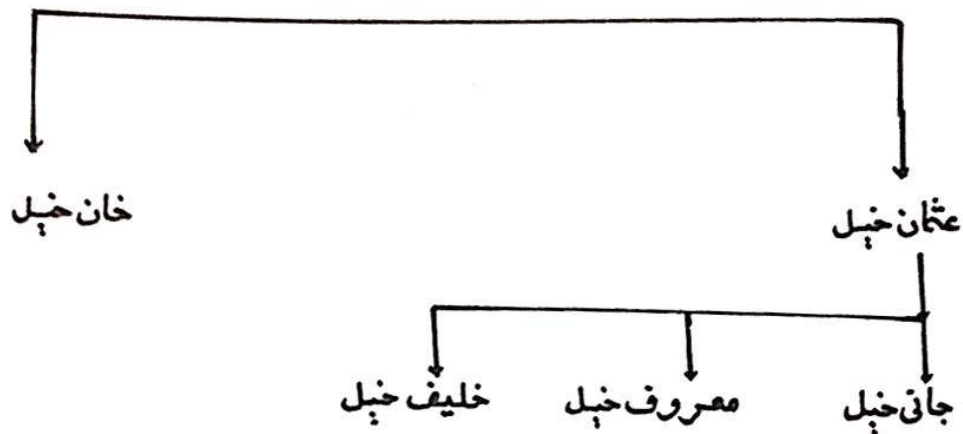


د «باقی خیل» یا بکا خیل بن ولی خیل بن و قمانی نه

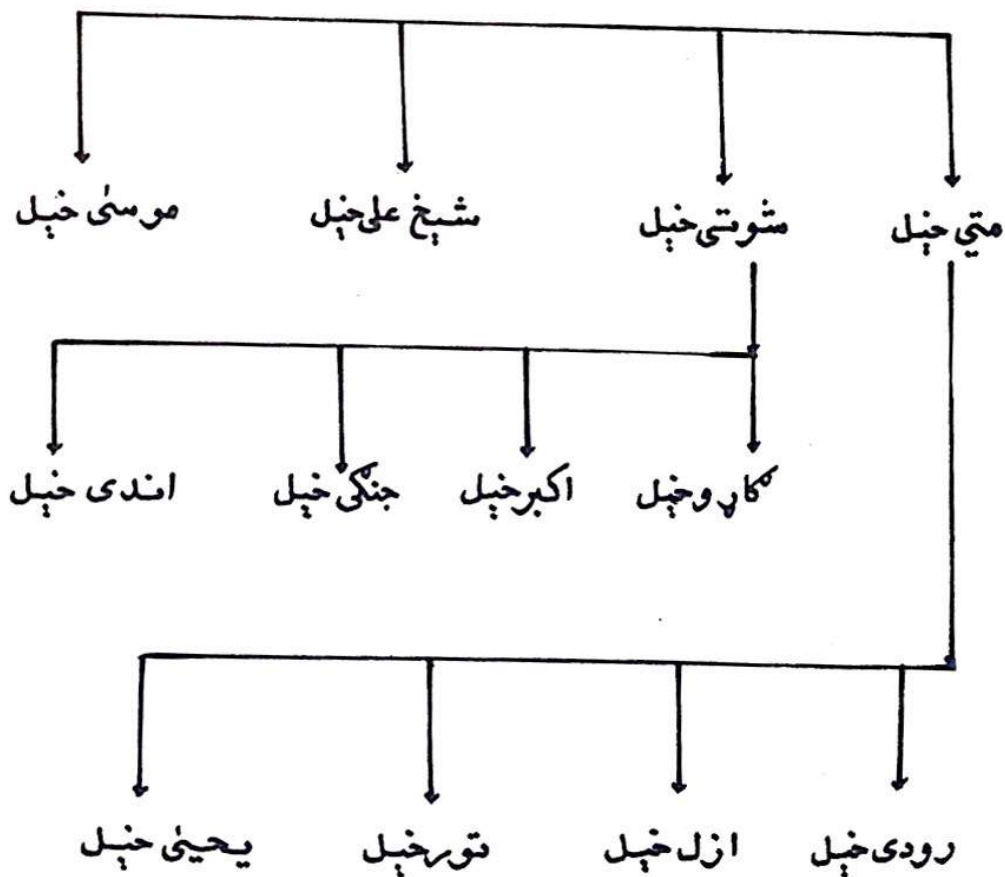
« باقی خیل »



لختی خپل بن باقی خپل بن ولی خپل بن وتمانزری

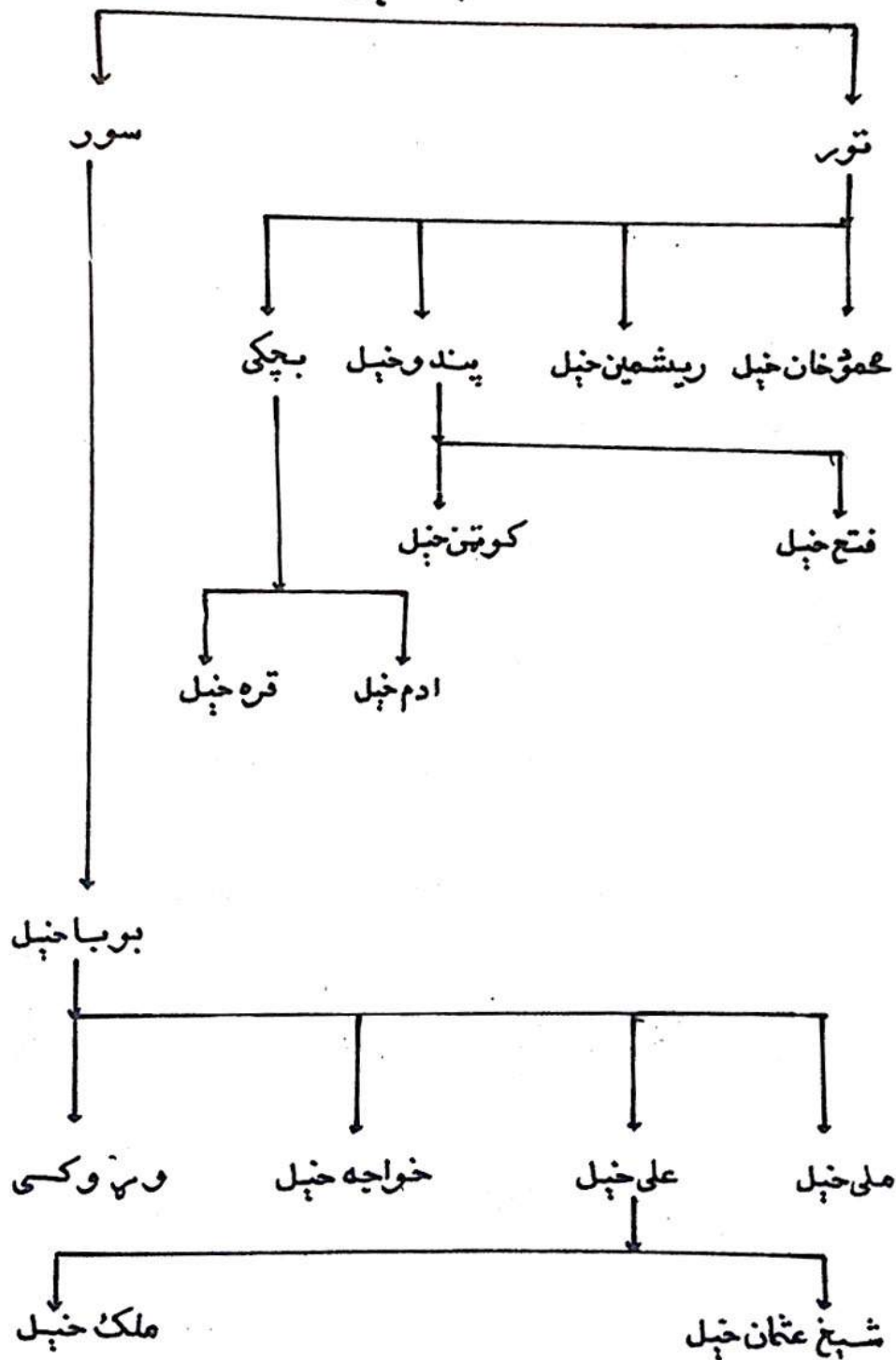


برہی خپل بن باقی خپل بن ولی خپل بن وتمانزری



### د جانی خپل بن ولی خپل بن وتمانزې نه

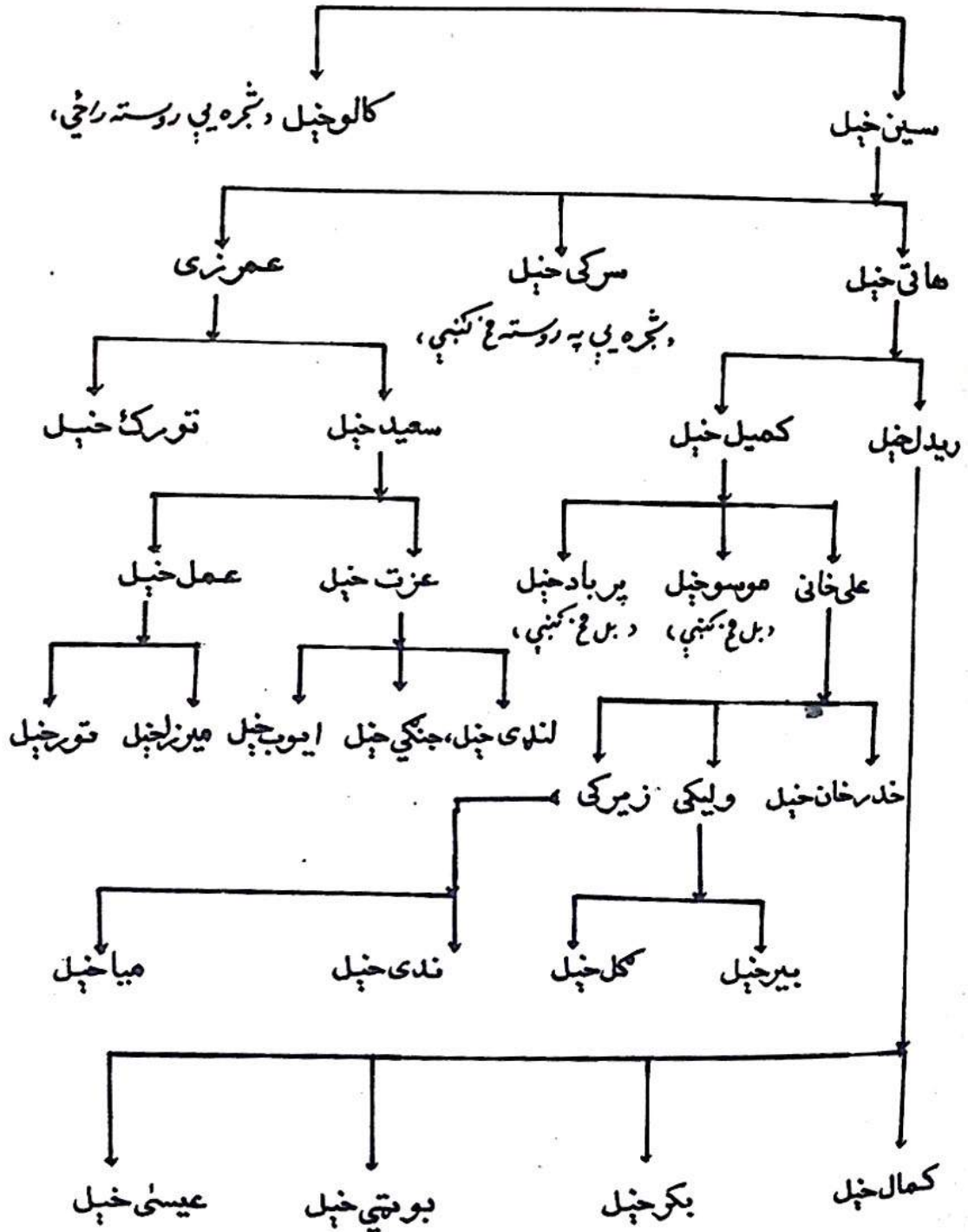
### «جانی خپل»





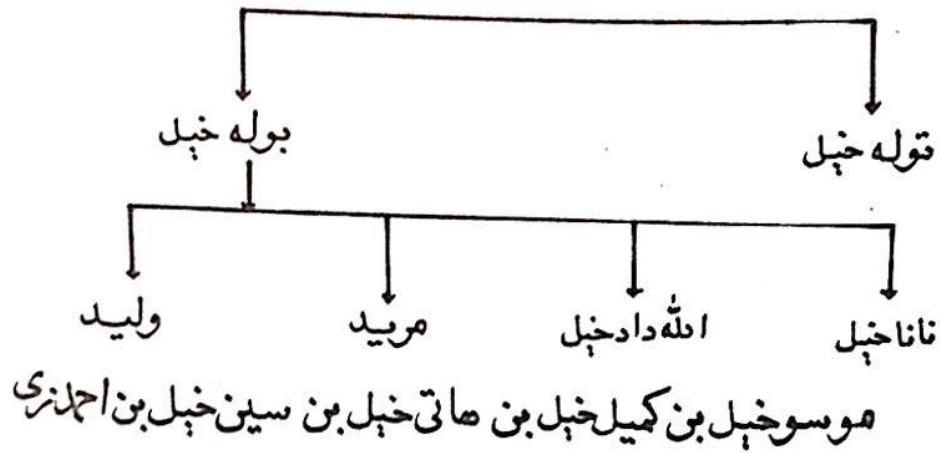
# وزير، احمدزی

## « احمدزی »

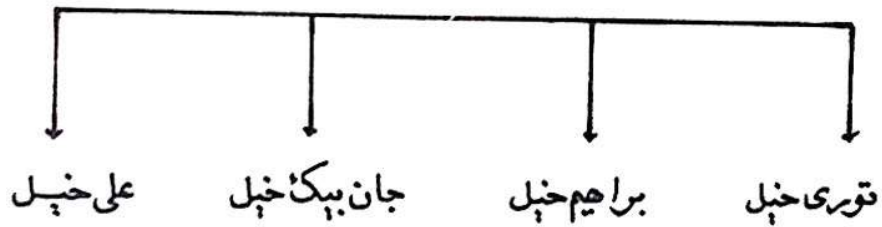


سرکي خېل بن سين خېل بن احمد نري .

«سرکي خېل»

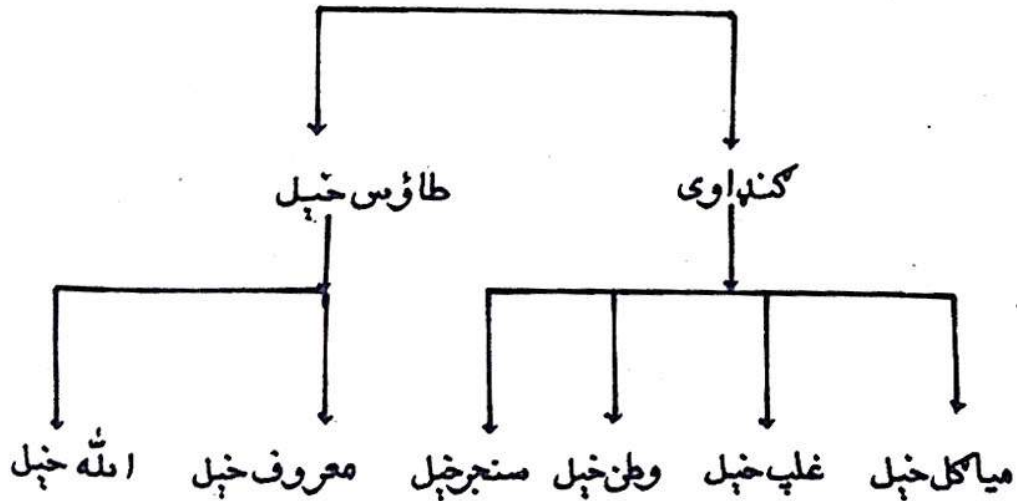


«هوسو خېل»

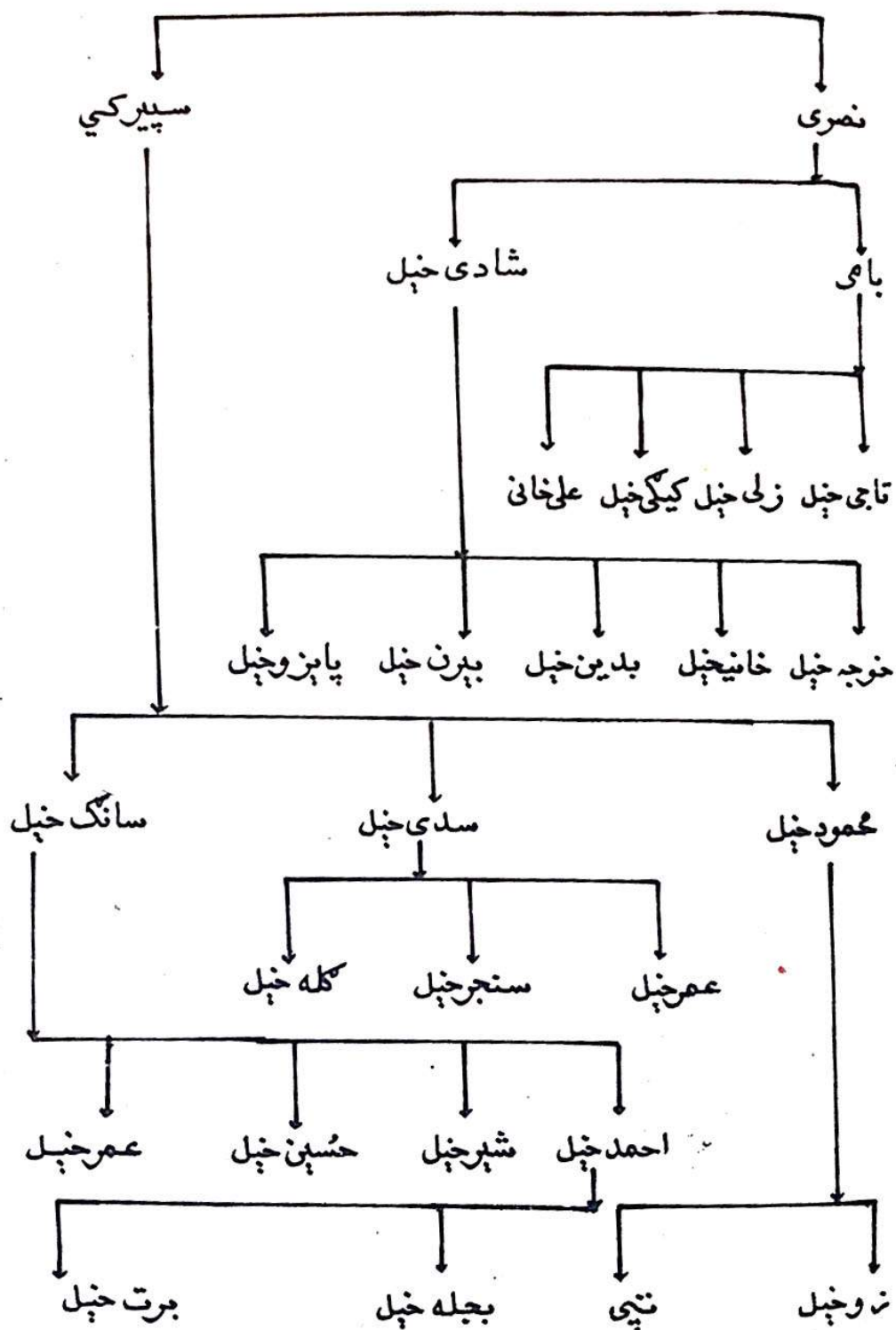


پريا دخېل بن کميل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمد نري

«پريا دخېل»



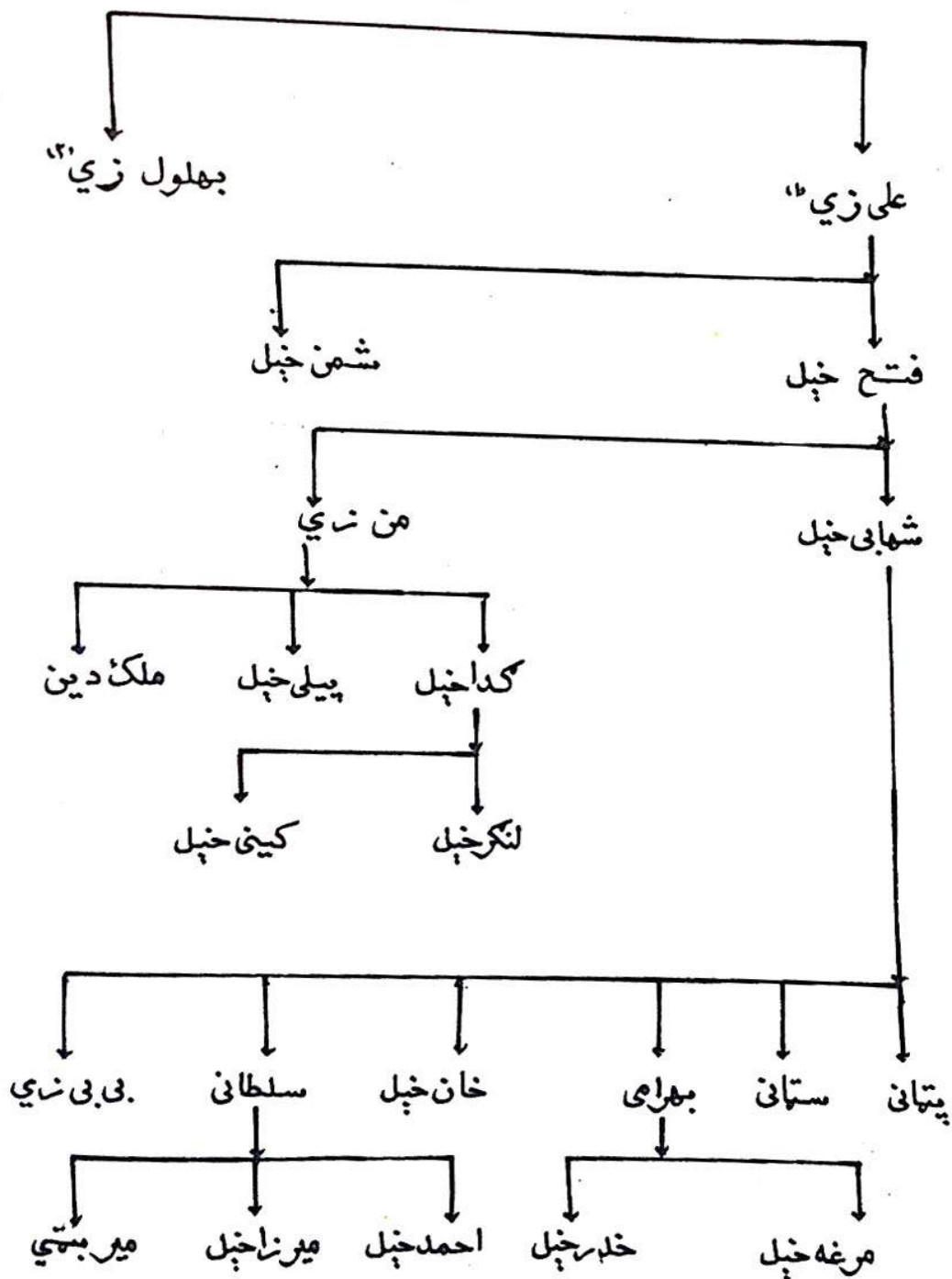
# کالوخیل بن احمد زوی «کالوخیل»



# کرلانی: مسعود بن محمود بن خداری بن وزیر-

بن سلیمان بن کرلان

«مسعود»

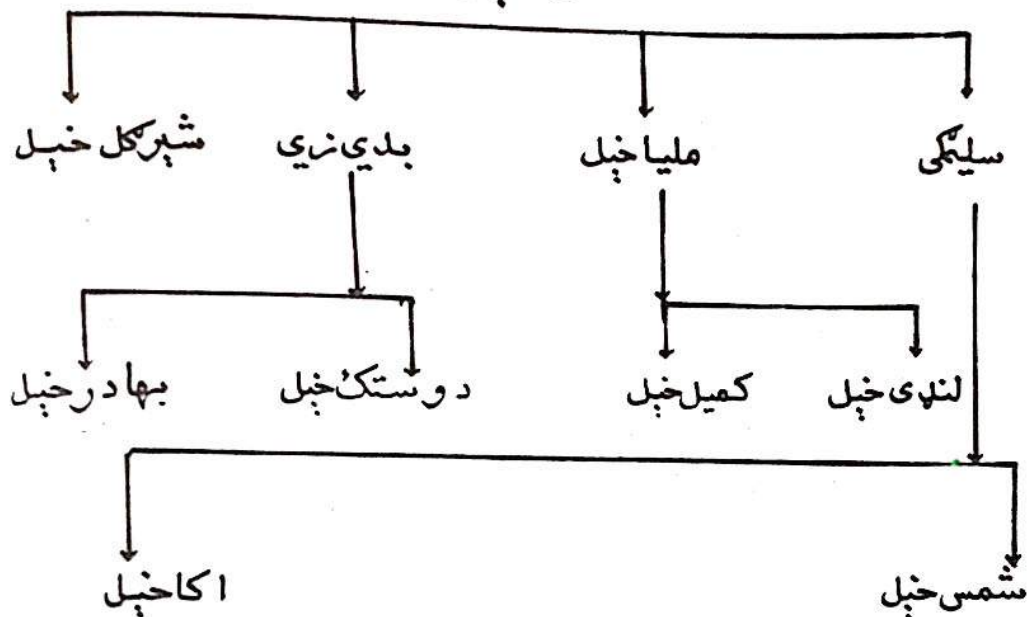






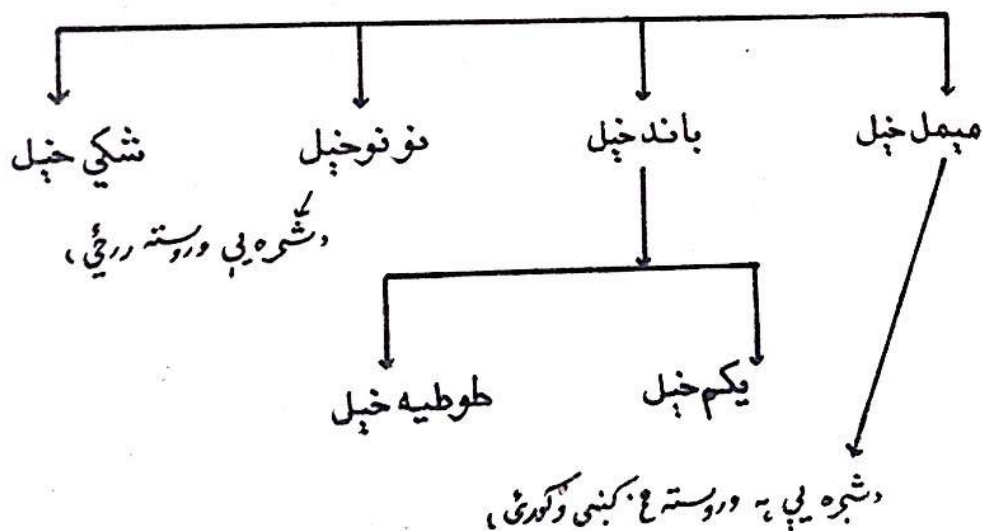
### علی خېل بن شمن خېل بن علي زي بن مسعود

#### «علی خېل»



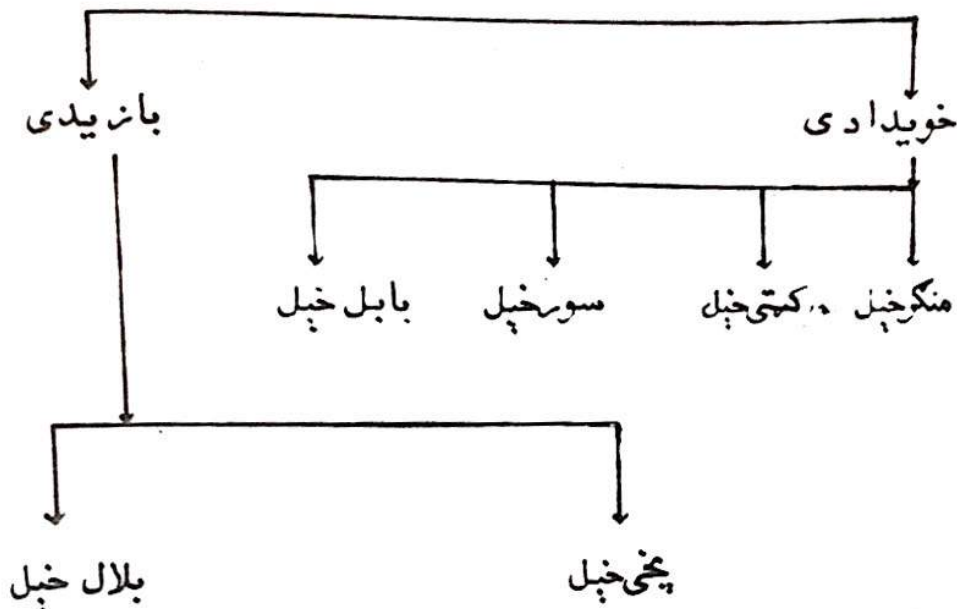
### بهلول زري بن مسعود بن محمود بن خدر زري بن وزير

#### «بهلول زري»

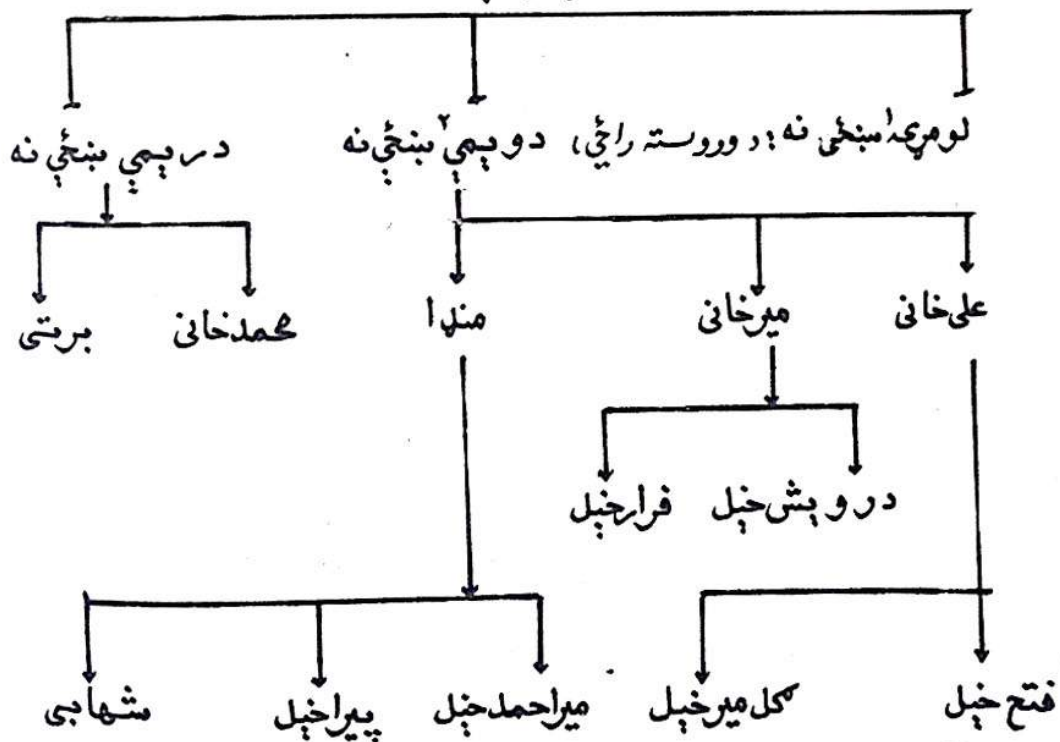




### ملکشی خیل بن مهمل خیل بن بهلول زی «ملکشی خیل»

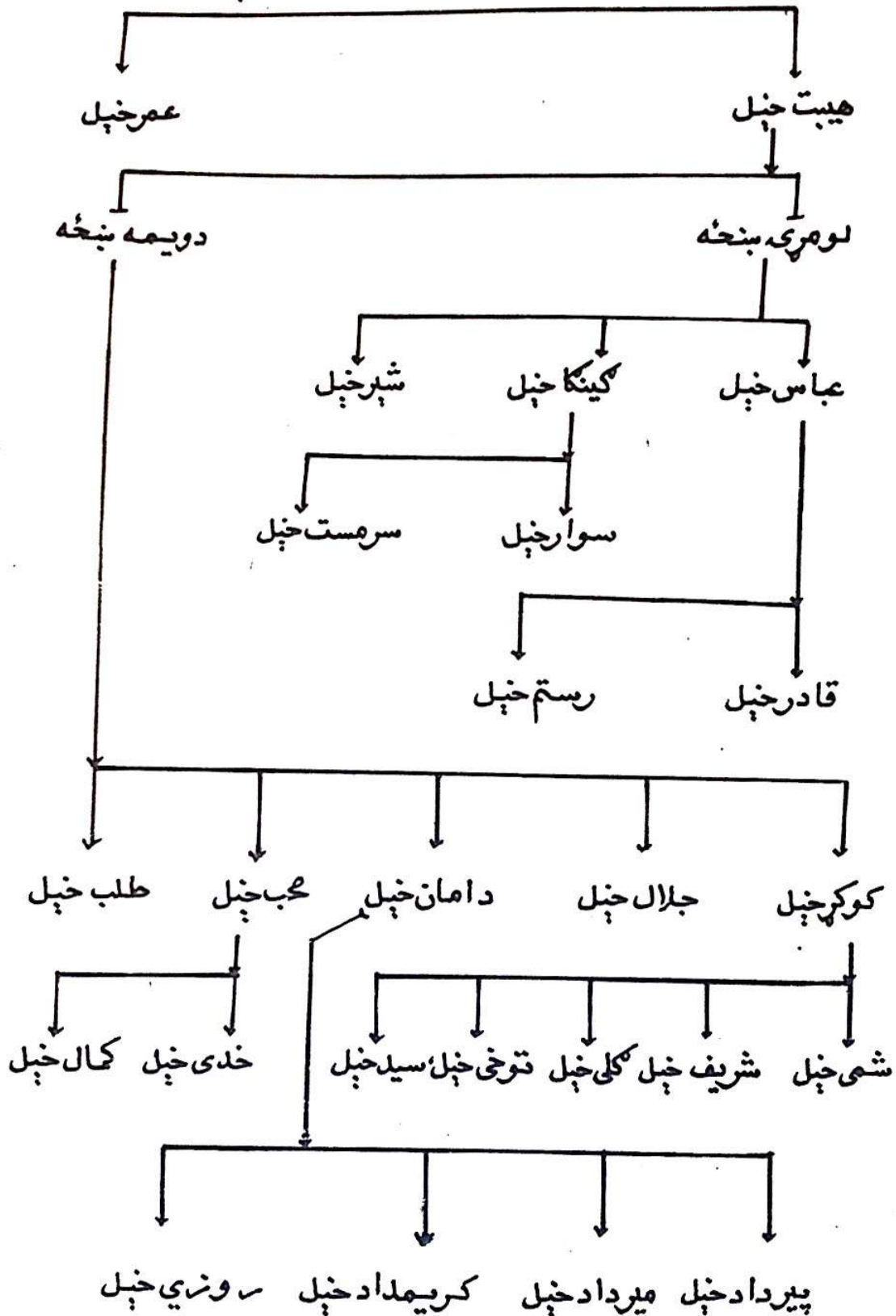


### نونو خیل بن بهلول زی «نونو خیل»



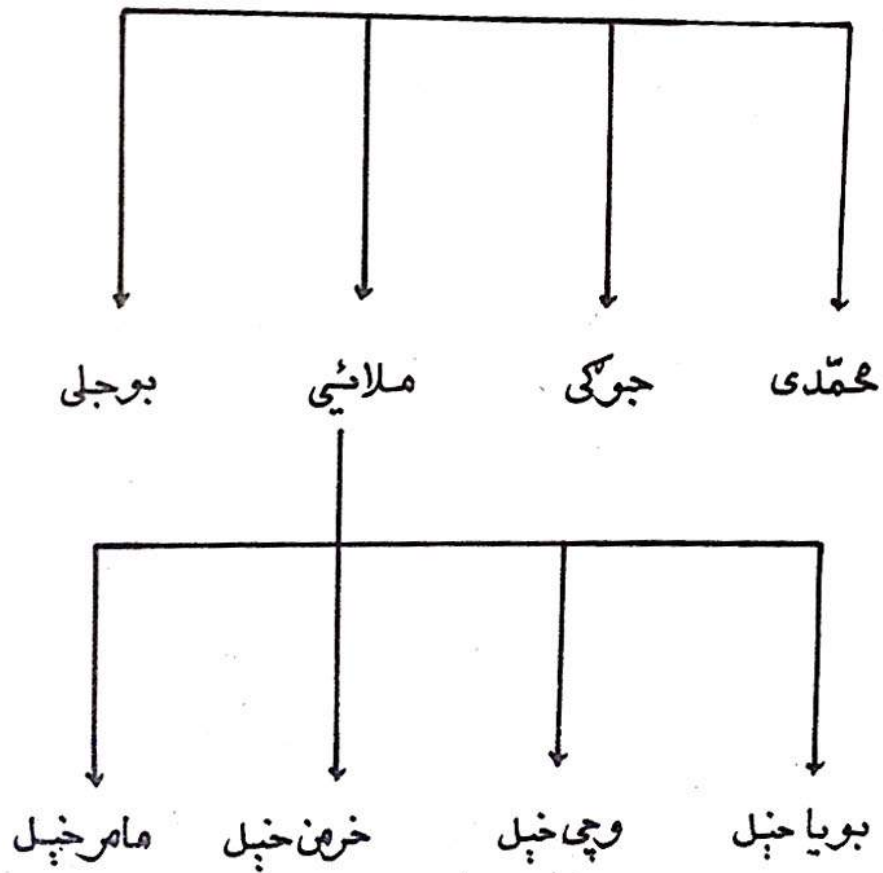


### د نونوین بهلول زی له لومړي بنځې نه



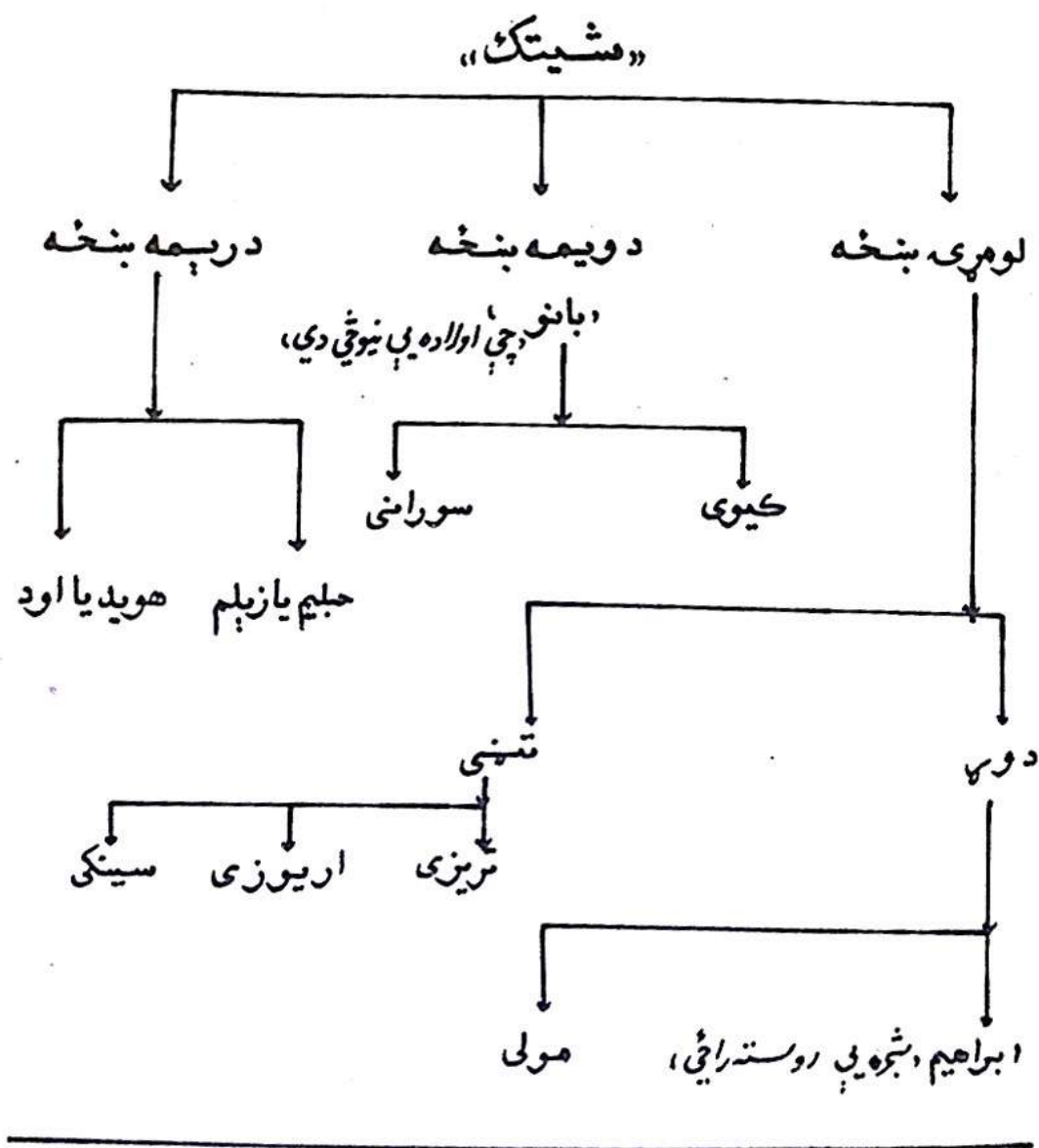
شنکی بن بهلول زی بن مسعود

«شنکی»



# کرلانی قبائل:

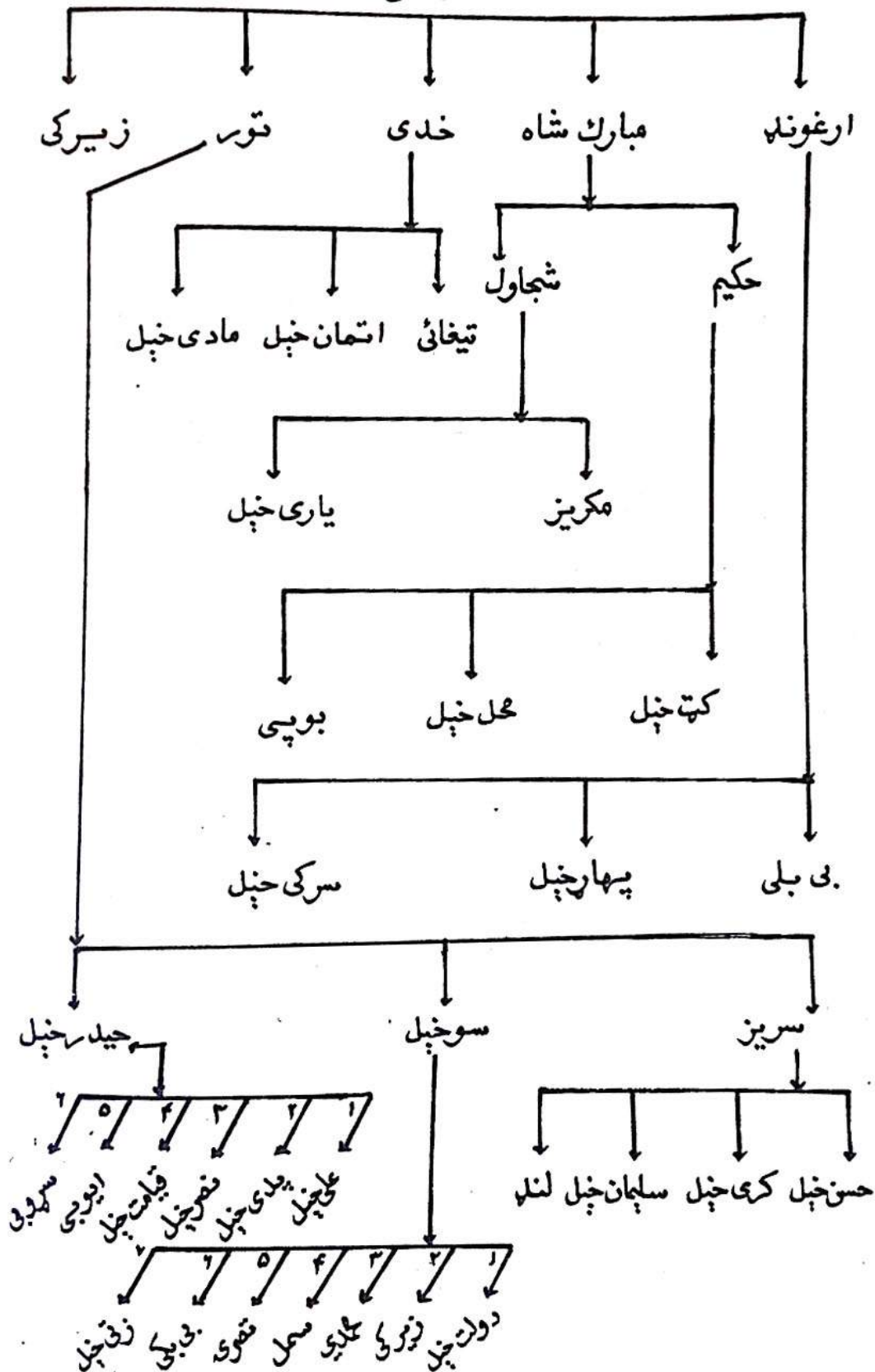
## ح- شیتک (دور)



منوب: تریزی تہنی دی، خورشید جهان ۱۶۲ مخ -

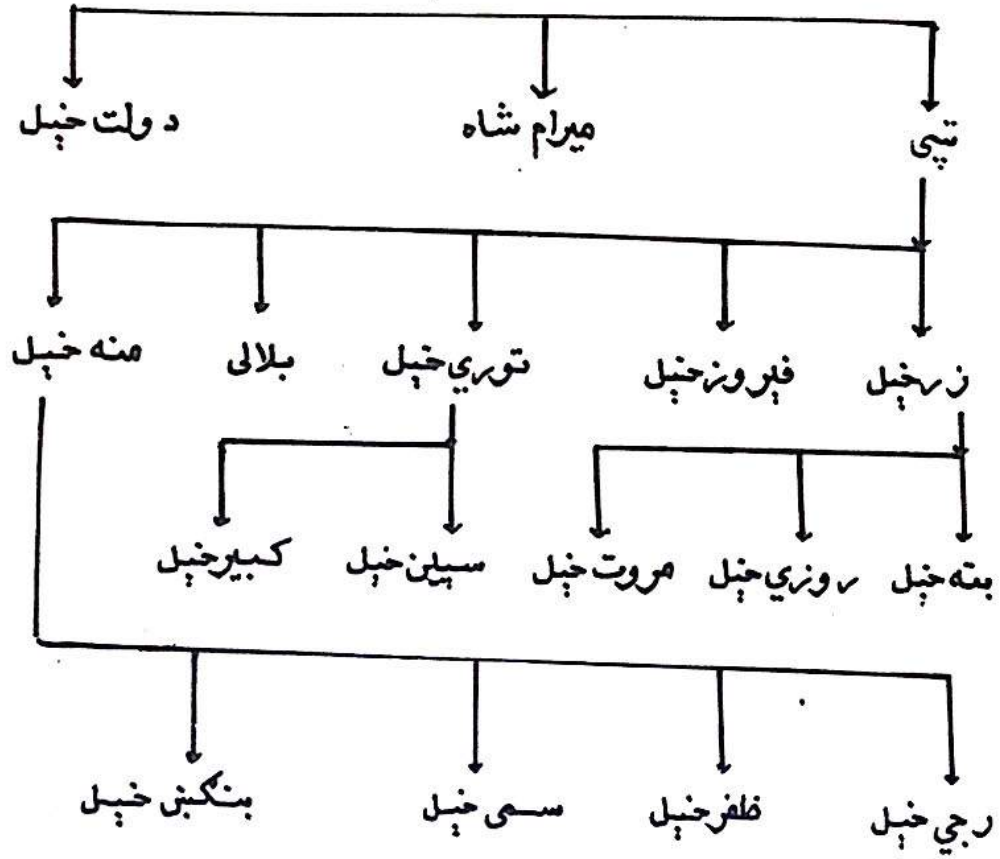
# دمولی بن دورین شیتکانه

## «مولی»



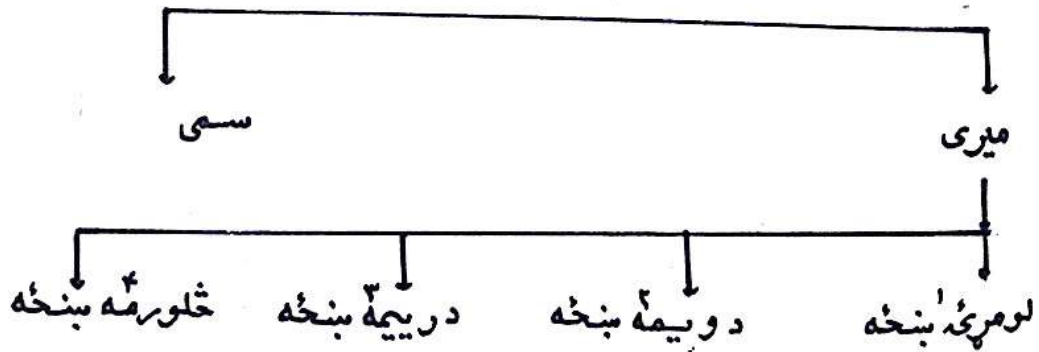


د ابراهيم بن د وړ بن شيتک نه  
«ابراهيم»



«شيتک» کرلامي

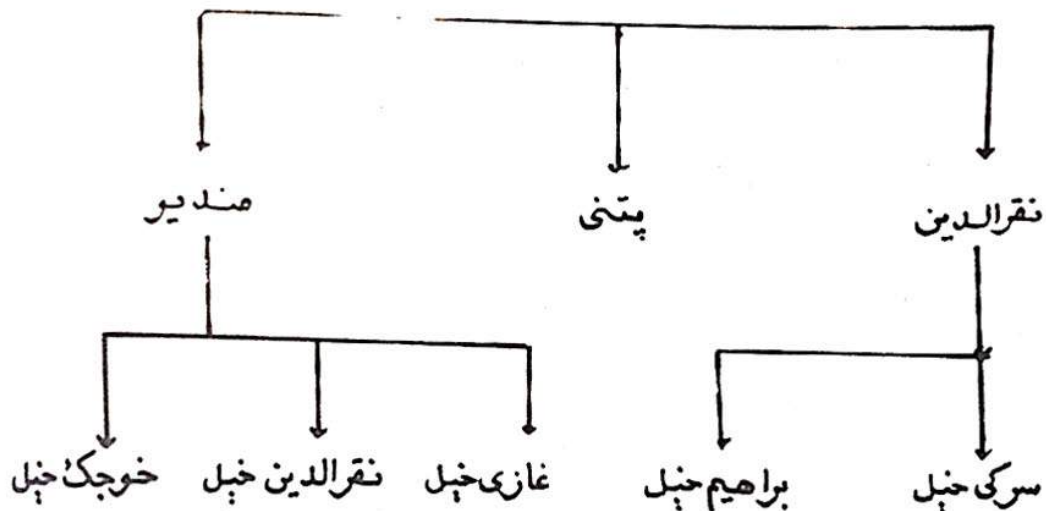
«کيو بن شيتک»



نوټ: اولاده يې په وروسته مخ کېږي وگوري.

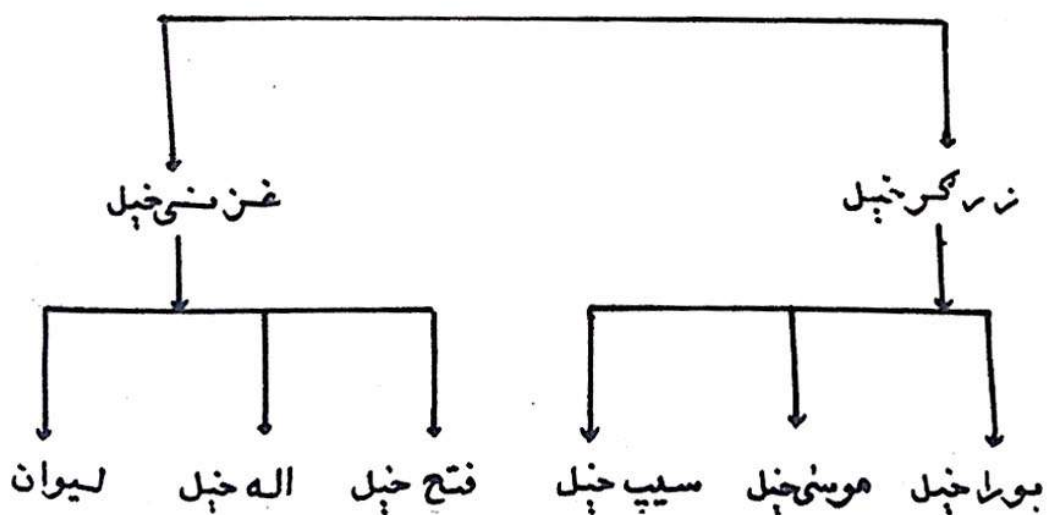
۱) د میری بن شیتک د لومړي ښځې اولاده

..میری

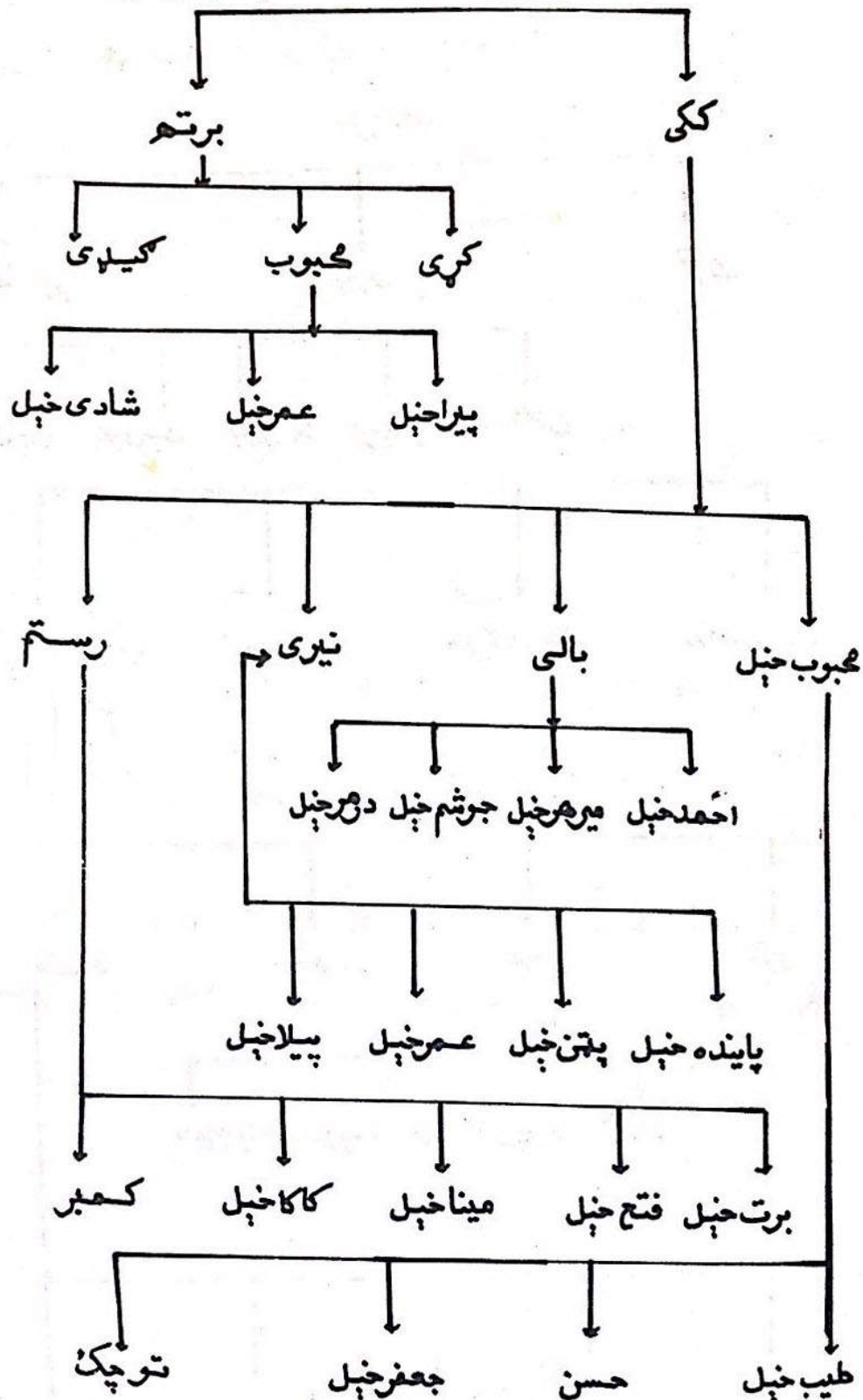


۲) د میری بن کیوی بن شیتک د دویمې ښځې اولاده

«ممه خېل»

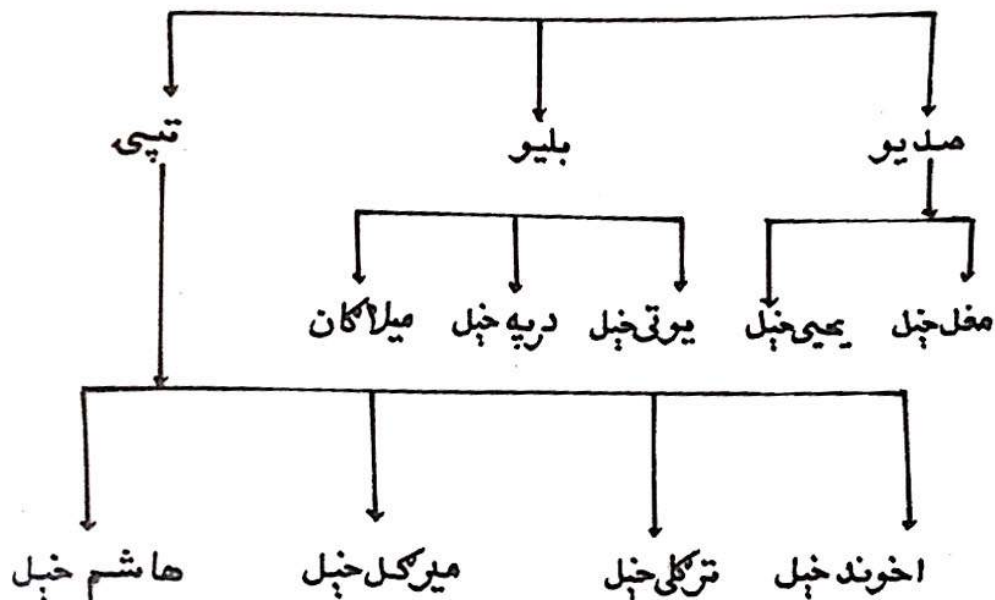


۴، د میری بن کیوی بن شیتک د درېی بنخی اولاده

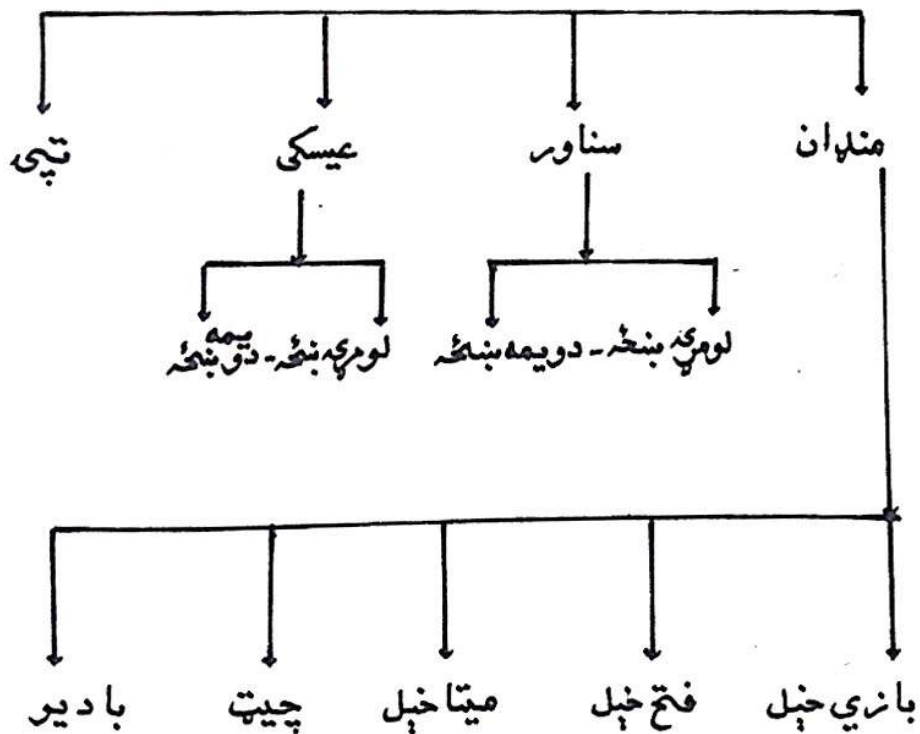


۴) د میری بن کیوی د خلوړې نه

نورسې



«سهي بن شيتك»





بازری خیل بن مندوان بن سہی بن شیتک

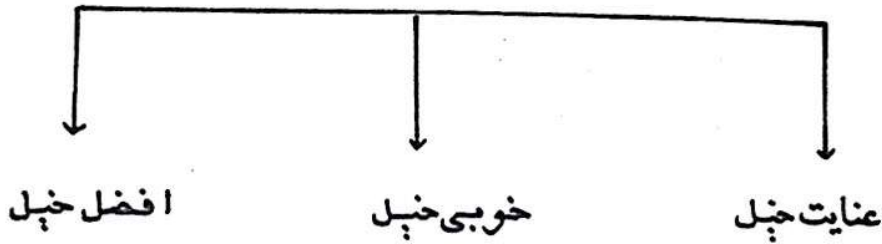
«بازری خیل»



بامست خیل

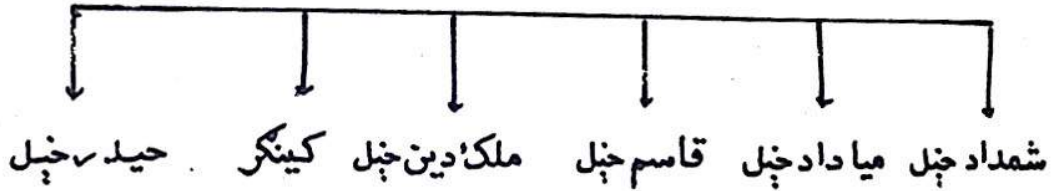
فتح بن مندوان بن سہی بن شیتک

«فتح»



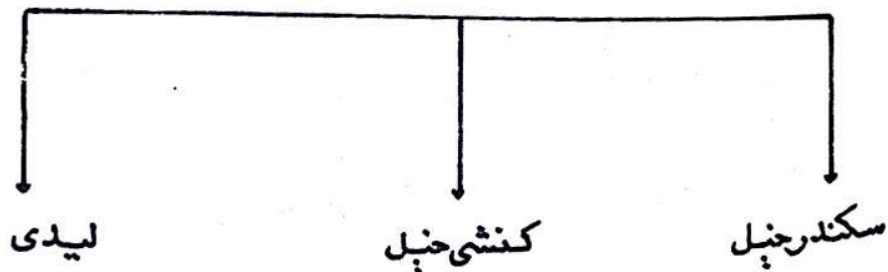
میتا خیل بن مندوان بن سہی بن شیتک

«میتا خیل»



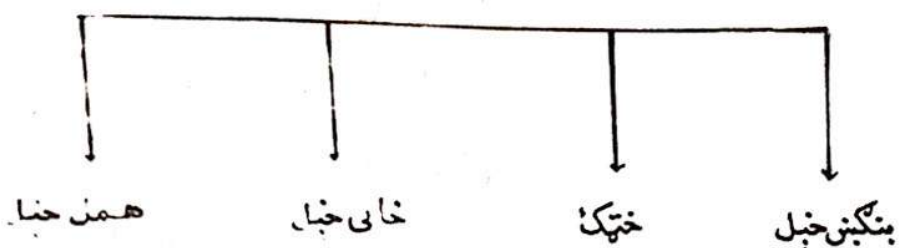
چیت بن مندوان بن سہی بن شیتک

«چیت»

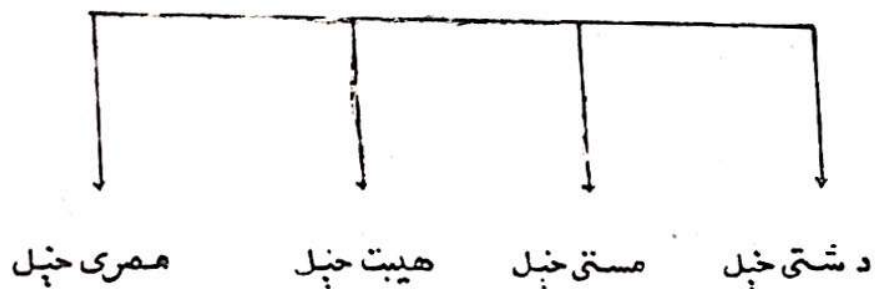


### بادیو بن مندان بن سہی بن شیتک

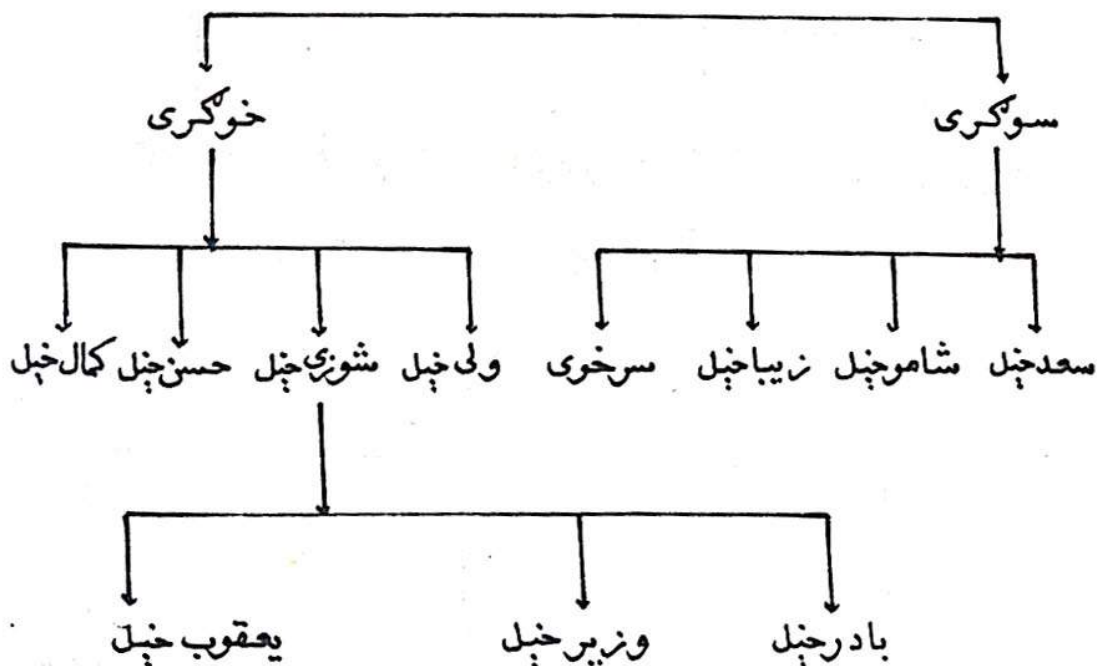
#### «بادیو»



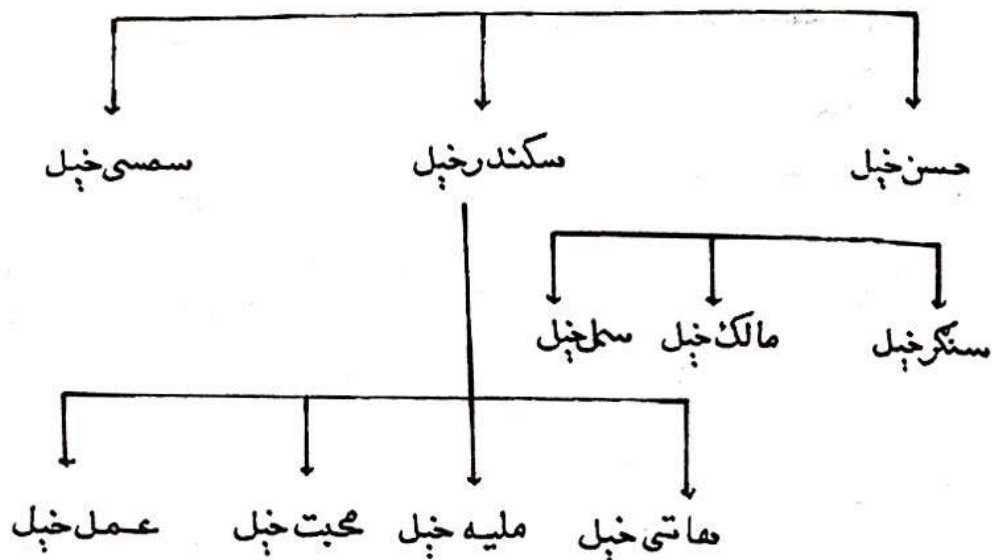
#### د سناور بن سہی له لہ مری بنخی اینخل نہ



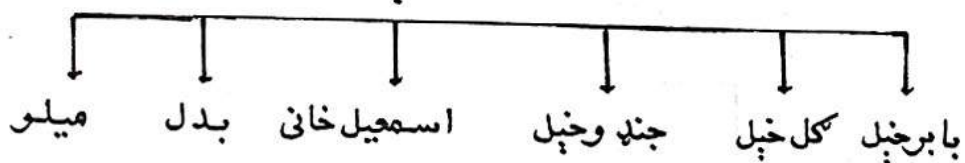
#### د سناور بن سہی له دویمی بنچی نہ



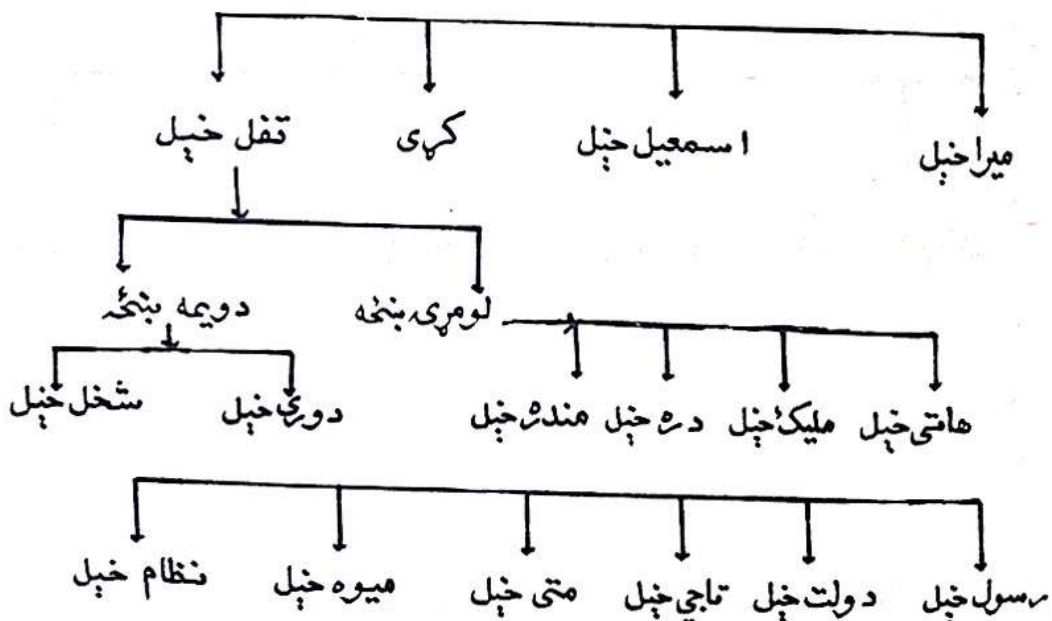
### د عيسكى د لومړي بنځي نه



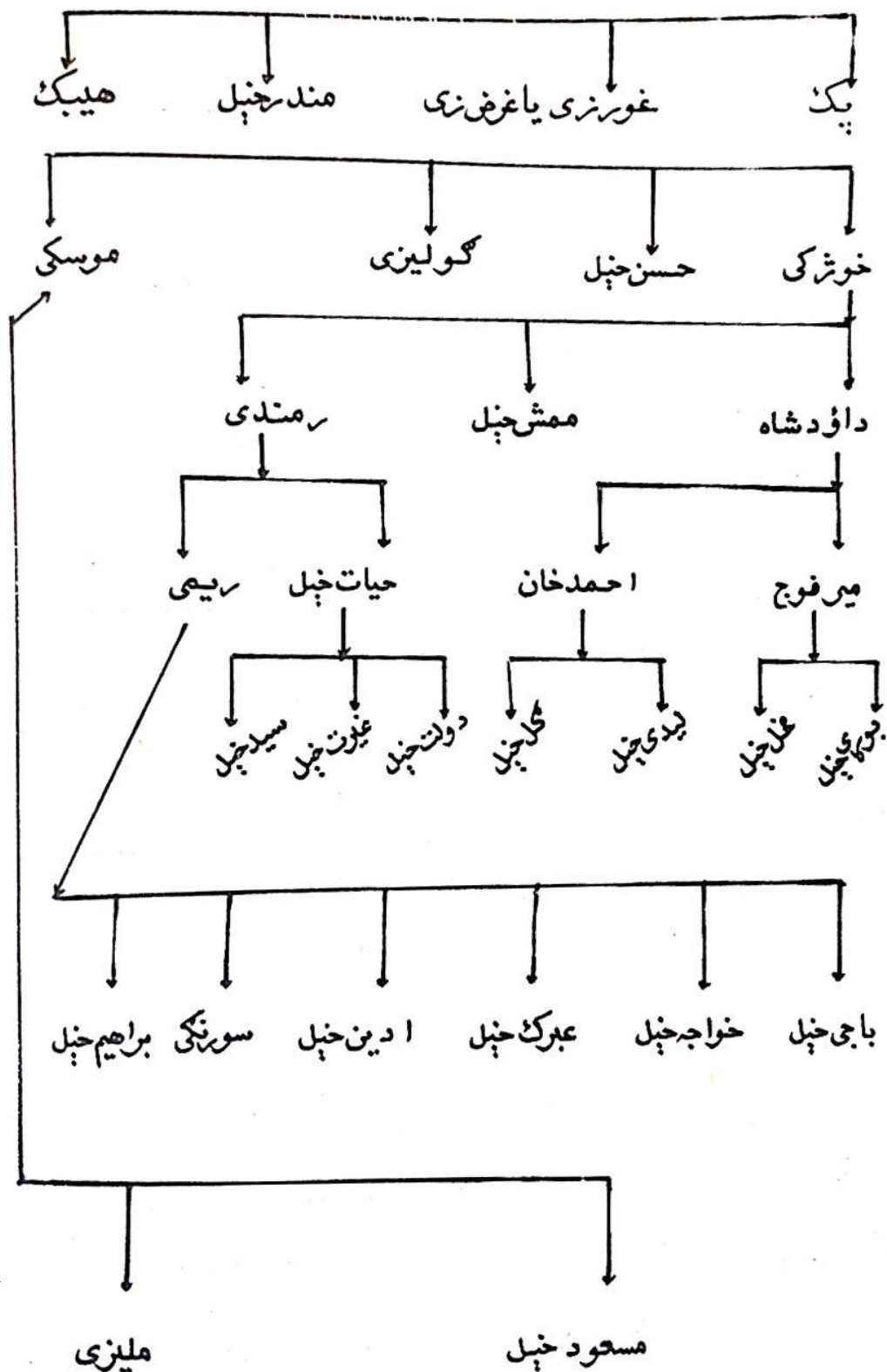
### د عيسكى د دويمې بنځي نه



### د پټي سمې نه



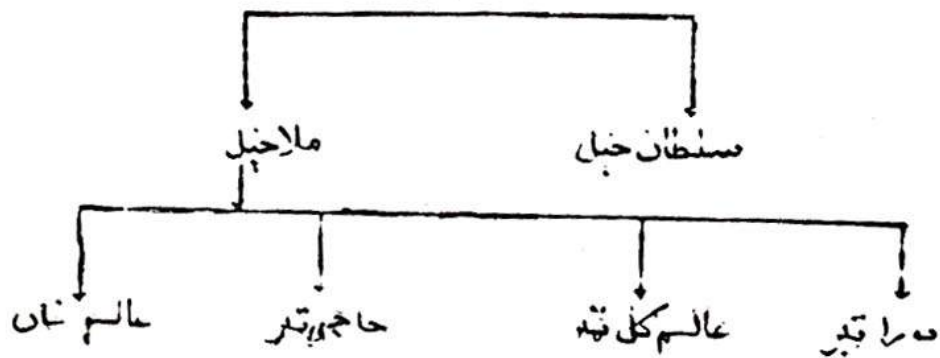
# «سوریانی بن شیتک»





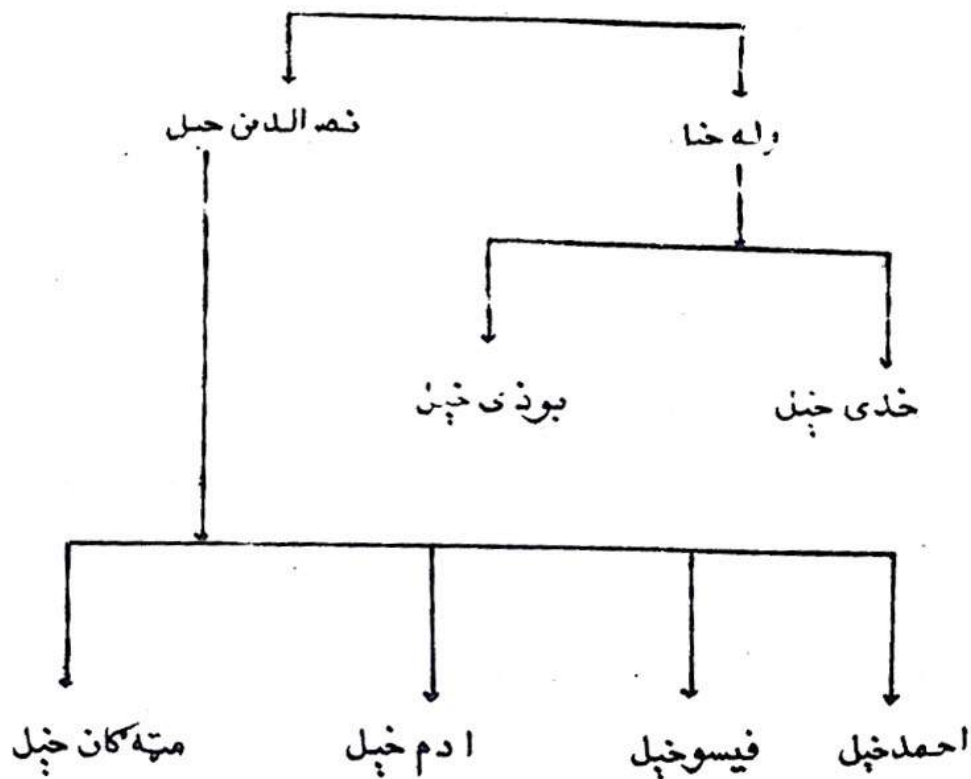
### مسعود خیل بن موسیٰ بن پیک بن سوریا بنی

«مسعود خیل»

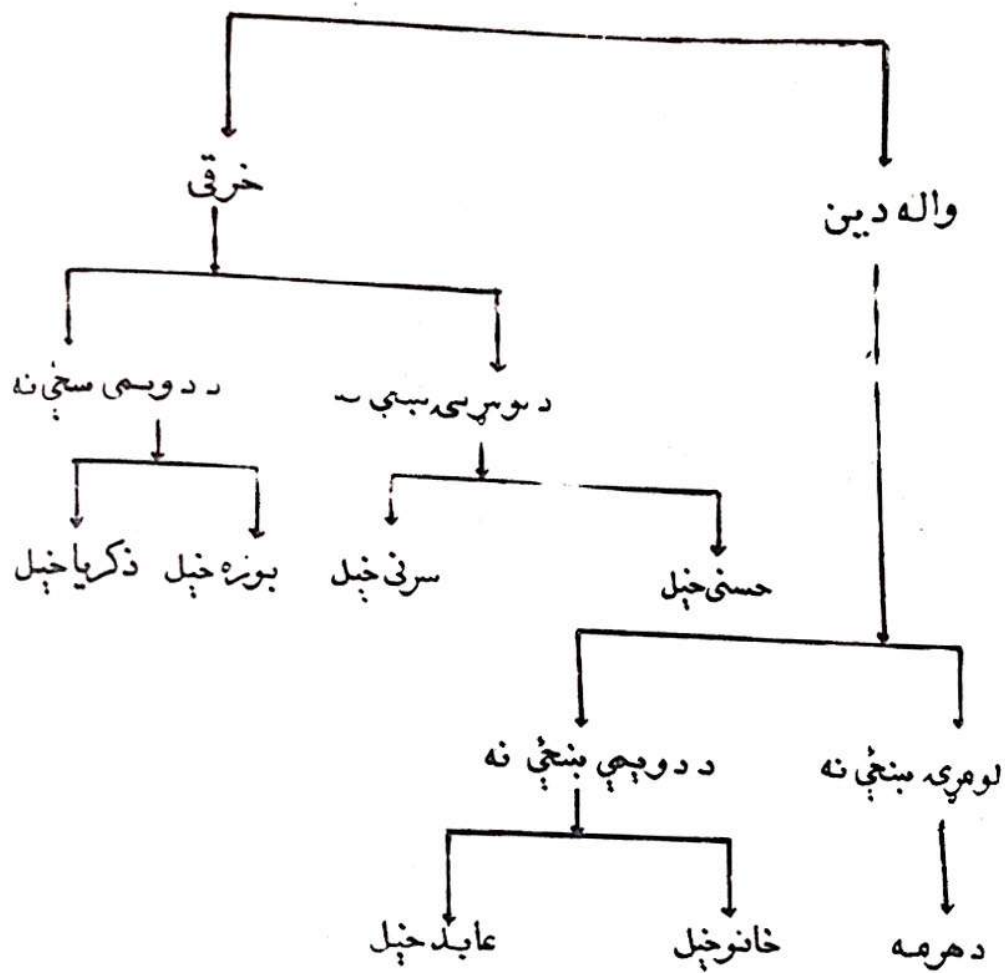


### نلیری بن موسیٰ بن پیک بن سوریا بنی

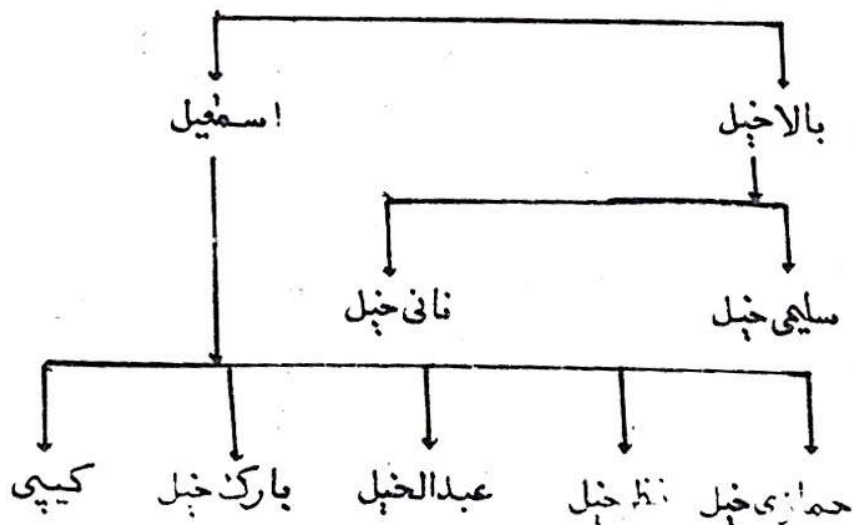
«نلیری»



### د غورنري بن سورياني نه



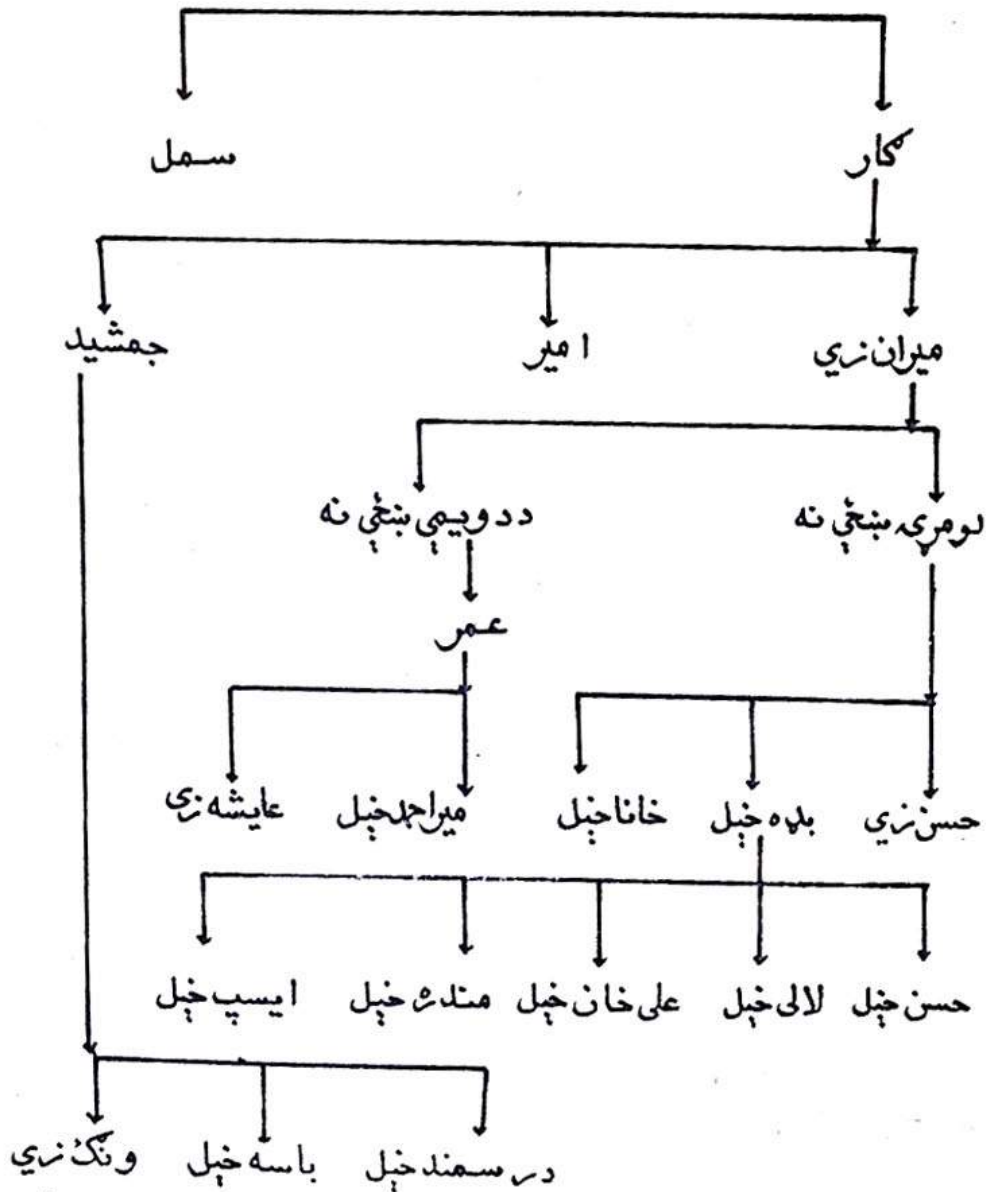
### د هيک بن سورياني نه



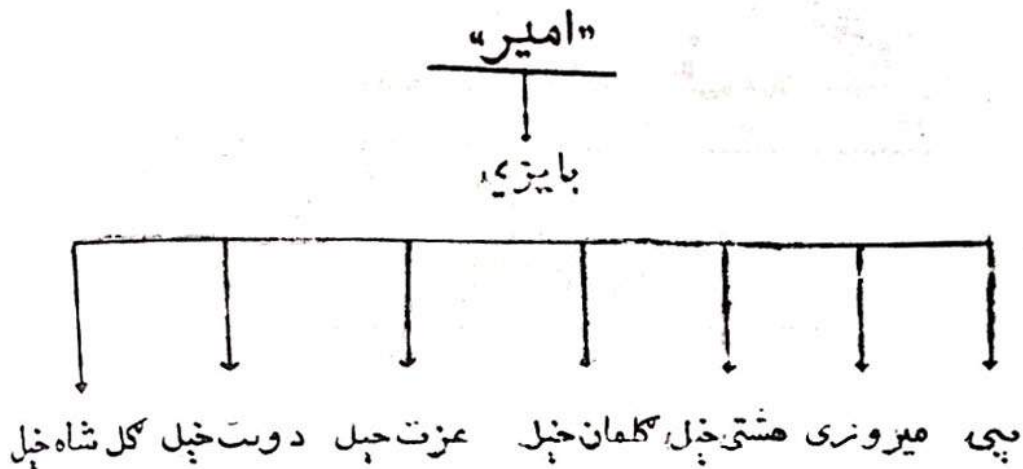
# کرلانی قبائل :

## ط۔ اسمعیل معروف پہ بنگش

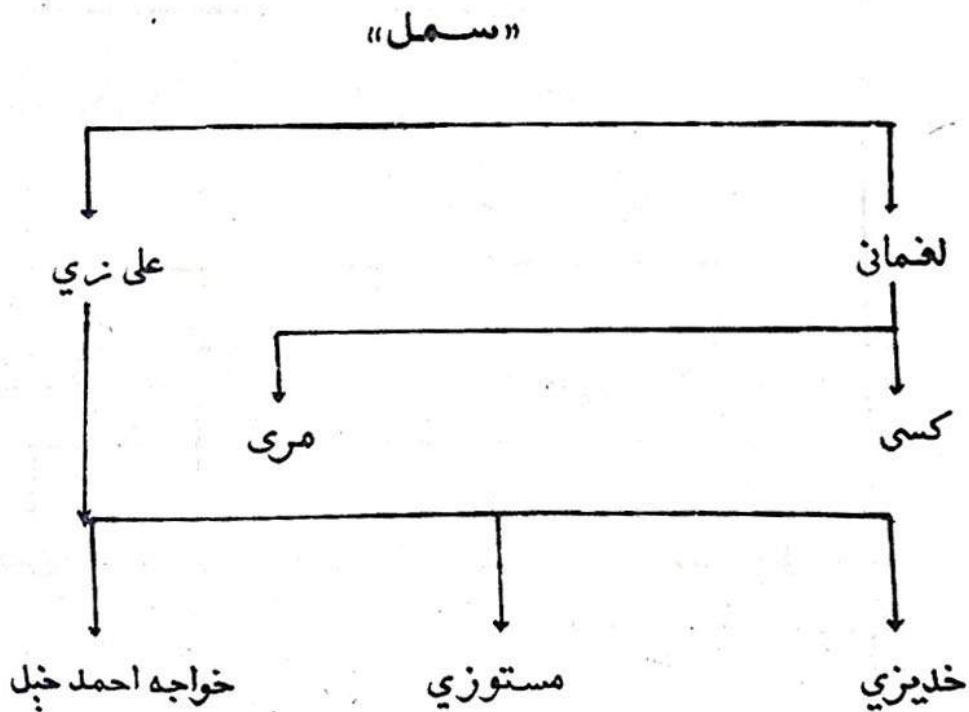
### «بنگش»



### د امیر بن کار بن بنگین نه



### اود "سمل" بن بنگین نه





د کراچي قبائلو شجرې وليکلی شوی ، په کراچي طبقه کښې مشهورې  
دي قبيلې دادی :

- ۱: دله زاک ۲: اورکزی ۳: خوگياڼي ۴: اپريدي ۵: خټک
  - ۶: وزير ۷: مسعود ۸: شيتک ۹: بنوخي ۹: دور ۱۰: حدران ،
  - ۱۱: توری ۱۲: بنگښ ۱۳: حاجي ۱۴: اتمان خېل .
- موبز دلته د هرې قبيلې لنډشان حال ليکو:

### ۱: دله زاک:

دله زاک دوه طائفي دي ؛ لودي خېل او يعقوب خېل دا دواړه  
خانکې هم پخپلو منځو کښې په ورو ، ورو ذيلو وپشل شوي دي ، لکه  
چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي .

ويل کيږي چې دله زاک لومړني پښتانه دي چې دوی پېښور ته  
راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسيند تر غاړې استوگن وو .  
ويل شي چې دوی دې علاقې ته د هندو شاهانو<sup>(۱)</sup> په زمانه کښې -  
راغلي او قبضه يې کړې وه ، د سلطان محمود غزنوي سره په هند د  
حملو په وخت کښې د هغه په فوج او لښکر کښې هم دوی گډون  
کړی دی . د ميرزا الخ بيگ د کابل مغلي حاکم په وخت کښې غالباً  
د ۱۵۰۰ع کال خواوشا دله زاک په پېښور کښې بڼه د اقتدار -

(۱) هندو شاهان د کوشانيانو بقايا دي . (سکيال)

خاوندان و و، خوهرکله چې الغ بېک د لاسه خاښي خپل راپه کډه شو او په مهاجرت پېښور ته راغلل نو د خاښي خپلو او دله زاکو - جنګ جګړې سره پېښې شوې او دله زاګ پکښې زيانمن شول. د بابر مُغلی بادشاه په وخت کې هم يعنې د ۱۵۱۹ع شاوخوا لاسم داخلک (دله زاګ، بڼه زورور و و او د بابر بادشاه سره د هند په جملو کې مرستيال و او داسې معلومېږي چې له بابر سره يې تعلقات - بڼه وو.

دله زاګ بڼه سوچه پښتانه دی، د دوی متعلق ځينې نورې خبرې بېخي غلطې دي، نور و خلکو ډېر کار کېږي چې د پښتونونه خپل هلو و نه بېل کېږي، خو «اوبه په ډانګ نه بېلېږي». د دله زاګو د پښتونوالي ثبوت د بابر مُغلی بادشاه له خپلوليکنو، نه لاسه - کېږي او اکثريت او اهميت يې هم منلی شوی دی. بابر داخلک هم د نورو پښتونو غوندې د «افغانه، په نوم ياد کېږي دي.

داخلک اوس دومره ډېر نه دي، د پېښور په علاقه کې يې هم يوکلی شته دی او څه خلک يې د هزارې په ضلع کې هم اوسېږي، خود نورو کرلانيونه بېل دي او په تربه، جامه (لباس)، او خوی بوی کې هم ترې بېل ښکاري.

## ۲: اورکزي:

دا قبيله د سپين غره په نمرخاته لوري د تيرا په سويلي کڅيو -  
 کښې مېشته ده . د کواټ په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکز وځيني  
 خلک استوگن شته دي . ويلى شي چې د بنگېښو نه مخکې اورکزي  
 به د سرفه پراته وواو د بنگېښو سره يې بدې تېرې شوي دي ،  
 او هر چې د واره خوا په جنگونو سترې شول ، نو درسمند په مقام  
 يې يوه دروغې جرگه جوړه کړه او « دايي » نوم يې وپورته کړ ،  
 د دوی تر منځه روغه وکړه . د « دايي » نايي د ا فيصله د پره  
 ساده اولنده وه ، خوبنه جامع وه .

دایي وويل : غرد وركزو او سمه د بنگېښو شوه ، په همدغه  
 فيصله عمل وشو او تراوسه دغه وېش شته دی . د اورکز و  
 په ټولو څانگو کښې دولت زي او مسوزي په شماره کښې د پېر دی او  
 بيا پد دولت خېلو کښې مموخېل د پردي ، په دوی کښې د محمد خېلو  
 نه پرته نور اورکزي سني مذهبي دي . محمد خېل شعيه مذهبي  
 شوي دي . دا خلک هم په کار او سمل گوندونو په گنډو سره وېشل  
 شوي دي . په رسو ، رواج او عاداتونو کښې د ا پريدو په شان دي  
 او څه توپير يې نشته دی .

## ۳: منگل:

ويلى شي چې دا خلک د نن نه شپږ سوه کاله پخوا د بنر په علاقه



پراته و و خرد شیتکو دغلی له کبله دوی د دې علاقې نه په کپه ،  
شول او د خوست خواوشاته ورعد او هنته استوګن شول . خدرن  
د دوی په سویل پراته دي . د منګلو او خدرانه تا بلدی وې .

### ۴: هني:

د پښتو د ځينو مورخينو لکه د حیات افغاني ، په حیات هني د منګلو  
و وروبولي او د کراني قبایل یوه څانګه ده ، خو د حورشید جهان مؤلف  
شېر محمد گندهاپور وايي چې هغه هني ، چې د منګلو ورو و د هغه اولاده  
اوس نشته او وايي چې د منګلو او شیتکو چې څه وخت بدی وه ، نو هني  
خلک په بدی کښې د پرمه دي او بزخه چې پاتې و ، هغوی هند ته  
په کډه تللي دي او ځینې هني چې مشهوره یې د زوخت یا زوینشت -  
څانګه د بنګنوا او وړکز و سره په کرمه کښې د سپین غره په نمرخاته  
لوري په غره نر کښې آباد دي ، دا خلک پخپل منځ کښې په دواړو  
څانګو سره مل دي . بې نخر او کلک خلک دي او ځینې هني د منګلو  
سره هم شته دی . هني کښه د کر لیز کار خوي  
د قبایلي مروجبر په لړ کښې ستر د "سمل" په گوند کښې دي .

### ۵: وردک:

دا خلک هم کراني دي . په غلطي ځینې خلک دوی سیدان کښې ، خو



دومره په زرو نو سيدان په پښتو کښې چيرته هم نشته ، د سيدانو يوه نيمه کډه چې چېرته په يو کلي کښې وي ، نوبنه معلومداره وي ، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سيدان دي هغه هم معلوم دي ، او خلک يې احترام کوي . ټول وردک نه سيدان دي او نه وو . (خوشيد جهان چې څه ليکلي دي ، هغه محض افسانه ده) .

د دې خلکو قبلينه پوله د هزاره جات سره لگېدې او نورودرې وارپو خواوته يې غلجې پراته دي . د دوی علاقه يوه او بنده کڅي ده او په قبله نمرخاته يې غرونه دي . دا علاقه د غزني رودته اوبه کيږي . تنگی ، شيخ آباد ، سيدآباد ، خوات ، سه آب ، جغتو ، تکیه او چک " يې مشهور کلي دي . د دوی علاقه بنه او آباده ده . د مني فصل يې لږ وي ، وريجې هم پکښې کيږي چې غټې وريجې يې ډېرې مشهورې دي . بنه کلک او ډېر زړور خلک يې دي ، ډېر نوميالي خلک پکښې تېر شوي لکه : محمد جان خان غازي د افغانانو او انگرېزانو د دويم جنگ نوميالی فاتح غازي چې بيا وروسته امير عبدالرحمن شهيد کړو .

په وردکو کښې " ميرخېل ، په شماره کښې ډېر دي او بيا وريجې د " مهيارو " قبيله ده او بيا " نورنزي " يا " نوري " څانگه ده . -

---

۱۱۱ په چک کښې د برېښنا يوه فابريکه هم شته دی .

وردك حِينِي خلك په چچ (چچ هزاره) هم پراته دي اوڅه دکنږ په اسمار کښې هم شته دی .

«مهيار،» «ميرخېل،» او «نوري» پکښې مشهور خیلونه دي .

### ۶: اپريدي ۶

ويلی شي اولکه څنگه چې شجرو کښې راغلي د اپريدو د مشرنيکه نوم عثمان و چې دڅه واقعي په وجه په اپريدي مشهورشو، دهغه د وده زامن وو، «ماپي» او «نرلني». د زلني اولاد لبر و او په بنګښو کښې استوګن دی . د «ماپي» درې ښځې وې، يوه يې «ترينه» بله «زرينه» او دريپه يې فاطمه نوميدله، چې د اولادې تفصيل يې د مخه په شجره کښې ليکلی شوی دی .

په اوسني وخت کښې د اپريدو اته (۸) څانګې مشهورې دي :

- |                |            |
|----------------|------------|
| ۱: ملک دين خېل | ۲: قمبرخېل |
| ۳: کوکي خېل    | ۴: زخه خېل |
| ۵: اکاخېل      | ۶: سه پايي |
| ۷: کمرخېل      | ۸: آدم خېل |

دا خلک په خيبردره، اخوردره، کراچ او تيرا کښې پراته دي .  
نمرخاته بوله يې د خيکو سره لګېدلې ده . سويل ته يې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپين غره څمکني هم دي په قبله قطب يې .

شینواري دي او په قطب يې مومند دي او د هغوی علاقه پېښور دی، د کچه گړی نه واخله تر ښکرهاره قبله په سویل غرونو باندي د دوی قبضه ده، د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خود باغ برخه يې د غرونو په مینځ کښې واقع ده، دا علاقه د میدان په نامه یادېږي او د ښې آب و هواله کبله ډېر شهرت لري او د اپریدو مرکزی د ټولني حای دی، ځینې دا وایي چې داخلک دې علاقي ته په څوارلسمه عیسوی پېړۍ کښې راغلي دي، خو یوناني مؤرخ «هیرو-ډوتیس د پښتیا» پښتونخوا، د کومو څلورو قامونو یاد چې کوي، په هغوی کښې یوه قبيله د «ایپی ریتی» هم یادوي او دالفظ د فقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري، نو داسې ښکاري چې دا خلک له ډېر پخوانه دلته پراته وو، سکندر اعظم چې د هند د حملې له پاره څه فوج د خیبر په لاره رالېږلی و، د هغه فوج سره هم داخلک جنگېدلي وو.

د خیبر درې په اوسېدو ونکو قومونو کښې اپریدي ښه زېر ور او ترریالي خلک دي، د خیبر دره د پخوانه د افغانستان او پاکستان ترمنځ یوه مشهوره لار ده، د خیبر دره د جمرود نه د لنډې خانې پورې (۳۲) میله اوږده غځېدلې ده، په دې دره کښې د رېلوی لین په (۱۹۲۵)ع کښې تېر شوی دی او پوره شوی دی، چې د انجنیرۍ یوه لویه کارنامه گڼلی شي.



د جمرود نه تر طورخم پورې د لارو موټرو یو بڼه پوخ سرک هم شته دی او ځای په ځای په دې دره کښې حفاظتي څوکه هم جوړې دي او ځنې پوځي قلاکاني هم شته دي. دا تاو راتاو سرک د جمرود نه شاګه قلا او بیا علی مسجد ته رسي. دا ځای د سمندر نه درې زره (۳۰۰۰) فټه اوچتوالی لري، د علی مسجد نه مخکښې سرک په یوه کڅۍ کښې تېر شوی دی او هلته د زخه خېلوکلي او قلاکاني پرېتي دي دا سرک دلنډی خانې سره یوې تانې ته ور پرېوځي.

د خیبر دره د تاریخ په هر دور کښې اهمه وه او ده نوڅکه یې اوسېدونکي هم اهمیت لري. په دې دره کښې اپریډي، شینواری شلماني (چې مومند دي)، پراته دي. خو په ټولو کښې اپریډي زور وړ دي. د تیرا د باغ جومات د اپریډو د سیاسي او مذهبي غونډو مرکز دی. د اپریډو په خیال دغه ځای ډېر مهم دی. د خیبر درې خواوشا ډېر پخواني آثار موندلی شوي دي اوله دې نه دا معلومېږي چې پخوا دا دره بڼه ودانه وه او تاریخي اثار یې زیات د بده د عهد گڼلې شي. د خیبر درې اوسیدونکي خلک له پخوانه زور وړ وواودي. د انگرېزانو او اپریډو ترمنځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپریډو خلکو د انگرېزانو اقتدار نه دی منلی. د اپریډو خلک په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:



## ۱: کوكي خېل:

د راج کول په دره اوڅه برخه يې په بازار کښې هم نشته او نور  
د جمرود او بالاچينې نه ان تر علی مسجد په پورې استوگن دي .

## ۲: ملك دين خېل:

په میدان چوره او په کجوری پراته دي او زیاته آبادي په -  
میدان کښې استوگن دي .

قمبرخېل ، په کاسودره او شنلونالی په غاړه ډېر او سیري . قمبرخېل  
هم په شري کښې کجوری ته راکوزیري .

زخه خېل ، د خپل جغرافیائی موقعیت له کبله د ډېر اهمیت خاوندان  
دي . کابل ته د پېښور نه بله تللي لار د زخه خېلو په علاقه ورغلي ده .  
دا خلک ښه جنگیالی هم دي ، قمری د بارې نه په قبله پراته دي . -  
همدغسې سه پايي هم په بازار کښې استوگن دي او په شري کښې کجوری  
ته هم راکوزیري په کجوری او د عالم گودر په مقام د وسلو جوړولو  
ورې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

## ۳: اکا خېل:

د نارې په سویل نمرخاته علاقه آباد دي . او د آدم خېلو ډېره  
وداني د کراپت نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خیبر درې سره د آدم خېلو  
څه تعلق نشته خو یو دوه قبیلې يې کالاهېل او ژواکي د خیبر ایجنسی

په سياسي چارو کښې گډون کوي .

د آدم خېلو بريد په نمرخاته له خټکوسره لگېدلې دي ، د اپريدو  
څه خلک په دکن کښې هم شته دي اوڅه په پاني پت اوڅه په کشمير  
کښې هم آباد دي ، او د وزيرستان په کاني گرام کښې يې هم څه خلک  
شته دي .

### ۷: کرلانی قبایل ، خټک؛

ويلی شي چې د خټکو د مشر نيکه نرم لقمان و ، چې د عثمان اوتان  
ورور او د برهان زوی د ککی منسی او د کرلان کړوسی و ، لقمان  
هم په څه واقع په خټک مشهور شوی دی .

دلقان يا خټک دوه زامن وو : ۱: تورمان ۲: بلاق . د تورمان  
هم دوه زامن : ۱: تری ۲: لکی و او د پلار په اولاده کښې ترې نوميالی  
و او د تورمان ټوله اولاده د ده په نامه نوموړې شوې ده . د تری  
هم دوه زامن وو ، ۱: برکويت ۲: امير يا امند . د دوی د اولادې -  
تفصيل دمخه په شجره کښې ليکلی شوی دی .

ويلی شي چې پخوا خټک په کوه شوال چې د سلېمان غره د قبليزې  
سلسلې په لړ کښې واقع دی ، پراته وو ، چې اوس په دغه ځای -  
کښې وزير خلک پراته دي .

لزو دېراووه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منگلو په ملکرتيا د چنلي  
پخوانی مېنې نه راپاڅېدلي او د « بنو » علاقې ته راغلي و او په

عقد ځمکه يې واپول چې نن ورځ پورې احمدزي وزير پراته دي، څه  
 مه د بس د شيتکرو او منگلو په منځ کې بدي پېښه شوه او منگل په کړه  
 کولو مجبور شول، خوځتک لاهلته پراته وو، آخر د خټکو او شيتکو هم  
 خره راغله اوځتک ترې په کله شو، او په کربوغه، تېرې، لاجي او شکرده  
 يې ان د اباسيند تر غاړې پورې په ځمکه يې واپول، په دغه وخت کې  
 دغه علاقه شاړه او ورانه وه. په همدغه وخت کې د ويښې نه تر-  
 کوهابته پورې علاقه باندي او رکزي پراته وو، او کړمې له پلوه به  
 بنگن هم د کوچيانو په ډول دغې علاقي نه تلل راقلل، خوڅه موده  
 پس د اورکزو او بنگنو بدي پېښه شوه، د خټکو او ورکزو په منځ  
 کې چې هم خره وه، نوځتک او بنگن سره يو شول او اورکزي يې ووهل  
 او په نتيجه کې ريښې، پنياله، د زيرې نه تر تورخړ پورې ټوله-  
 علاقه يې رالاندي کړه او د خټکو او بنگنو تر منځ د لاجي او گداخپلو غر  
 برید شو.

د خټکو علاقي قطب ته يوسفرې، قبلي ته خليل، اپريدي او بنگن او  
 سويل ته يې د بنون علاقه ده. د دوی علاقه به په اورزد والي تقريباً  
 سل (۱۰۰) ميله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) ميله وي. د دوی  
 په نمرخاته اباسيند بهيري، د اباسيند نه پورې غاړه هم خټک شته  
 دی ان تر بارې رسېدلي دي. «مکهل» د خټکو مشهور ځای دی. خټک  
 پخپلو منځو کې پر دوو برخو وېشل شوي دي. يوه د قطبي خټکو خره



او بله يې د سويلي خټکو برخه ده . د سويلي خټکو په علاقه کښې د مالکې -  
کانونه دي د دې علاقي ځمکه شکلنه او ميداني ده ، غرونه يې هم  
غیرآباده دي . تپری ، لاپی ، کرک ، شکر دره او نور د دې علاقي مشهور  
کلي دي .

د قطبي خټکو علاقه هم غرنيزه او کانيزه ده او غرونه يې هم يې ښي  
بې توښې دي . اکوړی ، شیدو ، نظام پور امير او اميرکلان د دوی  
د علاقي مشهور کلي دي .

### د خټکو رياست :

د خټکو د رياست او خانې باني ملک اکوړ و ، چې د دروېش محمد  
مشهور په پنجونې نړۍ و ، د مهاجرت نه پس د خټکو په قبيله کښې  
د بطي خېلر خانگه په کربوغه پرته وه ، ملک اکوړ په خه خبره د خپلو عزيزانو  
سره خفه شو او خوږې ته راغی په دغه وخت کښې په خوږه کښې منډ وړي  
لواښي استوگن و و ، نو ملک اکوړ په «گواز دره» کښې استوگنه وکړه .  
ملک اکوړ د خان سره د حوانانو يوه ډله جوړه کړه او په شاهي سرکښه  
يې دارې کولې . په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د ميرزا حکيم مغلې  
په لاس کښې وه . ميرزا حکيم د بابر ميرمنې وروړ و . اکبر باد شاه د  
همايون نړۍ او د بابر نمنسې د ميرزا حکيم په تعاقب نيلاو ته راغی  
او د اټک د قلاد تعمير او ودانۍ اراده يې وکړه ، نو د شاهي سرک د  
ساتنې تابيا يې هم وکړه ، د علاقي سپين بڼيري يې را وبلل او د دې



سرک د ساتلو یې ورته وویل، خودوی په اتفاق د دې کار د پاره  
 ملک اکو په گوته کړو او باد شاه ته یې د ده نوم ورکړو، اکبر بادشاه  
 هم ملک اکو ته د ا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کبې یې د  
 خیرآباد نه نیولی تر نوښاره پورې او د پېښور نه نیولی تر موسی درې  
 پورې علاقه په جاگیر کبې ملک اکو ته ورکړه. خلوزي او سپین خاک  
 هم د ده په جاگیر کبې راغلل، او د شاهي سرک د محصول د حصولی.  
 حق هم ورکړی شو.

ملک اکو هم ښه هوښیار او مدبر سړی و، هغه د شاهي سرک  
 د ساتنې په غرض خپل سړی مقرر کړل او د لنډي سبند په سویلي غاړه  
 یې مصري بانډې ته غماخ یو کلی هم ودان کړو چې تراوسه پورې  
 هم د ده په نوم «سرای اکوړه» مشهور دی، او هغه وخت به وته  
 خلکو ملک پور هم ویلو.

ملک اکو آمد د بولا قوسره په جنگ کبې د پیر سباق په مقام  
 و وشرلی شو.

د ملک اکو اته (۸) زامن وو:

- ۱،: یحیی خان (مور یې میري خېله وه او نوم یې تاروکه و)
- ۲،: نظام خان (مور یې بولا قه وه، نوم یې نندرکه و)، ۳، یوسف خان
- (مور یې غوریه خېله وه او دردانه نوم یې و)، ۴، تاقارخان، ۵، خضرخان
- ۶، عبد الغفور - ۷، ی واره له یوې مور نه وو، ۷، طاؤس خان

د مورې څينځو وه، او بايي نوم و ۱۸۱۰؛ مصري خان (مورې څلوزې وه)،  
 د پلار نه پس يحيى خان د خټکو درياست واکدار شو. د يحيى خان  
 په وخت کې د خټکو او يوسفزو بدې پېښه شوه او د جنگونو لړۍ  
 ونښته.

د يحيى خان يو ولس (۱۱)، زامن وو. شهباز خان، بهادر خان، محمد خان  
 شريف خان، جلال خان، محمد خان، بنادي خان، حکيم خان، عبدالله خان  
 آدم خان او فېروز خان.

د پلار له مرگه پس شهباز خان د خټکو رئيس شو، شهباز خان  
 په ۱۰۰۰ هجري کال زېږېدلى و، د زېږېدو کال او تاريخ يې د پښتو  
 ژبې نوميالي شاعر او ليکوال خوشحال خان خټک داسې ليکلى دى:

شهباز خان د يحيى بنکلى فرزند  
 وه په جنگ کې د رسم هسې څرگند  
 چې تاريخ د زېږېدو يې دده ونوښت

عقل وى چې شهباز خان اجل بلند (۱۰۰۰ هـ کال)،

\* \* \*

د شهباز خان په وخت کې د خټکو او يوسفزو بدې نوره  
 هم ډېره شوه، نوموړې له يوسفزو سره په يو جنگ کې سخت  
 ژوبل شو او په کال ۱۰۵۰ هـ کې وفات شو او په ځاى يې د هغه  
 مشر زوى خوشحال خان کښېناست. خوشحال خان خټک په ۱۰۲۲ هـ  
 ۱۶۱۳

کال زېږيدلی او په ۱۱۰۰ هـ ۱۶۸۹ کال مړ دی .۱۱

خوشحال خان د (۱۲۸۰) کالو په عمر د خټکو د سرداری په کار وټاکلی شو او د شاه جهان له پلوه ورته پلرني منصب او جاگير د يو فرمان په ذريعه منظور شو، خود شاه جهان د زوی او رکن زيب مغلی باد شاه په وخت د خوشحال خان د معلوم سره و، ان راعلزو تعلقات يې خراب شول. د دې واقعاتو پرره تعصين نه تاريخ مرصع، او پښتانه د تاريخ په رباکېي، شته دی.

خوشحال خان پخپل ژوند د قام مشري خپل مشر روی اسرفخان ته وسپارله، خو هغه هم د مغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجری کال سيد بهولا شاه د پېښور مغلی حاکم ونيولو او بندي يې هند ته واستولو او بېچاپور کښې قيد شو چې هملته وفات شو.

دا شرف خان د نيولونه پس په خټکو کښې کورنۍ يې اتفاقي را پيدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مغلو په طسون راپورته شو، جينې خټک په هغه پسې شول او خوک دا شرف خان

۱۱، خوشحال خان په ۱۶۸۹ ع یا ۱۱۰۰ هـ کال د اپریدو په د نمبره نومی خای کښې د مغرویت

په حال کښې د ۲۸ کالو په عمر وفات او مړی يې د اکوړې د غره په لمنوکښې بنخ شو.

۱۲، اشرف خان هم مښه شاعر ؤ، د دېران خاوند، تخلص يې «هجري» دی.



هجري د زوی افضل خان (چې خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر  
بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه، پسې ولاړ وو.  
له همدې امله په خټکو کېنې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړ کېنې بهرام د  
خپل پلار (خوشحال خان، مخالف و درید او د مغلو مرسته یې کوله) چې  
د همدې مخالفونو په نتیجه کېنې خوشحال خان د چنل کور پرېښودو  
ته هم مجبوره شو، اخر د قام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان خټک د مغولي باد شاه محمد شاه په وخت کېنې وفات  
شوی دی. د افضل خان پر نورو اثارو برسېره د هغه لیکلی  
تاریخ «تاریخ مرصع» لوی او د قدر وړ یادگار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن وو چې دوه تنه پکېنې تر نورو  
زیات د یاد وني وړ دي، ۱: محمدعلي خان، ۲: سعدالله خان چې  
په شهید خان هم مشهور دی. محمدعلي خان به په اکوړې کېنې اوسېدلو  
او سعدالله خان په تېری کېنې د پلار له مرګه پس د واپه وروڼه  
هم یې اتفاقه شول او محمدعلي خان په تېری حمله وکړه، خوشعدهالله  
خان ورته ماڼی ورکړه او د اکوړې نه یې هم وروپستلو. د سعدالله  
جان هم اته (۸) زامن وو چې سعدتمند خان او خوشحال خان  
پکېنې مشهور دي. سعدتمند به د پلار سره په اکوړې کېنې  
اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په تېری کېنې حاکم، خودنادر  
امین ايراني باد شاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتو ته په



لاس ورغی او احمد شاه ابدالی د پښتون باد شاه شو، نو د ټولو خټکو  
 لوی خان سعد الله خان ژپې مرکز یې اکوهری و، خه وخت چې احمد شاه  
 ابدالی په پنجاب د حملی کولو پر نیت راغی، نو د سعد الله خان مشر  
 زوی سعادتمند خان د خټکو دیو لوی لښکر سره د هغه په خدمت  
 کښې حاضر شو او د هغه په فوج کښې یې گډون وکړ، په دې وخت -  
 کښې محمد علی خان زوی لښکر خان چې په نوبنار کښې اوسېدلو، میدان  
 خالی ولید، نو په اکوهری یې حمله وکړه، په دې کورنۍ جنګ کښې  
 سعد الله خان ووژلی شو، خه وخت چې خوشحال خان په ټیری کښې  
 د دې واقعي نه خبر شو، د ټیری نه اکوهری ته را روان شو، په لښکر خان  
 کښې د هغه د مقابلې طاقت نه و، نو د خپل آل عیال سره سره بوښر  
 ته و تښتید او کډې کورنۍ یې په بوښر کښې پرېښودې او پخپله  
 پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک (مېرمنوخان، سره نوکر شون  
 خوشحال خان چې له دې نه خبر شو، نو د احمد شاه ابدالی حضور ته  
 یې ټول احوال ولیکلو او د لښکر خان د نیولو خواست یې ترې وکړ و،  
 د هغه د خواست په اساس احمد شاه ابدالی لښکر خان بندي کړ و او  
 خوشحال خان ته یې را ولېږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې -  
 لښکر خان مړ کړ و. خه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او  
 احمد شاه ابدالی له کابل د هغوی د سمون د پاره را روان شو او  
 پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره یې د ټیری حاکم

خوشحال خان يې هم د چنډ لومړني فوځ سره ولېږلو، خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټيانو سره جگړه وکړه او په همدې جنگ کښې شهيد شو. احمد شاه ابدالي چې خير شو د امداد د پاره يې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې و او په ميدان کښې يې ډېره مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د تړلې علاقې حاکم سعادتمند خان مقرر کړو. احمد شاه ابدالي چې بل وار د مرهټيانو سره د يو فيصله کن جنگ د پاره راغی، نو سعادتمند خان هم د چنلې قبيلې د يولوی لښکر سره د احمد شاه په لښکر کښې گډون وکړ او د «پاڼي پت» په ميدان کښې يې ښه نوره او مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي ورته د سردارۍ خطاب ورکړو.

د احمد شاه نه پس د هغه زوی تيمور شاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند و او باد شاه ورته د سرفراز خان خطاب ورکړی و، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان و چې پر ټولو خټکو حاکم و او د خټکو په ټول علاقو يې حکومت کړی دی، د هغه د وفات نه پس د خټکوخاني دوه ځايه شوه، د سويلي خټکو- خانان به په ټيری کښې اوسېدل او د قطبي خټکوخانان به په اکوړي کښې وو.

د سويلي خټکوخانان د سعادتمند خان نه پس شهباز خان په

تیري کښې حاکم شو، د شهباز خان مثل (۲۰)، زامن وو، په هغوی کښې منصور خان د پلار په ځای کښېناست او د هغه نه پس د هغه وراره ناصر خان، خان شو. د ناصر خان د وه زامن وو، ارسال خان او - خوشحال خان، چې په ناصر خان پسې ارسال خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمور شاه سدوزی زوی شاه محمود باد شاه و، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او د کابل حکومت بارکزو و نیولو او امیر دوست محمد خان د کابل باد شاه شو، په پېښور د هغه وروڼه او د پاینده محمد خان زامن یار محمد خان سلطان محمد خان، سید محمد او پیر محمد حاکمان وو، په دې موده کښې د خټکو خانان هم ډېر بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د - سیکانو حمله هم شروع شوې، نو د خټکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګرېزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد)، لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي د آزادي د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د تیري نواب و او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه، د دې خدمت په بدل کښې د تېرې

---

۱: دې د ۱۸۵۷ع کال واقعي ته چې فوج بغاوت وکړو وطني خلک د آزادي جنګ وايي او پیرنګیانو به ورته د ډیلي غوښت و یلو.



ریاست د ده په کورنۍ کښې په زاړه د ستور نسل په نسل انگرېزانو  
 ومنلو او دا علاقه د جاگیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه  
 خو کله چې بیا وروسته پاکستان جوړ شو او د جاگیر دارانو سلسله  
 ختم شوه ، دا جاگیر هم له منځه لاړ .

## د قطبي خټکوخانان ؛

د سردار سرفراز خان ( سعادت مند خان ) نه پس د هغه زوی -  
 آصف خان په اکوړې کښې حاکم ؤ ، د هغه نه پس یې وراره فیروز خان  
 او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبي علاقې د خټکو نواب  
 ؤ او د درنجیت سنگھ زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه  
 تعلقات لرل ، تردې چې رنجیت سنگھ ورسره خپل پټکی هم بدل  
 کړی ؤ او هغه دالوبه له نورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه .  
 د پېښور د سردارانو د عباس خان نه وېره پیدا شوه ، نزیو  
 اورکزی ملک او خوتنه سپین بزیري یې په عباس پسې ورو لېږل  
 او هغه یې پېښور ته راوبللو او مېلمه یې کړه او همدلته یې -  
 بندي کړه او تر ورځې پس یې بیا په زهر و مړ کړه . له دې نه مخکښې  
 د عباس خان ورو خواص خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور  
 کښې ؤ ، خود رنجیت سنگھ د ناروغۍ په اله کوله کښې هغه د قیدنه  
 وتښتېد او وچلې علاقې ته راغی ، په دغو ورځو کښې د قطبي خټکو



لوی خان نجف خان و ، خواص خان چي راغي نوحوړی ته لار ، خو هله د نجف خان زوی محمد افضل خان دی مرکړو .  
 د نجف خان او د پېښور سردارانو د بنځو خپلوي هم وه ، نو نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتي شواو سردار سلطان محمد خان ته به يې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ هم ورکولې ، خوڅه وخت چي د سيکانو سلطه راغله او جرنيل هری- سنگه پېښور ونيولر غالباً چي د ۱۸۴۷ع کال و ، نو نجف خان نيلاو ته وتښتېدو .

سيکانو په جهانگيري کښي يوه قلا جوړه کړه او د خټکو ميداني علاقه يې پخپلي ولقه کښي وساتله او غر ييزه علاقه يې د خټکو خانانو ته په دې شرط پرېښودله چي دا ټک او پېښور په هينځ کښي لار به د سيکانو د ټک او راتگ د پاره آزاده پرېږدي او ساتي به يې .  
 نجف خان څه موده حکمران و ، خو هغه هم د عباس خان نزي و وژلو او د پلار په ځای محمد افضل خان د خټکو خان شو . د سيکانو د گورنر ابو طيله ( چي يو فرانسوي و ) په وخت کښي د خټکو په خانۍ کښي خوځله تغير او تبديل پېښ شو . د ۱۸۵۷ع کال د ديلي په واقع کښي دې خانانو هم د انگرېزانو مرسته وکړه ، نو د دې خدمت په

---

۱۱: جرنيل هری سنگه بيا سردار اکبر خان د جمرود په جنک کښي و وژلو .

بدل کښې د دوی جاگیر په خپل حال پاتې شه

### ۸: کرلاښي قبایل: خدران:

خدران هم د کرلاښو یوه څانګه ده ، دا ډېر کلک ، تورپالي او زحمتکښ  
منک دي . د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمټ نه په نمرخاته  
په سویل پرته ده . دوی د کرکېلي ځمکه هم لري او په دې علاقه کښې  
راو بادام هم ډېر کيږي . د دوی نه په نمرخاته خوستستان او  
په قبله پې ګر دیزيان ، سویل ته پې غلجې قبایل او قطب نمرخاته ته پې  
منگل اوڅه توري پراته دي .

د دوی د غلجواو منگلوسره اکثره بدی وې . په دې خلکو کښې لوی اشخاص  
هم تېر شوي دي ، لکه د المری بېرک خان ، چې جاهاهد او غازی شخص و .

### ۹: اتمان خېل:

دا قبيله هم کرلاښي دي ، خو د خاښي خېلر یوسفزوسره پې له  
پخوانه ګډون کړی دی او له مغوی سره دې علاقې ته راغلي دي .  
د دله زاګو او یوسفزو په جنګونو کښې اتمانخېل د یوسفزو ملګري  
وو . ویلی شي چې دوی په اول کښې د ګوملې په دره او تانک کښې  
اوسېدل او بیاله هغه ځایه را په کډه شول او له یوسفزوسره

یوخای د پېښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم  
 ټیکا ونه شراوله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګک برنګک ته  
 راغلل او همدلته یې واپول او تراوسه پورې همدغلته استوګن  
 دي .

د دوی قطب ته پنجګوره قبلي او قطب ته یې باجوړ او څه د  
 هومندو علاقه او غرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سویل ته  
 یې هشتنغردی . د کروندې ځمکه یې لږه ده ، د غرونو په لمنو کې  
 یې څه د کرکيلي ځمکې هم شته ، چې د دوی گذاره پرې کیږي . د  
 دوی په غرونو کې میخړي هم کیږي .  
 د دې خلکو ځینې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او  
 سه مده د مردان په علاقه کې پراته دي . خرکي ، میا خان او  
 کوه برمول د دوی مشهور کلي دي .

## ۱. خوکیاڼي :

دا خلک هم کرلاڼي دي ، د شجرې نه د دوی مشهور خېلونه  
 دادي :

شېرزاد ، پرېبه ، خدرخېل ، بارک ، درمان (عبدالرحمن) ، بوبخېل  
 لقمان خېل ، شادی خېل ، دا خلک د ننګرهار د علاقې نه قبلي ته او د  
 سپین غره په قطب قبله استوګنه لري . ځایي او توري هم د دوی له



کھوله دي .

ويل کيڙي ڇي د شاه جهان (مغلی بادشاه) د جلوس دا اول کال په  
 وخت کيڼي دلتمان خپلوا و شادي خپلوتر منځه د بنمڼي پيدا شوه،  
 لتمان خپلو د خدر خپلو په مرسته شادي خپل ووهل، شادي خپلو  
 بياله غلجونه مرسته وغوښتله او غلجويي مرسته وکړه او دکابل  
 صوبه دار هو د دوی مرسته وکړه په دغه جنگونو کيڼي د بارک اولاده  
 ډېره زيانمنه شوه او نتيجه يې داشوه څي شهرزاد او خدر خپل دواړه  
 ټپي باد شاهي اطاعت ته مجبوري شوي .

د خوگياڼو په علاقه کيڼي انگور، انار، توتان، انځر ډېر پيدا  
 کيږي . دا خلک اکثر زمينداري کوي او ځيني پکيڼي تجارت هم کوي  
 اوڅه مالداري هم لري، په غرونو کيڼي يې لرکي هم شته، سبه  
 زړه وړ، تکړه او توريالي خلک دي . د دوی ځيني خلک په خوست  
 کيڼي هم شته دی . لکه پرېه او درمان .

### پرېه :

د خوگياڼو يوه خانگه ده ، خوله ډېرې مودې را هيسي له خوگياڼو  
 څخه بېله شوې او ځانله پخپل نامه مشهوره ده ، د دوی مشهور خيلونه  
 دا دي :

مياخېل ، بسی خېل ، سردار خېل ، محمود خېل ، ترينزي ، مليزي  
 رشي نزي ، ډوډه خېل او پوچي خېل دي .



ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوگياښي په خوست پراته وو  
 خود جهانگیر باد شاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په دوی يرغل  
 وکړ او دوی يې له دغه ځايه وشړل او د شاه جهان په زمانه  
 کښې د دوی په مينځ کښې کورنۍ جگړې هم پېښې شوې ، چې دوی  
 يې ډېر کمزوري کړل .

د دوی اکثره خلک زمينداري کوي او خال خال سوداگر هم  
 پکښې شته دی .

## درمان؛

درمان هم د خوگياڼو ذيله ده او دوی په شپږو څانگو وېش دي ،  
 چې هغه دادی :

حاجي خان خېل ، سوري خېل ، احمد خېل ، خودي خېل ، گندي -  
 او منگس . دا شپږ واړه څانگې په مخورې هم مشهور دي ، او په خوست  
 کښې استوگن دي او د کرکيلې کار کوي .

## ۱۱: ځايي ؛

دوی هم د کرلاڼو طبقې سره گډ يزي او د شجرونه د خوگياڼو  
 يوه څانگه ده . دا خلک د « تور يانو » نه په قطب قبله د پيوار کوتل نه  
 پورته د « اريوب » په ځمکه پراته دي . دوی په خوراک خېنان ،  
 دود او دستوراو لباس کښې د تور يانو په څېر دي ، خو په عقيد د

کښې د هغونه بېل دي او ټول سُني مذهب دي ، له همدې کبله د  
دوی په مینځ کښې تل د بنسټي هوروی .

## ۱۲: توریان؛

دوی ته توري زي هم ويل کيږي ، داد کړې وادی یوه مهمه  
قبيله ده او شجرو کښې د خوگياڼو یوه خانگه کښلی شي او آخر په -  
کرلاڼوگه پيږي .

توري په پنځو خانگو کښې وېش دی ؛ حمزه خېل ، مستوخېل  
وپرزي ، علی خېل او غونډی خېل دي . او دوی په څلورو ډلو وېش  
دي ، یوه ډله یې په میامريد مشهوره ده او نورو درېو ډلو ته یې  
درېوندي وايی . د دوی علاقه بڼه و دانه ده ، داخلک د عقیدې  
په لحاظ شعیه دی او د هغه مذهب دا حکامو پابند دي او ډېر کلک  
پرې ولاړ دي . د هانځه او سر و شړې هم بڼه پابند دي ، او د سیدانو  
ډېر قدر کوي او هر یو یې د سیدانو مرید دی . دوی د هېلمه هم  
ډېر قدر کوي . زه وراو بڼه توريالي خلک دی . د دوی په علاقه  
کښې بې بدرگې تگ راتگ مشکل دی ، خوچې له چاسره بدرگه وی ،  
نوهغه ته هېڅ خطره نه وي . داخلک ځینې مخصوص رسمونه هم  
لري . د دوی په خیال ټول خلک دوه ډلې دي ، یوه یې رښتیني ده  
او په سمه لار روان دي ، او بله یې د روغجن او په کزه لاره

تلونکی دی. دوی خپل هم عقیده او هم مسلک خلک ر بښنوني کښي  
 او نور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له دوی کره چي کله هلک  
 پيدا شي. نو د سرد پاسه يې ډزې کوي او داهم د دې له پاره چي  
 هلک له زه وکوالی نه د ټوپک له ډزوسره بلد شي چي په زلميتوب  
 کښي ميا له ډزوڅخه ونه ويريري.

### ۱۳: کرلانی قبایل، وزیره

وريل کيزي چي د دې قبيلې د مشرنيکه وزير نوم ؤ چي د سلېمان  
 زوی د کي نمنی او د کرلانی کپوسی ؤ، د وزير دوه زامن وو  
 ۱: خدری ۲: لالی.

ويلی شي چي په اوله کښي دا خلک د خوست خزاو شاپرا ته وو  
 او په غرونو کښي استوگن وو. د خوار لسمې عيسوی پېړۍ په آخر  
 کښي د قبلي په لور وغځېدل او د ټورچي په قطب د بنواوکوات  
 په سرحدی غرونو کښي استوگن شول، او ورو، ورو يې دگرې  
 درونه تر کوملي پورې ډېره علاقه رالاندې کړه او پرې استوگن  
 شول. د دوی د استوگني په وجه دغه علاقه په وزيرستان  
 مشهوره شوه.

د وزيرستان علاقه به تخمیناً اووه زره (۷۰۰۰) ميله مربع  
 رقبه وي. په دغه علاقه د وزيرو دوه قبيلې احمدزي او اوتمانزي



پراته دی دا دوازه تبیلی هم په نورو دېرو وړو ذیلو کښې سره وپش  
دی، چې تفصیل یې مخکښې تېر شوی دی.

ویلی شي چې دخدری درې زامن وو:

۱: موسی چې په دروېش مشهور ؤ، خکه چې دېر پرهېز کار او متقی سړی  
ؤ. د موسی یادروېش قبر په «برمل» علاقه د دېر وړند لاین سره نژدې  
په پاکستانی علاقه کښې پروت دی، او دغه قبر د وزیرو په نظر کښې  
دېر مهم دی او په هره سخته موقع کښې وزیر دغه قبر ته ورجي،  
او دعا کوي. ویلی شي چې د موسی دروېش دوه زامن وو:

۱: اتمان زی، ۲: احمدزی. ویل کیږي چې دا دواړه په دروېش خېلو  
هو شهرت لري او دخدری د دویم زوی نوم محمود ؤ او د محمود  
یونزوی مسعود نومیده چې اولاده یې په مسعودو مشهوره ده. د  
خدری د دویم زوی نوم مبارک ؤ دی هم یو بڼه سړی ؤ او د  
قبر یې وزیر خلک دېر قدر کوي او د مبارک یونزوی گربز ؤ چې  
اولادې ته یې «گربز» ویل کیږي.

وتمان زی وزیر پخپل منځ کښې درې خانګې دي: محمود خېل  
براهیم خېل، او ویلی خېل. دا درې واړه خانګې بیا خاڼته نوري دېرې  
ذیلې هم لري، چې په شجره کښې یې تفصیل تېر شوی دی.

همدغسې احمدزی وزیر هم په دواړو خانګوسره وپشل شوی  
دی: سین خېل او کالو خېل دي.



سین خېل هم درې بناخه دی: هاتې خېل، سرکي خېل او عمرزې  
دی. اوله دوی نه هم ډېرې ذیلې بېلې شوي دي، دغه شان  
کالو خېل دوه خانگې دي: نصری او سپرکي. نصری هم دوه بناخه  
دي: باي خېل او شادي خېل دي. او د سپرکي هم درې بناخه  
دي. محمد خېل، سدي خېل او سندن خېل دي، او دغه هر یو  
بناخ بيا خانته نورې ډېرې ذیلې هم لري چې تفصیل یې د مخه -  
تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم دوه زامن وو یو علي چې اولاده یې په  
علي نري یا دیري او بل نړوی یې بهلول و چې اولاده یې په بهلول نري  
یا دیري. د علي هم دوه زامن وو د یو نوم فتح او د بل نړوی نوم یې  
«شمن» و، د فتح اولادې ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوتیه خېل  
وايي او د شمن اولادې ته شمن خېل یا شمن نري ویلي شي. دوی  
هم بيا نورې ډېرې ذیلې لري لکه بهلول زي چې په خلو رو خانگو  
بېلیري: همل خېل، باند خېل، نونو خېل او شنکي دي، د همل خېل  
هم درې خانگې دي: عبدلی، ملکشي او نظر خېل. په همدې ډول  
باند خېل هم دوه خانگې دي: ایکم خېل او طوطیه خېل. د نونو خېل  
درې بنځې وې د اولې بنځې نه یې: هیبت خېل او عمر خېل دي. د  
دویمې نه یې: علي خاني، میرخاني او مندا دي اوله دریمې بنځې  
نه یې میرخاني او برتی دي. د دې ټولو نه نورې ډېرې ذیلې هم

خوړې شوي دي .

د وزيرو مشهورې علاقې دادي:

۱: د شوال علاقه: په دې علاقه جلال خېل، کابل خېل او ملکشي پراته

دي چې دا وتمانخېلو ذيلې دي .

۲: د شاکی علاقه: دغه علاقه د غرونو په مينځ کښې واقع ده، اواره

کڅي ده، په دې علاقه کښې ملکشي، مياهي، شاديکي او خوناخېل استوګن

دي. د دوی نه وربنګته هاتي خېل دي او سندن خېل او سپړکي -

اوسپړي او د ټولو نه بنګته د مسعود و په څانګو کښې علي نري او -

بهلول نري اوسپړي .

۳: د برمل علاقه: د وزيرو د غرونو د ننه علاقې ته برمل وايي. داد

يوې درې په شکل ده. ځمکه يې اواره او د کرکيلې له پاره غوره ده.

دا علاقه په څلورواو ورو- ورو کڅيو وېش ده. په دې کڅي کښې د

مرغی په ځمکه د کابل خېلو ذيلې او څانګې سپيلي او پوپلي اوسپړي

وزير خلک په اوسپړي کښې خپل مالونه همدلته پيايي او د موسی

د روېش<sup>۲۷</sup> قبر هم په دې علاقه کښې دی .

۴: د سرزمک علاقه: دا علاقه هم يوه وېره کڅي ده آب و هوا يې ډېره

ښه ده. په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل، چې دا وتمان-

زو څانګې دي، اوسپړي .

۵: د خپسور علاقه يادره: دا يوه وېره کڅي ده چې د د ورو د علاقې

په سویل پرته ده ۰ په دې کڅۍ کښې په بره ممیت خپل په منځ کښې یې  
تورې خپل اوښه په ښکته وړه وکي پراته دي .

۶: مشرنه : د د وړه و په قبله واقع ده ، دلته مداخپل ، خدرخپل او په منځ  
کښې یې مسعود پراته دي .

۷: شکتو : دایره دره ده چې بر پکښې تورې خپل او منځ کښې یې مسعود دي .

۸: وانا : دجنوبي وزیرستان مرکز دی « وانا » د وزیرو د علاقې  
دجنوبي برخې نه دگومل د درې په قطب ده اولورغرونه ترې  
تاؤ دي ، چې سویلي خړه یې دگومل تر درې پورې رسېږي .  
دا علاقہ په اصل کښې یوه کڅۍ ده چې د قطب نه به د سویل په لور  
تقریباً پنځلس (۱۵) کړوه اوښه وي . په دې کڅۍ کښې یو خور  
بهیري چې په آخر کښې دگومل له سیند سره گډېږي . د دې خور  
په دواړو غاړو وځمکه دکرني وړه ده ، خواکټره یې للهي او باراني  
ده او آبي ځمکه پکښې لږه ده . د « وانا » علاقہ نوده او په اوږه  
کښې د ماشوخاله ده ، او گذران پکښې گران دی د وانا په منځ کښې  
دوتامنی ، چې دلودیانو یو ښاخ دی ، اوسیري ، او په نوره علاقہ  
داحمدنرو وزیرو څانگې او ذیلې پرته دي . د وزیرو اکثره تپې  
په اوږه کښې خپل مالونه دلته خړوي .

۹: د بدر علاقہ : دا هم یوه وړه کڅۍ ده چې اوښه والی به یې د -  
کامنی گرام پورې ایله (۵) کړوه وي ، او پلن والی به یې تقریباً یو



میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شينکي پراته دي. مسعود په خوره دره او ميدان کښې استوگن دي. د مکين او خو نور وکلونه پرته د مسعود و نورکلي واره - واره او دلش مثل کور و نونه ډېر نه دي. وزير او مسعود په اصل کښې يو خلک دي خو مسعود پخپل نامه خانله خوښ دي. مسعود ډېر په کافي گرام او مکين پراته دي. دوی د وزير و نه په شماره کښې لږ دي، خو په زړه ورتيا او شجاعت کښې زيات دي.

نن ورځ ټول مسعود په درېو لويو خانکو وېش دي، يعنې

علي نري، بهلول زي او شمن خېل.

د وزير و مسعود و شربه د نور و پښتنو په نسبت گرانه ده او نور خلک يې په خبرو په گرانه پوهيږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې نوکري کوي او اوس خو پکښې تعليميافته هم شته او مليکي لوی لوی ماموريتونه (عهدي) يې نيولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره ښه متحد دي او له دې کبله دا قبيله اهمه گڼلې شي.

په دوی کښې ځنې مخصوص رواجونه هم شته دی او د ځنو خلکو انفرادي رايې هم اهميت لري. د تاريخ په اوبڼو کښې په دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انگرېزانو پخپل دور کښې له دوی سره جگړې رېږې کړي دي، خود اخلک يې نه دي ايل کړي.

د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته ډېره توجه شوې ده،



د دوی په علاقه کېنې ډېر سکولونه جوړ شول او په دوی کېنې د علم  
خپلولو او رواجولو کوشنې لار وان دی، او امید دی چې داخلک  
به زرمترقي شي.

## گرېزې

ویلی شي چې گرېزې هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کېنې  
دوی هم د وزیرو سره یوځای او سهېدل خود دوی او بېټنو  
جنگ جگړې ونښتلي، نو دوی له دی کبله دخپلې علاقې نه په وتلو  
مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلي ته او د  
خوست نه په سویل نمرخاته پرته ده او په افغانستان پورې  
تړلي دي. د دوی غرونه دوه میاشتي په واورو پټ وي او  
د کرکېلي او مالدارۍ کار کوي.

## لالی وزیر

د شجرې نه یې څرگنده ده چې «لالی» د «خدری» ورو او  
د «وزیر» زوی دی. دوی پخوا د شوال په غرونو کېنې د شیتکو  
یوسړی مړ کړو، نو د دوی او شیتکو د ښمې شوه. دوی پرې  
کمزوري شول او دخپلې علاقې نه یې کډه وکړه او دخوکیانو  
علاقې ته ورغلل، او اوس هم داخلک د سپین غره په خوا و شا

کښې پراته دي، او پخپل نامه ياديري . د خوگياڼو وزير هم داخلک دي او دلالي تېردی .

### کرلانی قبایل؛ شیتک؟

د دور، بنوخي، تنی، څخه مطلب شیتک کېدی شي .

دور؛ څخه وخت چې بنوخي (د شیتک د بنخي "بانو" اولاده) يعنې (کيو او سوراني) چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه يې ونيوله نو د ورهم د توپي د رود په دواړو غاړو پراته وو، دانه ده معلومه چې له دوی نه مخکې به دلته څوک اوسېدل او که دا علاقه به مشاهه وه، خود اورنگ زېب عالمکير په زمانه کښې (۱۶۹۶ع)، کال د اورنگ زېب زوی شهزاده بهادر شاه چې د بنو علاقه لاندې کړه، نو په دوېرې هم د ولس نره (۱۲۰۰۰) روپۍ کلنې ماليه - کېښودله او سيد حسن نومی سړی يې په دوی حاکم کړ، خود اورنگ زېب نه پس بيا داخلک پرته آزاد او خپلواک شول او د احمدشاه ابدالي په وخت کښې هم هسې په نوم رعيت وواولزڅه به يې باد شاه ته د خراج په ډول ورکول، خود باد شاه له خوا کوم حاکم په دوی نه ؤ. خود سد وخوا او بارکز و جنګونو، جګرو په وخت کښې بيا داخلک بيخي آزاد شول .

د وروڼه په درې پلوه وزير پراته دي او د وزير واددوي

ورانہ ہم ده اوکله ناکله جنگ جگرې هم کوي ، خو که بل خوگ په  
 دوی پری کوي ، نو دوی بیا پتول یو شي او په گډه د خان دفاع  
 کوي او خپل منځی د بنمنی پرېږي . دي . عیدک ، درپه خپل او  
 امزوتی هم په دوه وکښې شامل خلک دي .

### ۱۴- قنې ؟

دا خلک هم کرلایني دي او د کرلانو یوه تپه ده او د دوه ورو  
 دی . تنی په درېزو و برخوسه بېل شوي دي : ۱ : اریونري ، ۲ : میرخپل  
 ۳ : سینکی .

دا خلک د خوست نه په قبلیزه او سویلی برخه پراته دي . د دوی  
 قبلیز غرنه ودان دی او د بنکار د پاره مشهور دی .  
 دا بنه جنگیالی او تور یالی خلک دي او په خپل منځ کښې هو  
 دوه گونده دي ، اریونري او سینکی یو گوند او میرخپل بل گوند دی  
 په شمېره کښې میرخپل ډېر دی . د دوه ورو په نسبت دا خلک د پښتونوالي  
 په دودونو بڼه ټینګ ولاړ دي .

درگی ، حصارک ، کرخه ، اتمان او پرځي د دوی د علاقې لوی کلي  
 دي ، ځمکه یې بارانی ده او خلک یې کرکیله کوي . د خوست په لوی  
 حکومت ( لویه اولسوالي ) پورې تړلي دي ، څو اکثره سرکشي کوي .

### ۱۵: بنوڅی ؟

د دوی د مشرینکه نوم شیتک ؤ او د شیتک مور کی نومیدله \*



په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته  
 یوځای د «ککي میله» په نامه شته. د شیتک د ښځې نوم «بانو»  
 ؤ نو په دې وجه یې اولاده ښوځي شول. ویلی شي چې د شیتک  
 درې ښځې وې دیوې ښځې نه یې دوې او تنې دي، د بلې نه یې اکیوی  
 او سوراني، دي او د بلې ښځې نه یې جېلم یا زېلم او هویدیا او د-  
 دوی اولاد لږ دی او په کیوي او سوراني کښې ورگډ شوی دی. دا  
 خلک د ټوچي درود په سویل د غره په لمن کښې او سپدل، خود  
 سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې شیتکو د ښو په علاقه  
 حملې پېل کړې. په دغه وخت کښې په دغه علاقه کښې: انگل او منگل  
 پراته وو او ورو- ورو شیتکو کیوي او سوراني دا علاقه ونيوله.  
 «انگل» قام هندوستان ته ولاړ او «منگل» د سپین غره په سویل  
 کښې پرېوتل.

د دې نه پس شیتکو دغه علاقه د چنل پیر په صلاح او مشوره  
 په چنل میخ کښې سره وپش کړه او داسې وپش یې وکړه: د کیوی  
 مشر زوی د میری اولاد ته یې سویلي برخه ورکړه او د هغه بل ورو  
 «ککي» ته یې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په هغه وخت کښې ښه  
 ودانه وه او د «سې» اولاد ته یې چې د ککي درېم زوی ؤ

---

\*: او په شجر وکښې د شیتک د پلار نوم هم ککي ؤ او برهان خوکیا ښی او سلېمان سره وروڼه دي.



په منځ کښې برخه ورکړه او د سورياني برخه د قطب پلو تر قبل پورې ورسېدله . دا علاقه هغه وخت ځنګل ؤ، خواوس بڼه ودانه ده .

### ۱۶: ګنډاپور؛

ويلی شي چې د ګنډاپور مشرنیکه نوم ستوری یا ستورامنۍ یا تورامنۍ "وچي د ستورياني پنځه نامن وو : ۱: شېخي ۲: ميرپري ، - ۳: مری یا "ګنډاپور" ۴: اسرار ۵: دهمر . په دوی کښې د د همراولاد د پلار په نامه ستورياني یا ديري او د نورو اولاد يې ګنډاپور کښې کېد . دی ، د ګنډاپور مشهورې بڼې دادي : يعقوب زي ، براهيم زي ، حسن زي ، عمران زي ، خوبی زي او درې پلاري .

ګنډاپور په اوله کښې پرونده او کوچيان وو ، په شري کښې به داما ته راتلل او په اوږي کښې به افغانستان ته ور تلل . د مغلي بادشاه شاه جهان په زمانه کښې د مروت او دولت خېلو په ميځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بريالی شول او دولت خېل د " تانګ " نه په و تلو مجبور شول ، د دولت خېلو لوی خان زماځان د ګنډاپور نه مرسته و . غوښتله ، او ګنډاپور ورسره کومک وکړو ، او په مروت يې په ګډه يرغل وکړو او مروت يې د خپلې علاقې نه و وپستل . د کټي نه پس

۱،: ځينې وايي چې محمد کيسو دراز اولاد دی ، خوداغلطه خبره ده ، دا خلک پښتانه دي خو ګنډاپور شيرامنۍ دی .

د زمانخان په خوا هاش گنډاپور هم دروړی به علاقه استوګن شو.  
 د گنډاپور د علاقې قطب ته در لټ چېل اسرین به یی ماڅنډ ، قبلې ته  
 کوه سلیمان او نمرجاته ته یی د د اسمین خان دی .  
 د دوی مشهور کښي : لړچي ، پتو اړه ، نومی ، همدی ، وچرینه .  
 کورټ ظفر او نور دي .

### ۱۷: بنګینر ؟

بنګینر هم په کرز پو کښې شامله ضبقه ده . دا خلک په خالده افغانه  
 هم مشهور دي .

ویل کیږي چې د دوی د مشریکه اسمعیل نوم و د هغه دوه  
 زامن وو (کار او سمل) لومړی دا خلک د نمرجات په علاقه کښې  
 په گردېز پراته وواو د خپلو کورنیو جنګونو له امله کمزوری شول .  
 دوی په خپلو کښې په د و او کونډونو وپش دي ؛ کار او سمل ،  
 د زمرمت د علاقې نه دا خلک غلجو په شرلو مجبوره کړل او دوی کډې  
 راو کړې او د سپین غره په سویل د کړې ، پپوار او شلوزان په -  
 علاقه یې قبضه وکړه ، خود وړکزو او د دوی ترمنځ بدې پیدا  
 شوه . بنګینو د خټکو په مرسته وړکزي د کواپ نه و شړل ، خو د  
 دوی ترمنځ د جنګونو د لړی لار وانه وه ، آخري یې سوله وکړه د  
 قطب په لور غرنیزه علاقه د وړکزو ورسپده د بنګینو دره قبله  
 په نمرجاته او بنده او د غرونو په منځ کښې ده ، د دوی مشرقي

جنوبي او غربي پولې له خټکوسره لگېدلي دي او قطب ته يې -  
اورکزي دي ، د دوی څه مغربي او جنوبي برخه له وزير و سره هم  
لگېدلي ده .

بنگن ډېر زړور او توريالی خلک دي ، هنگو ، درسمند ،  
سترزي ، توغ ، توره وري او نور د دوی د علاقې مشهور کلي  
دي .

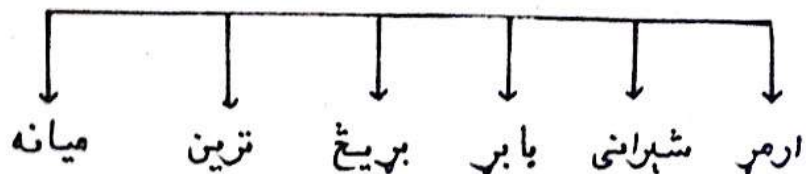
د دې قام ځنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کې هم شته  
دی او ځنې په هند کې هم مېشته دي ، خصوصاً په فرخ آباد کې .  
د فرخ آباد نوابان په خټه بنگن دي .

بنگن په پښتون کې ډېر اهمه قبيله ده او په دوی کې د  
هنگو خانان د بنواخلاقوله کبله ډېر بڼه ياد يري .

## ۱۸- بابري

بابر په اصل کې په شېرانوگلا يري ، شجره يې داسې ده :

### شرخبون



لکه چې دمخه مو وويل دوی په شېرانوگلا يري خو خانله پخپل  
نامه هم مشهور شوي دي . دوی د میاخلو په سویل پراته دي او

د دوی د علاقې سويلي برخه سخته او غرنيزه ده. دوی له ټولو  
پښتونو وروسته ميداني علاقې ته راغلي دي او په چود هوان کښې يې  
اړولي دي.

دا خلک اکثره تجارت کوي او بڼه دولت مند دي. د بابر و ډېره  
برخه د سلېمان غره نه هاغه خوا په محراکښې اوسېږي او پوله يې له  
شېرانو سره لگېدلې ده. دوی په دود او دستور کښې د شېرانو په  
څېر دي په مغربي افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد  
د ننگرهار، کښې هم بابر شته دی او بڼه د عزت خلک دي او بڼه مشران  
پکښې تېر شوي دي.



# د پښتونخوا نه د باندې پښتانه<sup>(۱)</sup>

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کې له پښتونخوا نه وتلي  
او سیري په دې ډول دي :

لومړی وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدين غوري سره  
په لښکر کې برصغیر ته ورغلي و او هلته مېشته شوي دي ، بیا  
وروسته د نور و حکومتونو په وخت کې هم پنجاب او مغربی هند  
ته نور پښتانه ورغلي دي ، خود لودي او سوري حکومتونو په -  
دور کې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دي . په تېره د بهلول لودي  
او شېرشاه سوري په وخت کې ډېر پښتانه هند ته تللي دي . په دې  
پښتون کې ډېر غلجی پښتانه و او د هند په خصوصو کې مېشته

---

(۱) : د لفظتې کرنل احسان الله خان د « پښتون قبائل » نوي کتاب نه .

شوي وو. (سوري اولودي، اوغلي غلجي، بتول يوخپل متوزي دي، بتولو ورغلو پښتنوته به په هند کښې رو هپله ويل کېدل، او دوی به فوځي نوکري خوښولې او دوی زېر ورا او زجمتکش پېژندل شوی وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه، چې دېر پکښې یوسفزي وو، شامل وو. د مغلو په وخت کښې دېر پښتانه د پنجاب نه نیولی تر یوپی پورې رسیدلي او آباد شوي وو. د مغلي حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او ځینې نوابان هم پکښې وو، خود مغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفری راغله او مرکزي حکومت کمزوری شوی ؤ، نو پښتنو نوابانو هم پخپله علاقه کښې د خپل اقتدار نغاړې وهلې.

د اتلسمې پېړۍ په اوایلو کښې پښتانه د هماليه د لمنونه نیولی تر اوډه پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ع کال کښې چې څه وخت انگرېزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول، نو پښتنو یې -  
 سخته مقابله وکړه خو په شاه جهانپور کښې یې ماتې وخوړه خو وروسته انگرېزانو د دوی یو مشر فیض الله خان د "رامپور" پڅه زره (۵۰۰۰) پښتنو کورونو د اوسېداني اجازه وه او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰) کورنۍ د وابه، راجپوتاني او دکن نه په تللو مجبوره

کړی شوي . لږڅه وخت وروسته اميرخان د ټونگ حواب مقرري شو ، هغه هم په دغه پښتون کښې ؤ .

د پښتون هند ته د تللو مهم عوامل د دوی کورنۍ د بښمنۍ ، خواري او د حکومتونو بې نظمي وې . هند ته راغلو پښتون هلته خور يا ستونه هم جوړ کړي و ، چې دوی به هغه رياستونه اداره کول ، لکه : ملير کورته ممدوت ، پالن پور ، جوناکړ ، سوانز ، بلاس نر ، جگدکړه ، پاتوډي ، رامپور ، ټونگ ، بهوپال ، بلاس پور ، گدی ، دوجانه ، پاونی ، کړدی ، منادا ور ، پتهاری ، بښتوا ، کوردانی او نور .

د ۱۹۴۰ع کال د احمایي له مخې په برصغیر کښې په مختلفو ځایونو کښې لکه : پنجاب ، راجپوتانه ، کشمیر ، بمبئي ، بروده ، مدراس ، میسور ، یوپی ، سی پی ، بهارا و بنکال ، تههای لینډ ، چین او انګلستان کښې - تقریباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو ، لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه مخکښې د یادوڼې ورو دې ځایونو کښې پښتانه ودان وو :

په پنجاب کښې هغه درې نیم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو ، چې ښکاره پکښې یوسفزي ، لودي ، ترین او کاکړ وو او مهمې ودانۍ یې په ملتان ، لاهور ، میانوالي ، سیالکوټ ، لودیانه ، جالندهر ، گورداس پور ، هوشیار پور او په اټک کښې وې ، او په نورو - ځایونو کښې هم څه پښتانه وولکه : ضلع هزاره او نورو علاو کښې د پنجاب په پښتو کښې خوېشکی پښتانه چې د ځمند د ذیلې نه دي ،



بنکاره حیثیت لري.

خوپشکی لومړی د افغانستان په غوربند دره کښې اوسېدل او د بابر په لښکر کښې هند ته راغلل، د پانې پت په جنگ کښې (۱۵۲۶ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي بری وموند، خوپشکی د بابر په لښکر کښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو، او قصور یې ورته په جاگیر کښې ورکړی و او خوپشکو ته به خلکو قصوري پټان ویل. وروسته یې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو، او خوجکړې یې هم ورسره وشوې، د سیکانو سره یې هم په ۱۷۷۴ع کال کښې جنگ وشو، او خوپشکويي په مقابله کښې بڼه مقاومت وکړه، خو چې په (۱۸۰۰ع کال) کښې سیکانو لاهور ونيول نو په (۱۸۰۱ع کال) یې په قصور هم حمله وکړه او - کامیاب شول او سوله وشوه، خو وروسته بدمرغه پښتانه پخپل منځ کښې د بې اتفاقي له امله فتح الدین خان رنجیت سنگه د حملې د پاره ولماوه او سیکانو په ۱۸۰۷ع کښې قصور لاندې کړ او خوپشکی لاهل د ستلج په نمرخاته علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د ممدوت جاگیر ورکړی شو، او د ۱۹۴۷ع کال پورې د دغه علاقي خوپشکي نوابان په اقتدار کښې وو.

په رهنګ اوسېدونکی پښتانه یو سفزي وو او گوريانه او گوهانه چې د غلجوزیلې سره تعلق لري هم په رهنګ کښې اوسېدل او خپې کاکړان هم د غلته وو او خوکلي یې لرل. د پاتوډي حکمرانه



کورنی هم د پښتنو وه . د سر هند او سپد ونکی پښتانه هم د پرنګی  
قبیلې لودی پښتانه وو ، چې سلطان بهلول لودی هم له دغې کورنی  
نه ؤ ، چې په هند کښې یې یولوی سلطنت جوړه کړه .

او ځینې نور پښتانه په لودیانه او پراو په شمالي انباله کښې هم  
شته دی . د مالیر کوتلی دریا ست بانی هم د شېرانی قبیلې یو پښتون  
بزرګ صدرالدین خان ؤ چې د دغه ریاست بنسټ یې ایښی ؤ ، دی  
په ۱۴۴۲ع کال کښې په سر هند کښې په یو ځای استوګن شو او دهغه  
ځای نوم یې مالیر کېښود . په ۱۴۵۱ع کال ورته سلطان بهلول لودی  
خپله لور تاج مرصع بېګم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاګیر یې هم  
ورکړه او دخپلې قبیلې سردار مقرر کړی شو .

دا ورنگ نرېب په زمانه کښې د مالیر سره دکوتلی په ځمکه د  
بازید خان په نوم یوه آبادی جوړه شوه ، چې وروسته د مالیر کوتلی  
په ریاست مشهور شو .

په جلندهر کښې او سیدونکی پښتانه لودیان ، سوریان او -  
اور مردی . او د کرنال او سیدونکی پښتانه د قندهار نه راغلي خلک  
دی چې په ۱۷۲۹ع کال کښې هلته ورغلي دي . په پانی پت او ارهیانه  
کښې او سیدونکی پښتانه اکثر شېرانی دي ، داد محمود غزنوي  
سره راغلي خلک دی او بیا چې شاه شجاع ماتې وکړه . نو په ۱۸۴۴ع  
کال کښې نور د پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په ارهیانه

او پانې پت کښې دېره شول .

د جهانگیر (مغلی بادشاه) په وخت کښې ، ځینې اږیډي دروښاني  
څرک په ترڅ فرار شوي ، هغوی هم دغې علاقې ته راوستل شوي  
دي .

په مسان کښې او سید وټک پښتانه اکر ابدالي ، ترين ، پښتانه  
دي ، یحي داوړنگ زېږېدو وخت کښې د قندهار نه دغله راغلي  
دي چې په دغه وخت ځمده پښتانه دغله بڼه په زور کښې وو .

په ۱۷۹۴ع کال د رانیانو نواب محمد خان سدوزی په دېر وکښې  
گورنر مقرر کې و ، نو د هغه سره نورې پښتني کورني هم ملتان ته  
ورغلي ، دا خلک علي نري ، اسماعيل نري ، خاکوراني او خوجکزي وو .  
په پنجاب کښې د پرد کاکي نري ، ماموند ، ترکانې قبيلې خلک دي .  
چې په جلندهر ، کوجمانواله ، بتاله او سيالکوټ کښې اوسېږي ،  
چې په باجوړ کښې د کاکي نري قبيلې نه پاتې مسعود خېل ، ايسپ خېل  
عمر خېل ، سلېمان خېل او بادين خېل دي .

### په یوپی کښې : د ۱۹۳۱ع کال د سرشمېرنې (مردم شماری)

مطابق په یوپی او د هغه متعلق ریاستونو کښې پنځه لکه او اتیا  
زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه یوازې په مراد آباد کښې وو ، چې اکثرې کښې  
یوسفزي ، اږیډي ، بنگښي ، غوریا خېل ، کاکراولودي وو ، او په  
راهپور کښې پنځه زره اورکزي هم وو چې کرلانی پښتانه دي .

او په میرپتھر د وپژن کښې څلور پښت سره پښتانه وو، چې نریات د  
سهار نپور په مشرق او د مظفرنگر په مغرب کښې استوگن وو او د  
سرد هغه غاړې آباد او هاپور د دوی مهم مرکزونه وو، او د اکبر  
او شاه جهان په وخت کښې بیا ځنې شدای پښتانه په علیگر او بلند شهر  
کښې سترگن کړی شول.

په یرونسمه عیسوی پېړۍ کښې دا وده هم په خپل ضلع کښې  
پښتانه او سېدل او په هر دوی کښې هم د غور باد په کلر شته  
چې وایي موبن د علازالدین غوری په وخت کښې (۱۳۰۰ع) کال کښې  
دلته راغلي یوو.

په ۱۶۵۰ع کال، کښې د ایریدو د پری کورنۍ په لکهو کښې مېشته  
شوي دي او څه وخت وروسته بیا قندهاري هم هلته تللي دي  
او آباد شوي دي او په اتلسمه پېړۍ کښې د پری پښتانه بهر اچ او  
گونده ته تللي دي او کلي یې پکښې آباد کړی دي او په نریمن  
د وابه کښې فرخ آباد چې د بنګینو نوابانو پایتخت و، د پری پښتنو  
قبیلو پکښې کورونه جوړ کړي او هلته استوگن وو، چې د بنګینو  
نه ورتېر یو سفري، غوریاخل او ایریدی قبیلې پکښې هم وې.  
بنګین لومړی د اورنگ زب په وخت کښې په ۱۷۱۳ع کال د  
جنل مشر ملک حسین خان په مشرۍ هغله ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ع کال  
پورې دوی بڼه په نرور کښې ووچې د هغوی مشرتابه د نواب خطاب



هم ورکړې شوی ؤ. د ۱۸۵۷ع کال د آزادۍ په جنګ کې دوی له انګرېزانو سره سخت جنګ وکړو، خو مات شول او نواب تفضل-حسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ. په ۱۹۳۱ع کال په فرخ آباد کې پښتني آبادي شل زره (۲۰۰۰۰) تنه وه او په همدغه کال ۱۹۳۱، په اوږه کې یولک اټیا زره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو. په دغه ورځو کې په یوې کې تقریباً (۲۷۰۰۰) او ورو ویشته زره لودي پښتانه پرله ته وو. دوی په پنځلسه (۱۵) عیسوي پېړۍ کې ډیلي او یو پښتانه ورغل و او هلته مېشته شوي وو، وروسته یې بیا د برطانت و موندې په نتیجه کې یې لوی حکومتونه تشکیل کړل. د لودیانو او سوریانو په وخت کې نور پښتانه هم هند ته ورغلل او په سرهند، اګره، سیهرام، بنارس، میرزا پور، غانزي پور، بکسر چنار او نورو ځایونو کې مېشته شول. په یوې کې کاکړ - ډېر دي، په بلند شهر کې په ۱۹۶۰، ځایونو کې د ولس ځایونو دوی نیولي دي، او په خورج کې یې اکثریت منلی شوی دی. په فتح-پور کې د پښتني "قبیلې" څلور طائفې دریاخان، یوسف خان، مظفرخان او موسی خان آباد دي.

د پښتني په امر کې د غور غشت زوی دی.



## په بهار او بنگال کښې ؛

په ۱۹۴۰ع کال کښې د غلته له درېټو لکو (۳۰۰۰۰۰) نه ډېر پښتانه اوسېدل ، چې د بهغوی اهم مرکزونه پټنه او بردوان او ډهاکه وو . او په کلکه کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو . په کلکه کښې اکثر پښتانه یوسفزی ، اتمان خېل او پښي وو .

## په راجپوتانه کښې ؛

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې یونیم لک پښتانه اوسېدل چې د غلته یې ریاست په ټونک کښې هم وو ، چې نواب امیر خان یې باني ؤ ، داخلک یوسفزی ، سالارزی او الیاس زی وو ، او د جهانگیر په امرڅه اړیدي هم د غلته راغلي وو .

## منځني او وسط هند ؛

د غلته پښتانه هرچېرته آباد وو ، خواکثریت په گوالیار ، پهوپال او مالوه کښې وو . د پهوپال نواب حکمران فېروز خېل ، دولت نزي او وړکزي وو .

د دغه سلطنت باني دوست محمد خان ؤ ، چې څه وخت د اورنگ زیب - سره هم نژکر ؤ . په ۱۹۳۰ع کال کښې په گوالیار کښې اته پنځوس زره (۵۱۰۰۰۰) او په پهوپال کښې څلور دېرش زره (۳۴۰۰۰۰) او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل .

## د حیدرآباد ریاست:

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکې د غلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړی وار په ۱۲۹۵ع کال کې پښتانه د علاؤالدین خلجي سره ورغلي وو، خو مېشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کې خدوخت چې د دیرکړه راجه ووهلی شو او دغه علاقه مسلمانانو و بویه نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کې دحسی ککو په قیادت کې په دکن کې انقلاب راغی او د بهمنی "سلطنت" بیا د کپنودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت و. نو پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کې عرب، ایرانی، حبشی او مغل هم وو، خو پښتنو خپل انفرادیت پکې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکن کې فوځ کې د پښتنو خامې د سټې وې او دامن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبایل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اړیدي وو. او نور هم لږو د پښتانه پکې ورغلي وو.

### په بهمنی او بروده کې؟

گجرات او مهاراشتر ته پښتانه په فوځ کې او په سوداګرۍ ورغلي وو، وروسته په بهمنی، احمدآباد او بروده کې د دوی خوځېلي ودامنی شوي. د غلته د دوی ریاستونه جوناګر، منادا د و

(۱) بهمنی هم پښتانه دی.

او جاوره وو.

د جوناگر حکمرانه کورنه بابي جنل یوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبئي کښې یولک شپږویشته زره (۱۲۶۰۰۰)

پښتانه استوګن وو او په بروده کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰۰)

پښتانه استوګن وو.

### په مدراس کښې؛

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه

ووچې د تجارت او د قرضه کارو بار به یې کولو.

### د جیسور په ریاست کښې؛

په جیسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې یوولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه

وو او د تجارت او کرکيلي کار یې کولو او په اسام کښې اووه زره

(۷۰۰۰) پښتانه او سپدل چې اکثر په سهلت کښې استوګن وو.

### د کشمیر په ریاست کښې؛

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ویشته زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر -

پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اړیدي هم ووچې جهانگیر

باچا هند ته فرار کړي وو.

په حینور وایاتو کښې راغلي دي چې بجري، تراپنل، پلندري

پوځي، اجره، او نور وکښې سدن قوم په اصل کښې سدوزی

دی چې د احمد شاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.



## په برما کښې؛

په برما کښې پښتانه دکابلي په نوم يادېږي په ۱۹۳۱ع کال کښې دغله د پښتنو آبادي څلورنيم زره (۴۵۰۰) تنه وه .

د پورتنۍ اندازې نه معلومېږي چې د پاکستان له جوړېدونه مخکښې پښتانه له کشمير نه نيولی تر راس کماري پورې خواره شوي وو او د دُنيا نور وځايونو ته هم ورغلي وو .

د جنوب شرقي آسيا ځينو ملکونو، استراليا او د امريکې کالفورنيا ته هم پښتانه تللي دي ، او هلته ودان شوي دي .

په ايتاليا او نورو يورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوگن شته دي ، چې څوک ورته پټهان ، څوک ورته افغان او څوک ورته کابلي وايي .

د پاکستان له جوړېدونه وروسته ډېر پښتانه د شرقي پنجاب او يوپي نه پاکستانی پنجاب او سندهر ته د مهاجرو په توگه راغلي دي او ودان شوي دي ، نور و ملکونو ته هم د خوارۍ ، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانيانو په څېر پښتانه هم ورغلي دي او هلته آباد شوي هم دي . خلجي ملکونو او منځني ختيځ (مشرق و وسطی) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته د اوسېداني امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي .

دا هغه معلومات و چې ماته په لاس راغلي و و نو دلته يې



۳۰۱

ولیکل ، همدلته دا کتاب ختمیري ، او په ډېر ادب او احترام  
يې گرانو لوستونکو ته وړاندې کوم .

م . ج سیال مومند

نومبر ، ۱۹۸۵ع کال

عقرب ، ۱۳۶۴هـ ش کال

«کوډا خپل ، مومند»

Greater Afghan

Library

@Greater\_Afghan\_Library93

@Greater\_Afghan\_Library\_Group

This Book is Scan & PDF By:



[Kitaboona.BlogSpot.Com](http://Kitaboona.BlogSpot.Com)

Visit Us For Books

د دے مصنف چھاپ شوی آثار

## م۔ ج سیال تصنیفات

- ① مومند بابا
- ② دمومند و غزاکانی
- ③ دلپنتو قبیلو شجرې
- ④ افغانستان کنبی مہمی تاریخی پیښې
- ⑤ پهلسمه پیری کنبی دافغانی تاریخ خه برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:

[Kitaboona.blogspot.com](http://Kitaboona.blogspot.com)

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**